

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η αρχαία ελληνική γλώσσα, μέχρι και σήμερα, προκαλεί τον παγκόσμιο θαυμασμό και το ενδιαφέρον για τον απαράμιλλο πλούτο της.

Ένα από τα ουσιώδη εργαλεία για τη μελέτη και κατανόησή της αποτελεί η Γραμματική.

Το παρόν βιβλίο είναι μία αναλυτική παρουσίαση της αρχαίας ελληνικής γραμματικής, δημιούργημα μακρόχρονης εμπειρίας και διδακτικής πρακτικής αποτυπωμένης σε πίνακες, παρατηρήσεις, επισημάνσεις και ασκήσεις με τη συνδρομή των συναδέλφων φιλολόγων Μποζιονέλου Δημητρίου, Ντάφου Δημητρίου, Κωνσταντίνου Αθανασίου, Βατζάκα Υπαπαντής, Ρουκουνιώτη Ελένης και Σταμούλη Χριστίνας.

Απευθύνεται στους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και, ειδικότερα, σε όσους επιλέγουν τον προσανατολισμό των ανθρωπιστικών σπουδών. Επιχειρεί να καλύψει τις αυξημένες ανάγκες των μαθητών στην εμπέδωση των γραμματικών φαινομένων της αρχαίας ελληνικής. Οι ασκήσεις είναι βαθμιαία επιλεγμένες, ώστε ο μαθητής να εξοικειωθεί με τον αρχαίο ελληνικό λόγο και να ανταποκριθεί πιο αποτελεσματικά στις γραμματικές παρατηρήσεις των εξετάσεων.

Ελπίζουμε ότι η παρούσα έκδοση θα συνδράμει τον διδάσκοντα καθηγητή στο έργο του, αλλά, κυρίως, θα βοηθήσει το μαθητή να ξεπεράσει τα εμπόδια που του προκαλούν οι ιδιαιτερότητες της αρχαίας ελληνικής γλώσσας. Έχει στόχο να αποτελέσει αξιόπιστο σύμμαχο και ένα ολοκληρωμένο βοήθημα στην προσπάθειά τους να κατακτήσουν την επιτυχία.

Με τιμή

Η συγγραφική ομάδα

Συγγραφική ομάδα - Συντονισμός:

Ραχιώτης Γεώργιος

Συρκόγλου – Κτώρου Ναταλία

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	3
Α' ΜΕΡΟΣ – ΠΤΩΤΙΚΑ	
- Πίνακας φωνήεντων –συμφώνων- διφθόγγων - Ποσότητα διφθόγγων.....	11
- Φύσει και θέση μακρόχρονη συλλαβή.....	11
- Κανόνες τονισμού.....	12
- Ουσιαστικά.....	14
 Α' κλίση ουσιαστικών.....	15
✓ Πρωτόκλιτα ασυναίρετα ουσιαστικά.....	15
✓ Πρωτόκλιτα συνηρημένα ουσιαστικά.....	20
 Β' κλίση ουσιαστικών.....	28
✓ Δευτερόκλιτα ασυναίρετα ουσιαστικά.....	28
✓ Δευτερόκλιτα συνηρημένα ουσιαστικά.....	30
✓ Δευτερόκλιτα αττικόκλιτα ουσιαστικά.....	31
 Γ' κλίση ουσιαστικών.....	39
✓ Διάκριση ουσιαστικών.....	39
✓ Καταλήξεις ουσιαστικών.....	41
✓ Γενικές παρατηρήσεις.....	41
✓ Φωνεντόληκτα.....	42
✓ Συμφωνόληκτα.....	50
Αφωνόληκτα.....	50
Ημιφωνόληκτα.....	56
- Ανώμαλα ουσιαστικά.....	76
 Ετερόκλιτα.....	77
 Μεταπλαστά.....	78

Ανώμαλα κατά το γένος.....	81
Ιδιόκλιτα.....	81
Ακλιτα.....	82
Ελλειπτικά.....	82
- Επίθετα.....	86
Γενικές παρατηρήσεις στα επίθετα.....	87
Επίθετα β' κλίσης.....	88
Επίθετα γ' κλίσης.....	100
Ανώμαλα επίθετα.....	118
Ελλειπτικά επίθετα.....	120
- Κλίση μετοχών.....	127
Δευτερόκλιτες μετοχές.....	128
Τριτόκλιτες μετοχές.....	128
- Βαθμοί επιθέτων.....	142
Γενικές πληροφορίες.....	143
Σχηματισμός παραθετικών επιθέτων.....	144
Ομαλά παραθετικά.....	145
✓ Δευτερόκλιτα επίθετα.....	145
✓ Τριτόκλιτα επίθετα.....	147
Ανώμαλα παραθετικά επιθέτων.....	149
Κλίση του συγκριτικού βαθμού των ανώμαλων παραθετικών.....	150
Περιφραστικά παραθετικά επιθέτων.....	151
Ελλειπτικά παραθετικά.....	152
Παραθετικά επιρρημάτων.....	153
Ανώμαλα παραθετικά επιρρημάτων.....	154

Τοπικά επιρρήματα σε –τέρω, -τάτω.....	155
Χρονικά επιρρήματα σε – (αί)τερον, - (αί)τατα.....	155
Περιφραστικά παραθετικά επιρρημάτων.....	155
- Αντωνυμίες.....	160
Προσωπικές.....	161
Δεικτικές.....	164
Οριστική ή επαναληπτική.....	169
Κτητικές.....	171
Αυτοπαθητικές.....	173
Αλληλοπαθητική.....	175
Ερωτηματικές.....	176
Αόριστες.....	178
Αναφορικές.....	182
Πίνακας συσχετικών αντωνυμιών.....	185
- Αριθμητικά.....	192
Αριθμητικά επίθετα.....	193
Αριθμητικά ουσιαστικά.....	196
Αριθμητικά επιρρήματα.....	196
Πίνακας αριθμητικών.....	196
Β' ΜΕΡΟΣ – ΡΗΜΑΤΑ	
- Παρεπόμενα (συνακόλουθα) του ρήματος.....	201
- Συστατικά μέρη του ρήματος.....	203
- Φωνηεντόληκτα – Συμφωνόληκτα.....	204
- Γενικές επισημάνσεις για τον σχηματισμό ρημάτων.....	205
- Σημαντικές παρατηρήσεις.....	208

- Α' Συζυγία Ρημάτων σε -ω.....	214
• Βαρύτονα φωνηεντόληκτα – Ενεργητική Φωνή.....	214
• Βαρύτονα φωνηεντόληκτα - Μέση φωνή.....	215
• Αφωνόληκτα ρήματα.....	226
• Το βοηθητικό ρ. είμι.....	247
- Αόριστος Β'	257
• Αόριστος β' ρημάτων βαίνω, φθάνω, ῥέω, χαίρω, γινώσκω, ἀλίσκομαι, ζήω-ῶ, διδράσκω, δύομαι, φύομαι.....	263
- Παθητικοί Χρόνοι.....	274
• Παθητικοί χρόνοι Α'	274
• Παθητικοί χρόνοι Β'	276
- Περισπώμενα ή συνηρημένα ρήματα.....	287
• Α' τάξη συνηρημένων.....	288
• Β' τάξη συνηρημένων.....	296
• Γ' τάξη συνηρημένων.....	305
• Ο σχηματισμός και η κλίση των άλλων χρόνων.....	307
• Τονισμός συνηρημένων.....	307
-Ενρινόληκτα και Υγρόληκτα ρήματα.....	315
- Ρήματα της β' συζυγίας (σε -μι).....	326
 Σχηματισμός των συμφωνόληκτων ρημάτων σε -μι.....	326
 Σχηματισμός των φωνηεντόληκτων ρημάτων σε -μι.....	333
✓ ἴστημι - ἴσταμαι.....	333
✓ τίθημι – τίθεμαι.....	340
✓ ἴημι - ἴεμαι.....	346
✓ δίδωμι – δίδομαι.....	353
- Φωνηεντόληκτα ρήματα που κλίνονται κατά το ἴστημι - ἴσταμαι.....	360

πίμπλημι.....	360
ἄγαμαι.....	362
δύναμαι.....	363
ἐπίσταμαι.....	363
ὀνίνημι.....	364
ὠνέομαι - οὔμαι - ἐπριάμην.....	366
κρέμαμαι.....	367
- Ανώμαλα ρήματα σε -μι.....	371
• εἶμι.....	371
• χρεΐν.....	372
• φημί.....	373
• ἡμί.....	375
• κάθημαι.....	376
• κεῖμαι.....	376
- Παρακείμενοι βαρύτονων ρημάτων που σχηματίζονται κατά τα ρήματα σε -μι.....	377
• βαίνω.....	377
• εἶκω.....	378
• ἀπο-θνήσκω.....	379
• δαίδω.....	380
• οἶδα.....	381
• μιμνήσκομαι.....	382
- Αρχικοί χρόνοι βασικών ανώμαλων ρημάτων.....	387
- Θέματα πανελλαδικών εξετάσεων Β' Λυκείου.....	403
- Θέματα πανελλαδικών εξετάσεων Γ' Λυκείου.....	406
-Βιβλιογραφία.....	416

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΠΤΩΤΙΚΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΩΝΗΕΝΤΩΝ - ΣΥΜΦΩΝΩΝ - ΔΙΦΘΟΓΓΩΝ

ΦΩΝΗΕΝΤΑ			ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ	
ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΑ	ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΑ	ΔΙΧΡΟΝΑ	ΚΥΡΙΟΙ	ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΙ
ο, ε	η, ω	α, ι, υ	αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ, ου	α, η, ω

ΕΙΔΗ ΣΥΜΦΩΝΩΝ	ΣΥΜΦΩΝΑ			είδος πνοής
	ως προς το ΧΕΙΛΙΚΑ	φωνητικό ΟΥΡΑΝΙΚΑ	όργανο ΟΔΟΝΤΙΚΑ	
ΑΦΩΝΑ	π	κ	τ	Ψιλόπνοα
	β	γ	δ	Μέσα
	φ	χ	θ	Δασύπνοα
ΗΜΙΦΩΝΑ	ΥΓΡΑ	ΕΝΡΙΝΑ	ΣΥΡΙΣΤΙΚΟ	παλαιά
	λ, ρ	μ, ν	σ (ς)	F, j
ΔΙΠΛΑ	ζ, ξ, ψ			

ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΔΙΦΘΟΓΓΩΝ

Οι δίφθογγοι είναι κανονικά μακρόχρονες εκτός του **οι, αι** στο τέλος κλιτής ασυναίρετης λέξης.

Είναι μακρόχρονες:

- στις συλλαβές που προέρχονται από συναίρεση: ποιοῖ
- στην κατάληξη της Ευκτικής: λύοι
- στο τέλος επιρρημάτων / επιφωνημάτων: οἴκοι
- στον τύπο οἶ, οἶ της προσωπικής αντωνυμίας γ' προσώπου
- στις άκλιτες λέξεις: καίτοι.

ΦΥΣΕΙ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ ΣΥΛΛΑΒΗ

ΦΥΣΕΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ: όταν έχει μακρό φωνήεν ή δίφθογγο.

ΘΕΣΕΙ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΗ: όταν έχει βραχύ φωνήεν, αλλά μετά από αυτό ακολουθούν δύο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό (ζ, ξ, ψ).

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑ	ΠΑΡΑΛΗΓΟΥΣΑ	ΛΗΓΟΥΣΑ
Καμία λέξη δεν τονίζεται πιο πάνω από την προπαραλήγουσα (κανόνας τρισυλλαβίας της ελληνικής γλώσσας): π.χ: παρέρχομαι.	Κάθε βραχύχρονη συλλαβή, όταν τονίζεται, παίρνει πάντα οξεία: π.χ: τόπος.	Η ασυναίρετη ονομαστική, αιτιατική και κλητική (ενικού & πληθυντικού αριθμού) των πτωτικών, όταν τονίζεται στη λήγουσα, παίρνει οξεία: π.χ: ὁ ποιητής
Όταν η λήγουσα είναι μακρόχρονη, η προπαραλήγουσα δεν τονίζεται: π.χ: ἡ θάλασσα / τῆς θαλάσσης.	Η μακρόχρονη παραλήγουσα παίρνει οξεία μπροστά από μακρόχρονη λήγουσα (μακρό + μακρό = οξεία): π.χ: κόμη.	Η μακροκατάληκτη γενική και δοτική (ενικού και πληθυντικού) των πτωτικών, όταν τονίζεται στη λήγουσα, παίρνει περισπωμένη: π.χ: τοῦ ποιητοῦ, τῷ ποιητῇ ...
Η προπαραλήγουσα, όταν τονίζεται, παίρνει πάντα οξεία: π.χ: διάλεκτος	Η μακρόχρονη παραλήγουσα παίρνει περισπωμένη μπροστά από βραχύχρονη λήγουσα (μακρό + βραχύ = περισπωμένη): π.χ: χώρος.	Η λήγουσα που προέρχεται από συναίρεση παίρνει περισπωμένη, εκτός και αν πριν από την συναίρεση είχε οξεία η δεύτερη από τις συναιρούμενες συλλαβές: π.χ: τιμάω / τιμῶ, αλλά: ἑσταώς/ ἑστῶς.
	Η θέσει μακρόχρονη συλλαβή ως προς τον τονισμό λογαριάζεται ως βραχύχρονη: π.χ: τάξις.	

ΠΡΟΣΟΧΗ: Στις σύνθετες λέξεις ο τόνος **ανεβαίνει** ως την τελευταία συλλαβή του πρώτου συνθετικού, αν το επιτρέπει η λήγουσα:
π.χ. μεγαλόπολις.

Άσκηση τονισμού

Να τονίσετε τις παρακάτω λέξεις δικαιολογώντας τον τόνο που επιλέξατε:

πληθος, κατηγορος, σπηλαιον, σημειον, στεφανου, βωλος, ταυρος, ρεω, μηκος,
 δημους, εκεινος, στρατηγος, φθονος, μνημειον, τειχη, παιδες, υβριζω, ειρηνη,
 φαυλος πρωτος δικαιος, φονος, κυβερνητης, αμπελος, νησοι, ευχομαι, πονος,
 ανωμαλος, Νειλος, φλοισβος, δουλος, δουλων, τοιχου, νευρον, οινος, γενναιων,
 ανηλικος, επωνυμος, εχω, θειος, τραπεζης, κοιλος, κουρος, κληρουχους,
 πρωτων, ευρος, οικος, ανδρειος, φευγε, χωραι, σημειων, αξιος, γεροντων, νησος,
 ανθρωπου, σπευδε, θαλασσης, τελος, ερμηνευω, δυναμις, πλουτος, μηκος, θεος,
 μεγας, αποφαινομαι, διδασκαλων, ειδος, φημη, δωρον, χωρος, αγγελος, κηπος,
 δαιμων, αγαθος, κωμη, κοινος, πρωτων, μελλον, ελαφος, κατηγορου.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Η πρώτη κλίση ουσιαστικών περιλαμβάνει ονόματα:

αρσενικά σε -ας και -ης

θηλυκά σε -α και -η.

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Α' ΚΛΙΣΗΣ

	Ενικός					Πληθυντ.
	Αρσενικό		Θηλυκό			Αρσ. / Θηλ.
Ον.	-ās	-ης	-ā	-ᾱ	-η	-αι
Γεν.	-ου	-ου	-ās	-ās ή -ης	-ης	-ων
Δοτ.	-α	-η	-α	-α ή -η	-η	-αις
Αιτ.	-āν	-ην	-āν	-ᾱν	-ην	-ās
Κλ.	-ā	-η (ή-ᾱ)	-ā	-ᾱ	-η	-αι

Οι καταλήξεις πληθυντικού είναι **κοινές** στα δύο γένη και μοιάζουν με το θηλυκό άρθρο χωρίς το τ

α) Τα αρσενικά σε -ας

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Ον.	ό	νεανίας	οί	νεανίαι
Γεν.	τοῦ	νεανίου	τῶν	νεανιῶν
Δοτ.	τῷ	νεανία	τοῖς	νεανίαις
Αιτ.	τόν	νεανίαν	τούς	νεανίας
Κλητ.	(ὦ)	νεανία	(ὦ)	νεανίαι

Παρατηρήσεις

1. Το -α στην κατάληξη -ας είναι **πάντα μακρό** (σε κάθε πτώση).
2. Το -ι και το -υ στην κατάληξη -ιας και -υας είναι **πάντα βραχύ**.
3. Η γενική πληθυντικού τονίζεται στη **λήγουσα** και παίρνει **περισπωμένη**.

β) Τα αρσενικά σε -ης

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ό	Άτρείδης	στρατιώτης	μαθητής
Γεν.	τοῦ	Άτρείδου	στρατιώτου	μαθητοῦ
Δοτ.	τῷ	Άτρείδῃ	στρατιώτῃ	μαθητῇ
Αιτ.	τὸν	Άτρείδην	στρατιώτην	μαθητὴν
Κλ.	(ὦ)	Άτρείδῃ	στρατιῶτα	μαθητὰ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ	Άτρείδαι	στρατιῶται	μαθηταὶ
Γεν.	τῶν	Άτρείδων	στρατιωτῶν	μαθητῶν
Δοτ.	τοῖς	Άτρείδαις	στρατιώταις	μαθηταῖς
Αιτ.	τούς	Άτρείδας	στρατιώτας	μαθητὰς
Κλ.	(ὦ)	Άτρείδαι	στρατιῶται	μαθηταὶ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ό	πολίτης	Πέρσης	τελώνης
Γεν.	τοῦ	πολίτου	Πέρσου	τελώνου
Δοτ.	τῷ	πολίτῃ	Πέρσῃ	τελώνῃ
Αιτ.	τὸν	πολίτην	Πέρσῃν	τελώνῃν
Κλ.	(ὦ)	πολίτα	Πέρσα	τελῶνα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ	πολίται	Πέρσαι	τελῶναι
Γεν.	τῶν	πολιτῶν	Περσῶν	τελωνῶν
Δοτ.	τοῖς	πολίταις	Πέρσαις	τελώναις
Αιτ.	τούς	πολίτας	Πέρσας	τελώνας
Κλ.	(ὦ)	πολίται	Πέρσαι	τελῶναι

Παρατηρήσεις

- Από τα αρσενικά σε -ης σχηματίζουν την **κλητική ενικού σε -α (βραχύ)** και όχι σε -η τα εξής:
 - τα εθνικά: π.χ. ο Πέρσης $\Rightarrow$ ὦ Πέρσα
 - όσα λήγουν σε **-της, -άρχης, -μέτρης, -τρίβης, -πώλης, -ώνης, -λάτρης**: π.χ. ο στρατιώτης $\Rightarrow$ ὦ στρατιῶτα, ο γυμνασιάρχης $\Rightarrow$ ὦ γυμνασιάρχα, ο γεωμέτρης $\Rightarrow$ ὦ γεωμέτρα, ο παιδοτρίβης $\Rightarrow$ ὦ παιδοτρίβα, ο βιβλιοπώλης $\Rightarrow$ ὦ βιβλιοπῶλα, ο τελώνης $\Rightarrow$ ὦ τελῶνα, ο ειδωλολάτρης $\Rightarrow$ ὦ ειδωλολάτρα / **αλλά: ο δεσπότης $\Rightarrow$ ὦ δέσποτα.**
- Στη γενική πληθυντικού τονίζονται στη λήγουσα και παίρνουν περισπωμένη. Εξαιρούνται και τονίζονται στην παραλήγουσα τα εξής: ο χρήστης $\Rightarrow$ τῶν χρηστών, ο χλούνης (= αγριογούρουνο) $\Rightarrow$ τῶν χλούνων, ἡ ἀφύη (= είδος σαρδέλας) $\Rightarrow$ τῶν ἀφύων, οἱ ἐτησίαι (= μελέμια) $\Rightarrow$ τῶν ἐτησίων.

 Έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας βραχύ	 Έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό
-άτης (με εξαίρεση τα εθνικά): π.χ. ο ἐργάτης $\Rightarrow$ οἱ ἐργάται -ύτης (παράγωγα από ρήματα): π.χ. ο λύτης $\Rightarrow$ οἱ λύται -ίδης: π.χ. ο εὐπατρίδης $\Rightarrow$ οἱ εὐπατρίδαι	-άτης (εθνικά): π.χ. ο Σπαρτιάτης $\Rightarrow$ οἱ Σπαρτιᾶται -ύτης (όχι παράγωγα από ρήματα): π.χ. ο πρεσβύτης $\Rightarrow$ οἱ πρεσβῦται -ίτης: π.χ. ο πολίτης $\Rightarrow$ οἱ πολῖται

γ) Τα θηλυκά σε -α (γεν.: -ας/-ης)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	ή	πολιτεία	γενεά	εὐσέβεια	χώρα
Γεν.	τῆς	πολιτείας	γενεᾶς	εὐσεβείας	χώρας
Δοτ.	τῇ	πολιτεία	γενεᾷ	εὐσεβείᾳ	χώρᾳ
Αιτ.	τὴν	πολιτείαν	γενεάν	εὐσέβειαν	χώραν
Κλ.	(ὧ)	πολιτεία	γενεᾶ	εὐσέβεια	χώρα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	αί	πολιτεῖαι	γενεαὶ	εὐσέβειαι	χώραι
Γεν.	τῶν	πολιτειῶν	γενεῶν	εὐσεβειῶν	χωρῶν
Δοτ.	ταῖς	πολιτείαις	γενεαῖς	εὐσεβείαις	χώραις
Αιτ.	τὰς	πολιτείας	γενεὰς	εὐσεβείας	χώρας
Κλ.	(ῶ)	πολιτεῖαι	γενεαὶ	εὐσέβειαι	χώραι

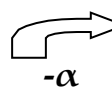
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ή	θάλασσα	γλῶσσα	μοῖρα
Γεν.	τῆς	θαλάσσης	γλώσσης	μοίρας
Δοτ.	τῇ	θαλάσση	γλώσση	μοῖρα
Αιτ.	τὴν	θάλασσαν	γλῶσσαν	μοῖραν
Κλ.	(ῶ)	θάλασσα	γλῶσσα	μοῖρα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	αί	θάλασσαι	γλῶσσαι	μοῖραι
Γεν.	τῶν	θαλασσῶν	γλωσσῶν	μοιρῶν
Δοτ.	ταῖς	θαλάσσαις	γλώσσαις	μοίραις
Αιτ.	τὰς	θαλάσσας	γλώσσας	μοίρας
Κλ.	(ῶ)	θάλασσαι	γλῶσσαι	μοῖραι

Παρατηρήσεις

Για το -α της κατάληξης:

1. Τα θηλυκά σε -α που πριν από την κατάληξη εμφανίζονται:

 φωνήεν / ρ → -α καθαρό και μακρό και διατηρείται

π.χ: ή πολιτεία, τῆς πολιτείας, τῇ πολιτεία ...

Αποτελούν εξαίρεση στον προηγούμενο κανόνα και έχουν το -α βραχύ, παρόλο που προηγείται φωνήεν ή ρ:

α) τα προπαροξύτονα: π.χ. ή εὐσέβεια (όμως σε γενική & δοτική ενικού-πληθυντικού και στην αιτιατική πληθυντικού ο τόνος «πέφτει» = μακρό το -α). β) τα ουσιαστικά: γαῖα, γραῖα, μαῖα, μοῖρα, μυῖα, σφαῖρα, σφῦρα, σπεῖρα, πείρα, πρῶρα.

2. Τα θηλυκά σε -α που πριν από την κατάληξη εμφανίζουν:

σύμφωνα, εκτός του ρ → -α μη καθαρό και βραχύ και γίνεται
-η στη γενική και δοτική ενικού
-α

π.χ: τράπεζα, τραπέζης, τραπέζη.

Έχουν το -α μακρό, παρόλο που προηγείται σύμφωνα τα κύρια ονόματα: Ανδρομέδα, Λήδα, Γέλα, Φιλομήλα, Διοτίμα.

3. Ότι είναι το -α στην ονομαστική ενικού είναι και στην αιτιατική και στην κλητική.

Για το δίχρονο της παραλήγουσας:

Έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό:
↯ κνῖσα, Κρῖσα, πῖνα, πῖσα (=ποτίστρα), ῥῖνα, μᾶζα, τρῦπα, φῦσα (=φυσερό).

Γενικά για τον τονισμό:

Στη γενική πληθυντικού τονίζονται στη λήγουσα και παίρνουν περισπωμένη.

δ) Τα θηλυκά σε -η (γεν.: -ης)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ή	κώμη	ψυχή	νίκη
Γεν.	τῆς	κώμης	ψυχῆς	νίκης
Δοτ.	τῇ	κώμῃ	ψυχῇ	νίκῃ
Αιτ.	τὴν	κώμην	ψυχὴν	νίκην
Κλ.	(ῶ)	κώμῃ	ψυχῇ	νίκῃ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	αί	κῶμαι	ψυχαί	νῖκαι
Γεν.	τῶν	κωμῶν	ψυχῶν	νικῶν
Δοτ.	ταῖς	κώμαις	ψυχαῖς	νίκαις
Αιτ.	τὰς	κώμας	ψυχὰς	νίκας
Κλ.	(ῶ)	κῶμαι	ψυχαί	νῖκαι

Παρατηρήσεις

1. Στη γενική πληθυντικού τονίζονται στη λήγουσα και παίρνουν περισπωμένη.
2. Το δίχρονο της παραλήγουσας είναι βραχύ.
3. Εξαιρούνται και έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας **μακρό** τα:
 - λήγοντας σε -ιλη, -ικη, υνη, -ινη
 - λύμη (=προσβολή), βλάβη, ζύμη, λύπη, ρύμη, ὕλη.

ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν πρωτόκλιτα ουσιαστικά (αρσενικά και θηλυκά) που **πριν από τον χαρακτήρα -α- έχουν άλλο α ή ε**. Αυτά παρουσιάζουν συναιρέσεις σε όλες τις πτώσεις. Διατηρούν σε όλες τις πτώσεις και μετά την συναίρεση τις καταλήξεις των ασυναίρετων, εκτός από την κατάληξη -εα που συναιρείται σε -η.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ							
Ον.	ό	Ἑρμῆς	βορρᾶς	ή	μνᾶ	συκῆ	γῆ
Γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	βορρᾶ	τῆς	μνᾶς	συκῆς	γῆς
Δοτ.	τῷ	Ἑρμῇ	βορρᾶ	τῇ	μνᾶ	συκῇ	γῇ
Αιτ.	τὸν	Ἑρμῆν	βορρᾶν	τῆν	μνᾶν	συκῆν	γῆν
Κλ.	(ῶ)	Ἑρμῇ	βορρᾶ	(ῶ)	μνᾶ	συκῇ	γῇ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ							
Ον.	οἱ	Ἑρμαῖ		αἱ	μναῖ	συκαῖ	
Γεν.	τῶν	Ἑρμῶν		τῶν	μνῶν	συκῶν	
Δοτ.	τοῖς	Ἑρμαῖς	δεν έχει	ταῖς	μναῖς	συκαῖς	δεν έχει
Αιτ.	τούς	Ἑρμαῖς		τὰς	μνᾶς	συκαῖς	
Κλ.	(ῶ)	Ἑρμαῖ		(ῶ)	μναῖ	συκαῖ	

Παρατηρήσεις

1. Έχουν ίδιες καταλήξεις με τα ασυναίρετα. Μόνο το **-εα** στον ενικό το συναιρούν σε **-η**.
2. Το ουσιαστικό **βορέας** έχει σε όλες τις πτώσεις διπλούς τύπους καθώς απαντά και ως ασυναίρετο. Όταν απαντά συνηρημένο έχει **δύο ρ** : βορρᾶς. Τέλος, το ουσιαστικό έχει **μόνο ενικό αριθμό**.
3. Και το ουσιαστικό **γῆ** έχει **μόνο ενικό αριθμό**.
4. Οι συνηρημένες συλλαβές είναι μακρόχρονες, τονίζονται στη λήγουσα και παίρνουν περισπωμένη.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με το άρθρο σε όλα τα γένη:

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ον.	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Γεν.						
Δοτ.						
Αιτ.						
Κλητ.						

2) Να κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά Α' κλίσης και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ὁ τραυματίας	ὁ μανδύας	ὁ λοχίας
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό μαθητής	ό Σπαρτιάτης	ό Πελοπίδης
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό συγχορευτής	ό ποιητής	ό πατριώτης
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή πολιτεία	ή χώρα	ή βοήθεια
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή σφαῖρα	ή μέλισσα	ή πρύμνα
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή τράπεζα	ή δίκη	ή τιμή
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

3) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ουσιαστικά στην πτώση που ζητείται:

τὸν	(πατριώτης)	τῇ	(δράκαινα)
τοῦ	(λοχίας)	τὸν	(τόξοτης)
(ῶ)	(ποιητής)	τῷ	(πολίτης)
τούς	(δεσμώτης)	τῆς	(τρίαινα)
τῶν	(πελταστής)	τοῖς	(ίππότης)

(ῶ)	(γυμνασιάρχης)	τῶν	(χώρα)
τῆς	(κώμη)	τοὺς	(δύτης)
τῶν	(κλίνη)	τῇ	(τράπεζα)
τῆς	(πολιτεία)	τῆς	(ἀλήθεια)

4) Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων, τοποθετώντας στον κατάλληλο τύπο τις λέξεις που είναι σε παρένθεση:

α) Ἐνταύθα οἱ στρατιῶται ἐν πολλῇ..... (ἀπορία, δοτ.) ἦσαν.

β) Ὁμολογῶ, ὦ ἄνδρες, ὅτι ἔπαισα ἄνδρας ἔνεκεν.....(ἀταξία, γεν.).

γ) Οἱ περσικοὶ νόμοι ἐπιμέλονται τῶν..... (πολίτης).

δ) Ἐρῶντες..... (νίκη, γεν) μένοντες μάχεσθαι.

ε) Οὐκ ἐξαιρέσω ὑμᾶς τῆς..... (τράπεζα).

στ) Αἰ πλησίον τῆς..... εἰσίν. (οἰκία, θάλαττα).

ζ) Ὁ λοχαγὸς λέγει τῷ ὅτι δεῖ τὴν.....κατακαίειν

(στρατιώτης, (στρατιώτης, ἄμαξα).

η) Ταῖς ταῖς γεμούσαις πονηρῶν φάρμακον ὁ λόγος ἐστίν. (ψυχή, ἐπιθυμία).

θ) Ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐγενόμεθα καὶ καὶ

καὶ..... (συγχορευτής, συμφοιτητής, συστρατιώτης).

ι) Κατὰ τὸν τῆς..... τρόπον δεῖ ἀναγινώσκειν. (μέλιττα).

ια) Οἱ πείθονται τῷ ἄρχοντι τῆς..... (πολίτης, χώρα).

ιβ) ὦ , τὶ λέγεις; Οὐδεὶς τῶν ταῦτα θαυμάζει.
(πολίτης, νεανίας).

ιγ). Οὐ γινώσκεις, ὦ , τὰς τῶν..... ὁδούς; (Πέρσης, θάλασσα).

ιδ). Τοῦτο ἔργον ἀλλ' οὐ..... ἐστίν.
(κιθαριστής, παιδοτρίβης, γεν.).

ιε). Ἄν νικῶμεν ὑμᾶς , ὦ παῖδες, ἢ.....φέρει
..... (ἀρετή, δοτ., νίκη, εὐδαιμονία, αἰτ.).

5) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά Α' κλίσης:

ὁ τοξότης : δοτική ενικού

ὁ στρατιώτης: ονομαστική πληθυντικού

ὁ νεανίας: γενική πληθυντικού

ὁ πολίτης: κλητική πληθυντικού

ὁ ποιητής: κλητική ενικού

ὁ ἀθλητής : δοτική πληθυντικού

ἡ ἀλήθεια: αιτιατική πληθυντικού

ἡ πολιτεία : γενική πληθυντικού

ή στρατιά: δοτική ενικού

ή τράπεζα: γενική ενικού

ή πείνα: γενική ενικο

ή τιμή: δοτική πληθυντικού

6) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ουσιαστικά Α' κλίσης στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

τῶν πολιτῶν:

τοῦ κυβερνήτου:

(ᾷ) μαθητά:

τοὺς νεανίας:

(ᾷ) ὀπλῖται:

τάς κλῖνας:

ταῖς κεφαλαῖς:

τῶν θαλασσῶν:

τῶν παιδοτριβῶν:

τοὺς γυμναστάς:

τὸν κιθαριστήν:

τῷ στρατιώτῃ:

τοῖς ἵπποταις:

τὴν τράπεζαν:

τῶν χωρῶν:

τῇ μελίσσει:

(ᾷ) βιβλιοπῶλα:

τῆς δρακαίνης:

ταῖς κώμαις:

τῶν μουσῶν:

7) Να μεταφέρετε τα παρακάτω συνηρημένα ουσιαστικά Α' κλίσης στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

ἀμυγδαλῶν:

μναῖς:

Ἑρμαῖς:

γαλαῖ:

λεοντῆν:

Ἀθηνῶν:

Τῆς παιδείας αἱ μέν ῥίζαι πικραὶ οἱ δε καρποὶ γλυκεῖς.

Ἰσοκράτης, Ἀθηναῖος Ρήτορας

Β' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Η δεύτερη κλίση ουσιαστικών περιλαμβάνει:

αρσενικά και τα θηλυκά σε -ος
ουδέτερα σε -ον.

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Β' ΚΛΙΣΗΣ

Αρσενικό και θηλυκό			Ουδέτερο	
	Ενικός	Πληθ.	Ενικός	Πληθ.
Ον.	-ος	-οι	-ον	-ᾶ
Γεν.	-ου	-ων	-ου	-ων
Δοτ.	-ω	-οις	-ω	-οις
Αιτ.	-ον	-ους	-ον	-ᾶ
Κλ.	-ε (-ος)	-οι	-ον	-ᾶ

Τα αρσενικά σε -ος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ὁ	ἄνθρωπος	ἄγρὸς	
Γεν.	τοῦ	ἀνθρώπου	ἀγροῦ	
Δοτ.	τῷ	ἀνθρώπῳ	ἀγρῷ	
Αιτ.	τὸν	ἄνθρωπον	ἀγρὸν	
Κλητ.	(ῷ)	ἄνθρωπε	ἀγρὲ	

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ	ἄνθρωποι	ἄγροὶ	
Γεν.	τῶν	ἀνθρώπων	ἀγρῶν	
Δοτ.	τοῖς	ἀνθρώποις	ἀγροῖς	
Αιτ.	τούς	ἀνθρώπους	ἀγρούς	
Κλητ.	(ῷ)	ἄνθρωποι	ἄγροὶ	

Τα θηλυκά σε -ος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ή	διάλεκτος	νήσος	όδος
Γεν.	τῆς	διαλέκτου	νήσου	όδοῦ
Δοτ.	τῇ	διαλέκτῳ	νήσῳ	όδῳ
Αιτ.	τὴν	διάλεκτον	νήσον	όδον
Κλ.	(ῶ)	διάλεκτε	νήσε	όδῃ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	αἱ	διαλέκτοι	νήσοι	όδοι
Γεν.	τῶν	διαλέκτων	νήσων	όδων
Δοτ.	ταῖς	διαλέκτοις	νήσοις	οδοῖς
Αιτ.	τάς	διαλέκτους	νήσους	όδους
Κλ.	(ῶ)	διαλέκτοι	νήσοι	όδοι

Τα ουδέτερα σε -ον

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τό	μυστήριον	δῶρον	
Γεν.	τοῦ	μυστηρίου	δώρου	
Δοτ.	τῷ	μυστηρίῳ	δώρῳ	
Αιτ.	τὸ	μυστήριον	δῶρον	
Κλητ.	(ῶ)	μυστήριον	δῶρον	

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τά	μυστήρια	δῶρα	
Γεν.	τῶν	μυστηρίων	δώρων	
Δοτ.	τοῖς	μυστηρίοις	δώροις	
Αιτ.	τά	μυστήρια	δῶρα	
Κλητ.	(ῶ)	μυστήρια	δῶρα	

Παρατηρήσεις:

1. Τα θηλυκά και τα αρσενικά κλίνονται το ίδιο.
2. Τα ουδέτερα έχουν τρεις όμοιες πτώσεις και στους δυο αριθμούς (ονομαστική, αιτιατική και κλητική).
3. Το -α στην κατάληξη πληθυντικού των ουδετέρων είναι βραχύ.
4. Το -οι στο τέλος είναι βραχύ.
5. Έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό:

αρσενικά & θηλυκά: ἄθλος, γρίφος, γρύλος, γῦρος, θρύλος, κύβος, Κῦρος, μῖμος, μῦθος, νᾶνος, πῖλος (=καπέλο), πρίνος, σχῖνος, σῖτος, Σκῦρος, στῦλος, Σῦρος, τῦφος, Χῖος και τα **υπερδισύλλαβα σε -ινος**: π.Χ Φαλῖνος (εξαιρείται: καρκίνος)
ουδέτερα: ἄθλον, πῦον, σκῦλον(=λάφυρο), σῦκον, φῦλον

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν δευτερόκλιτα ουσιαστικά (αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα) που **πριν από τον χαρακτήρα -ο έχουν άλλο ο ή ε**. Αυτά παρουσιάζουν συναιρέσεις σε όλες τις πτώσεις.

Τα αρσενικά

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	ό	πλουῖς	ἔκπλους
Γεν.	τουῖ	πλουῖ	ἔκπλου
Δοτ.	τῷ	πλωῖ	ἔκπλω
Αιτ.	τόν	πλουῖν	ἔκπλουν
Κλητ.	(ὦ)	πλουῖ	ἔκπλου

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	οῖ	πλοῖ	ἔκπλοι
Γεν.	τῶν	πλῶν	ἔκπλων
Δοτ.	τοῖς	πλοῖς	ἔκπλοις
Αιτ.	τούς	πλουῖς	ἔκπλους
Κλητ.	(ὦ)	πλοῖ	ἔκπλοι

Τα θηλυκά και τα ουδέτερα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Ον.	ή	πρόχους	αί	πρόχοι
Γεν.	τῆς	πρόχου	τῶν	πρόχων
Δοτ.	τῇ	πρόχω	ταῖς	πρόχοις
Αιτ.	τήν	πρόχουν	τάς	πρόχους
Κλητ.	(ῶ)	πρόχου	(ῶ)	πρόχοι
Ον.	τὸ	ὄστοῦν	τὰ	ὄστᾱ
Γεν.	τοῦ	ὄστοῦ	τῶν	ὄστῶν
Δοτ.	τῷ	ὄστῳ	τοῖς	ὄστοις
Αιτ.	τὸ	ὄστοῦν	τὰ	ὄστᾱ
Κλητ.	(ῶ)	ὄστοῦν	(ῶ)	ὄστᾱ

Παρατηρήσεις

1. Οι καταλήξεις των συνηρημένων διαφέρουν από εκείνες των ασυναίρετων στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού. Στις πτώσεις αυτές το -ο- και το -ε- συναιρούνται με τον χαρακτήρα -ο- σε — > -ου-. Στα ουδέτερα η κατάληξη -εα συναιρείται σε -α.
2. Τα **απλά** τονίζονται στην λήγουσα και παίρνουν **περισπωμένη**, ενώ τα **σύνθετα** ακολουθούν σε όλες τις πτώσεις **τον τονισμό της ονομαστικής ενικού** και τονίζονται στην παραλήγουσα (**οξεία**).
3. Στον πληθυντικό οι καταλήξεις των αρσενικών και των θηλυκών μοιάζουν με το αρσενικό άρθρο.

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΑΤΤΙΚΟΚΛΙΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Είναι τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά που απαντούν στην αττική διάλεκτο. Τα αρσενικά και τα θηλυκά έχουν κατάληξη -ως και τα ουδέτερα -ων.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Ον.	ὁ νεῶς	οἱ νεῶ
Γεν.	τοῦ νεῶ	τῶν νεῶν
Δοτ.	τῷ νεῶ	τοῖς νεῶς
Αιτ.	τὸν νεῶν	τούς νεῶς
Κλητ.	ῶ νεῶς	ῶ νεῶ

Ον. Γεν. Δοτ. Αιτ. Κλητ.	ή ἄλως τῆς ἄλω τῇ ἄλω τὴν ἄλω(ν) ὦ ἄλως	αἱ ἄλω τῶν ἄλων ταῖς ἄλως τάς ἄλως ὦ ἄλως
Ον. Γεν. Δοτ. Αιτ. Κλητ.	τὸ ἀνώγεων τοῦ ἀνώγεω τῷ ἀνώγεω τὸ ἀνώγεων ὦ ἀνώγεων	τὰ ἀνώγεω τῶν ἀνώγεων τοῖς ἀνώγεως τὰ ἀνώγεω ὦ ἀνώγεω

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική ενικού είναι όμοια με την ονομαστική.
2. Το -ω- υπάρχει σ' όλες τις καταλήξεις.
3. Υπάρχει -ω- όπου στα ασυναίρετα υπάρχουν καταλήξεις : -ω και -οι.
4. Ο τονισμός των πτώσεων ακολουθεί την ονομαστική.
5. Όσα τονίζονται στη λήγουσα, **οξύνονται** (εξαιρούνται: ή Κῶς, ό ὀρφῶς, ό λαγῶς, ό ταῶς).
6. Τα παρακάτω αττικόκλιτα σχηματίζουν την **αιτιατική ενικού χωρίς -ν**: τὴν ἄλω, τὴν ἔω, τὴν Κω, τὸν Ἄθω, τὸν Μίνω.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να κλίνετε τα παρακάτω ουσιαστικά Β' κλίσης και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.	ό κίνδυνος	ό θρῦλος
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.	ή διάλεκτος	ή ψῆφος
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.	τὸ ξιφίδιον	τό σημεῖον
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.	ὁ ἀπόπλους	ὁ ἔκπλους
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.	ὁ νεώς (=ναός)	ἡ ἄλως (αλώνι)
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΟΝ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
ΚΛ.		

2) Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο των ουσιαστικών Β' κλίσης που βρίσκονται στην παρένθεση:

- α) Ὁ κυνηγὸς τὴν ἐν τῇ..... εὕρισκε. (ἔλαφος, ἄμπελος)
- β) Οἱ σῶζεται σὺν τοῖς καὶ ἐκ πάνυ (ἀγαθός, θεός, δεινόν-γεν.).
- γ) Οἱ Θηβαίων ἄνδρες εἰσῆλθον περὶ τὸν πρῶτον ξὺν ἐς Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας. (ὑπνος, ὄπλον, δοτική πληθυντικού)
- δ) Οἱ γεωργοὶ ἐν τῇ..... διάγουσιν. (ὑπαιθρος).
- ε) Πίετε τον ἐκ τοῦ..... (οἶνος, ποτήριον).
- στ) Οἱ ἄγρια..... εἰσιν. ((ταῦρος, ζῶον).
- ζ) Οἱ νέμουν τὰ..... (στρατηγός, δῶρον).
- η) Πιστεύω τῷ καὶ τῷ..... (ὁ φίλος, ὁ σύμμαχος).
- θ) Τότε καὶ αἱ κατέχονται τῷ καὶ οὐκ ἔστιν ἄνευ πορεύεσθαι (ὁδός, ποταμός, πλοῖον, γεν. πληθ.).
- ι) Κῦρος παραγγέλλει τῷ..... ἥκειν. (Κλέαρχος).

3) Να βάλετε τα ουσιαστικά στις κατάλληλες πτώσεις:

τῷ_____ (ὁ νομός)	αἰ_____ (ἡ νῆσος)
ταῖς_____ (ἡ κιβωτός)	τοῦ_____ (ὁ Λύσανδρος)
τῶν_____ (ὁ λόγος)	τάς_____ (ἡ κάμηλος)
τοῖς_____ (ὁ καρπός)	τῷ_____ (ὁ θρῆνος)
τοῦ_____ (ὁ ἥλιος)	(ῶ)_____ (ὁ βωμός)
τῇ_____ (ἡ ἔλαφος)	τῆς_____ (ἡ ἔλαφος)
τοῖς_____ (τὸ μυστήριον)	τοῖς _____ (τὸ στάδιον)

4) Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά Β' κλίσης:

ὁ λύκος: γενική πληθυντικού

τό πλοιάριον: γενική ενικού

ὁ σῖτος: δοτική ενικού

ἡ ῥάβδος: κλητική ενικού

τό ἄστρον: δοτική ενικού

ἡ διάλεκτος: γενική ενικού

ἡ ἄμπελος: δοτική πληθυντικού

τό λύτρον: αιτιατική πληθυντικού

ἡ ἥπειρος: δοτική ενικού

ὁ πάππος: αιτιατική ενικού

τό μυστήριον: δοτική πληθυντικού

ἡ ὁδός: ονομαστική πληθυντικού

ὁ στρατηγός: γενική πληθυντικού

ὁ ναύαρχος: δοτική ενικού

τό μνημεῖον: κλητική πληθυντικού

5) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ουσιαστικά Β' κλίσης στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

τοὺς νόμους:

τῆς ἄμμου:

τῷ βίῳ:

τῶν ἀνθρώπων:

τόν πόλεμον:

τῷ πεδίῳ:

τούς θανάτους:

οἱ πρόγονοι:

τοῦ ἀγροῦ:

τῷ σταθμῷ:

τοὺς στρατηγοὺς:

τά ἄθλα:

6) Να γραφούν τα παρακάτω συνηρημένα και αττικόκλιτα ουσιαστικά Β' κλίσης στην κατάλληλη πτώση που ζητείται στην παρένθεση.

ὁ πλοῦς (δοτική πληθυντικού):

ὁ λεῶς (ονομαστική πληθυντικού):

ὁ πνοῦς (γενική ενικού):

ὁ λαγῶς (κλητική ενικού):

ἡ ἕως (κλητική ενικού):

ὁ ῥοῦς (γενική πληθυντικού):

ὁ νεῶς (αιτιατική πληθυντικού):

ή ἄλως (ονομαστική πληθυντικού):

ὁ χειμάρρους (αιτιατική ενικού):

ὁ χοῦς (δοτική ενικού):

ὁ κάλως (δοτική ενικού):

ὁ θροῦς (αιτιατική πληθυντικού):

7) Να εντοπίσετε τα δευτερόκλιτα ουσιαστικά των παρακάτω περιόδων και να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις, στον αριθμό που βρίσκονται:

- Ἀργύριον δὲ οὐκ ἔξεστι εκδοῦναι Ἀθηναίων καί τῶν μετοίκων.
- Οὐτοσί δ' ὁ κοινωνός αὐτοῦ και συνεργός ἔπειθεν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν λέμβον ἐκβαίνειν.
- Οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὧ Φίλιππε, τάς δίκας εἶναι τοῖς ναυκλήροις καί τοῖς ἐμπόροις τῶν Ἀθήναζε συμβολαίων.
- Ἄξιον δέ καί τῶν θεῶν καί τῶν ἡρώων μνησθῆναι τῶν ἐκεῖνον τὸν τόπον κατεχόντων καί μή περιορᾶν τὰ τρόπαια αὐτῶν καταλυόμενα,

οἷς ὑμεῖς τοιοῦτον ὑπέστητε κίνδυνον.

- Ἀνδράποδα καί πλεῖστα ἐξ ἀγροῦ ὅσα ἔλαβεν τοῖς ἐχθροῖς θᾶπτον ἢ τοῖς στρατηγοῖς ἀπέδωκεν.

ΓΕΝΙΚΗ				
ΔΟΤΙΚΗ				
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ				

ΓΕΝΙΚΗ				
ΔΟΤΙΚΗ				
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ				

ΓΕΝΙΚΗ				
ΔΟΤΙΚΗ				
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ				

ΓΕΝΙΚΗ				
ΔΟΤΙΚΗ				
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ				

ΓΕΝΙΚΗ				
ΔΟΤΙΚΗ				
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ				

Τα ουσιαστικά της γ' κλίσης διακρίνονται:

α) ως προς την κατάληξη σε: καταληκτικά και ακατάληκτα

Καταληκτικά λέγονται τα ουσιαστικά που στην ονομαστική ενικού έχουν κατάληξη -ς.

Ακατάληκτα λέγονται τα ουσιαστικά που στην ονομαστική ενικού δεν έχουν κατάληξη.

β) ως προς το θέμα σε: μονόθεμα και διπλόθεμα

Μονόθεμα λέγονται τα ουσιαστικά που διατηρούν το αρχικό τους θέμα σε όλες τις πτώσεις.

Διπλόθεμα λέγονται τα ουσιαστικά που παρουσιάζουν δυο θέματα κατά την κλίση τους.

γ) ως προς τον χαρακτήρα του θέματος (δηλαδή το τελευταίο γράμμα πριν την κατάληξη) σε: φωνηεντόληκτα – συμφωνόληκτα

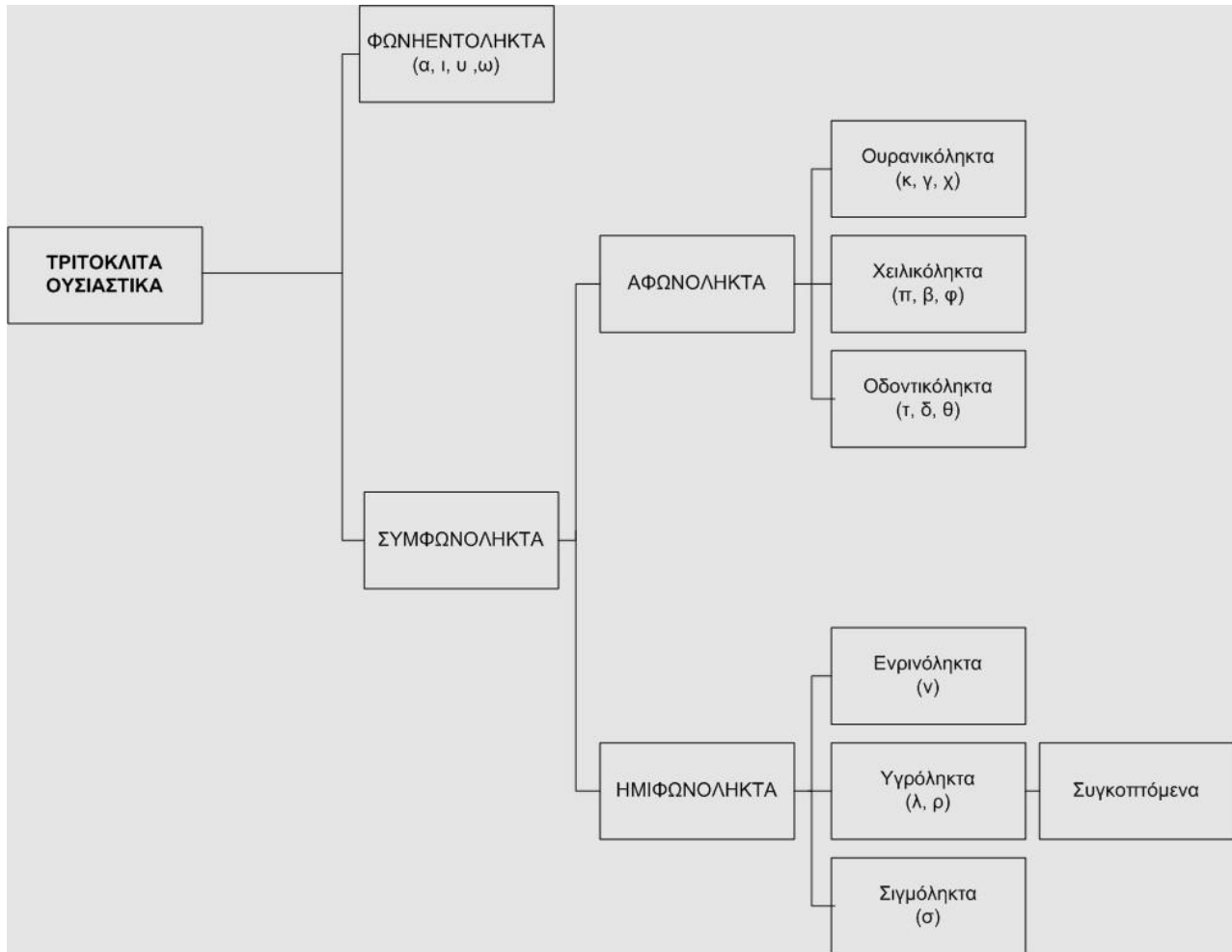
Φωνηεντόληκτα λέγονται τα ουσιαστικά που έχουν χαρακτήρα θέματος φωνήεν.

Συμφωνόληκτα λέγονται τα ουσιαστικά που έχουν χαρακτήρα θέματος σύμφωνο.

Σημείωση:

Δεν υπάρχουν ενρινόληκτα με χαρακτήρα -μ-

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Να προσδιορίσετε την κατηγορία στην οποία ανήκουν τα παρακάτω ουσιαστικά, βάσει του χαρακτήρα τους,

- ή ποιήσις
- ό τοκεύς
- ή ποιότης
- ό νιπτήρ
- ό Δημοσθένης
- ό αὐχήν
- ή φλέψ
- ό θῶραξ
- ό βότρυς

- ή βάσις
- ή φειδώ
- ό παρθενών
- τὸ στέλεχος
- ή σφραγίς
- ό δράκων

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
	ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ	ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ
	ΘΗΛΥΚΑ		ΘΗΛΥΚΑ	
Ον.	-ς ή -	-	-ες	-α
Γεν.	-ος ή -ως	-ος ή -ως	-ων	-ων
Δοτ.	-ι	-ι	-σι(ν)	-σι(ν)
Αιτ.	-α ή -ν	-	-ας ή -ς	-α
Κλητ.	-ς ή -	-	-ες	-α

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗ Γ' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1. Αρσενικά και θηλυκά της γ' κλίσης ουσιαστικών έχουν τις ίδιες καταλήξεις σε όλες τις πτώσεις.
2. Το **-ι** και το **-α** στη λήγουσα των ονομάτων της γ' κλίσης είναι πάντα **βραχύχρονα: π.χ.** ή γνῶσις.
 ΨΕπομένως και η κατάληξη -σι της δοτικής πληθυντικού και -ας της αιτιατικής πληθυντικού είναι **βραχύχρονες: π.χ.** ταῖς ἀκτῖσι(ν), τὰς ἀκτῖνας.
3. Όταν στην ασυναίρετη ονομαστική, αιτιατική και κλητική τονίζονται στη λήγουσα, παίρνουν **οξεία. π.χ:** ὁ θῶς.

☞ **Περισπωμένη παίρνουν:**

α) Οι μονοσύλλαβοι τύποι της ονομαστικής, αιτιατικής και κλητικής που έχουν χαρακτήρα -ι- και -υ- (ου, αυ): π.χ. ὁ κῆς, τὸν κῆν, (ᾧ) κῆ / ὁ βοῦς, τὸν βοῦν, (ᾧ) βοῦ.

β) Η αιτιατική πληθυντικού των ονομάτων σε -υς, όταν τονίζεται στη **λήγουσα**: π.χ. τοὺς ἰχθῦς, τὰς κλιτῦς, τὰς πιτῦς.

γ) Η ονομαστική, αιτιατική και κλητική των «πῦρ» και «οὔς»:

π.χ. τὸ πῦρ, ᾧ πῦρ / τὸ οὔς, ᾧ οὔς.

δ) Η ονομαστική και κλητική ενικού των ουσιαστικών «ἡ γλαῦξ», «ὁ θρᾶξ»:

π.χ. ἡ γλαῦξ, (ᾧ) γλαῦξ.

ε) Η κλητική ενικού των ονομάτων σε -εως:

π.χ. (ᾧ) βασιλεῦ, (ᾧ) γονεῦ, (ᾧ) ἱερεῦ.

4. Όπου τονίζεται η ονομαστική ενικού, **εκεί τονίζονται** και οι υπόλοιπες πτώσεις ενικού και πληθυντικού, **εκτός αν δεν το επιτρέπει η λήγουσα**:

π.χ. ἥρως, ἥρωος κτλ. - **αλλά**: ἥρώων.

☞ **Εξαιρούνται** τα μονοσύλλαβα ουσιαστικά της γ' κλίσης που στη γενική και τη δοτική ενικού και πληθυντικού τονίζονται στη λήγουσα:

π.χ. ἡ φλόξ, τῇ φλογί, τῶν φλογῶν, ταῖς φλοξί

→ **ΠΡΟΣΟΧΗ** στη γενική πληθυντικού:

ὁ θῶς, τῶν θῶων

τὸ οὔς, τῶν ᾠτων

ὁ παῖς, τῶν παίδων

ὁ Τρῶς, τῶν Τρώων

ἡ δᾶς, τῶν δᾶδων

τὸ φῶς, τῶν φώτων

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

Τα φωνηεντόληκτα λήγουν σε:

-ως, -ωος	-εὺς, -έως
-ῦς, -υος	-αῦς, -αὸς
-ις, -εως	-ᾶ, -οῦς
-υς, -εως	-οῦς, -οὸς
-υ, -εως	

Καταληκτικά μονόθεμα σε -ως, -ως

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ον.	ό	ήρως	Τρώς	οί	ήρωες	Τρώες
Γεν.	τοῦ	ήρωος	Τρώος	τῶν	ήρώων	Τρώων
Δοτ.	τῷ	ήρωι	Τρώι	τοῖς	ήρωσι(ν)	Τρώσι(ν)
Αιτ.	τόν	ήρωα	Τρώα	τούς	ήρωας	Τρώας
Κλ.	(ῶ)	ήρως	Τρώς	(ῶ)	ήρωες	Τρώες

Καταληκτικά μονόθεμα σε -υς, -υος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	ό	βότρυς	ἰχθύς	ή	δρυς
Γεν.	τοῦ	βότρυος	ἰχθύος	τῆς	δρυός
Δοτ.	τῷ	βότρυϊ	ἰχθυῖ	τῇ	δρυῖ
Αιτ.	τόν	βότρυν	ἰχθύν	τήν	δρύν
Κλ.	(ῶ)	βότρυ	ἰχθὺ	(ῶ)	δρῦ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	οί	βότρυες	ἰχθύες	αἱ	δρύες
Γεν.	τῶν	βοτρώων	ἰχθύων	τῶν	δρυῶν
Δοτ.	τοῖς	βότρυσι(ν)	ἰχθύσι(ν)	ταῖς	δρυσί(ν)
Αιτ.	τούς	βότρυς	ἰχθύς	τάς	δρύς
Κλ.	(ῶ)	βότρυες	ἰχθύες	(ῶ)	δρύες

Παρατηρήσεις:

Στα καταληκτικά μονόθεμα σε -υς, -υος:

1. Η κλητική ενικού σχηματίζεται **χωρίς κατάληξη**

π.χ. (ῶ) κλιτύ, στάχυ, πληθύ, ἰχθύ.

2. Όλοι οι μονοσύλλαβοι τύποι, όταν τονίζονται στη λήγουσα, παίρνουν **περισπωμένη**

π.χ: ή δρύς, τήν δρύν, ῶ δρῦ, τάς δρύς.

3. Στην αιτιατική πληθυντικού, όταν τονίζονται στη λήγουσα, παίρνουν **περισπωμένη** π.χ: τούς ἰχθύς, τάς κλιτύς, τάς ἰσχύς.

4. Η αιτιατική ενικού λήγει σε -ν, αντί σε -α. π.χ. τὸν ἰχθύν , τὴν κλιτὺν και η αιτιατική πληθυντικού λήγει σε -ς και όχι -ας '

π.χ. τοὺς βότρους, τὰς ὀσφῦς.

5. Ὅμοια με τα ουσιαστικά ἰχθὺς και δρυς κλίνονται και τα φωνηεντόληκτα με χαρακτήρα -ι-.

π.χ: ἡ μῆνις, ὁ οἶς (=πρόβατο), ὁ κίς (= εἶδος σκουληκιού)

6. Ὅμοια στον ενικό κλίνονται: ὁ τίγρις, ἡ τύρσις (=πύργος), αλλά στον πληθυντικό κλίνονται ὅπως τα -ις, -εως & ὁ ἔγχελυς, ο οποίος στον πληθυντικό κλίνεται ὅπως τα -υς, -εως.

Καταληκτικά μονόθεμα σε -εύς, -αυς, -ους

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	ὁ	βασιλεὺς	ἄλιεὺς	βοῦς	ἡ	γραῦς
Γεν.	τοῦ	βασιλέως	ἀλιέως και ἀλιῶς	βοός	τῆς	γραός
Δοτ.	τῷ	βασιλεῖ	ἄλιεῖ	βοῖ	τῇ	γραῖ
Αιτ.	τὸν	βασιλέα	ἀλιέ-α και ἀλιᾶ	βοῦν	τὴν	γραῦν
Κλ.	(ῶ)	βασιλεῦ	ἄλιεῦ	βοῦ	(ῶ)	γραῦ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	οἱ	βασιλεῖς	ἄλιεῖς	βόες	αἱ	γραῖες
Γεν.	τῶν	βασιλέων	ἀλιέων και ἀλιῶν	βοῶν	τῶν	γραῶν
Δοτ.	τοῖς	βασιλεῦσι(ν)	ἀλιεῦσι(ν)	βουσί(ν)	ταῖς	γραυσί(ν)
Αιτ.	τούς	βασιλέας	ἀλιέας και ἀλιᾶς	βοῦς	τὰς	γραῦς
Κλ.	(ῶ)	βασιλεῖς	ἄλιεῖς	βόες	(ῶ)	γραῖες

Παρατηρήσεις

α) Στα καταληκτικά μονόθεμα σε -εύς, -έως:

1. Η κλητική ενικού είναι όμοια με το θέμα χωρίς την κατάληξη·

π.χ. (ῶ) βασιλεῦ, γραμματεῦ.

2. Η αιτιατική ενικού δεν έχει -ν.

3. Η αιτιατική πληθυντικού λήγει σε -ας (το -α= μακρό)

π.χ. τοὺς βασιλέας, γονέας, γραμματέας.

4. Όταν πριν από την κατάληξη -εὺς υπάρχει φωνήεν, τότε συναιρείται το ε με το ω ή το α στη γενική και αιτιατική ενικού και πληθυντικού·

π.χ: ἀλιέως και ἀλιῶς

ἀλιέ-α και ἀλιᾶ

ἀλιέων και ἀλιῶν

ἀλιέας και ἀλιᾶς

5. Αποβάλλουν το υ του χαρακτήρα όταν ακολουθεί φωνήεν και το ε που απομένει συναιρείται με το ακόλουθο ε ή ι σε ει.

π.χ: βασιλέ-ες → βασιλείς

β) Στα καταληκτικά μονόθεμα σε -αυς/-ους

1. Αποβάλλουν το υ του χαρακτήρα μπροστά από φωνήεν. π.χ: βο-ός.

2. Σχηματίζουν κλητική ενικού χωρίς κατάληξη. π.χ: βοῦ, γραῦ

Καταληκτικά διπλόθεμα αρσενικά και θηλυκά σε- ις/ -υς, -εως και ουδέτερα σε -υ, -εως

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ								
Ον.	ὁ	πρύτανις	ἡ	πόλις	ὁ	πέλεκυς	τό	ἄστυ
Γεν.	τοῦ	πρυτάνεως	τῆς	πόλεως	τοῦ	πελέκεως	τοῦ	ἄστεως
Δοτ.	τῷ	πρυτάνει	τῇ	πόλει	τῷ	πελέκει	τῷ	ἄστει
Αιτ.	τὸν	πρύτανιν	τὴν	πόλιν	τὸν	πέλεκυν	τὸ	ἄστυ
Κλ.	(ῶ)	πρύτανι	(ῶ)	πόλι	(ῶ)	πέλεκυ	(ῶ)	ἄστυ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ								
Ον.	οἱ	πρυτάνεις	αἱ	πόλεις	οἱ	πελέκεις	τά	ἄσθη
Γεν.	τῶν	πρυτάνεων	τῶν	πόλεων	τῶν	πελέκεων	τῶν	ἄστεων
Δοτ.	τοῖς	πρυτάνεσι	ταῖς	πόλεσι	τοῖς	πελέκεσι	τοῖς	ἄστεσι
Αιτ.	τούς	πρυτάνεις	τάς	πόλεις	τούς	πελέκεις	τά	ἄσθη
Κλ.	(ῶ)	πρυτάνεις	(ῶ)	πόλεις	(ῶ)	πελέκεις	(ῶ)	ἄσθη

Παρατηρήσεις

1. Η γενική ενικού και πληθυντικού τονίζονται στην **προπαραλήγουσα**, αν και η λήγουσα είναι μακρόχρονη. **π.χ.** τῶν πόλεων, τῶν πελέκεων, τῶν δυνάμεων.
2. Σχηματίζουν την αιτιατική ενικού σε **-ν** και την κλητική **χωρίς κατάληξη**. **π.χ.** τὴν πρᾶξιν, (ῶ) πρᾶξι, τὴν φύσιν, (ῶ) φύσι, τὴν βάσιν, (ῶ) βάσι.
3. Τα σύνθετα ουσιαστικά με τη λέξη πόλις κλίνονται όπως η πόλις· **τα σύνθετα επίθετα όμως κλίνονται σαν τα ουσιαστικά σε -ις, -ιδος**.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

ΣΕ -ις (γεν. -εως)

(που δείχνει ιδίως την ποσότητα του δίχρονου φωνήεντος της παραλήγουσας)

ἄρσις	κλίσις	ξῦσις	ῥάχις	τάξις	φύσις
βάσις	κρᾶσις	πίσις	ῥῆσις ⁴	τάσις	χύσις
δρᾶσις	κρίσις	πλάσις	ῥῖψις	τρῖψις	ψῆξις ⁷
δόσις	κῦψις	πλύσις	ῥῦσις ⁵	τύψις	ψῦξις ⁸
θάσις	λύσις	πνῖξις	ῥύσις ⁶	ῥύβρις	
θλίψις	μεῖξις	πόσις ²	στάσις	φάσις	
κάμψις	(ή μίξις)	πύσις ³	στίξις	φθίσις	
κλάσις ¹	νύξις	πρᾶξις	στῦψις	φράσις	

1. θραύση, τσάκισμα.- 2. το να πίνει κανείς, πιεστό.- 3. ερώτηση, πληροφορία.- 4. λόγος, ομιλία.- 5. σωτηρία, απελευθέρωση.- 6. ροή, ρεύμα.- 7. ξύσιμο, ξύστρισμα.- 8. ψύξη, κρύωμα.

Ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ώ, -οῦς

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Ον.	ή	λεχῶ	πειθῶ	αἱ λεχοὶ (κατά τη β' κλίση) τῶν λεχῶν ταῖς λεχοῖς τὰς λεχούς (ῶ) λεχοὶ
Γεν.	τῆς	λεχοῦς	πειθοῦς	
Δοτ.	τῇ	λεχοῖ	πειθοῖ	
Αιτ.	τὴν	λεχῶ	πειθῶ	
Κλητ.	(ῶ)	λεχοῖ	πειθοῖ	

Παρατηρήσεις

1. Τα ακατάληκτα διπλόθεμα σε –ώ, –οῦς δεν έχουν κανονικά πληθυντικό αριθμό, αν όμως χρειαστεί να τον σχηματίσουν, κλίνονται **κατά την β' κλίση**: **π.χ.** ή λεχώ, αἱ λεχοῖ.
2. Σχηματίζουν την **κλητική ενικού σε –οῖ** και τονίζονται αναλογικά με την δοτική, **π.χ.** πειθοῖ.
3. Η ονομαστική και η αιτιατική παίρνουν **οξεία**, αν και οι καταλήξεις της αιτιατικής τους προέρχονται από συναίρεση.

Ασκήσεις εμπέδωσης

- 1) Να κλίνετε τα παρακάτω φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ὁ ἥρως	ὁ θῶς	ὁ στάχυς
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ὁ ἰχθὺς	ὁ μῦς	ἡ βεβαίωσις
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή πόλις	ό πῆχυς	τό ἄστν
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό βασιλεύς	ό γραφεύς	ό ἄλιεὺς
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

2) Να τα παρακάτω φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης στον αντίστοιχο τύπο του πληθυντικού αριθμού:

	Πληθυντικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός
βασιλεῖ		δύναμιν	
ἱππέα		πίστι	
πόλεως		βότρυν	
δοῦν		βεβαίωσις	
τοκέως		πελέκεων	

3) Να κλίνετε τα ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ὁ βοῦς	ἡ γραιῦς	ἡ πεθῶ
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

4) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι για καθένα από τα παρακάτω φωνηεντόληκτα ουσιαστικά Γ' κλίσης:

ἡ πίτυς (αιτιατική ενικού):

ὁ κουρεύς (δοτική πληθυντικού):

ἡ ὄψις (γενική ενικού):

ή ἰσχύς (αιτιατική πληθυντικού):

ὁ μάντις (γενική πληθυντικού):

ή ὄσφύς (κλητική ενικού):

ὁ Ἐρετριεύς (δοτική ενικού):

ὁ ὄφις (κλητική ενικού):

ὁ γονεύς (ονομαστική πληθυντικού):

ὁ πέλεκυς (δοτική ενικού):

ὁ ἱερεύς (αιτιατική πληθυντικού):

ή γεῦσις (αιτιατική ενικού):

ὁ χαλκεὺς (γενική ενικού):

ή πτῶσις (δοτική πληθυντικού):

ὁ γραμματεὺς (κλητική ενικού):

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

α. Αφωνόληκτα

Τα αφωνόληκτα αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα διαιρούνται σε:

Ουρανικόληκτα	Χειλικόληκτα	Οδοντικόληκτα
-ξ, -κος	-ψ, -πος	-ς, -τος
-ξ, -γος	-ψ, -βος	-ς, -δος -α, -ατος
-ξ, -χος	-ψ, -φος	-ς, -θος
		-ας, -αντος
		-ων, -οντος

Μπορούμε να καταλάβουμε σε ποια κατηγορία ανήκει ένα ουσιαστικό, αν σκεφτούμε πώς είναι στα νέα ελληνικά!

Πχ: κόραξ= το κοράκι.

Ουρανικόληκτα καταληκτικά μονόθεμα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ							
Ον.	ό	κόραξ (κ+ς)	ή	πτέρυξ(γ+ς)	φάλαξ (γ+ς)	ό	όνυξ (χ-ς)
Γεν.	τοῦ	κόρακος	τῆς	πτέρυγος	φάλαγγος	τοῦ	όνυχος
Δοτ.	τῷ	κόρακι	τῇ	πτέρυγι	φάλαγγι	τῷ	όνυχι
Αιτ.	τὸν	κόρακα	τὴν	πτέρυγα	φάλαγγα	τὸν	όνυχα
Κλ.	(ῶ)	κόραξ	(ῶ)	πτέρυξ	φάλαξ	(ῶ)	όνυξ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ							
Ον.	οί	κόρακες	αί	πτέρυγες	φάλαγγες	οί	όνυχες
Γεν.	τῶν	κοράκων	τῶν	πτερύγων	φαλάγγων	τῶν	όνύχων
Δοτ.	τοῖς	κόραξι	ταῖς	πτέρυξι	φάλαξι	τοῖς	όνυξι
Αιτ.	τούς	κόρακας	τάς	πτέρυγας	φάλαγγας	τούς	όνυχας
Κλ.	(ῶ)	κόρακες	(ῶ)	πτέρυγες	φάλαγγες	(ῶ)	όνυχες

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική σχηματίζεται **όμοια** με την ονομαστική: **π.χ:** **ό** /(ῶ) **κόραξ**.
2. Η αιτιατική ενικού σχηματίζεται **χωρίς ν:** **π.χ.** **τόν** **κόρακα**.
3. Τα **μονοσύλλαβα** ουσιαστικά στη γενική και δοτική και των **δυο αριθμών** τονίζονται στη **λήγουσα**: **φλόξ**, **φλογός**, **φλογί**...
4. Το **-α** της **κατάληξης** είναι **βραχύχρονο**.

Χειλικόληκτα καταληκτικά μονόθεμα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	ό	γύψ(π+σ)	λίψ(β+σ)	οί	γῦπες	λίβες	
Γεν.	τοῦ	γυπός	λιβός	τῶν	γυπῶν	λιβῶν	
Δοτ.	τῷ	γυπί	λιβί	τοῖς	γυψί	λιψί	
Αιτ.	τὸν	γῦπα	λίβα	τούς	γῦπας	λίβας	
Κλητ	(ῶ)	γύψ	λίψ	(ῶ)	γῦπες	λίβες	

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική σχηματίζεται **όμοια** με την ονομαστική: **π.χ:** $\acute{o}/(\acute{\omega})$ γύψ.
2. Η αιτιατική ενικού σχηματίζεται **χωρίς ν:** **π.χ.** τόν γῦπα.
3. Τα **μονοσύλλαβα** ουσιαστικά στη γενική και δοτική και των δυο αριθμών τονίζονται στη **λήγουσα**.
4. Κατά το γύψ κλίνεται το σκνίψ (με το δίχρονο της παραλήγουσας **μακρό**).
5. Κατά το λίψ κλίνεται το χάλυψ (με το δίχρονο της παραλήγουσας **βραχύ**).

Οδοντικόληκτα καταληκτικά μονόθεμα με χαρακτήρα τ, δ, θ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	$\acute{o}$	τάπης (τ+σ)	$\acute{\eta}$	πατρίς (δ+σ)	$\acute{o}$	ὄρνις (θ+σ)
Γεν.	τοῦ	τάπητος	τῆς	πατρίδος	τοῦ	ὄρνιθος
Δοτ.	τῷ	τάπητι	τῇ	πατρίδι	τῷ	ὄρνιθι
Αιτ.	τόν	τάπητα	τήν	πατρίδα	τόν	ὄρνιν
Κλητ.	($\acute{\omega}$)	τάπης	($\acute{\omega}$)	πατρίς	($\acute{\omega}$)	ὄρνι

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	οἱ	τάπητες	αἱ	πατρίδες	οἱ	ὄρνιθες
Γεν.	τῶν	ταπήτων	τῶν	πατρίδων	τῶν	ὀρνίθων
Δοτ.	τοῖς	τάπησι	ταῖς	πατρίσι	τοῖς	ὄρνισι
Αιτ.	τούς	τάπητας	τάς	πατρίδας	τούς	ὄρνιθας
Κλητ.	($\acute{\omega}$)	τάπητες	($\acute{\omega}$)	πατρίδες	($\acute{\omega}$)	ὄρνιθες

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική σχηματίζεται **όμοια** με την ονομαστική: **π.χ:** $\acute{o}/(\acute{\omega})$ τάπης.
2. Η αιτιατική ενικού σχηματίζεται **χωρίς ν:** **π.χ.** τόν τάπητα.
3. Τα βαρύτονα σε -ις, -ιδος/ -ις, -ιτος/ -ις, -ιθος σχηματίζουν την **αιτιατική ενικού** σε -ν και την **κλητική** **χωρίς κατάληξη**. **π.χ:** ὄρνιν, ὄρνι. Όμοια και μερικά οδοντικόληκτα βαρύτονα σε -ης ή -υς: ὁ και ἡ Πάρνης -ηθος, τόν και τήν Πάρνην, $\acute{\omega}$ Πάρνη· ή κόρυς -υθος (= περικεφαλαία), τήν κόρ-υν, $\acute{\omega}$ κόρυ.

4. Σχηματίζουν την κλητική ενικού χωρίς κατάληξη τα ουσιαστικά **παῖς** και **τυραννίς**.

5. Τα περισσότερα οδοντικόληκτα ουσιαστικά σε -ις έχουν **το -ι βραχύ**.

Εξαιρούνται και το έχουν μακρό τα θηλυκά:

ή ἀψίς -ῖδος	ή κρηπίς -ῖδος
ή βαλβίς -ῖδος	ή νησίς -ῖδος
ή κεραμίς, - ῖδος	ή σφραγίς -ῖδος
ή κηλίς -ῖδος	ή χειρίς -ῖδος
ή κνημίς -ῖδος	ή ψηφίς -ῖδος

Οδοντικόληκτα καταληκτικά μονόθεμα σε -ας, -αντος / -ους, -οντος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ὁ	ίμας	γίγας	όδους
Γεν.	τοῦ	ίμαντος	γίγαντος	όδόντος
Δοτ.	τῷ	ίμαντι	γίγαντι	όδόντι
Αιτ.	τόν	ίμαντα	γίγαντα	όδόντα
Κλητ.	(ῶ)	μάς	γίγαν	όδούς

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ	ίμάντες	γίγαντες	όδόντες
Γεν.	τῶν	ίμάντων	γιγάντων	όδόντων
Δοτ.	τοῖς	ίμᾱσι	γίγασι	όδοῦσι
Αιτ.	τούς	ίμάντας	γίγαντας	όδόντας
Κλητ.	(ῶ)	ίμάντες	γίγαντες	όδόντες

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική σχηματίζεται **όμοια** με την ονομαστική: **π.χ:** ὁ/(ῶ) ἰμάς.
2. Η αιτιατική ενικού σχηματίζεται **χωρίς ν:** **π.χ.** τόν τάπητα.
3. Τα **βαρύτονα** σε **-ας, -αντος** σχηματίζουν την **κλητική του ενικού** όμοια με το θέμα χωρίς τον χαρακτήρα τ. **π.χ:** (ῶ) γίγαν.

4. Οι τύποι της δοτικής πληθυντικού σχηματίζονται από το ασθενές θέμα με αντέκταση του α βραχύ σε α μακρό ή του ο σε ου: **π.χ.** τοῖς ἰμάσι.

Οδοντικόληκτα ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ων, -οντος
Οδοντικόληκτα ουδέτερα ακατάληκτα μονόθεμα σε -α, -ατος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	ὁ	γέρων	λέων	τό	κτήμα
Γεν.	τοῦ	γέροντος	λέοντος	τοῦ	κτήματος
Δοτ.	τῷ	γέροντι	λέοντι	τῷ	κτήματι
Αιτ.	τόν	γέροντα	λέοντα	τό	κτήμα
Κλητ.	(ὦ)	γέρον	λέον	(ὦ)	κτήμα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	οἱ	γέροντες	λέοντες	τά	κτήματα
Γεν.	τῶν	γερόντων	λεόντων	τῶν	κτημάτων
Δοτ.	τοῖς	γέρουσι(ν)	λέουσι	τοῖς	κτήμασι
Αιτ.	τούς	γέροντας	λέοντας	τά	κτήματα
Κλητ.	(ὦ)	γέροντες	λέοντες	(ὦ)	κτήματα

Παρατηρήσεις

1. Τα βαρύτονα σε -ων, -οντος σχηματίζουν την κλητική του ενικού όμοια με το ασθενές θέμα χωρίς τον χαρακτήρα τ. **π.χ.** (ὦ) γέρον.
2. Η αιτιατική ενικού σχηματίζεται χωρίς ν: **π.χ.** τόν γέροντα.
3. Οι τύποι της δοτικής πληθυντικού σχηματίζονται από το ασθενές θέμα με αντέκταση του ο σε ου: **π.χ.** τοῖς γέρουσι.
4. Τα ουδέτερα σε -μα έχουν συνήθως το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό. **π.χ.** δρᾶμα. Όταν, όμως, πριν την κατάληξη -μα υπάρχει σύμφωνο, το δίχρονο διατηρεί το χρόνο του θέματος. **π.χ.** τάγμα.
5. Τα ουδέτερα σε -σμα έχουν συνήθως το δίχρονο της παραλήγουσας βραχύ. **π.χ.** κλάσμα.

Συνηρημένα οδοντικόληκτα ακατάληκτα μονόθεμα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Ον.	ό	Ξενοφών	δεν έχει
Γεν.	του̃	Ξενοφώντος	
Δοτ.	τῷ	Ξενοφώντι	
Αιτ.	τόν	Ξενοφώντα	
Κλητ.	(ῶ)	Ξενοφῶν	

Ιδιόρρυθμα αφωνόληκτα ουσιαστικά

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	ή	θρίξ	άλώπηξ	ό	ἄναξ	
Γεν.	τῆς	τριχός	άλώπεκος	του̃	ἄνακτος	
Δοτ.	τῇ	τριχί	άλώπεκι	τῷ	ἄνακτι	
Αιτ.	τὴν	τρίχα	άλώπεκα	τόν	ἄνακτα	
Κλητ.	(ῶ)	θρίξ	άλώπηξ	(ῶ)	ἄναξ	
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	αῖ	τρίχες	άλώπεκες	οἱ	ἄνακτες	
Γεν.	τῶν	τριχῶν	άλωπέκων	τῶν	ἀνάκτων	
Δοτ.	ταῖς	θριξί	άλώπεξι	τοῖς	ἄναξι	
Αιτ.	τάς	τρίχας	άλώπεκας	τούς	ἄνακτας	
Κλητ.	(ῶ)	τρίχες	άλώπεκες	(ῶ)	ἄνακτες	
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	ό	πούς	τό	φῶς	ό	παῖς
Γεν.	του̃	ποδός	του̃	φωτός	του̃	παιδός
Δοτ.	τῷ	ποδί	τῷ	φωτί	τῷ	παιδί
Αιτ.	τόν	πόδα	τό	φῶς	τόν	παῖδα
Κλητ.	(ῶ)	πούς	(ῶ)	φῶς	(ῶ)	παῖ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ον.	οἱ	πόδες	τά	φῶτα	οἱ	παῖδες
Γεν.	τῶν	ποδῶν	τῶν	φώτων	τῶν	παίδων
Δοτ.	τοῖς	ποσί	τοῖς	φωσί	τοῖς	παισί
Αιτ.	τούς	πόδας	τά	φῶτα	τούς	παῖδας
Κλητ.	(ῶ)	πόδες	(ῶ)	φῶτα	(ῶ)	παῖδες

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Ον.	ή	τυραννίς	αί	τυραννίδες
Γεν.	τῆς	τυραννίδος	τῶν	τυραννίδων
Δοτ.	τῇ	τυραννίδι	ταῖς	τυραννίδισι
Αιτ.	τὴν	τυραννίδα	τὰς	τυραννίδας
Κλητ.	(ῶ)	τυραννί	(ῶ)	τυραννίδες

β. Ημιφωνόληκτα

Τα ημιφωνόληκτα αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα λήγουν σε:

Ενρινόληκτα	Υγρόληκτα	Συγκοπτόμενα	Σιγμόληκτα
-ις, -ῖνος	-ηρ, -ηρος	-ηρ, -ρος	-ης, -ους
-αν, -ᾶνος	-ῆρ, -ἔρος		-ος, -ους
-ην, -ηνος	-ωρ, -ωρος		-κλης, -κλέους
-ην, -ενος	-ωρ, -ορος		-ας, -ως
-ων, -ωνος	-αρ, -αρος		-ῶς, -οῦς
-ων, -ονος			-ας, -ατος

Τριτόκλιτα μέ χαρακτήρα μ δεν υπάρχουν.

Ενρινόληκτα

Ενρινόληκτα Μονόθεμα Καταληκτικά σε -ις, -ῖνος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
Ον.	ή	ἄκτις	αί	ἄκτινες
Γεν.	τῆς	ἄκτινος	τῶν	ἄκτινων
Δοτ.	τῇ	ἄκτινι	ταῖς	ἄκτισι(ν)
Αιτ.	τὴν	ἄκτινα	τὰς	ἄκτινας
Κλητ.	(ῶ)	ἄκτις	(ῶ)	ἄκτινες

Ενρινόληκτα Μονόθεμα Ακατάληκτα σε -αν, -ἄνος / -ην, -ηνος/ -ων, -ῶνος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ὁ	παιάν	σωλήν	ἄγών
Γεν.	τοῦ	παιᾶνος	σωλήνος	ἄγῶνος
Δοτ.	τῷ	παιᾶνι	σωλήνι	ἄγῶνι
Αιτ.	τὸν	παιᾶνα	σωλήνα	ἄγῶνα
Κλητ.	(ῶ)	παιάν	σωλήν	ἄγών

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ	παιᾶνες	σωλήνες	οἱ ἄγῶνες
Γεν.	τῶν	παιᾶνων	σωλήνων	τῶν ἄγῶνων
Δοτ.	τοῖς	παιᾶσι (ν)	σωλήσι (ν)	τοῖς ἄγῶσι (ν)
Αιτ.	τούς	παιᾶνας	σωλήνας	τούς ἄγῶνας
Κλητ.	(ῶ)	παιᾶνες	σωλήνες	(ῶ) ἄγῶνες

Παρατηρήσεις

- Τα φωνήεντα **-ι-** και **-α-** εμπρός από τον χαρακτήρα **-ν-** των μονόθεμων καταληκτικών σε **-ις, -ῖνος** και των μονόθεμων ακατάληκτων σε **-αν, -ἄνος** είναι μακρόχρονα. Αντίθετα, τα ίδια φωνήεντα στην κατάληξη είναι βραχύχρονα. π.χ: ἄκτινι.
- Έχουν την κλητική **ὅμοια** με την ονομαστική.
- Η αιτιατική ενικού **δεν έχει κατάληξη -ν**. π.χ: παιᾶνα.
- Το **-ν** πριν την κατάληξη **-σι** της δοτικής πληθυντικού **φεύγει**. π.χ: παιᾶσι.
- Είναι **μονόθεμα σε -ων, -ωνος**:
 - τα οξύτονα περιεκτικά, π.χ: ὁ ἀνθῶν, -ῶνος.
 - τα μεγεθυντικά, π.χ: ὁ γάστρων, -ωνος(=ο κοιλαράς).
 - τα κύρια ονόματα, π.χ: ὁ Ποσειδῶν, -ῶνος.
 - τα ονόματα αρχαίων μηνών: π.χ: Γαμηλιῶν -ῶνος.
 - τα εθνικά παροξύτονα, π.χ: ὁ Λάκων -ωνος.
 - τα προσηγορικά/κοινά παροξύτονα, π.χ: ὁ κῶδων, -ωνος.
 - τα προσηγορικά/κοινά οξύτονα, π.χ: ὁ ἄγῶν, -ῶνος.
 - τα προσηγορικά/κοινά περισπώμενα, π.χ: ὁ τυφῶν, - ῶνος.

θ. τα ονόματα τόπων/πόλεων, π.χ: ό Μαραθών, -ώνος.

Μπορούμε να σκεφτούμε την ορθογραφία των αρσενικών σε -ων στα νέα ελληνικά, για να σιγουρευτούμε ότι είναι μονόθεμα!

Π.χ: άγών= αγώνας!

Ενρινόληκτα Διπλόθεμα Ακατάληκτα σε -ην, -ενος / -ων, -ονος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ό	ποιμήν	ήγεμών	κίων
Γεν.	του̐	ποιμένος	ήγεμόνος	κίονος
Δοτ.	τω̐	ποιμένι	ήγεμόνι	κίονι
Αιτ.	τόν	ποιμένα	ήγεμόνα	κίονα
Κλητ.	(ῶ)	ποιμήν	ήγεμών	κίον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οί	ποιμένες	ήγεμόνες	κίονες
Γεν.	των̐	ποιμένων	ήγεμόνων	κίωνων
Δοτ.	τοι̐ς	ποιμέσι(ν)	ήγεμόσι(ν)	κίοσι(ν)
Αιτ.	τούς	ποιμένας	ήγεμόνας	κίονας
Κλητ.	(ῶ)	ποιμένες	ήγεμονες	κίονες

Παρατηρήσεις

- Έχουν την κλητική όμοια με την ονομαστική.
 - Η αιτιατική ενικού δεν έχει κατάληξη -ν. π.χ: κίονα.
 - Τα διπλόθεμα βαρύτονα σχηματίζουν την κλητική όμοια με το θέμα της γενικής. π.χ.: ό κίων→ (ῶ) κίον.
- Σημείωση:** Τα κύρια πολυσύλλαβα ονόματα σε -ων (-ονος) στην κλητική ενικού ανεβάζουν τον τόνο. π.χ: ό Αγαμέμνων →(ῶ) Αγάμεμνον (αλλά: ῶ Ἰᾱ'σον).
- Οι τύποι της δοτικής πληθυντικού προήλθαν από τους αρχικούς τύπους.
 - Είναι διπλόθεμα σε -ων,-ονος:

α. τα οξύτονα θηλυκά κύρια και προσηγορικά/κοινά, π.χ: ή Καρχηδών/τερηδών.→**Εξαιρούνται** : Βαβυλών, Κολοφών, Λεγεών, Σικυών.

β. τα παροξύτονα αρσενικά: ἄξων, Ἀλιάκμων, βραχίων, γείτων, γνώμων, δαίμων, Ἰᾶ'σων, κίων, πνεύμων, τέκτων, Ἀγαμέμνων, Ἀριστογείτων κ.ά.

γ. τα οξύτονα αρσενικά: ἀλατῶν, ἀλεκτρυῶν, ἡγεμῶν, κανῶν, κηδεμῶν, συνδαιτημῶν, Μακεδῶν, Στρυμῶν.

Μπορούμε να σκεφτούμε την ορθογραφία των αρσενικών σε -ων στα νέα ελληνικά, για να σιγουρευτούμε ότι είναι διπλόθεμα!

Π.χ: γείτων= γείτονας!

Υγρόληκτα

Υγρόληκτα Μονόθεμα Ακατάληκτα σε -ηρ, -ηρος / -ωρ, -ωρος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ὁ	κρατήρ	σωτήρ	ἰχώρ
Γεν.	τοῦ	κρατήρος	σωτήρος	ἰχώρος
Δοτ.	τῷ	κρατήρι	σωτήρι	ἰχώρι
Αιτ.	τόν	κρατήρα	σωτήρα	ἰχώρα
Κλητ.	(ὦ)	κρατήρ	σῶτερ	ἰχώρ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ	κρατήρες	σωτήρες	ἰχώρες
Γεν.	τῶν	κρατήρων	σωτήρων	ἰχώρων
Δοτ.	τοῖς	κρατήρσι(ν)	σωτήρσι(ν)	ἰχώρσι(ν)
Αιτ.	τούς	κρατήρας	σωτήρας	ἰχώρας
Κλητ.	(ὦ)	κρατήρες	σωτήρες	ἰχώρες

Υγρόληκτα Μονόθεμα Ακατάληκτα -αρ, -αρος (ουδέτερα)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τό	νέκταρ	ἔαρ / ἦρ	
Γεν.	τοῦ	νέκταρος	ἔαρος/ ἦρος	
Δοτ.	τῷ	νέκταρι	ἔαρι/ ἦρι	
Αιτ.	τὸ	νέκταρ	ἔαρ / ἦρ	
Κλητ.	(ῶ)	νέκταρ	ἔαρ / ἦρ	

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τά	δεν έχει	δεν έχει	
Γεν.	τῶν			
Δοτ.	τοις			
Αιτ.	τά			
Κλητ.	(ῶ)			

Υγρόληκτα Διπλόθεμα Ακατάληκτα σε -ήρ, -έρος / -ωρ, -ορος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	ό	ἄθήρ	ἄστήρ	ρήτωρ	
Γεν.	τοῦ	ἄθέρως	ἄστέρος	ρήτορος	
Δοτ.	τῷ	ἄθερι	ἀστέρι	ρήτορι	
Αιτ.	τὸν	ἄθέρω	ἄστέρα	ρήτορα	
Κλητ.	(ῶ)	ἄθήρ	ἄστήρ	ρήτορ	

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	οί	ἄθέρως	ἄστέρες	ρήτορες	
Γεν.	τῶν	ἄθέρων	ἀστέρων	ρήτόρων	
Δοτ.	τοις	ἄθέρσι(ν)	ἄστράσι(ν)	ρήτορσι(ν)	
Αιτ.	τούς	ἄθέρως	ἄστέρας	ρήτορας	
Κλητ.	(ῶ)	ἄθέρως	ἄστέρες	ρήτορες	

Το μοναδικό υγρόληκτο με χαρακτήρα -λ-

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ον.	ό	ή	ἄλς	οί	αί	ἄλες
Γεν.	τοῦ	τῆς	ἁλός	τῶν	τῶν	ἁλῶν
Δοτ.	τῷ	τῇ	ἁλί	τοῖς	ταῖς	ἁλσί(ν)
Αιτ.	τὸν	τὴν	ἄλα	τούς	τάς	ἄλας
Κλητ.	(ὦ)	(ὦ)	ἄλς	(ὦ)	(ὦ)	ἄλες

Παρατηρήσεις

1. Τα υγρόληκτα ουσιαστικά της γ' κλίσης έχουν την κλητική ενικού **ὅμοια** με την ονομαστική εκτός από τα βαρύτονα διπλόθεμα σε -ωρ, -ορος τα οποία σχηματίζουν κλητική ὅμοια με το ασθενές θέμα:

π.χ. ὁ ῥήτωρ, (ὦ) ῥήτορ.

Προσοχή στην κλητική του ουσιαστικού σωτήρ → (ὦ) σῶτερ.

2. Η αιτιατική ενικού σχηματίζεται **χωρίς -ν**.

3. Ο χαρακτήρας ρ, λ **διατηρείται** πριν από την κατάληξη της δοτικής πληθυντικού. π.χ: σωτήρσι(ν).

Προσοχή στη δοτική πληθυντικού του ουσιαστικού ἀστήρ → ἀστράσι(ν).

4. Κατά τα -ωρ, -ορος (μονόθεμα) κλίνονται ακόμη τα: φῶρ (=κλέφτης), πέλωρ, πραίτωρ, Βίκτωρ.

5. Κατά τα -ωρ, -ορος (διπλόθεμα) κλίνονται ακόμη τα: αὐτοκράτωρ, κοσμήτωρ, πρᾶκτωρ, προγᾶστωρ, παντοκράτωρ, Ἔκτωρ, ἐκλέκτωρ.

6. Το ουσιαστικό ἄλς, όταν είναι αρσενικό, σημαίνει «το αλάτι» και, όταν είναι θηλυκό, σημαίνει «η θάλασσα».

Μπορούμε να καταλάβουμε αν τα -ωρ είναι μονόθεμα ή διπλόθεμα, αν σκεφτούμε την ορθογραφία τους στα νέα ελληνικά!

Π.χ: ῥήτωρ= ο ρήτορας!

Συγκοπτόμενα Υγρόληκτα Διπλόθεμα Ακατάληκτα σε -ηρ, -ρος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	ό	πατήρ	άνηρ	ή	μήτηρ
Γεν.	του̐	πατρός	άνδρὸς	τῆς	μητρός
Δοτ.	τῶ	πατρί	άνδρῖ	τῇ	μητροί
Αιτ.	τὸν	πατέρα	άνδρα	τὴν	μητέρα
Κλητ.	(ὦ)	πάτερ	άνερ	(ὦ)	μῆτερ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	οί	πατέρες	άνδρες	αί	μητέρες
Γεν.	τῶν	πατέρων	άνδρῶν	τῶν	μητέρων
Δοτ.	τοῖς	πατράσι(ν)	άνδράσι	ταῖς	μητράσι(ν)
Αιτ.	τούς	πατέρας	άνδρας	τὰς	μητέρας
Κλητ.	(ὦ)	πατέρες	άνδρες	(ὦ)	μητέρες

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ή	θυγάτηρ	γαστήρ	Δημήτηρ
Γεν.	τῆς	θυγατρός	γαστρός	Δήμητρος
Δοτ.	τῇ	θυγατρί	γαστρί	Δήμητρι
Αιτ.	τὴν	θυγατέρα	γαστέρα	Δήμητρα
Κλητ.	(ὦ)	θύγατερ	γαστήρ	Δήμητερ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	αί	θυγατέρες	γαστέρες	δεν έχει
Γεν.	τῶν	θυγατέρων	γαστέρων	
Δοτ.	ταῖς	θυγατράσι(ν)	γαστράσι(ν)	
Αιτ.	τὰς	θυγατέρας	γαστέρας	
Κλητ.	(ὦ)	θυγατέρες	γαστέρες	

Παρατηρήσεις

1. Τα συγκοπτόμενα ουσιαστικά της γ' κλίσης «ό πατήρ», «ή μήτηρ», «ή θυγάτηρ», «ή γαστήρ» στη γενική και τη δοτική του ενικού τονίζονται στη λήγουσα ενώ το «ή Δημήτηρ» τονίζεται στην προπαραλήγουσα, σε όλες τις πτώσεις εκτός από την ονομαστική που τονίζεται στην παραλήγουσα.

2. Τα συγκοπτόμενα ουσιαστικά της γ' κλίσης σχηματίζουν την κλητική ενικού **όμοια** με το ασθενές θέμα και τονίζονται στην αρχική συλλαβή. Εξαιρείται το ουσιαστικό «ή γαστήρ» που σχηματίζει την κλητική **όμοια με την ονομαστική: ὦ γαστήρ.**
3. Προσοχή στην κλίση του συγκοπτόμενου ουσιαστικού «ὁ ἀνὴρ» το οποίο στις πλάγιες πτώσεις του ενικού και σε όλο τον πληθυντικό αναπτύσσει μπροστά από το χαρακτήρα ένα **-δ-**.
4. Το **-α-** της δοτικής πληθυντικού είναι **βραχύχρονο**.

Σιγμόληκτα

Σιγμόληκτα Αρσενικά Ακατάληκτα Διπλόθεμα σε -ης, -ους /
-κλῆς, -κλέους

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
Ον.	ὁ	Σωκράτης	Περικλῆς	οἱ	Σωκράται	Περικλεῖς
Γεν.	τοῦ	Σωκράτους	Περικλέους	τῶν	Σωκρατῶν	Περικλέων
Δοτ.	τῷ	Σωκράτει	Περικλεῖ	τοῖς	Σωκράταις	-
Αιτ.	τὸν	Σωκράτη	Περικλέα	τούς	Σωκράτας	Περικλεῖς
Κλητ.	(ὦ)	Σώκρατες	Περικλείς	(ὦ)	Σωκράται	Περικλεῖς

Παρατηρήσεις

1. Ο **χαρακτήρας σ** μεταξύ των δυο φωνηέντων αποβάλλεται και τα φωνήεντα αυτά συναιρούνται. **π.χ:** Σωκράτεσος→Σωκράτους.
2. Στην κλητική ενικού **ανεβάζουν** τον τόνο. **π.χ:** ὦ Σώκρατες/ Περικλείς.
3. Κανονικά έχουν μόνο ενικό αριθμό· όταν όμως χρησιμοποιούνται στον πληθ. σχηματίζονται τα σε -ης (γεν. -ους) κατά την α' κλίση (οἱ Σωκράται κτλ.) και τα σε **-κλῆς** (γεν. -κλέους) κατά την γ' κλίση (οἱ Περικλέ-ες = Περικλεῖς κτλ.).
4. Μερικές φορές σχηματίζουν την αιτιατική ενικού με -ν αναλογικά προς τα πρωτόκλιτα.

Σιγμόληκτα Θηλυκά Ακατάληκτα Διπλόθεμα σε -ώς, -ούς

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Ον.	ή αιδώς	δεν έχει
Γεν.	τῆς αἰδοῦς	
Δοτ.	τῇ αἰδοῖ	
Αιτ.	τὴν αἰδῶ	
Κλητ.	(ῶ) αἰδώς	

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική ενικού είναι **όμοια** με την ονομαστική.
2. Δεν έχουν πληθυντικό αριθμό.

Σιγμόληκτα Ουδέτερα ακατάληκτα σε -ος, -ους

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	τό	ἔδαφος	γένος	χρέος	ὄρος
Γεν.	τοῦ	ἐδάφους	γένους	χρέους	ὄρους
Δοτ.	τῷ	ἐδάφει	γένει	χρέει	ὄρει
Αιτ.	τὸ	ἔδαφος	γένος	χρέος	ὄρος
Κλητ.	(ῶ)	ἔδαφος	γένος	χρέος	ὄρος

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ον.	τά	ἐδάφη	γένη	χρέα	ὄρη
Γεν.	τῶν	ἐδαφῶν	γενῶν	χρεῶν	ὀρέων / ὀρῶν
Δοτ.	τοῖς	ἐδάφεσι(ν)	γένεσι(ν)	χρέεσι(ν)	ὄρεσι / ὄρεσιν
Αιτ.	τά	ἐδάφη	γένη	χρέα	ὄρη
Κλητ.	(ῶ)	ἐδάφη	γένη	χρέα	ὄρη

Παρατηρήσεις

1. Ο **χαρακτήρας σ** μεταξύ δύο φωνηέντων αποβάλλεται και τα φωνήεντα αυτά συναιρούνται. **π.χ:** ἐδάφεσος→ ἐδάφους.
2. Τα ουδέτερα σιγμόληκτα σε -ος σχηματίζουν την ονομαστική, αιτιατική και κλητική πληθυντικού σε -η. Όσα όμως λήγουν σε -εος σχηματίζουν αυτές τις πτώσεις σε -α.

3. Μερικά σιγμόληκτα σχηματίζουν τη γενική πληθυντικού ασυναίρετη και συνηρημένη.

π.χ: τῶν ἀνθέων & ἀνθῶν

τῶν χειλέων & χειλῶν

τῶν ὀρέων & ὀρῶν

τῶν κερδέων & κερδῶν

τῶν τειχέων & τειχῶν

4. Τα δισύλλαβα που έχουν -α- στην παραλήγουσα παίρνουν οξεία, γιατί αυτό είναι βραχύ. π.χ: τό βάθος.

5. Έχουν το δίχρονο μακρό στην παραλήγουσα τα ακόλουθα ουδέτερα σιγμόληκτα ακατάληκτα ουσιαστικά: βρῖθος (=βάρος), κῦδος, κῦρος, μῖσος, πνῖγος, ῥῖγος, σκῦτος, στῖφος (=φάλαγγα), φῦκος, ψῦχος.

Σιγμόληκτα Ουδέτερα ακατάληκτα σε -ας, -ως

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
Ον.	τὸ κρέας	τὰ κρέα
Γεν.	τοῦ κρέως	τῶν κρεῶν
Δοτ.	τῷ κρέα	τοῖς κρέασι
Αιτ.	τὸ κρέας	τὰ κρέα
Κλητ.	(ᾧ) κρέα	(ᾧ) κρέα

Παρατηρήσεις

1. Τα ουσιαστικά «τὸ γέρας» και «τὸ γῆρας» κλίνονται ὅπως «τὸ κρέας».

Προσοχή: «τὸ γῆρας» δεν ἔχει πληθυντικό.

Σιγμόληκτα Ουδέτερα ακατάληκτα σε -ας, -ατος

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τό	πέρας	τέρας	κέρας
Γεν.	τοῦ	πέρατος	τέρατος	κέρατος/ κέρως
Δοτ.	τῷ	πέρατι	τέρατι	κέρατι/κέρα
Αιτ.	τὸ	πέρας	τέρας	κέρας
Κλητ.	(ᾧ)	πέρας	τέρας	κέρας

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τά	πέρατα	τέρατα/ τέρα	κέρατα/ κέρα
Γεν.	τῶν	περάτων	τεράτων/ τερῶν	κεράτων/ κερῶν
Δοτ.	τοῖς	πέρασι(ν)	τέρασι(ν)	κέρασι(ν)
Αιτ.	τά	πέρατα	τέρατα/τέρα	κέρατα/κέρα
Κλητ.	(ῶ)	πέρατα	τέρατα/τέρα	κέρατα/ κέρα

Παρατηρήσεις

1. Το ουσιαστικό «τὸ πέρας» κλίνεται κατά τα οδοντικόληκτα σε -α, -ατος ὅπως «τὸ κτῆμα», εκτός από την ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού που τις σχηματίζει από σιγμόληκτο θέμα σε -ας, -ως ὅπως «τὸ κρέας».
2. Το ουσιαστικό «τὸ κέρας» κλίνεται σύμφωνα με τα σιγμόληκτα («τὸ κρέας») αλλά και σύμφωνα με τα οδοντικόληκτα («τὸ πέρας»).
3. Το ουσιαστικό «τὸ τέρας» κλίνεται κατά «τὸ πέρας» και στον πληθυντικό κλίνεται και κατά «τὸ κρέας».

Ασκήσεις εμπέδωσης

- 1) Να κλίνετε τα παρακάτω συμφωνόληκτα ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ὁ φύλαξ	ἡ φλόξ	ὁ ὄνυξ
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό σκνίψ	ό χάλυψ	ή έσθής
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή άσπς	ό όρνς	ό άνδριάς
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό γίγας	ό όδους	ό λέων
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	τό δρα̃μα	τό γράμμα	ή χάρις
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

2) Να γράψετε τα ουσιαστικά που δίνονται στον άλλο αριθμό:

Ενικός Αριθμός	Πληθυντικός Αριθμός
	φύλακας
	γυψί
	χρημάτων
θώραξ	
τάπητι	
	ἔριδας
γέροντι	
χάσματι	
	τυραννίδες (κλητ.)
ίμάντι	
	κόρακας
	πατρίδων

ΗΜΙΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

1) Να κλίνετε τα ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή άκτις	ό παιάν	ό πυρήν
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό χειμών	ό λιμήν	ό κανών
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό γείτων	ό στατήρ	ό ίχθωρ
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	τό νέκταρ	ό άθήρ	ό άστήρ
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό αύτοκράτωρ	ό πατήρ	ό άνήρ
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ό Δημοσθένης	ό Θεμιστοκλῆς	τό τάχος
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

2) Να επιλέξετε από το πλαίσιο τη λέξη που ταιριάζει σε κάθε πρόταση και να τη χρησιμοποιήσετε στη σωστή πτώση:

- α) Ταῦτα οὖν φιλοπολέμου μοι δοκεῖ..... ἔργα εἶναι.
 β) Ἀλλ', ὦ δαιμόνιε....., ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου.
 γ) Τοῦ δὲ ἐπιγιγνομένου..... οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ σύμμαχοι ἐστράτευσαν ἐπὶ Πλάταιαν.
 δ) Ὅρῳ μέγαν τὸν..... ὑμῖν ἔσσεσθαι.
 ε) Οἱ..... τῶν μὴ ἐπισταμένων θαρραλεώτεροί εἰσιν.

ἀγών, ἀνήρ, Σωκράτης, ἐπιστήμων, θέρος.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΗ Γ' ΚΛΙΣΗ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

1) Να μεταφερθούν οι παρακάτω λέξεις στην ίδια πτώση στον άλλον αριθμό:

γῦπας:

ἀσπίδας:

θώρακα:

φυλάκων:

πατρίσι:

φύσει:

δυνάμεσι:

βασιλεῖ:

γείτονι:

ἀγκῶνες (κλητ.):

2) Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας:

	ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΔΟΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ
ὁ Αἰθίοψ				
ἡ λαμπάς				
ὁ πίναξ				
ἡ φλέψ				

	ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΔΟΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ
ή φροντίς				
ή μαστιξ				
ή δεξιότης				
ό Άραψ				
ή χάρις				
ό κήρυξ				
ή βαθμίς				
ό χάλυψ				
ή σάρξ				
ό ὄρνις				
ή ακτίς				
ό σωλήν				
ό πυθμήν				
ό ήγεμών				
ό γείτων				
ό άγών				
ό σωτήρ				
ό κλητήρ				
ό ρήτωρ				

	ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΕΝΙΚΟΥ	ΔΟΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ	ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΥ
ὁ πράκτωρ				
ὁ πατήρ				
ἡ θυγάτηρ				
ὁ ἀνὴρ				
τό τέμενος				
τό βέλος				
ὁ γραφεύς				
ὁ γονεύς				
ἡ βεβαίωσις				
ἡ δήλωσις				
ἡ δόσις				
ἡ βάσις				
τό κτῆμα				
τό σῶμα				
ὁ Σωκράτης				

3) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ουσιαστικά στην πτώση που ζητείται:

ὁ κανών: γενική πληθυντικού

ὁ ἄξων: δοτική πληθυντικού

ἡ σειρήν: αιτιατική ενικού

ὁ χειμών: κλητική ενικού
 ὁ ποιμήν: ονομαστική πληθυντικού
 ὁ κλητήρ: δοτική ενικού
 ὁ λιμήν: αιτιατική πληθυντικού
 ὁ αὐχήν: γενική ενικού
 ὁ Τιτάν: δοτική πληθυντικού
 ὁ πυρὴν: αιτιατική ενικού
 ὁ μεγιστάν: γενική πληθυντικού
 ὁ σωλήν: ονομαστική πληθυντικού
 ἡ ἐσθής: δοτική ενικού
 ὁ πίναξ: αιτιατική πληθυντικού
 ὁ λέβης: γενική πληθυντικού
 ὁ κίων: γενική ενικού
 ὁ κώδων: κλητική ενικού
 ὁ κοιτών: κλητική ενικού
 ἡ βαλβίς: αιτιατική πληθυντικού
 ἡ λαμπάς: δοτική ενικού
 ὁ πυθμήν: δοτική πληθυντικού
 ὁ αὐτοκράτωρ: γενική πληθυντικού
 ὁ πνεύμων: αιτιατική ενικού
 ὁ κηδεμών: δοτική πληθυντικού
 ὁ γείτων: γενική ενικού
 ὁ δαίμων: ονομαστική πληθυντικού
 ὁ πράκτωρ: δοτική πληθυντικού
 ὁ ξενών: κλητική πληθυντικού

ὁ σωτήρ: δοτική ενικού

τό ξίφος: γενική πληθυντικού

ἡ δεξιότης: αιτιατική ενικού

ὁ μήν: γενική ενικού

ὁ τέκτων: αιτιατική πληθυντικού

ἡ διῶρυξ: δοτική ενικού

ὁ γύψ: γενική πληθυντικού

ἡ μάστιξ: δοτική πληθυντικού

ὁ Ἕλλην: αιτιατική ενικού

ὁ ὄρνις: κλητική ενικού

ἡ ἀκτίς: αιτιατική ενικού

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Τα ουσιαστικά της αρχαίας ελληνικής που δεν κλίνονται ομαλά διακρίνονται σε:

1. Ετερόκλιτα

2. Μεταπλαστά

3. Ανώμαλα κατά το γένος

4. Ιδιόκλιτα

5. Ακλιτα

6. Ελλειπτικά

1. Ετερόκλιτα.

Ετερόκλιτα ονομάζονται τα ανώμαλα ουσιαστικά τα οποία: α) σχηματίζονται στον πληθυντικό κατά διαφορετική κλίση: **π.χ.** (ενικ.:) ὁ πρεσβευτής – (πληθ.:) οἱ πρέσβεις. / β) σχηματίζουν μερικές πτώσεις κατά διαφορετική κλίση ή συγχρόνως κατά την ίδια και κατά διαφορετική κλίση: **π.χ.** (ονομ.) ὁ Οἰδίπους – (γεν.) τοῦ Οἰδίποδος / τοῦ Οἰδίου.

Τα συνηθέστερα ετερόκλιτα ουσιαστικά είναι τα εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ὁ υἱός	ὁ πρεσβευτής	ἡ γυνή	τὸ πῦρ
Γεν.	τοῦ υἱοῦ / υἱέος	τοῦ πρεσβευτοῦ	τῆς γυναικός	τοῦ πυρός
Δοτ.	τῷ υἱῷ / υἱεῖ	τῷ πρεσβευτῇ	τῇ γυναικί	τῷ πυρὶ
Αιτ.	τὸν υἱόν	τὸν πρεσβευτήν	τὴν γυναῖκα	τὸ πῦρ
Κλ.	(ῶ) υἱέ	(ῶ) πρεσβευτὰ	(ῶ) γύναι	(ῶ) πῦρ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	οἱ υἱοὶ / υἱεῖς	οἱ πρέσβεις	αἱ γυναῖκες	τὰ πυρὰ
Γεν.	τῶν υἱῶν / υἱέων	τῶν πρέσβεων	τῶν γυναικῶν	τῶν πυρῶν
Δοτ.	τοῖς υἱοῖς / υἱέσι	τοῖς πρέσβεσι	ταῖς γυναῖξι	τοῖς πυροῖς
Αιτ.	τούς υἱοὺς/ υἱέας/ υἱεῖς	τούς πρέσβεις	τάς γυναῖκας	τὰ πυρὰ
Κλ.	(ῶ) υἱοὶ / υἱεῖς	(ῶ) πρέσβεις	(ῶ) γυναῖκες	(ῶ) πυρὰ
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	ὁ ἄμνός	ὁ ὄνειρος / τὸ ὄνειρον	ὁ Οἰδίπους	
Γεν.	τοῦ ἄμνου / ἄρνός	τοῦ ὀνείρου / ὀνείρατος	τοῦ Οἰδίποδος / Οἰδίου	
Δοτ.	τῷ ἄμνῳ / ἄρνι	τῷ ὀνείρῳ / ὀνείρατι	τῷ Οἰδίποδι	
Αιτ.	τὸν ἄμνόν / ἄρνα	τόν/τό ὄνειρον	τόν Οἰδίποδα / Οἰδίου	
Κλ.	(ῶ) ἄμνέ	(ῶ) ὀνειρε/ ὀνειρον	(ῶ) Οἰδίου / Οἰδίου	

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον. Γεν. Δοτ. Αιτ. Κλ.	οί ἄρνες τῶν ἄρνων τοῖς ἄρνάσι(ν) τούς ἄρνας (ῶ) ἄρνες	τὰ ὄνειρατα τῶν ὄνειράτων τοῖς ὄνειρασι τὰ ὄνειρατα (ῶ) ὄνειρατα	δεν έχει
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον. Γεν. Δοτ. Αιτ. Κλ.	ὁ Θαλῆς τοῦ Θαλοῦ / Θάλεω / Θάλητος τῷ Θαλῇ / Θάλητι τόν Θαλῆν / Θάλητα (ῶ) Θαλῆ(ς)	ὁ χρώς τοῦ χρωτός τῷ χρωτὶ / χρωῶ τόν χρωῶτα (ῶ) -	ὁ Ἄρης τοῦ Ἄρεως τῷ Ἄρει τόν Ἄρη / Ἄρην (ῶ) Ἄρες

τὸ δάκρυον, τοῦ δακρύου κτλ. (κατὰ τὴ β' κλίση) - καὶ ονομ., αιτ. καὶ κλητ. δάκρυ (κατὰ τὴν γ' κλίση).

2. Μεταπλασά

Μεταπλασά ονομάζονται τὰ ἀνώμαλα οὐσιαστικά τὰ ὁποῖα κλίνονται σὲ ὅλες τὶς πτώσεις κατὰ μίαν ὀρισμένη κλίση ἀλλὰ τὸ θέμα τοὺς μεταβάλλεται-μεταπλάσσεται σὲ ὀρισμένες πτώσεις.

Τὰ συνηθέστερα μεταπλασά οὐσιαστικά εἶναι τὰ ἐξῆς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον. Γεν. Δοτ. Αιτ. Κλ.	ἡ ναῦς τῆς νεώς τῇ νηὶ τὴν ναῦν (ῶ) ναῦ	ἡ χεὶρ τῆς χειρὸς τῇ χειρὶ τὴν χεῖρα (ῶ) χεὶρ	ἡ κλεῖς τῆς κλειδὸς τῇ κλειδὶ τὴν κλεῖδα / κλεῖν (ῶ) κλεῖς

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	αί νῆες	αί χεῖρες	αί κλεῖδες
Γεν.	τῶν νεῶν	τῶν χειρῶν	τῶν κλειδῶν
Δοτ.	ταῖς ναυσί(ν)	ταῖς χερσί(ν)	ταῖς κλεισί(ν)
Αιτ.	τὰς ναῦς	τὰς χεῖρας	τὰς κλεῖδας / κλεῖς
Κλ.	(ᾠ) νῆες	(ᾠ) χεῖρες	(ᾠ) κλεῖδες
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	ὁ μάρτυς	ὁ, ἡ κύων	ὁ Ζεὺς
Γεν.	τοῦ μάρτυρος	τοῦ, τῆς κυνὸς	τοῦ Διὸς
Δοτ.	τῷ μάρτυρι	τῷ, τῇ κυνὶ	τῷ Διὶ
Αιτ.	τὸν μάρτυρα	τὸν, τὴν κύνα	τὸν Δία
Κλ.	(ᾠ) μάρτυς	(ᾠ) κύων	(ᾠ) Ζεῦ
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	οἱ μάρτυρες	οἱ, αἱ κύνες	δεν ἔχει
Γεν.	τῶν μαρτύρων	τῶν κυνῶν	
Δοτ.	τοῖς μάρτυσι	τοῖς, ταῖς κυσί(ν)	
Αιτ.	τοὺς μάρτυρας	τοὺς, τὰς κύνας	
Κλ.	(ᾠ) μάρτυρες	(ᾠ) κύνες	

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τὸ οὖς	τὸ ὕδωρ	τὸ δόρυ	τὸ φρέαρ
Γεν.	τοῦ ὠτὸς	τοῦ ὕδατος	τοῦ δόρατος	τοῦ φρέατος
Δοτ.	τῷ ὠτί	τῷ ὕδατι	τῷ δόρατι	τῷ φρέατι
Αιτ.	τὸ οὖς	τὸ ὕδωρ	τὸ δόρυ	τὸ φρέαρ
Κλ.	(ᾠ) οὖς	(ᾠ) ὕδωρ	(ᾠ) δόρυ	(ᾠ) φρέαρ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τὰ ὤτα	τὰ ὕδατα	τὰ δόρατα	τὰ φρέατα
Γεν.	τῶν ὠτων	τῶν ὑδάτων	τῶν δοράτων	τῶν φρεάτων
Δοτ.	τοῖς ὠσί(ν)	τοῖς ὕδασι(ν)	τοῖς δόρασι(ν)	τοῖς φρέασι(ν)
Αιτ.	τὰ ὤτα	τὰ ὕδατα	τὰ δόρατα	τὰ φρέατα
Κλ.	(ὦ) ὠτα	(ὦ) ὕδατα	(ὦ) δόρατα	(ὦ) φρέατα
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ				
Ον.	τὸ γόνυ	τὸ ἥπαρ	τὸ δέλεαρ	
Γεν.	τοῦ γόνατος	τοῦ ἥπατος	τοῦ δελέατος	
Δοτ.	τῷ γόνατι	τῷ ἥπατι	τῷ δελέατι	
Αιτ.	τὸ γόνυ	τὸ ἥπαρ	τὸ δέλεαρ	
Κλ.	(ὦ) γόνυ	(ὦ) ἥπαρ	(ὦ) δέλεαρ	

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	τὰ γόνατα	τὰ ἥπατα	τά δελέατα
Γεν.	τῶν γονάτων	τῶν ἥπάτων	τῶν δελεάτων
Δοτ.	τοῖς γόνασι	τοῖς ἥपाσι(ν)	τοῖς δελέασι(ν)
Αιτ.	τὰ γόνατα	τὰ ἥπατα	τά δελέατα
Κλ.	(ὦ) γόνατα	(ὦ) ἥπατα	(ὦ) δελέατα
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ον.	ἡ Πνύξ	ὁ Ἀπόλλων	ὁ Ποσειδῶν
Γεν.	τῆς Πυκνός	τοῦ Ἀπόλλωνος	τοῦ Ποσειδῶνος
Δοτ.	τῇ Πυκνί	τῷ Ἀπόλλωνι	τῷ Ποσειδῶνι
Αιτ.	τὴν Πύκνα	τὸν Ἀπόλλωνα / Ἀπόλλω	τὸν Ποσειδῶνα / Ποσειδῶ
Κλ.	(ὦ) Πνύξ	(ὦ) Ἀπολλον	(ὦ) Πόσειδον

τὸ κνέφας , τοῦ κνέφους, τῷ κνέφει (κατὰ τὸ γένος) **καὶ**
 τῷ κνέφα, τὸ κνέφας (κατὰ τὸ κρέας).

ό σής , τοῦ σεός / οί σέες, τῶν σέων, τοὺς σέας και
τοῦ σητός, οί σῆτες, τῶν σητῶν, τοὺς σῆτας.

τὸ στέαρ, τοῦ στέατος, τῷ στέατι...

3. Ανώμαλα κατά το γένος

α) **Ετερογενή** ονομάζονται τα ανώμαλα ουσιαστικά που έχουν:

- στον πληθυντικό αριθμό διαφορετικό γένος από ό,τι στον ενικό:

π.χ.: (ενικ.:) ὁ λύχνος – (πληθ.:) τὰ λύχνα.

- δύο γένη στον πληθυντικό αριθμό:

π.χ.: (ενικ.:) ὁ σταθμός – (πληθ.:) οἱ σταθμοὶ και τὰ σταθμά.

Ετερογενή ουσιαστικά είναι τα παρακάτω, τα οποία σχηματίζουν ενικό και πληθυντικό ως εξής:

<u>ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ</u>	<u>ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ</u>
ὁ λύχνος	τὰ λύχνα
ὁ σῖτος	τὰ σῖτα
ὁ δεσμός	οἱ δεσμοὶ και τὰ δεσμὰ
ὁ σταθμός	οἱ σταθμοὶ και τὰ σταθμά
τὸ στάδιον	τὰ στάδια και οἱ στάδιοι

β) **Διπλογενή** ονομάζονται τα ουσιαστικά που έχουν δύο γένη στον ενικό αριθμό: π.χ.: (ενικ.:) ὁ ζυγὸς και τὸ ζυγόν – (πληθ.:) τὰ ζυγά.

4. Ιδιόκλιτα

Ιδιόκλιτα ονομάζονται τα ανώμαλα ουσιαστικά τα οποία δεν κλίνονται σύμφωνα με μία από τις τρεις κλίσεις αλλά κλίνονται με ιδιαίτερο τρόπο. Τέτοια είναι μερικά κύρια ονόματα:

α) ελληνικά με συντομότερο τύπο, δηλ. με αφαίρεση συλλαβών, και

β) ξενικά·

π.χ.

ονομαστική	γεν.	δοτ.	αιτ.	κλ.
Ἀλεξᾶς (από το Ἀλέξανδρος)	-ᾶ	-ᾶ	-ᾶν	-ᾶ
Μητρᾶς (από το Μητρόδωρος)	-ᾶ	-ᾶ	-ᾶν	-ᾶ
Φιλῆς (από το Φιλήμων)	-ῆ	-ῆ	-ῆν	-ῆ
Διονῦς (από το Διονύσιος)	-ῦ	-ῦ	-ῦν	-ῦ
Ἰησοῦς (εβραϊκό όνομα)	-οῦ	-οῦ	-οῦν	-οῦ
Νεκῶς (αιγυπτ. όνομα)	-ῶ	-ῶ	-ῶν	-ῶ

Ιδιόκλιτα είναι και μερικά προσηγορικά σε -ᾶς: ὁ φαγᾶς, ὁ καταφαγᾶς (= αὐτός που τρώει αρπαχτικά), ὁ τρεσᾶς (= ἄνθρωπος που τρέπεται σε φυγή από φόβο, δειλός) κ.ά. Τα ιδιόκλιτα συνηθίζονται **μόνο στον ενικό**.

5. Ἀκλιτα

Ἀκλιτα ονομάζονται τα ἀνώμαλα ουσιαστικά τα οποία **δεν κλίνονται**, διατηρούν δηλαδή σε όλες τις πτώσεις τον ίδιο τύπο. Τέτοια είναι:

- 1) το ουδ. όν. **τὸ χρεών** (= η ἀνάγκη), τοῦ χρεών, τῷ χρεών κτλ.
- 2) τα ονόματα των γραμμάτων του αλφαβήτου (που συνηθίζονται ουδέτερα): **τὸ ἄλφα** (τοῦ ἄλφα κτλ).
- 3) το ἀπαρέμφατο με το ουδέτερο ἄρθρο: **τὸ λέγειν** (τοῦ λέγειν κτλ.).
- 4) οποιαδήποτε λέξη (κλιτή ή ἀκλιτη), καθώς και φράση ολόκληρη, όταν χρησιμοποιούνται ως παραδείγματα ή ως ουσιαστικά αποχωρισμένα από την όλη φράση, με το ουδ. ἄρθρο εμπρός από αυτά: **τὸ ἄνθρωπος** ἐστὶν ὄνομα· τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν **τοῦ ἄνθρωπος· τὸ λίαν** ἦσσαν ἐπαινῶ **τοῦ μηδὲν ἄγαν**.
- 5) μερικά ξενικά κύρια ονόματα: ὁ Ἀδὰμ (τοῦ Ἀδὰμ κτλ), ονόματα εβραϊκά κ.ά.

6. Ἐλλειπτικά

Ἐλλειπτικά ονομάζονται τα ἀνώμαλα ουσιαστικά τα οποία είναι εύχρηστα **μόνο σε ορισμένες πτώσεις**. Τέτοια είναι:

- 1) οι λέξεις **τὸ ὄφελος**, **τὸ ὄναρ** και **τὸ ὕπαρ** (= ὄραμα, οπτασία), που είναι εύχρηστες μόνο στην ονομ., αιτ. και κλητ. του ενικού.
- 2) οι λέξεις **τὸ δέμας** (= σώμα), **τὸ σέβας** και **τὸ σέλας** (= λαμπρό φως), που είναι εύχρηστες επίσης στην ονομ., αιτ. και κλητ. του ενικού.

3) η λέξη **μάλης** (γεν.), εύχρηστη μόνο στη φράση **ὕπὸ μάλης** (= κάτω από τη μασχάλη).

4) η λέξη **νέωτα** (αιτ. εν.), εύχρηστη στη φράση **ἐξ νέωτα** (= του χρόνου).

5) οι κλητικές **ὦ μέλε** (= καλέ μου) και **ὦ τᾶν** (= φίλε μου).

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να κλίνετε τα ουσιαστικά και στους δυο αριθμούς:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή γυνή	ὁ πρεσβευτής	ὁ υἱός
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	τό δόρυ	ὁ Ζεὺς	ὁ κύων
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.	ή ναῦς	τὸ ὕδωρ	ή χεῖρ
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

2) Να γράψετε την ίδια πτώση στον άλλο αριθμό:

Ενικός Αριθμός	Πληθυντικός Αριθμός
σίτος	
στάδιον	
ἄμνός	
ὁ ὄνειρος και τὸ ὄνειρον	
τὸ γόνυ	
τὸ ἥπαρ	

3) Να γράψετε τις πτώσεις που ζητούνται:

ὁ λύχνος (ονομαστική πληθυντικού):

ή γυνή (δοτική πληθυντικού):

ὁ Θαλῆς (γενική ενικού):

τὸ δάκρυον (αιτιατική ενικού):

ὁ δεσμός (κλητική πληθυντικού):

ὁ Οἰδίπους (αιτιατική ενικού):

τὸ ὄνειρον (δοτική ενικού):

ὁ πρεσβευτής (αιτιατική πληθυντικού):

τὸ πῦρ (ονομαστική πληθυντικού):

ὁ υἱός (δοτική πληθυντικού):

τὸ δέλεαρ (γενική ενικού):

ὁ σταθμός (ονομαστική πληθυντικού):

ἡ ναῦς (αιτιατική πληθυντικού):

τὸ ἥπαρ (δοτική ενικού):

ἡ κλείς (αιτιατική ενικού):

ὁ κύων (γενική πληθυντικού):

τὸ οὖς (δοτική πληθυντικού):

τὸ ὕδωρ (γενική ενικού):

τὸ φρέαρ (δοτική ενικού):

ὁ Ἰησοῦς (αιτιατική ενικού):

ΕΠΙΘΕΤΑ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Ορισμός και διαίρεση

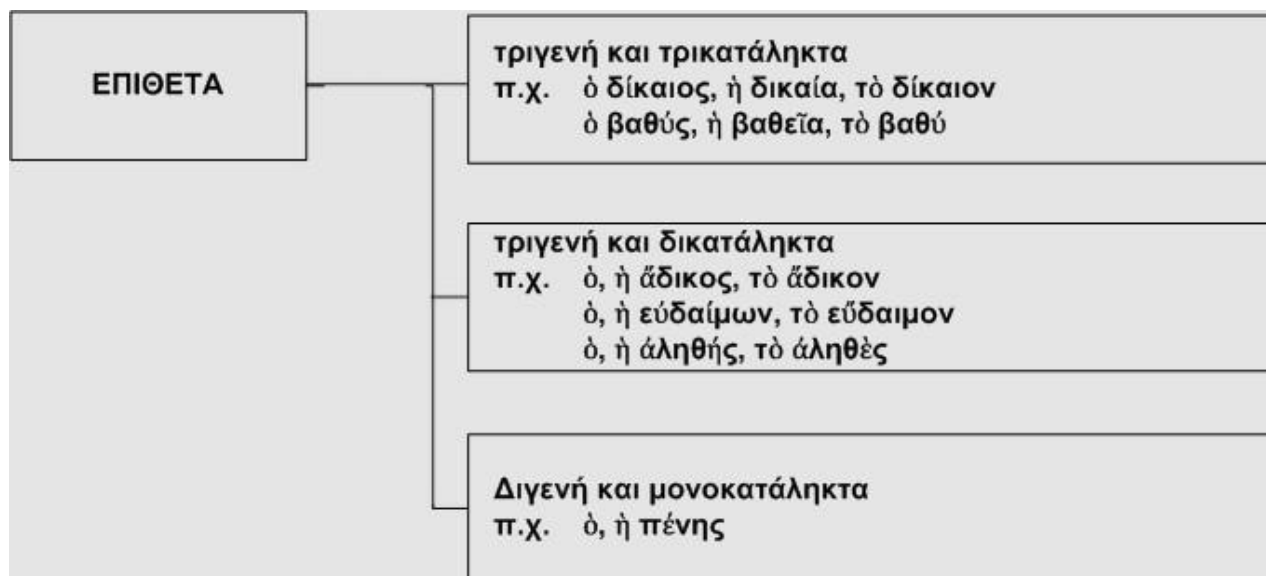
1. Επίθετα ονομάζονται οι λέξεις που δηλώνουν ποιότητα ή ιδιότητα ενός ουσιαστικού: **μέγας** Ζεύς, **κακός** γείτων.
2. **α. Τριγενή** ονομάζονται όσα επίθετα έχουν τρία γένη, αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο: **πιστός – πιστή – πιστόν**.

Διγενή ονομάζονται τα επίθετα που έχουν δύο μόνο γένη, αρσενικό και θηλυκό: **ὁ κόλαξ - ἡ κόλαξ, ὁ φυγὰς - ἡ φυγὰς**.

β. Τρικατάληκτα ονομάζονται όσα τριγενή επίθετα έχουν τρεις χωριστές καταλήξεις, μία για το κάθε γένος: **λίθιν-ος, λίθιν-η, λίθιν-ον**.

Δικατάληκτα ονομάζονται όσα τριγενή επίθετα έχουν δύο μόνο καταλήξεις, μία κοινή για το αρσενικό και θηλυκό γένος και μία για το ουδέτερο: **ὁ, ἡ ἔνδοξος – τό ἔνδοξον**.

Μονοκατάληκτα ονομάζονται όλα τα διγενή επίθετα, επειδή έχουν μία μόνο κατάληξη, κοινή για το αρσενικό και το θηλυκό γένος: **ὁ ἄρπαξ - ἡ ἄρπαξ, ὁ πένης - ἡ πένης**.

ΕΠΙΘΕΤΑ Β' ΚΛΙΣΗΣ

1. Τα επίθετα της β' κλίσης ανάλογα με τις καταλήξεις και τα γένη διακρίνονται σε:

α) **τριγενή και τρικατάληκτα** με καταλήξεις -ος, -η (ή -α), -ον: ἀγαθός, ἀγαθή, ἀγαθόν – γενναῖος, γενναία, γενναῖον

β) **τριγενή και δικατάληκτα** με καταλήξεις -ος (αρσενικό και θηλυκό), -ον (ουδέτερο): ὁ, ἡ ἔνδοξος, τὸ ἔνδοξον.

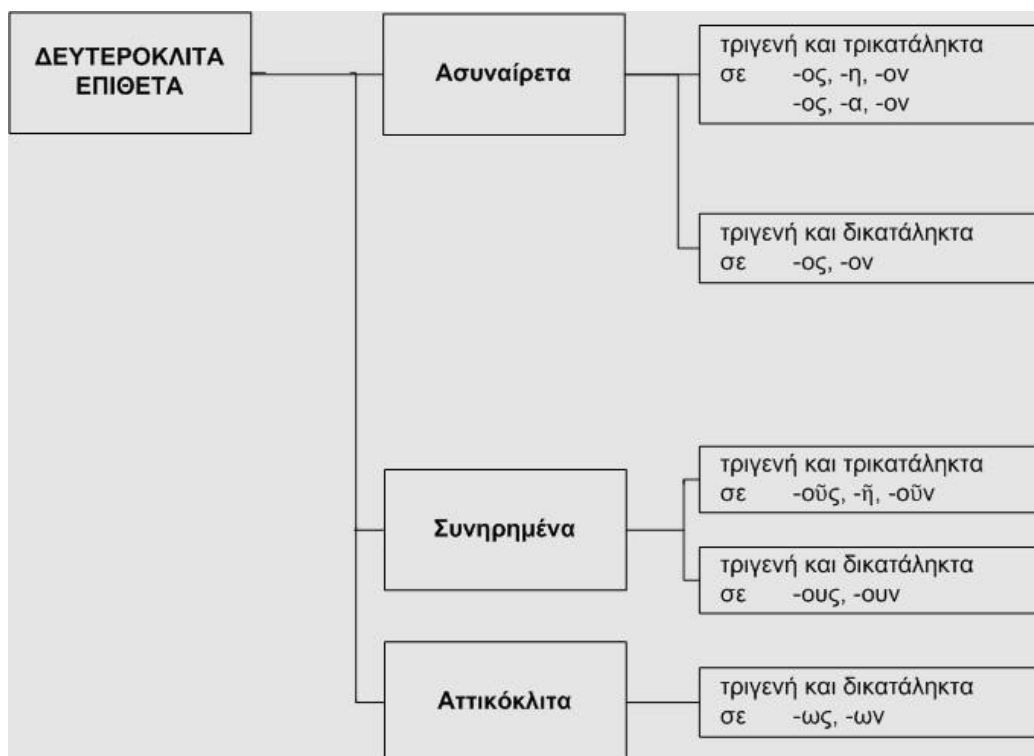
γ) **συνηρημένα** τριγενή και τρικατάληκτα: χρυσοῦς, χρυσῇ, χρυσοῦν και **συνηρημένα** τριγενή και δικατάληκτα: ὁ, ἡ εὖνους, τὸ εὖνουν και

δ) **αττικόκλιτα** επίθετα: ὁ, ἡ ἴλεως, τὸ ἴλεων.

2. Το αρσενικό και το ουδέτερο γένος των δευτερόκλιτων επιθέτων κλίνονται όπως τα ουσιαστικά της β' κλίσης στο αντίστοιχο γένος.

3. Η κλίση του θηλυκού γένους των δευτερόκλιτων τρικατάληκτων επιθέτων είναι ίδια με αυτή των ουσιαστικών της α' κλίσης.

4. Το θηλυκό των δευτερόκλιτων επιθέτων τρικατάληκτων επιθέτων στην ονομαστική, γενική και κλητική πληθυντικού τονίζεται στην σύμφωνα με το αρσενικό.

ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα
Ον.	-ος	-η/-α	-ον
Γεν.	-ου	-ης/-ας	-ου
Δοτ.	-ω	-η/-α	-ω
Αιτ.	-ον	-ην/αν	-ον
Κλητ.	-ε	-η/-α	-ον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικά	Θηλυκά	Ουδέτερα
Ον.	-οι	-αι	-α
Γεν.	-ων	-ων	-ων
Δοτ.	-οις	-αις	-οις
Αιτ.	-ους	-ας	-α
Κλητ.	-οι	-αι	-α

Ασυναίρετα Δευτεροκλιτα Επίθετα

➤ Τριγενή και τρικατάληκτα σε -ος, -η, -ον

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ σοφὸς	ἡ σοφή	τὸ σοφὸν
Γεν.	τοῦ σοφοῦ	τῆς σοφῆς	τοῦ σοφοῦ
Δοτ.	τῷ σοφῷ	τῇ σοφῇ	τῷ σοφῷ
Αιτ.	τὸν σοφὸν	τὴν σοφὴν	τὸ σοφὸν
Κλητ.	(ὦ) σοφε	(ὦ) σοφή	(ὦ) σοφὸν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ σοφοὶ	αἱ σοφαὶ	τὰ σοφὰ
Γεν.	τῶν σοφῶν	τῶν σοφῶν	τῶν σοφῶν
Δοτ.	τοῖς σοφοῖς	ταῖς σοφαῖς	τοῖς σοφοῖς
Αιτ.	τούς σοφούς	τὰς σοφὰς	τὰ σοφὰ
Κλητ.	(ὦ) σοφοὶ	(ὦ) σοφαὶ	(ὦ) σοφὰ

➤ Τριγενή και τρικατάληκτα σε -ος, -α, -ον

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ δίκαιος	ἡ δικαία	τὸ δίκαιον
Γεν.	τοῦ δικαίου	τῆς δικαίας	τοῦ δικαίου
Δοτ.	τῷ δικαίῳ	τῇ δικαίᾳ	τῷ δικαίῳ
Αιτ.	τὸν δίκαιον	τὴν δικαίαν	τὸ δίκαιον
Κλητ.	(ὦ) δίκαιε	(ὦ) δικαία	(ὦ) δίκαιον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ δίκαιοι	αἱ δίκαιαι	τὰ δίκαια
Γεν.	τῶν δικαίων	τῶν δικαίων	τῶν δικαίων
Δοτ.	τοῖς δικαίοις	ταῖς δικαίαις	τοῖς δικαίοις
Αιτ.	τούς δικαίους	τὰς δικαίας	τὰ δίκαια
Κλητ.	(ὦ) δίκαιοι	(ὦ) δίκαιαι	(ὦ) δίκαια

Παρατηρήσεις

Το θηλυκό των τρικατάληκτων επιθέτων σε **-ος**:

- ✓ Λήγει σε **-η** , όταν πριν από την κατάληξη **-ος** του αρσενικού υπάρχει **σύμφωνο εκτός του ρ**: φυσικός – ή, ύψηλός – ή, γραπτός – ή κ. ά.
- ✓ Λήγει σε **-α** , όταν πριν από την κατάληξη **-ος** του αρσενικού υπάρχει **φωνήεν / δίφθογγος ή ρ**: ἅγιος - ἁγία, γενναῖος – γενναία, πονηρός – πονηρά, βέβαιος – βεβαία, τέλειος – τελεία κ. ά. **Εξαιρείται** το ὄγδοος - ὄγδοη.
- ✓ Στην **ονομαστική** , **γενική** και **κλητική** του πληθυντικού τονίζεται **όπως το αρσενικό** στις ίδιες πτώσεις:
 ή ἁγία – αἱ ἅγιοι, **τῶν ἁγίων**, ὧ ἅγιοι (ὅπως: οἱ ἅγιοι , τῶν ἁγίων , ὧ ἅγιοι)
 ή γενναία – αἱ γενναῖαι , **τῶν γενναίων** , ὧ γενναῖαι (ὅπως: οἱ γενναῖοι , τῶν γενναίων , ὧ γενναῖοι).
- ✓ **Όταν τονίζεται στην παραλήγουσα** , **παίρνει οξεία*** αντίθετα, το θηλυκό των τριτόκλιτων επιθέτων (ή μετοχών) στην παραλήγουσα παίρνει κατά κανόνα περισπωμένη: **π.χ.** ὁ ἀνδρεῖος - ἡ ἀνδρεία, ὁ γενναῖος - ἡ γενναία, ὁ λειῖος - ἡ λεία **αλλά** ὁ πᾶς - ἡ πᾶσα (τριτόκλιτο) ὁ δεικνύς – ἡ δεικνῦσα (μετοχή), ὁ ἰστάς - ἡ ἰστᾶσα κ. ά.

➤ Δικατάληκτα τριγενή και δικατάληκτα σε **-ος, -ον**

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ ἄφθονος	τὸ ἄφθονον
Γεν.	τοῦ, τῆς ἀφθόνου	τοῦ ἀφθόνου
Δοτ.	τῷ, τῇ ἀφθόνῳ	τῷ ἀφθόνῳ
Αιτ.	τόν, τὴν ἄφθονον	τὸ ἄφθονον
Κλητ.	(ὦ) ἄφθονε	(ὦ) ἄφθονον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ ἄφθονοι	τὰ ἄφθονα
Γεν.	τῶν ἀφθόνων	τῶν ἀφθόνων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς ἀφθόνοις	τοῖς ἀφθόνοις
Αιτ.	τούς, τὰς ἀφθόνους	τὰ ἄφθονα
Κλητ.	(ὦ) ἄφθονοι	(ὦ) ἄφθονα

Παρατηρήσεις

Από τα δευτερόκλιτα επίθετα **δικατάληκτα** είναι (- ος, -ος, - ον):

- Τα περισσότερα από τα **σύνθετα σε - ος** όπως: ό, ή άγονος- τό άγονον, ό,ή άθάνατος – τό άθάνατον, ό,ή άκαιρος – τό άκαιρον, ό,ή άκαρπος – τό άκαρπον, ό,ή άξιόμαχος – τό άξιόμαχον, ό,ή ένδοξος – τό ένδοξον κ. ά.

αλλά έναντίος – ία – ίον, άνόμοιος –οία – οιον, παρόμοιος – οία – οιον (=τρικατάληκτα)

- Τα **απλά** επίθετα όπως: αίθριος – ον, αίσιος – ον, αίφνίδιος – ον, βάνανυσος – ον, βάρβαρος – ον, βασίλειος – ον, βέβηλος – ον, βόρειος – ον, γαμήλιος – ον, δόκιμος – ον, έλεύθερος – ον, έωλος – ον (=παλιός, ανούσιος), ήμερος – ον, ήρεμος – ον, ήσυχος – ον, κίβδηλος – ον, λάβρος – ον (=ορμητικός, βίαιος), λάλος – ον (=φλύαρος), νόμιμος – ον, φρόνιμος – ον, χέρσος – ον κ. ά.
- Μερικά επίθετα σε **-ος**, που χρησιμοποιούνται (στο αρσενικό και το θηλυκό) **και ως ουσιαστικά**: ό, ή άγωγός – τό άγωγόν (=αυτός που οδηγεί, που φέρνει), ό,ή βοηθός – τό βοηθόν, ό,ή τιμωρός – τό τιμωρόν, ό, ή τύραννος – τό τύραννον, ό,ή κοινωνός – τό κοινωνόν.

Από τα επίθετα σε **- ος τρικατάληκτα** συνήθως είναι:

- Τα περισσότερα **απλά επίθετα**: φίλος – φίλη – φίλον, γνήσιος – γνησία – γνήσιον, δημόσιος –δημοσία – δημόσιον κ. ά.
- Μερικά σύνθετα επίθετα σε **- ος** και ιδιαίτερα όσα λήγουν σε **- ικός** και παράγωγα σε **- κος, - νος, - λος, - ρος, - τος, - τέος**: ήθικός – ή – όν, έαρινός – ή – όν, λίθινος – ίνη – ινον, φειδωλός – ή – όν, τολμηρός – ά – όν, άλωτός – ή – όν, ώφελητέος – α – ον , άντάξιος – ία – ιον, έναντίος – ία – ίον, πάγκαλος – άλη – αλον, άποδεικτικός – ή – όν, εύδαιμονικός – ή – όν, έξεταστικός – ή – όν κ.ά.
- Μερικά επίθετα σε **-ος** (απλά ή σύνθετα) εμφανίζονται και ως δικατάληκτα και ως τρικατάληκτα: αναίτιος – ον και – ία – ον, βέβαιος – ον και –α – ον. Το ίδιο και άνάξιος, άντόματος, έλευθέριος, έρημος, χρήσιμος κ. ά.

Συνηρημένα Δευτερόκλιτα Επίθετα

Μερικά δευτερόκλιτα επίθετα, τα οποία πριν από το χαρακτήρα **-ο-** έχουν άλλο **ο ή ε**, συναιρούνται σε όλες τις πτώσεις. Τα επίθετα αυτά λέγονται **συνηρημένα δευτερόκλιτα επίθετα**. Από αυτά άλλα είναι **τρικατάληκτα** (με τρία γένη) και άλλα **δικατάληκτα** (με τρία γένη).

➤ **Τριγενή και τρικατάληκτα με τρία γένη σε -οῦς, -ῆ , -οῦν:**

α) χρύσε - ος > χρυσοῦς

β) ἀπλό - ος > ἀπλοῦς

χρυσέ - η > χρυσῆ

ἀπλό - η > ἀπλῆ

χρύσε - ον > χρυσοῦν

ἀπλό - ον > ἀπλοῦν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν
Γεν.	χρυσοῦ	χρυσῆς	χρυσοῦ
Δοτ.	χρυσῶ	χρυσῆ	χρυσῶ
Αιτ.	χρυσοῦν	χρυσῆν	χρυσοῦν
Κλητ.	-	-	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	χρυσοῖ	χρυσαιῖ	χρυσᾶ
Γεν.	χρυσῶν	χρυσῶν	χρυσῶν
Δοτ.	χρυσοῖς	χρυσαιῖς	χρυσοῖς
Αιτ.	χρυσοῦς	χρυσᾶς	χρυσᾶ
Κλητ.	-	-	-

Παρατηρήσεις

1. Τα τρικατάληκτα συνηρημένα επίθετα σε **-οῦς** κανονικά σχηματίζουν το θηλυκό σε **-ῆ** (π.χ. ὁ χρυσοῦς - ἡ χρυσῆ - τό χρυσοῦν, ὁ ἀπλοῦς - ἡ ἀπλῆ - τό ἀπλοῦν). Όταν, όμως, πριν από την κατάληξη **-οῦς** του αρσενικού υπάρχει **ο**

ή ε, τότε σχηματίζουν το θηλυκό σε - $\tilde{\alpha}$ (π.χ. ὁ σιδηροῦς - **ἡ σιδηρά** - τό σιδηροῦν και ἀργυροῦς - $\tilde{\alpha}$ - οῦν, πορφυροῦς - $\tilde{\alpha}$ - οῦν, ἐρεοῦς (=μάλλινος)- **εἶα** -εοῦν).

2. Τα συνηρημένα δευτερόκλιτα επίθετα κλίνονται ὅπως και τα αντίστοιχα συνηρημένα ουσιαστικά της β' και της α' κλίσης.
3. Δεν ἔχουν κλητική.
4. Όλες οι πτώσεις και των τριῶν γενῶν τονίζονται στη λήγουσα, ἀκόμη και ὅταν δεν τονίζεται κανένα ἀπό τα φωνήεντα που συναιρῶνται: (πορφύρεος) πορφυροῦς – (ἀργύρεος) ἀργυροῦς (ἀπό ἀναλογία προς το εὔνοος > εὔνους).
5. Σύμφωνα με το χρυσοῦς κλίνονται: λινοῦς, χαλκοῦς, κυανοῦς, φοινικοῦς, σιδηροῦς κ. ἄ.
6. Σύμφωνα με το ἀπλοῦς κλίνονται τα πολλαπλασιαστικά ἀριθμητικά: διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς κ. λπ.

➤ Τριγενή και δικατάληκτα με τρία γένη σε -ους, -ουν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ εὔνους	τὸ εὔνουν
Γεν.	τοῦ, τῆς εὔνου	τοῦ εὔνου
Δοτ.	τῶ, τῇ εὔνω	τῶ εὔνω
Αιτ.	τόν, τὴν εὔνουν	τὸ εὔνουν
Κλητ.	-	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ εὔνοι	τὰ εὔνοα
Γεν.	τῶν εὔνων	τῶν εὔνων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς εὔνοις	τοῖς εὔνοις
Αιτ.	τούς, τὰς εὔνους	τὰ εὔνοα
Κλητ.	-	-

Παρατηρήσεις

1. Το - οα στο τέλος του πληθυντικού των ουδετέρων μένει ασυναίρετο: τὰ εὔνοα, τὰ εὔχροα

2. Η λήγουσα – **οι** της ονομαστικής πληθυντικού των αρσενικών θεωρείται **βραχύχρονη**, αν και προκύπτει από συναίρεση: *εὔνοι, εὔπλοι* (αναλογικά προς τα ασυναίρετα: *οἱ φαῦλοι*)
3. Όλες οι πτώσεις και των τριών γενών τονίζονται στην παραλήγουσα, ακόμη και όταν η λήγουσα προκύπτει από συναίρεση τονισμένου φωνήεντος: *τοῦ* (*εὐνόου*) *εὔνου*, *τῶν* (*εὐνόων*) *εὔνων*.
4. Όσα δικατάληκτα συνηρημένα επίθετα είναι **σύνθετα με β'** συνθετικό τις λέξεις *νοῦς, πλοῦς, ροῦς, χροῦς*, κλίνονται κατά το *εὔνους*.
5. Η γενική και δοτική είναι **ίδιες στα τρία γένη**.

ΑΤΤΙΚΟΚΛΙΤΑ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Μερικά δευτερόκλιτα επίθετα κλίνονται κατά την αττική δεύτερη κλίση και το αρσενικό και το θηλυκό λήγουν σε **–ως** και το ουδέτερο σε **–ων**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ ἴλεως	τὸ ἴλεων
Γεν.	τοῦ, τῆς ἴλεω	τοῦ ἴλεω
Δοτ.	τῷ, τῇ ἴλεω	τῷ ἴλεω
Αιτ.	τόν, τήν ἴλεων	τὸ ἴλεων
Κλητ.	(ῶ) ἴλεως	(ῶ) ἴλεων

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ ἴλεω	τὰ ἴλεα
Γεν.	τῶν ἴλεων	τῶν ἴλεων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς ἴλεως	τοῖς ἴλεως
Αιτ.	τούς, τὰς ἴλεως	τὰ ἴλεα
Κλητ.	(ῶ) ἴλεω	(ῶ) ἴλεα

Παρατηρήσεις

1. Τα αττικόκλιτα επίθετα είναι **δικατάληκτα**: *ὁ, ἡ ἀγῆρως – τό ἀγῆρων, ὁ, ἡ ἀξιόχρεως – τό ἀξιόχρεων, ὁ, ἡ λεπτόγεως – τό λεπτόγεων* (=αυτός που έχει λεπτή γη) κ.ά. **Τρिकाτάληκτο** είναι μόνο το επίθετο *πλέως – πλέα – πλέων* (το πλέα κλίνεται κατά την α' κλίση: *π.χ. ἡ χώρα*), αλλά τα σύνθετά του είναι δικατάληκτα: *ὁ, ἡ ἔμπλεως – τό ἔμπλεων*.
2. Στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική πληθυντικού του ουδετέρου έχουν κατάληξη - **α** κατά τα ουδέτερα της κοινής β' κλίσης: *τά ἴλεα, τά ἀξιόχρεα* (όπως: *τά δίκαια*)
3. Το ελλειπτικό αττικόκλιτο επίθετο *ὁ, ἡ σῶς, τό σῶν* (=σώος) είναι δικατάληκτο.
4. Τονίζονται παντού όπως στην ονομαστική ενικού.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να κλίνετε τα επίθετα στα τρία γένη:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	πιστός		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	ελεύθερος		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	πλούσιος		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	βοηθός		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

2) Να γράψετε τα άλλα γένη των επιθέτων στην ίδια πτώση και αριθμό:

αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
οί παλαῖοι		
στερεός		
	ἀγαθή	
		κακὸν
δυσμοίρου		
	ἀξιόμαχος	
τυράννους		
		σοφοῖς

3) Να μεταφέρετε τα επίθετα στα άλλα γένη:

ὁ σοφὸς		
ὁ βόρειος		
ὁ βοηθὸς		
ὁ τιμωρὸς		
ὁ θετικὸς		
ὁ νέος		

4) Να συνδυαστούν οι λέξεις της στήλης Α' και Β' και να τεθούν στην ίδια πτώση με βάση τη στήλη Β'.

Α'	Β'
δωρικὸς	ἀνθρώποις
ἄδικος	δένδρων
βόρειος	δῶρον
ἔντιμος	ναῶ
ἄκαρπος	θαλάσσης
γαμήλιος	ἄνεμον
ἥρεμος	ποινῆς

5) Να τοποθετήσετε στον κατάλληλο τύπο τις λέξεις που είναι σε παρένθεση:

α) Χειρίσοφος τοὺς πελταστάς καὶ τοῦ τοξότας ἔξω τοῦ

(εὐώνυμος) κέρατος ἐτάξατο.

β) Ἐν τοῖς(ἔσχατος) καιροῖς Ἀρχινος ὑφεῖλε τὰς

(ὑπόλοιπος) ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς.

γ) Οἶμαι τοὺς νόμους..... (μέτριος) εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων.

ΕΠΙΘΕΤΑ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

Τριτόκλιτα επίθετα ονομάζονται όσα κλίνονται στο αρσενικό και ουδέτερο γένος κατά τη γ' κλίση. Το θηλυκό τους κλίνεται κατά την α' κλίση, όταν είναι τρικατάληκτο.

Τα τριτόκλιτα επίθετα διαιρούνται κατά το χαρακτήρα τους, όπως και τα ουσιαστικά, σε φωνηεντόληκτα και συμφωνόληκτα.

Σε όλα τα τριτόκλιτα τρικατάληκτα επίθετα το θηλυκό γένος:

- **Λήγει σε -α βραχύχρονο:** π.χ. ό βαθύς, ή βαθεία, ό πας, ή πασα, ό έκών, ή έκούσα, ό μέλας, ή μέλαινα
- Στη γενική του πληθυντικού τονίζεται **πάντοτε στη λήγουσα:** π.χ. τών βαθειών, τών πασών, τών έκουσών, τών μελαινών

Α. ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΗΣ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

➤ **Τρικατάληκτα σε -υς, -εια, -υ**

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό βαθύς	ή βαθεία	τό βαθύ
Γεν.	του βαθέος	της βαθείας	του βαθέος
Δοτ.	τῷ βαθει	τῇ βαθεία	τῷ βαθει
Αιτ.	τόν βαθύν	τήν βαθείαν	τό βαθύ
Κλητ.	(ῶ) βαθύ	(ῶ) βαθεία	(ῶ) βαθύ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί βαθείς	αί βαθείαι	τά βαθέα
Γεν.	τῶν βαθέων	τῶν βαθειῶν	τῶν βαθέων
Δοτ.	τοις βαθέσι	ταῖς βαθείαις	τοις βαθέσι
Αιτ.	τούς βαθείς	τάς βαθείας	τά βαθέα
Κλητ.	(ῶ) βαθείς	(ῶ) βαθείαι	(ῶ) βαθέα

⇒ Όμοια κλίνονται τα *ήδύς, βαρύς, γλυκύς, πλατύς* κ. ά.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ θῆλυς	ἡ θήλεια	τὸ θῆλυ
Γεν.	τοῦ θήλεος	τῆς θηλείας	τοῦ θήλεος
Δοτ.	τῷ θήλει	τῇ θηλείᾳ	τῷ θήλει
Αιτ.	τὸν θῆλυν	τὴν θήλειαν	τὸ θῆλυ
Κλητ.	(ῶ) θῆλυ	(ῶ) θήλεια	(ῶ) θῆλυ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ θήλεις	αἱ θήλειαι	τὰ θήλεα
Γεν.	τῶν θηλέων	τῶν θηλειῶν	τῶν θηλέων
Δοτ.	τοῖς θήλεσι	ταῖς θηλείαις	τοῖς θήλεσι
Αιτ.	τούς θήλεις	τὰς θηλείας	τὰ θήλεα
Κλητ.	(ῶ) θήλεις	(ῶ) θήλειαι	(ῶ) θήλεα

⇒ Όμοια κλίνεται το *ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ*.

Παρατηρήσεις

1. Στο αρσενικό και στο ουδέτερο είναι γενικώς **οξύτονα**: *βαθύς, εὐθύς, ταχύς* κτλ. **Βαρύτονα** είναι μόνο το *θῆλυς, θήλεια, θῆλυ* και το *ἥμισυς, ἡμίσεια, ἥμισυ*.
2. Σχηματίζονται με δύο θέματα: το ένα σε **-υ** (ονομαστική, αιτιατική, κλητική ενικού αρσενικού και ουδετέρου), και το άλλο σε **-ε** (όλοι οι άλλοι τύποι).
3. Συναιρούν το χαρακτήρα **ε+ε=ει, ε+ι=ει, ε+α=η** (συχνά στο ουδέτερο): *οἱ ἡμίσε-ες > -εις, τῷ ἡμίσε -ι > -ει, τὰ ἡμίσε -α και ἡμίση*.
4. Σχηματίζουν την κλητική ενικού του αρσενικού χωρίς την κατάληξη **-ς**: *ῶ εὐθύ, ῶ ταχύ, ῶ θῆλυ, ῶ ἥμισυ*.
5. Σχηματίζουν την αιτιατική πληθυντικού όμοια με την ονομαστική: *οἱ εὐθεῖς – τούς εὐθεῖς, οἱ ἡμίσεις – τούς ἡμίσεις*.

6. Σχηματίζουν το θηλυκό με την κατάληξη **-ja**: βαθέ – ja > βαθεῖα (ε+j=ει).
Επειδή ακριβώς πριν από την κατάληξη – α υπήρχε το σύμφωνο **j**, το α είναι **βραχύ (ᾶ)**, έστω και αν φαινομενικά προηγείται το ει.
7. Η γενική ενικού και στα τρικατάληκτα και στα δικατάληκτα επίθετα γράφεται **-ο**: τοῦ βαθέ – ος , τοῦ ήμίσε – ος, τοῦ διπελέκε – ος (ενώ το ουσιαστικό: τοῦ πελέκε – ως), τοῦ διπήχε – ος (αλλά: τοῦ πήχε – ως).

➤ **Δικατάληκτα σε -υς, -υ**

Κατά την γ' κλίση κλίνονται και μερικά σύνθετα δικατάληκτα επίθετα με β' συνθετικό ουσιαστικό φωνηεντόληκτο σε **-υς**, που λήγουν στην ονομαστική το αρσενικό και το θηλυκό σε **-υς** και το ουδέτερο σε **-υ** και σχηματίζουν τη γενική σε **-υος** ή **-εος**.

➤ **Δικατάληκτα σε -υς, -υ, (γεν.-υος)**

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή εὔβοτρυς	τὸ εὔβοτρυ
Γεν.	τοῦ, τῆς εὐβότρυος	τοῦ εὐβότρυος
Δοτ.	τῶ, τῇ εὐβότρυϊ	τῶ εὐβότρυϊ
Αιτ.	τόν, τήν εὔβοτρυιν	τὸ εὔβοτρυ
Κλητ.	(ῶ) εὔβοτρυ	(ῶ) εὔβοτρυ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ εὐβότρυ-ες	τὰ εὐβότρυ-α
Γεν.	τῶν εὐβοτρύ-ων	τῶν εὐβοτρύ-ων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς εὐβότρυ-σι	τοῖς εὐβότρυ-σι
Αιτ.	τούς, τὰς εὐβότρυ-ς	τὰ εὐβότρυ-α
Κλητ.	(ῶ) εὐβότρυ-ες	(ῶ) εὐβότρυ-α

- ❖ Ὅμοια με το εὔβοτρυς (= αυτός που έχει αφθονα σταφύλια) κλίνονται: **πολύιχθς, φίλιχθς, λεύκοφρυς, σύνοφρυς, ἄδακρυς, πολύδακρυς, φιλόδακρυς** κ.α.

➤ Δικατάληκτα σε -υς, -υ, (γεν. -εος)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή δίπηχυς	τὸ δίπηχυ
Γεν.	τοῦ, τῆς διπήχεος	τοῦ διπήχεος
Δοτ.	τῶ, τῇ διπήχει	τῶ διπήχει
Αιτ.	τόν, τήν δίπηχυν	τὸ δίπηχυ
Κλητ.	(ῶ) δίπηχυ	(ῶ) δίπηχυ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ διπήχεις	τὰ διπήχεα και διπήχη
Γεν.	τῶν διπηχέων	τῶν διπηχέων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς διπήχεσι	τοῖς διπήχεσι
Αιτ.	τούς, τὰς διπήχεις	τὰ διπήχεα και διπήχη
Κλητ.	(ῶ) διπήχεις	(ῶ) διπήχεα και διπήχη

- ❖ Ὅμοια με το δίπηχυς κλίνονται: *τρίπηχυς, τετράπηχυς κτλ, διπέλεκυς, τριπέλεκυς κτλ.*

Β. ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ ΤΗΣ Γ' ΚΛΙΣΗΣ

Τα συμφωνόληκτα επίθετα της γ' κλίσης διακρίνονται ανάλογα με τον χαρακτήρα του θέματος σε **αφωνόληκτα, ενρινόληκτα, υγρόληκτα και σιγμόληκτα.**

Ι. Αφωνόληκτα επίθετα

➤ Τρικατάληκτα σε -ας, -ασᾶ, -αν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό πᾶς	ή πᾶσα	τὸ πᾶν
Γεν.	τοῦ παντός	τῆς πάσης	τοῦ παντός
Δοτ.	τῶ παντί	τῇ πάσῃ	τῶ παντί
Αιτ.	τόν πάντα	τήν πᾶσαν	τὸ πᾶν
Κλητ.	(ῶ) πᾶς	(ῶ) πᾶσα	(ῶ) πᾶν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί πάντες	αί πᾶσαι	τὰ πάντα
Γεν.	τῶν πάντων	τῶν πασῶν	τῶν πάντων
Δοτ.	τοῖς πᾶσι	ταῖς πάσαις	τοῖς πᾶσι
Αιτ.	τοὺς πάντας	τὰς πάσας	τὰ πάντα
Κλητ.	(ὦ) πάντες	(ὦ) πᾶσαι	(ὦ) πάντα

➤ Ὅμοια με το επίθετο πᾶς, πᾶσα, πᾶν κλίνονται τα: ἅπας, ἅπασα, ἅπαν – σύμπας, σύμπασα, σύμπαν.

➤ Τρικατάληκτα σε -εις, -εσσα, -εν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ χαρίεις	ἡ χαρίεσσα	τὸ χαρίεν
Γεν.	τοῦ χαρίεντος	τῆς χαριέσσης	τοῦ χαρίεντος
Δοτ.	τῷ χαρίεντι	τῇ χαριέσσει	τῷ χαρίεντι
Αιτ.	τὸν χαρίεντα	τὴν χαρίεσσαν	τὸ χαρίεν
Κλητ.	(ὦ) χαρίεν	(ὦ) χαρίεσσα	(ὦ) χαρίεν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ χαρίεντες	οἱ χαρίεντες	τὰ χαρίεντα
Γεν.	τῶν χαριέντων	τῶν χαριέντων	τῶν χαριέντων
Δοτ.	τοῖς χαρίεσι	τοῖς χαρίεσι	τοῖς χαρίεσι
Αιτ.	τοὺς χαρίεντας	τοὺς χαρίεντας	τὰ χαρίεντα
Κλητ.	(ὦ) χαρίεντες	(ὦ) χαρίεντες	(ὦ) χαρίεντα

➤ Ὅμοια με το χαρίεις, -εσσα, -εν (= γεμάτος χάρη, χαριτωμένος) κλίνονται επίθετα που σημαίνουν πλησμονή, αφθονία: ἀστερόεις (=γεμάτος αστέρια), ἡνεμόεις, ἀνεμόεις (=αυτός που έχει πολύ άνεμο ή γρήγορος όπως ο άνεμος), ἰχθυόεις, ὑλήεις (= γεμάτος δράση), φωνήεις (= αυτός που έχει φωνή), νιφόεις (=γεμάτος χιόνια) κ. ά.

➤ Τρικατάληκτα σε -ων, -ουσα, -ον

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ ἄκων	ἡ ἄκουσα	τὸ ἄκον
Γεν.	τοῦ ἄκοντος	τῆς ἀκούσης	τοῦ ἄκοντος
Δοτ.	τῷ ἄκοντι	τῇ ἀκούσῃ	τῷ ἄκοντι
Αιτ.	τὸν ἄκοντα	τὴν ἄκουσαν	τὸ ἄκον
Κλητ.	(ῶ) ἄκον	(ῶ) ἄκουσα	(ῶ) ἄκον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ ἄκοντες	αἱ ἄκουσαι	τὰ ἄκοντα
Γεν.	τῶν ἀκόντων	τῶν ἀκουσῶν	τῶν ἀκόντων
Δοτ.	τοῖς ἄκουσι	ταῖς ἀκούσαις	τοῖς ἄκουσι
Αιτ.	τούς ἄκοντας	τάς ἀκούσας	τὰ ἄκοντα
Κλητ.	(ῶ) ἄκοντες	(ῶ) ἄκουσαι	(ῶ) ἄκοντα

➤ Ὅμοια με το ἄκων (= χωρὶς τὴ θέλησή μου, ἀκούσιος) κλίνεται καὶ τὸ ἐκῶν, ἐκούσα, ἐκὼν (= με τὴ θέλησή μου, ἐκούσιος) γεν. ἐκόντ-ος, ἐκούσης, ἐκόντ-ος κτλ.

Παρατηρήσεις

1. Ἡ γενική καὶ δοτική πληθυντικού τονίζεται στὴν παραλήγουσα: τοῦ παντός, τῷ παντί – τῶν πάντων, τοῖς πᾶσι.
2. Τὸ ἐπίθετο ἄκων εἶναι βαρύτονο καὶ σχηματίζει σύμφωνα με τὸν κανόνα, τὴν κλητική του ἐνικού με τὸ θέμα τῆς γενικῆς: ῶ ἄκον.
3. Τὸ θηλυκὸ λήγει σε – α βραχύ (ᾱ).

➤ Τριγενή καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα

Μερικά ἀφωνόληκτα ἐπίθετα τῆς γ' κλίσης εἶναι τριγενή καὶ δικατάληκτα. Αὐτά εἶναι σύνθετα με β' συνθετικὸ οὐσιαστικὸ τρίτοκλιτο ἀφωνόληκτο (χάρις, ἐλπίς, πούς, ὁδοὺς, κ.α) καὶ κλίνονται ὅπως τὸ β' συνθετικὸ τους.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ εὐχαρις	τὸ εὐχαρι
Γεν.	τοῦ, τῆς εὐχάριτος	τοῦ εὐχάριτος
Δοτ.	τῷ, τῇ εὐχάριτι	τῷ εὐχάριτι
Αιτ.	τόν, τήν εὐχαριν	τὸ εὐχαρι
Κλητ.	(ὦ) εὐχαρι	(ὦ) εὐχαρι

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ εὐχάριτες	τὰ εὐχάρिता
Γεν.	τῶν εὐχαρίτων	τῶν εὐχαρίτων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς εὐχάρισι	τοῖς εὐχάρισι
Αιτ.	τούς, τὰς εὐχάριτας	τὰ εὐχάρिता
Κλητ.	(ὦ) εὐχάριτες	(ὦ) εὐχάρिता

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ εὐελπις	τὸ εὐελπι
Γεν.	τοῦ, τῆς εὐέλπιδος	τοῦ εὐέλπιδος
Δοτ.	τῷ, τῇ εὐέλπιδι	τῷ εὐέλπιδι
Αιτ.	τόν, τήν εὐελπιν	τὸ εὐελπι
Κλητ.	(ὦ) εὐελπις	(ὦ) εὐελπι

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ εὐέλπιδες	τὰ εὐέλπιδα
Γεν.	τῶν εὐελπίδων	τῶν εὐελπίδων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς εὐέλπισι	τοῖς εὐέλπισι
Αιτ.	τούς, τὰς εὐέλπιδας	τὰ εὐέλπιδα
Κλητ.	(ὦ) εὐέλπιδες	(ὦ) εὐέλπιδα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ δίπους	τὸ δίπουν
Γεν.	τοῦ, τῆς δίποδος	τοῦ δίποδος
Δοτ.	τῷ, τῇ δίποδι	τῷ δίποδι
Αιτ.	τόν, τήν δίποδα (δίπουν)	τὸ δίπουν
Κλητ.	(ὦ) δίπους	(ὦ) δίπου

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ δίποδες	τὰ δίποδα
Γεν.	τῶν διπόδων	τῶν διπόδων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς δίποσι	τοῖς δίποσι
Αιτ.	τούς, τὰς δίποδας	τὰ δίποδα
Κλητ.	(ῶ) δίποδες	(ῶ) δίποδα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ μονόδους	τὸ μονόδουν
Γεν.	τοῦ, τῆς μονόδοντος	τοῦ μονόδοντος
Δοτ.	τῷ, τῇ μονόδοντι	τῷ μονόδοντι
Αιτ.	τόν, τήν μονόδοντα	τὸ μονόδουν
Κλητ.	(ῶ) μονόδους	(ῶ) μονόδουν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ μονόδοντες	τὰ μονόδοντα
Γεν.	τῶν μονοδόκτων	τῶν μονοδόκτων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς μονόδουσι	τοῖς μονόδουσι
Αιτ.	τούς, τὰς μονόδοντας	τὰ μονόδοντα
Κλητ.	(ῶ) μονόδοντες	(ῶ) μονόδοντα

⇒ Ομοια κλίνονται και τα: ἄχαρις, ἄπελπις, φέρελπις, ἄπους, μονόπους, τρίπους, κτλ.

Παρατηρήσεις

1. Η κλητική του ενικού στο αρσενικό γένος σχηματίζεται **χωρίς κατάληξη**.
2. Η αιτιατική του ενικού σχηματίζεται σε -ν και η κλητική όμοια με την ονομαστική: **τὴν εὐέλπιν, ὦ εὐέλπις**

➤ **Διγενή και μονοκατάληκτα**

Μερικά αφωνόληκτα επίθετα της γ' κλίσης, απλά ή σύνθετα, είναι διγενή (αρσενικό και θηλυκό) και μονοκατάληκτα (κοινές καταλήξεις). Αυτά κλίνονται όπως τα αντίστοιχα ουσιαστικά της γ' κλίσης:

ό, ή βλάξ	τοῦ, τῆς βλακὸς κτλ.
ό, ή κόλαξ	τοῦ, τῆς κόλακος κτλ.
ό, ή ἄρπαξ	τοῦ, τῆς ἄρπαγος κτλ.
ό, ή γαμψώνυξ	τοῦ, τῆς γαμψώνυχος κτλ.
ό, ή λογᾶς (εκλεκτός)	τοῦ, τῆς λογάδος κτλ.
ό, ή μιγᾶς	τοῦ, τῆς μιγάδος κτλ.
ό, ή φυγᾶς	τοῦ, τῆς φυγάδος κτλ.
ό ή ἄπαις	τοῦ, τῆς ἄπαιδος κτλ.
ό, ή πένης	τοῦ, τῆς πένητος κτλ.
ό, ή ήμιθνής	τοῦ, τῆς ήμιθνήτος κτλ.
ό,ή ἀγνώς	τοῦ, τῆς ἀγνώτος κτλ. (= ἀγνωστος ή αυτός που αγνοεῖ),
ό,ή φιλόγελως	τοῦ, τῆς φιλογέλωτος κτλ. (αλλά και κατά την αττική β' κλίση: ό, ή φιλόγελως, γεν. φιλόγελω, δοτ. φιλόγελω κτλ.)

Παράδειγμα κλίσης

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή ἄρπαξ	φυγᾶς	πένης
Γεν.	τοῦ, τῆς ἄρπαγος	φυγάδος	πένητος
Δοτ.	τῶ, τῇ ἄρπαγι	φυγάδι	πένητι
Αιτ.	τόν,τήν ἄρπαγα	φυγάδα	πένητα
Κλητ.	ὦ ἄρπαξ	φυγᾶς	πένης

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ ἄρπαγες	φυγάδες	πένητες
Γεν.	τῶν ἀρπάγων	φυγάδων	πενήτων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς ἄρπαξι	φυγάσι	πένησι
Αιτ.	τούς, τὰς ἄρπαγας	φυγάδας	πένητας
Κλητ.	ὦ ἄρπαγες	φυγάδες	πένητες

II. Ενρινόληκτα - Υγρόληκτα επίθετα

➤ **Ενρινόληκτα Τρικατάληκτα**

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ μέλας	ἡ μέλαινα	τὸ μέλαν
Γεν.	τοῦ μέλανος	τῆς μελαίνης	τοῦ μέλανος
Δοτ.	τῷ μέλανι	τῇ μελαίνῃ	τῷ μέλανι
Αιτ.	τὸν μέλανα	τὴν μέλαιναν	τὸ μέλαν
Κλητ.	(ὦ) μέλαν	(ὦ) μέλαινα	(ὦ) μέλαν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ μέλανες	αἱ μέλαιναι	τὰ μέλανα
Γεν.	τῶν μελάνων	τῶν μελαινῶν	τῶν μελάνων
Δοτ.	τοῖς μέλασι	ταῖς μελαίναις	τοῖς μέλασι
Αιτ.	τούς μέλανας	τὰς μελαίνας	τὰ μέλανα
Κλητ.	(ὦ) μέλανες	(ὦ) μέλαιναι	(ὦ) μέλανα

➤ Ὅμοια με το μέλας (=μαύρος) κλίνεται και το επίθετο **ὁ τάλας, ἡ τάλαινα, το τάλαν** (=δύστυχος) (γεν. τοῦ τάλαν-ος, τῆς ταλαίνης, τοῦ τάλαν-ος κτλ.).

➤ Ενρινόληκτα δικατάληκτα

- σε -ων, -ον, (γεν. -ονος)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή εὐδαίμων	τὸ εὐδαιμον
Γεν.	τοῦ, τῆς εὐδαίμονος	τοῦ εὐδαίμονος
Δοτ.	τῷ, τῇ εὐδαίμονι	τῷ εὐδαίμονι
Αιτ.	τόν, τήν εὐδαίμονα	τὸ εὐδαιμον
Κλητ.	(ῶ) εὐδαιμον	(ῶ) εὐδαιμον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ εὐδαίμονες	τὰ εὐδαίμονα
Γεν.	τῶν εὐδαιμόνων	τῶν εὐδαιμόνων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς εὐδαίμοσι	τοῖς εὐδαίμοσι
Αιτ.	τούς, τὰς εὐδαίμονας	τὰ εὐδαίμονα
Κλητ.	(ῶ) εὐδαίμονες	(ῶ) εὐδαίμονα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή σῶφρων	τὸ σῶφρον
Γεν.	τοῦ, τῆς σῶφρονος	τοῦ σῶφρονος
Δοτ.	τῷ, τῇ σῶφρονι	τῷ σῶφρονι
Αιτ.	τόν, τήν σῶφρονα	τὸ σῶφρον
Κλητ.	(ῶ) σῶφρον	(ῶ) σῶφρον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ σῶφρονες	τὰ σῶφρονα
Γεν.	τῶν σωφρόνων	τῶν σωφρόνων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς σῶφροσι	τοῖς σῶφροσι
Αιτ.	τούς, τὰς σῶφρονας	τὰ σῶφρονα
Κλητ.	(ῶ) σῶφρονες	(ῶ) σῶφρονα

➤ Όμοια κλίνονται τα επίθετα:

ό, ή κακοδαίμων ό, ή άγνώμων ό, ή εύσχημων ό, ή μεγαλοπράγμων ό, ή έλεήμων ό, ή μνήμων ό, ή άφρων ό, ή μεγαλόφρων	τò κακόδαιμον τò άγνωμον τò εύσχημον τò μεγαλόπραγμον τò έλεήμον τò μνήμον τò άφρον τò μεγαλόφρον κ.α.
---	---

- σε -ην, -εν, (γεν.-ενος)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή άρρην	τò άρρεν
Γεν.	του, της άρρενος	του άρρενος
Δοτ.	τῷ, τῇ άρρενι	τῷ άρρενι
Αιτ.	τόν, τήν άρρενα	τò άρρεν
Κλητ.	(ὦ) άρρεν	(ὦ) άρρεν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αί άρρενες	τὰ άρρενα
Γεν.	τῶν άρρένων	τῶν άρρένων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς άρρεσι	τοῖς άρρεσι
Αιτ.	τούς, τὰς άρρενας	τὰ άρρενα
Κλητ.	(ὦ) άρρενες	(ὦ) άρρενα

Παρατηρήσεις

1. Σχηματίζουν την κλητική ενικού ίδια με το θέμα, και αν είναι διπλόθεμα, ίδια με το ασθενές θέμα: μέλας, (θ. μελαν-), κλητ.ενικού ὦ μέλαν -

ἄρρην, (ασθ. θ. ἄρρεν-), κλητ. ενικού ὦ ἄρρεν - ἀπάτωρ (ασθ. θ. ἀπατορ -) κλητ. ενικού ὦ ἀπάτορ.

2. Τα περισσότερα από τα σύνθετα επίθετα σε **-ων** (εκτός από αυτά που λήγουν σε **-φρων** και τα παρασύνθετα) συνήθως ανεβάζουν τον τόνο στην κλητική ενικού αρσενικού και θηλυκού γένους και στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική ενικού του ουδετέρου, όχι όμως πιο πάνω από την τελευταία συλλαβή του α' συνθετικού: (ὁ, ἡ εὐγνώμων), τό εὐγνώμων, κλητ. ενικού ὦ εὐγνώμων - (ὁ, ἡ δεισιδαίμων), τό δεισιδαίμων, κλητ. ενικού ὦ δεισιδαίμων **αλλά** τα επίθετα που είναι σύνθετα με τις λέξεις μνήμων, φρήν τονίζονται κανονικά: ὁ, ἡ ἐλεήμων - τό ἐλεῆμων, ὁ, ἡ ἀμνήμων - τό ἀμνη̃μων, ὁ, ἡ νοήμων - τό νοῆ̃μων, ὁ, ἡ παράφρων - τό παράφρον, ὁ, ἡ μεγαλόφρων - τό μεγαλόφρον κ. ἄ.

➤ **Υγρόληκτα Δικατάληκτα**

- σε **-ωρ, -ορ** (γεν. **-ορος**)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ ἀπάτωρ	τὸ ἀπάτορ
Γεν.	τοῦ, τῆς ἀπάτορος	τοῦ ἀπάτορος
Δοτ.	τῶ, τῇ ἀπάτορι	τῶ ἀπάτορι
Αιτ.	τόν, τήν ἀπάτορα	τὸ ἀπάτορ
Κλητ.	(ὦ) ἀπάτορ	(ὦ) ἀπάτορ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ ἀπάτορες	τὰ ἀπάτορα
Γεν.	τῶν ἀπατόρων	τῶν ἀπατόρων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς ἀπάτορσι	τοῖς ἀπάτορσι
Αιτ.	τούς, τὰς ἀπάτορας	τὰ ἀπάτορα
Κλητ.	(ὦ) ἀπάτορες	(ὦ) ἀπάτορα

➤ Ὁμοια κλίνεται το επίθετο: ὁ, ἡ ἀμήτωρ, τὸ ἀμη̃τορ.

Παρατήρηση

- Τα δικατάληκτα υγρόληκτα επίθετα της γ' κλίσης έχουν την κλητική του ενικού όμοια με το αρχικό θέμα: *ὦ ἀπάτορ*.

► Ενρινόληκτα και υγρόληκτα μονοκατάληκτα

Μερικά ενρινόληκτα και υγρόληκτα επίθετα της γ' κλίσης είναι μονοκατάληκτα με δύο γένη. Αυτά είναι απλά ή σύνθετα με β' συνθετικό τριτόκλιτο ενρινόληκτο ή υγρόληκτο και κλίνονται όπως τα αντίστοιχα ουσιαστικά της γ' κλίσης.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ μάκαρ
Γεν.	τοῦ, τῆς μάκαρος
Δοτ.	τῷ, τῇ μάκαρι
Αιτ.	τόν, τήν μάκαρα
Κλητ.	(ὦ) μάκαρ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ μάκαρες
Γεν.	τῶν μακάρων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς μάκαρσι
Αιτ.	τούς, τὰς μάκαρας
Κλητ.	(ὦ) μάκαρες

- Όμοια κλίνονται: *ὁ, ἡ ἄχειρ, γεν. ἄχειρος, δοτ. ἄχειρι, αιτ. ἄχειρα κτλ, ὁ, ἡ μακρόχειρ, γεν. μακρόχειρος, δοτ. μακρόχειρι, αιτ. μακρόχειρα κτλ, ὁ, ἡ ὑψαύχην, γεν. ὑψαύχενος, δοτ. ὑψαύχενι, αιτ. ὑψαύχενα κτλ.*

III. ΣΙΓΜΟΛΗΚΤΑ ΔΙΚΑΤΑΛΗΚΤΑ

Τα σιγμόληκτα δικατάληκτα επίθετα λήγουν στην ονομαστική του ενικού στο αρσενικό και το θηλυκό γένος σε -ης και στο ουδέτερο γένος σε -ες και διακρίνονται σε οξύτονα και βαρύτονα.

➤ Οξύτονα σιγμόληκτα δικατάληκτα σε -ης, -ης, -ες

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ ἀληθής	τὸ ἀληθές
Γεν.	τοῦ, τῆς ἀληθοῦς	τοῦ ἀληθοῦς
Δοτ.	τῶ, τῇ ἀληθεῖ	τῶ ἀληθεῖ
Αιτ.	τόν, τὴν ἀληθῇ	τὸ ἀληθές
Κλητ.	(ὦ) ἀληθές	(ὦ) ἀληθές

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ ἀληθεῖς	τὰ ἀληθῇ
Γεν.	τῶν ἀληθῶν	τῶν ἀληθῶν
Δοτ.	τοῖς, ταῖς ἀληθέσι	τοῖς ἀληθέσι
Αιτ.	τούς, τὰς ἀληθεῖς	τὰ ἀληθῇ
Κλητ.	(ὦ) ἀληθεῖς	(ὦ) ἀληθῇ

➤ Ὅμοια με το ἀληθής κλίνονται πολλά οξύτονα: ἀγενής, ἀκριβής, ἀσεβής, ἀσθενής, ἀμελής, ἀτυχής, δυστυχής, ἐπιμελής, εὐγενής, εὐσεβής, εὐτυχής, σαφής, ψευδής, κ.ά.

➤ Βαρύτονα σιγμόληκτα δικατάληκτα σε -ης, -ης, -ες

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ πλήρης	τὸ πλήρες
Γεν.	τοῦ, τῆς πλήρους	τοῦ πλήρους
Δοτ.	τῶ, τῇ πλήρει	τῶ πλήρει
Αιτ.	τόν, τὴν πλήρη	τὸ πλήρες
Κλητ.	(ὦ) πλήρες	(ὦ) πλήρες

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ πλήρεις	τὰ πλήρη
Γεν.	τῶν πλήρων	τῶν πλήρων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς πλήρεσι	τοῖς πλήρεσι
Αιτ.	τούς, τὰς πλήρεις	τὰ πλήρη
Κλητ.	(ῶ) πλήρεις	(ῶ) πλήρη

☞ Ὅμοια με το πλήρης κλίνονται επίθετα:

- i. σε **-ήρης**: ὁ, ἡ μονήρης, τὸ μονήρες, ὁ, ἡ ξιφήρης, τὸ ξιφήρες,
- ii. σε **-ώδης**: ὁ, ἡ δυσώδης, τὸ δυσῶδες, ὁ, ἡ εὐώδης, τὸ εὐῶδες,
- iii. σε **-ώλης**: ὁ, ἡ ἐξώλης, τὸ ἐξῶλες (=εντελώς χαμένο),
 ὁ, ἡ προώλης, τὸ προῶλες (= από πριν χαμένο, ἀξιο να χαθεί πριν από την
 ώρα του),
 ὁ, ἡ πανώλης, τὸ πανῶλες (= εντελώς χαμένο και με ενεργητική σημασία:
 αυτό που καταστρέφει τα πάντα) κ.α.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ συνήθης	τὸ σύνηθες
Γεν.	τοῦ, τῆς συνήθους	τοῦ συνήθους
Δοτ.	τῷ, τῇ συνήθει	τῷ συνήθει
Αιτ.	τόν, τήν συνήθη	τὸ σύνηθες
Κλητ.	(ῶ) σύνηθες	(ῶ) σύνηθες

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ συνήθεις	τὰ συνήθη
Γεν.	τῶν συνήθων	τῶν συνήθων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς συνήθεσι	τοῖς συνήθεσι
Αιτ.	τούς, τὰς συνήθεις	τὰ συνήθη
Κλητ.	(ῶ) συνήθεις	(ῶ) συνήθη

➤ Όμοια με το συνήθης κλίνονται επίθετα:

- i. σε **-ήθης**: ό, ή εϋήθης, τὸ εϋήθες (= αγαθός, απλοϊκός, ανόητος),
ό, ή χρηστοήθης, τὸ χρηστόηθες κ.ά.,
- ii. σε **-έθης**: ό, ή εϋμεγέθης, τὸ εϋμέγεθες, ό, ή παμμεγέθης, τὸ παμμέγεθες
κ.ά.,
- iii. σε **-άντης**: ό, ή ανάντης, τὸ αναντες (=ανηφορικός),
ό, ή κατάντης, τὸ κάταντες (=κατηφορικός),
ό, ή προσάντης, τὸ πρόσαντες (= ανηφορικός, απόκρημνος) κ.ά.,
- iv. Επίσης τα επίθετα: ό, ή αϋθάδης, τὸ αϋθαδες, ό, ή αϋτάρκης, τὸ αϋταρκες
κ.ά.

Παρατηρήσεις

1. Τα σιγμόληκτα επίθετα της γ' κλίσης σε **-ης, -ης, -ες** έχουν θέμα σε **-εσ-**. Στα επίθετα αυτά:

► η ονομαστική του ενικού του αρσενικού και του θηλυκού γένους σχηματίζεται χωρίς κατάληξη, αλλά το βραχύχρονο φωνήεν **-ε-** που είναι πριν από το χαρακτήρα εκτείνεται σε **-η-**. Όλες οι άλλες πτώσεις και των τριών γενών σχηματίζονται από το θέμα **-εσ-**, αλλά ο χαρακτήρας **-σ-** ανάμεσα στα δυο φωνήεντα αποβάλλεται, και έτσι τα δυο αυτά φωνήεντα συναιρούνται.

► η κλητική του ενικού του αρσενικού και του θηλυκού γένους, καθώς και η ονομαστική, η αιτιατική και η κλητική του ενικού του ουδετέρου γένους είναι ίδιες με το θέμα (χωρίς κατάληξη):

π.χ. (ῶ) ἀληθές, τὸ ἀληθές, τὸ ἀληθές, (ῶ) ἀληθές

2. Τα βαρύτονα σιγμόληκτα επίθετα της γ' κλίσης σε **-ης, -ες**:

► αν είναι υπερδισύλλαβα ανεβάζουν τον τόνο στην κλητική του ενικού αριθμού του αρσενικού και του θηλυκού γένους και στην ονομαστική, αιτιατική και κλητική του ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους:

π.χ. ό, ή συνήθης, (ῶ) σύνηθες - τὸ σύνηθες, ό, ή αϋθάδης, (ῶ) αϋθαδες - τὸ αϋθαδες

Εξαίρεση αποτελούν όσα λήγουν σε **-ώδης, -ώλης, -ήρης** που τονίζονται κανονικά:

π.χ. ό, ή εὐώδης, (ῶ) εὐῶδες, τὸ εὐῶδες,ό,

ή ἐξώλης, (ῶ) ἐξῶλες, τὸ ἐξῶλες,

ό, ή ποδήρης, (ῶ) ποδῆρες, τὸ ποδῆρες

ό, ή τριήρης, (ῶ) τριῆρες, τό τριῆρες

(αρχικά η τριήρης ήταν επίθετο – τριήρης ναῦς – και με παράλειψη της λέξης ναῦς έγινε ουσιαστικό).

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ό, ή τριήρης	τό τριῆρες
Γεν.	τοῦ, τῆς τριήρους	τοῦ τριήρους
Δοτ.	τῶ, τῇ τριήρει	τῶ τριήρει
Αιτ.	τόν, τήν τριήρη	τό τριῆρες
Κλητ.	ῶ τριῆρες	ῶ τριῆρες

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί, αἱ τριῆρεις	τά τριήρη
Γεν.	τῶν τριήρων	τῶν τριήρων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς τριήρεσι	τοῖς τριήρεσι
Αιτ.	τούς, τὰς τριῆρεις	τά τριήρη
Κλητ.	ῶ τριῆρεις	ῶ τριήρη

► Στη γενική του πληθυντικού τονίζονται στην **παραλήγουσα** αντίθετα με τον κανόνα από αναλογία προς τη γενική του ενικού:

π.χ. τῶν **συνήθων** (όπως τοῦ συνήθους),

τῶν **πλήρων** (όπως τοῦ πλήρους),

τῶν **εὐώδων** (όπως τοῦ εὐώδους)

Σημείωση: Τα παράγωγα επίθετα σε **-ώδης** σχηματίζουν πολλές φορές τη γενική πληθυντικού **και με περισπωμένη:** τῶν ἐλωδῶν, τῶν στοιχειωδῶν, τῶν δασωδῶν.

3. Τα σιγμόληκτα επίθετα σε **-ης, -ης, -ες**, όταν πριν από το **-ης** έχουν **ι, υ ή ε**, σχηματίζουν την αιτιατική ενικού και τον πληθυντικό του ουδετέρου σε **-η** και **-ᾱ**: τὸν ὑγιέσ-α > ὑγιέα > ὑγιᾶ ή ὑγιῇ, τὸν εὐφυᾶ ή εὐφυῇ, τὰ εὐφυᾶ ή εὐφυῇ τὸν ἐνδεᾶ ή ἐνδεῇ, τὰ ἐνδεᾶ ή ἐνδεῇ.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Τα συνηθέστερα ανώμαλα επίθετα είναι τα εξής: **ὁ πολὺς, ή πολλή, τὸ πολὺ - ὁ μέγας, ή μεγάλη, τὸ μέγα - ὁ πρᾶος, ή πραεῖα, τὸ πρᾶον.**

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ πολὺς	ή πολλή	τὸ πολὺ
Γεν.	τοῦ πολλοῦ	τῆς πολλῆς	τοῦ πολλοῦ
Δοτ.	τῷ πολλῷ	τῇ πολλῇ	τῷ πολλῷ
Αιτ.	τὸν πολὺν	τὴν πολλήν	τὸ πολὺ
Κλητ.	(ὦ) πολὺ	(ὦ) πολλή	(ὦ) πολὺ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ πολλοὶ	αἱ πολλαὶ	τὰ πολλὰ
Γεν.	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν
Δοτ.	τοῖς πολλοῖς	ταῖς πολλαῖς	τοῖς πολλοῖς
Αιτ.	τούς πολλούς	τὰς πολλὰς	τὰ πολλὰ
Κλητ.	(ὦ) πολλοὶ	(ὦ) πολλαὶ	(ὦ) πολλὰ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ μέγας	ἡ μεγάλη	τὸ μέγα
Γεν.	τοῦ μεγάλου	τῆς μεγάλης	τοῦ μεγάλου
Δοτ.	τῷ μεγάλῳ	τῇ μεγάλῃ	τῷ μεγάλῳ
Αιτ.	τὸν μέγαν	τὴν μεγάλην	τὸ μέγα
Κλητ.	(ὦ) μέγα	(ὦ) μεγάλη	(ὦ) μέγα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ μεγάλοι	αἱ μεγάλαι	τὰ μεγάλα
Γεν.	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων	τῶν μεγάλων
Δοτ.	τοῖς μεγάλοις	ταῖς μεγάλαις	τοῖς μεγάλοις
Αιτ.	τούς μεγάλους	τάς μεγάλας	τὰ μεγάλα
Κλητ.	(ὦ) μεγάλοι	(ὦ) μεγάλαι	(ὦ) μεγάλα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ πρᾶος	ἡ πραεῖα	τὸ πρᾶον
Γεν.	τοῦ πράου	τῆς πραείας	τοῦ πράου
Δοτ.	τῷ πράῳ	τῇ πραεῖᾳ	τῷ πράῳ
Αιτ.	τὸν πρᾶον	τὴν πραεῖαν	τὸ πρᾶον
Κλητ.	(ὦ) πρᾶε	(ὦ) πραεῖα	(ὦ) πρᾶον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ πρᾶοι	αἱ πραεῖαι	τὰ πραέα
Γεν.	τῶν πραέων	τῶν πραειῶν	τῶν πραέων
Δοτ.	τοῖς πραέσι	ταῖς πραείαις	τοῖς πραέσι
Αιτ.	τούς πράους	τάς πραείας	τὰ πραέα
Κλητ.	(ὦ) πρᾶοι	(ὦ) πραεῖαι	(ὦ) πραέα

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ σῶος και σῶς	ἡ σῶα και σῶς	τό σῶον και σῶν
Γεν.	τοῦ σῶου	τῆς σῶας	τοῦ σῶου
Δοτ.	τῷ σῶω	τῇ σῶα	τῷ σῶω
Αιτ.	τόν σῶον και σῶν	τήν σῶαν και σῶν	τό σῶον και σῶν
Κλητ.	ὦ σῶε	ὦ σῶα	ὦ σῶον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ σῶοι και σῶ	αἱ σῶαι και σῶ	τά σῶα και σᾶ
Γεν.	τῶν σῶων	τῶν σῶων	τῶν σῶων
Δοτ.	τοῖς σῶοις	ταῖς σῶαις	τοῖς σῶοις
Αιτ.	τούς σῶους και σῶς	τάς σῶας και σῶς	τά σῶα και σᾶ
Κλητ.	ὦ σῶοι	ὦ σῶαι	ὦ σῶα

Παρατήρηση

➤ Το επίθετο **σῶς** σχηματίζει την ονομαστική και αιτιατική ενικού και πληθυντικού αριθμού ανωμάλως και οι άλλοι τύποι αναπληρώνονται από το ομαλό επίθετο της β' κλίσης **σῶος, σῶα, σῶον**.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ φροῦδος	ἡ φρούδη (και ἡ φροῦδος)	τό φροῦδον
------------	-----------	--------------------------	------------

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ φροῦδοι	αἱ φροῦδαι (και αἱ φροῦδοι)	τά φροῦδα
------------	------------	-----------------------------	-----------

Παρατήρηση

➤ Το επίθετο **φροῦδος** (= ἀφαντος, φευγάτος) σχηματίζει μόνο την ονομαστική ενικού και πληθυντικού. Σχηματίστηκε από τις λέξεις προ + ὁδός > πρόοδος > φροῦδος > φροῦδος.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να συμπληρώσετε τους πίνακες που ακολουθούν:

ή βραχεῖα	ό βαθύς	τό μέγα	ή φίλιχθς
τῇ	τοῦ	τοῦ	τῇ
αί	τῷ	τῷ	αί
τῶν	τῶν	τά	τῶν
τάς	τοῖς	τοῖς	τάς

πᾶς	ό φωνήεις	ό πολύς	ό τάλας	τό προᾶον
τοῦ	τοῦ	τοῦ	τοῦ	τοῦ
τῷ	τῷ	τῷ	τῷ	τῷ
τῶν	ῶ	τῶν	τῶν	τά
τοῖς	τοῖς	τοῖς	τοῖς	τοῖς

2) Να κλίνετε τα επίθετα στα τρία γένη:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	ἄφρων		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	σαφής		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	άπας		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	θρασύς		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			

ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	ἄκων		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	μέλας		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	δυσώδης		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ΟΝ.	διπέλεκυς		
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

3) Να γράψετε τα επίθετα στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού:

- τούς εὐέλπιδες:
- τοῦ εὐθέος:
- ἡ ἔκοῦσα:
- τῇ πάσῃ:
- τὰ αὐτάρκη:
- τοῖς πλήρεσι:
- τῷ αὐθάδει
- τούς εὐκλεεῖς

- κακοδαίμονες
- χαρίεσσαν
- ὑποσπόνδους
- τάς χρονίους
- ῥοδόχρουν
- τό φαῦλον
- τῷ κακόνῳ
- ἀπλοῦς
- τήν ταχεῖαν
- τῶν εὐσταχύων
- ὁ διπέλεκυς
- ὧ ἐκόντες
- τῶν πάντων (αρσεν.)

4) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις επιλέγοντας από το πλαίσιο τα κατάλληλα επίθετα:

- α) Τὸ ἔδαφος.....ἐστί.
- β) Οἱ πλούσιοι οὐκ ἀεὶ..... εἰσίν.
- γ)..... τῷ πελέκει τέμνομεν.
- δ) Ἐν τοῖς ῥύαξι τὰ ὕδατα οὐκ εἰσὶ
- ε) ἀνδρὸς.....λέγειν.
- στ) Ἐν παραδείσῳ ἐσμὲν..... ἀνθέων.

εὐώδης, ὀξύς, τραχύς, πλήρης, σώφρων, βαθύς, τὸ ἀληθές, εὐδαίμων

5) Να τοποθετήσετε στην κατάλληλη πτώση, γένος και αριθμό τα επίθετα που είναι στην παρένθεση:

α) Εἶχε τράπεζαν.....ἐδεσμάτων (πλήρης, πολυτελής).

β) Νοῦς ἐν σώματι..... (ύγιής).

γ) Ἀνθρώπων..... τοῦτο ἔργον εἶναι νομίζομεν (ἄφρων).

δ) Αἱ τάφροι.....ῆσαν (βαθύς).

ε).....ἄνθη ἐν τῷ λιμῶνι συνελέγομεν (πολυειδής).

στ) Οὐκ ἦν αὐτῷ..... τέκνα. (τὸ ἄρρεν)

ζ) Οὗτοι δίκαιοι καὶ.....ἐφαίνοντο εἶναι. (σώφρων)

η) Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν..... ὑμᾶς ἀναγνῶναι χρῆ. (πᾶσα)

θ) Τὰ τοιαῦτα ἔργα οὐ πρὸς.....ἀνδρὸς γίγνεται. (ἅπας)

ι) Ποιούμεθα ταῦτα ἀλλ' οὐχ..... (ἄκων / ἐκών)

ια) Φασὶ τούτους καὶ.....εἶναι. (πολυπράγμων / θρασύς)

ιβ) Οἱ στρατιῶται..... χιτῶνας ἐνεδύοντο. (ποδήρης)

ΚΛΙΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ λυόμενος	ἡ λυομένη	τό λυόμενον
Γεν.	τοῦ λυομένου	τῆς λυομένης	τοῦ λυομένου
Δοτ.	τῷ λυομένῳ	τῇ λυομένῃ	τῷ λυομένῳ
Αιτ.	τόν λυόμενον	τήν λυομένην	τό λυόμενον
Κλητ.	ὦ λυόμενε	ὦ λυομένη	ὦ λυόμενον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ λυόμενοι	αἱ λυόμεναι	τά λυόμενα
Γεν.	τῶν λυομένων	τῶν λυομένων	τῶν λυομένων
Δοτ.	τοῖς λυομένοις	ταῖς λυομέναις	τοῖς λυομένοις
Αιτ.	τούς λυομένους	τάς λυομένας	τά λυόμενα
Κλητ.	ὦ λυόμενοι	ὦ λυόμεναι	ὦ λυόμενα

Παρατηρήσεις

- Οἱ δευτερόκλιτες μετοχές λήγουν σε – μένος, - μένη, - μένον και κλίνονται ὅπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα σε – ος, - η, - ον.
- Ὅμοια κλίνονται και οἱ μετοχές των ἄλλων χρόνων: λυσόμενος -η -ον, σωθησόμενος -η -ον,πραξάμενος -η -ον, πεπραγμένος -η -ον, κτλ.

ΤΡΙΤΟΚΛΙΤΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

1. σε -ας, ᾶσα, -αν: (κατά το πᾶς, πᾶσα, πᾶν)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ λύσας	ἡ λύσασα	τό λῦσαν
Γεν.	τοῦ λύσαντος	τῆς λυσάσης	τοῦ λύσαντος
Δοτ.	τῷ λύσαντι	τῇ λυσάσῃ	τῷ λύσαντι
Αιτ.	τόν λύσαντα	τήν λύσασαν	τό λῦσαν
Κλητ.	ὦ λύσας	ὦ λύσασα	ὦ λῦσαν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί λύσαντες	αί λύσασαι	τά λύσαντα
Γεν.	τῶν λυσάντων	τῶν λυσασῶν	τῶν λυσάντων
Δοτ.	τοῖς λύσασι	ταῖς λυσάσαις	τοῖς λύσασι
Αιτ.	τούς λύσαντας	τάς λυσάσας	τά λύσαντα
Κλητ.	ὦ λύσαντες	ὦ λύσασαι	ὦ λύσαντα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ ιστάς	ἡ ιστᾶσα	τό ιστάν
Γεν.	τοῦ ιστάντος	τῆς ιστάσης	τοῦ ιστάντος
Δοτ.	τῷ ιστάντι	τῇ ιστάσῃ	τῷ ιστάντι
Αιτ.	τόν ιστάντα	τήν ιστάσαν	τό ιστάν
Κλητ.	ὦ ιστάς	ὦ ιστᾶσα	ὦ ιστάν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ ιστάντες	αἱ ιστᾶσαι	τά ιστάντα
Γεν.	τῶν ιστάντων	τῶν ιστασῶν	τῶν ιστάντων
Δοτ.	τοῖς ιστᾶσι	ταῖς ιστάσαις	τοῖς ιστᾶσι
Αιτ.	τούς ιστάντας	τάς ιστάσας	τά ιστάντα
Κλητ.	ὦ ιστάντες	ὦ ιστᾶσαι	ὦ ιστάντα

- Ὅμοια κλίνονται οι μετοχές ενεργητικού αορίστου α', άσιγμων αορίστων των υγρόληκτων και ενρινόληκτων ρημάτων (ὁ μείνας-ασα-αν, ὁ ἀγγείλας-ασα-αν) και οι μετοχές βάς, βᾶσα, βάν, δράς, δρᾶσα, δράν, κ.ά.

2. σε -είς, -εῖσα, -έν: (κατά το χαρίεις, χαρίεσσα, χαρίεν)

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ λυθείς	ἡ λυθεῖσα	τό λυθέν
Γεν.	τοῦ λυθέντος	τῆς λυθείσης	τοῦ λυθέντος
Δοτ.	τῷ λυθέντι	τῇ λυθείσῃ	τῷ λυθέντι
Αιτ.	τόν λυθέντα	τήν λυθεῖσαν	τό λυθέν
Κλητ.	ὦ λυθείς	ὦ λυθεῖσα	ὦ λυθέν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί λυθέντες	αί λυθειῖσαι	τά λυθέντα
Γεν.	τῶν λυθέντων	τῶν λυθεισῶν	τῶν λυθέντων
Δοτ.	τοῖς λυθειῖσι	ταῖς λυθείσαις	τοῖς λυθειῖσι
Αιτ.	τούς λυθέντας	τάς λυθείσας	τά λυθέντα
Κλητ.	ὦ λυθέντες	ὦ λυθειῖσαι	ὦ λυθέντα

- Ὅμοια κλίνονται οι μετοχές α' και β' παθητικού Αορίστου (σωθείς-εἶσα-έν, ἀπαλλαγείς-εἶσα -έν), οι μετοχές τιθείς-εἶσα-έν, ίείς, ιεῖσα, ιέν και ῥυείς, ῥυεῖσα, ῥυέν, κ.ά.

3. σε -οῦς, -οὔσα, -όν: (κατά το ὁ ὁδούς, τοῦ ὁδόντος) κλίνεται η μετοχή γνούς

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ γνούς	ἡ γνούσα	τό γνόν
Γεν.	τοῦ γνόντος	τῆς γνούσης	τοῦ γνόντος
Δοτ.	τῷ γνόντι	τῇ γνούσῃ	τῷ γνόντι
Αιτ.	τόν γνόντα	τήν γνούσαν	τό γνόν
Κλητ.	ὦ γνούς	ὦ γνούσα	ὦ γνόν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ γνόντες	αἱ γνούσαι	τά γνόντα
Γεν.	τῶν γνόντων	τῶν γνουσῶν	τῶν γνόντων
Δοτ.	τοῖς γνούσι	ταῖς γνούσαις	τοῖς γνούσι
Αιτ.	τούς γνόντας	τάς γνούσας	τά γνόντα
Κλητ.	ὦ γνόντες	ὦ γνούσαι	ὦ γνόντα

- Ὅμοια κλίνονται οι μετοχές αλούς, αλουῖσα, αλόν (μτχ. Αορ. β' του ρ. ἀλίσκομαι), βιούς, βιουῖσα, βιόν (μτχ. Αορ. β' του ρ. ζῶ), διδούς, διδοῖσα, διδόν.

4. σε -ύς, -ῦσα, -ύν: (κατά το ἱμάς, ἱμάντος) κλίνεται η μετοχή δεικνύς

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ δεικνύς	ἡ δεικνῦσα	τό δεικνύν
Γεν.	τοῦ δεικνύντος	τῆς δεικνύσης	τοῦ δεικνύντος
Δοτ.	τῷ δεικνύντι	τῇ δεικνύσῃ	τῷ δεικνύντι
Αιτ.	τόν δεικνύντα	τήν δεικνῦσαν	τό δεικνύν
Κλητ.	ὦ δεικνύς	ὦ δεικνῦσα	ὦ δεικνύν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ δεικνύντες	αἱ δεικνῦσαι	τά δεικνύντα
Γεν.	τῶν δεικνύντων	τῶν δεικνυσῶν	τῶν δεικνύντων
Δοτ.	τοῖς δεικνῦσι	ταῖς δεικνύσαις	τοῖς δεικνῦσι
Αιτ.	τούς δεικνύντας	τάς δεικνύσας	τά δεικνύντα
Κλητ.	ὦ δεικνύντες	ὦ δεικνῦσαι	ὦ δεικνύντα

- Ὅμοια κλίνονται οι μετοχές ἀπολλύς, ἀπολλῦσα, ἀπολλύν (μτχ. Ενεστώτα του ρ. ἀπόλλυμι), δύς, δῦσα, δύν (μτχ. Αορ. β' του ρ. δύομαι), φύς, φῦσα, φύν (μτχ. Αορ. β' του ρ. φύομαι) κ.ά.

5. σε ων, -ουσα, -ον: (κατά το ἄκων, ἄκουσα, ἄκον - ἐκών, ἐκουῖσα, ἐκόν)
κλίνονται οι μετοχές λύων και ἐλών

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ λύων/ἐλών	ἡ λύουσα/ἐλοῦσα	τό λῡον/ἐλόν
Γεν.	τοῦ λύοντος/ἐλόντος	τῆς λυούσης/ἐλούσης	τοῦ λύοντος/ἐλόντος
Δοτ.	τῷ λύοντι/ἐλόντι	τῇ λυούσῃ/ἐλούσῃ	τῷ λύοντι/ ἐλόντι
Αιτ.	τόν λύοντα/ἐλόντα	τήν λύουσαν/ἐλοῦσαν	τό λῡον/ἐλόν
Κλητ.	ὦ λύων/ζελών	ὦ λύουσα/ἐλοῦσα	ὦ λῡον/ἐλόν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ λύοντες/ἐλόντες	αἱ λύουσai/ἐλοῦσαι	τά λύοντα/ἐλόντα
Γεν.	τῶν λυόντων/ἐλόντων	τῶν λυουσῶν/ἐλουσῶν	τῶν λυόντων/ἐλόντων
Δοτ.	τοῖς λύουσι/ἐλοῦσι	ταῖς λυούσαις/ἐλούσαις	τοῖς λύουσι/ἐλοῦσι
Αιτ.	τούς λύοντας/ἐλόντας	τάς λυούσας/ἐλούσας	τά λύοντα/ἐλόντα
Κλητ.	ὦ λύοντες/ἐλόντες	ὦ λύουσai/ἐλοῦσαι	ὦ λύοντα/ἐλόντα

- Όμοια κλίνονται οι μετοχές ενεργητικού Ενεστώτα και Μέλλοντα, η μετοχή Ενεστώτα του ρ. εἰμί και οι μετοχές κάθε ενεργητικού Αορ. β'.

6. σε -ῶν, -ῶσα, -ῶν: (κατά το Ξενοφῶν, -ῶντος) κλίνεται η μετοχή τιμῶν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ τιμῶν	ἡ τιμῶσα	τό τιμῶν
Γεν.	τοῦ τιμῶντος	τῆς τιμώσης	τοῦ τιμῶντος
Δοτ.	τῷ τιμῶντι	τῇ τιμώσῃ	τῷ τιμῶντι
Αιτ.	τόν τιμῶντα	τήν τιμῶσαν	τό τιμῶν
Κλητ.	ὦ τιμῶν	ὦ τιμῶσα	ὦ τιμῶν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ τιμῶντες	αἱ τιμῶσαι	τά τιμῶντα
Γεν.	τῶν τιμῶντων	τῶν τιμῶσῶν	τῶν τιμῶντων
Δοτ.	τοῖς τιμῶσι	ταῖς τιμώσαις	τοῖς τιμῶσι
Αιτ.	τούς τιμῶντας	τάς τιμώσας	τά τιμῶντα
Κλητ.	ὦ τιμῶντες	ὦ τιμῶσαι	ὦ τιμῶντα

- Όμοια κλίνονται οι μετοχές των συνηρημένων ρ. σε -άω.

7. σε -ῶν, -οῦσα, -οῦν: (κατά το πλακοῦς, -οῦντος) κλίνεται η μετοχή ποιῶν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ ποιῶν	ἡ ποιοῦσα	τό ποιοῦν
Γεν.	τοῦ ποιοῦντος	τῆς ποιούσης	τοῦ ποιοῦντος
Δοτ.	τῷ ποιοῦντι	τῇ ποιούσῃ	τῷ ποιοῦντι
Αιτ.	τόν ποιοῦντα	τήν ποιοῦσαν	τό ποιοῦν
Κλητ.	ὦ ποιῶν	ὦ ποιοῦσα	ὦ ποιοῦν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ ποιοῦντες	αἱ ποιοῦσαι	τά ποιοῦντα
Γεν.	τῶν ποιούντων	τῶν ποιουσῶν	τῶν ποιούντων
Δοτ.	τοῖς ποιοῦσι	ταῖς ποιούσαις	τοῖς ποιοῦσι
Αιτ.	τούς ποιοῦντας	τάς ποιούσας	τά ποιοῦντα
Κλητ.	ὦ ποιοῦντες	ὦ ποιοῦσαι	ὦ ποιοῦντα

- Όμοια κλίνονται οι μετοχές των συνηρημένων ρ. σε **-έω**, σε **-όω**, οι μετοχές του ενεργητικού Μέλλοντα των υγρόληκτων και ενρινόληκτων ρημάτων και των υπερδισύλλαβων σε **-ιζω**: **μενῶν, ἀγγελῶν, κοιμῶν, κ.ά.**)

8. σε -ώς, -υῖα, -ός: κλίνεται η μετοχή λελυκώς, λελυκυῖα, λελυκός

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ λελυκώς	ἡ λελυκυῖα	τό λελυκός
Γεν.	τοῦ λελυκότος	τῆς λελυκυίας	τοῦ λελυκότος
Δοτ.	τῷ λελυκότι	τῇ λελυκυῖα	τῷ λελυκότι
Αιτ.	τόν λελυκότα	τήν λελυκυῖαν	τό λελυκός
Κλητ.	ὦ λελυκώς	ὦ λελυκυῖα	ὦ λελυκός

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ λελυκότες	αἱ λελυκυῖαι	τά λελυκότα
Γεν.	τῶν λελυκότων	τῶν λελυκυῖων	τῶν λελυκότων
Δοτ.	τοῖς λελυκόσι	ταῖς λελυκυῖαις	τοῖς λελυκόσι
Αιτ.	τούς λελυκότας	τάς λελυκυῖας	τά λελυκότα
Κλητ.	ὦ λελυκότες	ὦ λελυκυῖαι	ὦ λελυκότα

- Όμοια κλίνονται οι μετοχές ενεργητικού Παρακειμένου και η μετοχή **εἰδώς, εἰδυῖα, εἶδος**.

9. σε -ώς, -ῶσα, -ός: κλίνεται η μετοχή ἐστώς, ἐστῶσα, ἐστώς

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ ἐστώς	ἡ ἐστῶσα	τό ἐστώς (-ός)
Γεν.	τοῦ ἐστῶτος	τῆς ἐστώσης	τοῦ ἐστῶτος
Δοτ.	τῷ ἐστῶτι	τῇ ἐστῶση	τῷ ἐστῶτι
Αιτ.	τόν ἐστῶτα	τήν ἐστῶσαν	τό ἐστώς (-ός)
Κλητ.	ὦ ἐστώς	ὦ ἐστῶσα	ὦ ἐστώς (-ός)

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οί ἐστῶτες	αἱ ἐστῶσαι	τά ἐστῶτα
Γεν.	τῶν ἐστῶτων	τῶν ἐστῶσων	τῶν ἐστῶτων
Δοτ.	τοῖς ἐστῶσι	ταῖς ἐστῶσαις	τοῖς ἐστῶσι
Αιτ.	τούς ἐστῶτας	τάς ἐστῶσας	τά ἐστῶτα
Κλητ.	ὦ ἐστῶτες	ὦ ἐστῶσαι	ὦ ἐστῶτα

- Ὅμοια κλίνεται ἡ μετοχή **τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθνεώς** (εἶναι β' τύπος μετοχῆς τοῦ Παρακειμένου τέθνηκα τοῦ ρ. ἀποθνήσκω).

Παρατηρήσεις

1. Το αρσενικό καὶ το ουδέτερο τῶν τριτόκλιτων μετοχῶν κλίνεται κατὰ τὴ γ' κλίση καὶ τὸ θηλυκὸ κατὰ τὴν α'.
2. Ἡ κλητική τοῦ ενικοῦ τῶν τριτόκλιτων μετοχῶν σχηματίζεται ὅμοια με τὴν ονομαστική: ὁ λύσας - ὦ λύσας, ὁ δεικνύς - ὦ δεικνύς, ὁ λύων - ὦ λύων, ὁ λυθεῖς - ὦ λυθεῖς.

Ὅταν δὲν ἔχεις γνώση, δὲν δικαιούσαι νὰ ἔχεις γνώμη.

Πλάτων, Ἀθηναῖος Φιλόσοφος

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να κλίνετε τις μετοχές του ρήματος φύω σε όλους τους χρόνους και στα τρία γένη:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		Ενεστώτας	Μέλλοντας
	Ον.		
	Γεν.		
	Δοτ.		
	Αιτ.		
	Κλ.		
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	Ον.		
	Γεν.		
	Δοτ.		
	Αιτ.		
	Κλ.		

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		Αόριστος	Παρακείμενος
	Ον.		
	Γεν.		
	Δοτ.		
	Αιτ.		
	Κλ.		

ΠΑΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	Ον.		
	Γεν.		
	Δοτ.		
	Αιτ.		
	Κλ.		

2) Να εντοπίσετε τις μετοχές και να τις κλίνετε και στα τρία γένη και στους δυο αριθμούς στον χρόνο και στη φωνή όπου είναι:

α) Ὀλίγοι ὄντες ἐνίκησαν.

β) Ἀκούσας ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος.

γ) Ἐγὼ τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἰμὶ δεδρακώς.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Αρσενικό		Θηλυκό	Ουδέτερο
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Αρσενικό		Θηλυκό	Ουδέτερο
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΟΝ.			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΚΛ.			

3) Να γράψετε τις πλάγιες πτώσεις των μετοχών στο χρόνο και στο γένος στο βρίσκονται και στους δύο αριθμούς: βᾶσα, πεισθέν, βιούς, γεγραφός, ποιῶν, δεικνύς.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
ΓΕΝ.			
ΔΟΤ.			
ΑΙΤ.			

4) Να γράψετε τις πτώσεις που ζητούνται και στους δύο αριθμούς:

ή γράψασα: δοτική και αιτιατική

οί ἀγγείλαντες: γενική και δοτική

τὸ λῦσαν: γενική και αιτιατική

ὁ δεδιωχώς: αιτιατική και κλητική

τὸ ἐστὼς: γενική και αιτιατική

αἱ νενομικῖαι: δοτική και κλητική

ὁ τιθείς: γενική και κλητική

τὸ ληφθέν: γενική και αιτιατική

τὸ ἡγορευκός: δοτική και αιτιατική

ἡ πράττουσα: γενική και δοτική

τὸ παιδεῦον: δοτική και κλητική

ἡ ἀγγελοῦσα: γενική και δοτική

τὸ βοηθοῦν: αιτιατική και κλητική

ἡ γραφεῖσα: γενική και δοτική

ἡ γνοῦσα: δοτική και αιτιατική

τὸ γεγυμνακός: δοτική και κλητική

ὁ τάττων: γενική και κλητική

ἡ πείθουσα: γενική και αιτιατική

τὸ λῦον: γενική και δοτική

ὁ ἐλευθερῶν: γενική και αιτιατική

ἡ μενοῦσα: γενική και δοτική

ἡ ῥυεῖσα: δοτική και κλητική

ὁ ἀλούς: γενική και δοτική

ὁ φύς: δοτική και αιτιατική

ἡ ἀπολλῦσα : γενική και αιτιατική

τὸ βίον: δοτική και κλητική

ὁ ὀρῶν: δοτική και αιτιατική

ἡ ἐλῶσα: γενική και δοτική

τὸ τιμῶν: δοτική και κλητική

ό τεθνεώς: γενική και αιτιατική

τò δηλοῦν: γενική και δοτική

5) Να συμπληρωθούν οι τύποι που ζητούνται:

α) δοτική πτώση Ενικού Αριθμού θηλυκού γένους μετοχής ενεργητικού Παρακειμένου του ρήματος λαμβάνω:

β) αιτιατική πτώση Πληθυντικού Αριθμού αρσενικού γένους μετοχής ενεργητικού Αορίστου β' του ρήματος λέγω:

γ) γενική πτώση Ενικού Αριθμού ουδετέρου γένους μετοχής ενεργητικού Μέλλοντα του ρήματος τρίζω:

δ) ονομαστική πτώση Πληθυντικού Αριθμού αρσενικού γένους μετοχής παθητικού Αορίστου του ρήματος παιδεύομαι:

ε) δοτική πτώση Πληθυντικού αριθμού θηλυκού γένους μετοχής Αορίστου του ρήματος μένω:

στ) αιτιατική πτώση Πληθυντικού Αριθμού ουδετέρου γένους μετοχής Παρακειμένου του ρήματος ἄγω:

ζ) γενική πτώση Ενικού Αριθμού αρσενικού γένους μετοχής ενεργητικού Ενεστώτα του ρήματος ἀπόλλυμι :

η) δοτική πτώση Πληθυντικού Αριθμού θηλυκού γένους μετοχής ενεργητικού αορίστου του ρήματος στέλλω:

θ) ονομαστική πτώση Πληθυντικού Αριθμού αρσενικού γένους μετοχής Παρακειμένου του ρήματος γίγνομαι:

ι) αιτιατική πτώση Ενικού Αριθμού ουδετέρου γένους μετοχής Αορίστου β' του ρήματος ἀφικνούμαι:

ΒΑΘΜΟΙ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Τα επίθετα σχηματίζουν τους λεγόμενους βαθμούς των επιθέτων.

Οι βαθμοί των επιθέτων είναι τρεις:

A) Θετικός βαθμός, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει απλώς την ιδιότητα ή την ποιότητα του προσδιοριζόμενου όρου, χωρίς σύγκριση προς κάποιο άλλο, π.χ. **ο δίκαιος άνήρ.**

B) συγκριτικός βαθμός, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει ότι ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα σε βαθμό ανώτερο συγκριτικά προς έναν άλλο όρο ή και ένα σύνολο, π.χ. **οὗτός ἐστι δικαιότερος ἐκείνου χρυσὸς κρείσσων πολλῶν χρημάτων.**

Γ) υπερθετικός βαθμός, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει ότι ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα σε βαθμό ανώτερο από όλα τα άλλα και διακρίνεται σε:

✓ σχετικό υπερθετικό, (ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα στον μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά προς όλα τα άλλα του ίδιου είδους μαζί), π.χ. **Ἀριστείδης ἦν δικαιότατος πάντων τῶν Ἀθηναίων.**

✓ απόλυτο υπερθετικό, (ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα στον ανώτατο βαθμό, χωρίς να γίνεται σύγκριση προς άλλα), π.χ. **οὗτός ἐστι δικαιότατος.**

Ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός ενός επιθέτου ονομάζονται παραθετικά του επιθέτου.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα παραθετικά των επιθέτων σχηματίζονται είτε μονολεκτικά, είτε περιφραστικά.

Τα **μονολεκτικά** παραθετικά των επιθέτων σχηματίζονται κανονικά προσθέτοντας στο θέμα του θετικού βαθμού του αρσενικού γένους τις εξής καταλήξεις:

Συγκριτικός βαθμός: **- τερος, - τέρα, - τερον**

Υπερθετικός βαθμός: **- τατος, - τάτη, - τατον**

- Σχηματίζουν με τις παραπάνω καταλήξεις τα παραθετικά τους τα παρακάτω επίθετα:

α) δευτερόκλιτα, τριγενή και τρικατάληκτα

π.χ.: πτωχός-ή-όν

πτωχό-τερος, πτωχο-τέρα, πτωχό-τερον

πτωχό-τατος, πτωχο-τάτη, πτωχό-τατον

β) τριτόκλιτα, τριγενή και τρικατάληκτα ή δικατάληκτα

π.χ.:

βαρύν-εϊα-ύ - βαρύν-τερος, βαρυ-τέρα, βαρύ-τερον - βαρύ-τατος, βαρυ-τάτη, βαρύ-τατον

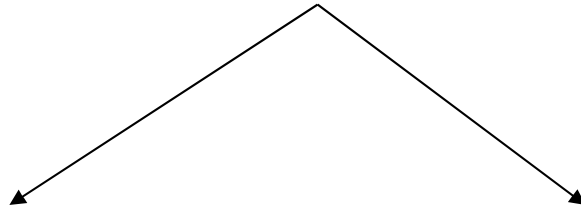
ἀληθής-ής-ές - ἀληθέσ-τερος, ἀληθεσ-τέρα, ἀληθέσ-τερον - ἀληθέσ-τατος, ἀληθεσ-τάτη, ἀληθέσ-τατον

μέλας-αινα-αν - μελάν-τερος, μελαν-τέρα, μελάν-τερον - μελάν-τατος, μελαν-τάτη, μελάν-τατον

χαρίεις-εσσα-εν - χαριέσ-τερος, χαριεσ-τέρα, χαριέσ-τερον - χαριέσ-τατος, χαριεσ-τάτη, χαριέσ-τατον

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Δευτερόκλιτα επίθετα

Συγκριτικός: - ό / - ώτερος
π.χ. δικαιότερος, ιερώτερος

Υπερθετικός: - ό / - ώτατος
π.χ. δικαιοτάτος, ιερώτατος

Η επιλογή μεταξύ **- ο** – και – **- ω** – για τις καταλήξεις των παραθετικών των δευτερόκλιτων επιθέτων εξαρτάται από το εάν η παραλήγουσα του επιθέτου στο θετικό βαθμό είναι **μακρά ή βραχεία**. Συγκεκριμένα:

► Γράφονται με **ο** (-ότερος, - ότατος), όταν προηγείται συλλαβή **μακρόχρονη** φύσει (- η, - ω, δίφθογγοι) ή θέσει (βραχύχρονο φωνήεν που ακολουθείται από δύο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό ξ, ψ, ζ),

π.χ. πτωχός – πτωχότερος – πτωχότατος

ξηρός – ξηρότερος – ξηρότατος

άνδρειος – ανδριότερος – ανδριότατος

σφοδρός – σφοδρότερος – σφοδρότατος

ένδοξος – ενδοξότερος – ενδοξότατος

► Γράφονται με **ω** (-ώτερος, -ώτατος), όταν προηγείται **βραχύχρονη** συλλαβή,

π.χ. νέος- νεώτερος – νεώτατος

σοφός – σοφώτερος – σοφώτατος

Σημείωση: Τα επίθετα **κενός, ξένος και στενός** σχηματίζουν τα παραθετικά τους – **ότερος, - ότατος**, γιατί είχαν παλαιότερους τύπους όπου το ε είναι **θέσει μακρό**.

► Προκειμένου να σχηματίσουμε τα παραθετικά ενός επίθετου που στην παραλήγουσα του θετικού αριθμού παρουσιάζει δίχρονο φωνήεν (α, ι, υ), πρέπει να γνωρίζουμε ποια δευτερόκλιτα επίθετα έχουν το φωνήεν της παραλήγουσας μακρό και ποια βραχύ.

Έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας μακρό τα επίθετα:	Έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας βραχύ τα επίθετα που λήγουν σε:
α) Τα επίθετα σε – ος που είναι σύνθετα με β' συνθετικό τα ουσιαστικά: θυμός, κίνδυνος, κῦρος, λύπη, νίκη, τιμή, ψυχή π.χ. εὐθυμος, ἀκίνδυνος, ἄκυρος, ἄλυπος, φιλόνικος, ἔντιμος, εὐψυχος: εὐθυμότερος – εὐθυμότατος ἀκινδυνότερος – ἀκινδυνότατος ἐντιμότερος – ἐντιμότατος β) Τα επίθετα ἀνιαρός, ἄκρατος, ἰσχυρός, λιτός, τρανός, φλύαρος, ψιλός και τα σπανιότερα γρυπός (=κυρτός), λαρός (=γλυκός, ευχάριστος), μανός (=αραιός), σιμός (=αυτός που στρέφεται προς τα επάνω), ψαρός (=φαιός) κ.ά.: ἀνιαρότερος – ἀνιαρότατος ἰσχυρότερος – ἰσχυρότατος	α) Τα επίθετα που λήγουν σε – ιος, -ικος, -ιμος, -ινος: π.χ. τίμιος – τιμιώτερος – τιμιώτατος, βασιλικός – βασιλικώτερος – βασιλικώτατος, χρήσιμος – χρησιμώτερος – χρησιμώτατος β) Όσα λήγουν σε – αρος, όπως βάρβαρος, καθαρός, νεαρός, σοβαρός, χλιαρός κ.ά. (εκτός από τα ἀνιαρός, φλύαρος, λαρός, ψαρός): π.χ. βάρβαρος – βαρβαρώτερος – βαρβαρώτατος, καθαρός – καθαρώτερος – καθαρώτατος, αλλά ἀνιαρότερος, φλυαρότερος κτλ. γ) Όσα λήγουν σε – υρός, ἄλμυρός, βλοσυρός, βδελυρός, γλαφυρός, ὀχυρός, (εκτός από το ἰσχυρός): ὀχυρός – ὀχυρώτερος – ὀχυρώτατος γλαφυρός – γλαφυρώτερος – γλαφυρώτατος, αλλά ἰσχυρός – ἰσχυρότερος – ἰσχυρότατος,

	δ) Όσα λήγουν σε – ανος, - αλος,- αρος, - ατος, - ακος: άπαλός, ροδαλός, όμαλός- αδάπανος, πολυδάπανος, ίκανός, μελανός, ούτιδανός, πιθανός, στεγανός-καθαρός, μιάρος- δυνατός – μαλακός κ.ά. π.χ. άπαλότερος, δυνατώτερος, πιθανώτερος, όμαλότερος κτλ. Εξαιρούνται τα: <i>άνιαρός, φλύαρος,</i> <i>τρανός, άνίατος, άξιοθέατος</i> (-ότερος, - ότατος). ε) Τα επίθετα άγλαός (- ώτερος,- ώτατος) άκριτος, άδιάκριτος, άδικος, ήσυχος, άνήσυχος, ιταμός, άνισος κ. ά.
--	--

Τριτόκλιτα επίθετα

- Παραθετικά σε - τέρος, - τάτος

Τα τριτόκλιτα επίθετα σε **ύς – υϊα – ύ** σχηματίζουν τα παραθετικά τους απ' ευθείας με τις καταλήξεις – τέρος και – τατος στο θέμα τους.

π.χ. βαρύς – βαρύτερος – βαρύτατος

όξύς - όξύτερος - όξύτατος

- Παραθετικά σε – έστερος, - έστατος

Σχηματίζουν τα σιγμόληκτα επίθετα σε – **ης, -ης, -ες,** τα τριτόκλιτα επίθετα σε – **ων, - ων, - ον** και τα επίθετα **άκρατος, άσμενος** (=ευχαριστημένος), **έρρωμένος** (=δυνατός), **πένης** (=φτωχός):

σώφρων - σωφρονέστερος - σωφρονέστατος

άκρατος - άκρατέστερος - άκρατέστατος (και **άκρατότατος**)

ἀληθής - ἀληθέστερος - ἀληθέστατος

ἐρρωμένος - ἐρρωμενέστερος - ἐρρωμενέστατος

πένης - πενέστερος - πενέστατος

• **Παραθετικά σε – ούστερος, - ούστατος**

Το επίθετο **ἀπλοῦς** και τα συνηρημένα επίθετα της β' κλίσης με β' συνθετικό το όνομα **νοῦς** σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε -ούστερος, -ούστατος (κατὰ τὰ παραθετικά σε -έστερος, -έστατος με συναίρεση):

π.χ. ἀπλοῦς - ἀπλούστερος - ἀπλούστατος

εὖνους - εὐνούστερος - εὐνούστατος

• **Παραθετικά σε – ίστερος, - ίστατος**

Τα μονοκατάληκτα επίθετα ἄρπαξ, βλάξ, λάλος (= φλύαρος), κλέπτῃς, πλεονέκτης σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε -ίστερος, -ίστατος (κατὰ τὰ παραθετικά του ἄχαρις: ἀχαρίστερος, ἀχαρίστατος):

π.χ. ἄρπαξ - ἄρπαγίστερος - ἄρπαγίστατος

βλάξ - βλακίστερος - βλακίστατος

λάλος - λαλίστερος - λαλίστατος

κλέπτῃς - κλεπτίστερος - κλεπτίστατος

πλεονέκτης - πλεονεκτίστερος - πλεονεκτίστατος

• **Παραθετικά σε – αίτερος, - αίτατος**

Το επίθετο παλαιός σχηματίζει τα παραθετικά του με θέμα το επίρρημα πάλαι σε -αίτερος, -αίτατος. Ανάλογα προς αυτό σχηματίστηκαν τα παραθετικά:

παλαιός - παλαίτερος - παλαίτατος

γεραιός - γεραίτερος - γεραίτατος

σχολαῖος (=αργός, αργοκίνητος) - σχολαίτερος - σχολαίτατος

ἴσος - ἰσαίτερος - ἰσαίτατος

ὄψιος - ὀψιαίτερος - ὀψιαίτατος

πλησίος - πλησιαίτερος - πλησιαίτατος

πρῶτος (= πρωινός) - πρωαίτερος - πρωαίτατος

εὖδιος (=γαλήνιος) - εὐδιαίτερος (και εὐδιέστερος) - εὐδιαίτατος (& εὐδιέσ-τατος)

ἥσυχος - ἥσυχαιτερος (και ἥσυχώτερος) - ἥσυχαιτάτος (και ἥσυχώτατος)

ἴδιος - ἰδιαίτερος (και ἰδιώτερος) - ἰδιαίτατος (και ἰδιώ-τατος)

φίλος - φιλαίτερος / φίλ-τερος (και φιλ-ίων, -ιον, -ιον) - φιλ-αίτατος / φίλτατος

προὔργου (=ωφέλιμος) – προουργαίτερος – προουργαίτατος

ὀρθριος (=πολύ πρωινός) - ὀρθριαίτερος - ὀρθριαίτατος

Σημείωση: Ορισμένα επίθετα της β' και γ' κλίσης σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε – αίτερος και – αίτατος.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
αἰσχρός, -α, -ον ἐχθρός, -α, -ον	ὁ, ἡ αἰσχίων, τὸ αἰσχιον ὁ, ἡ ἐχθίων, τὸ ἐχθιον (ὁμαλά: ἐχθρότερος, -α, -ον)	αἰσχιστος, -η, -ον ἐχθιστος, -η, -ον (ὁμαλά: ἐχθρό-τατος, -η, -ον)
ἡδύς, -εῖα, -ὺ καλός, -η, -ον μέγας - μεγάλη – μέγα	ὁ, ἡ ἡδίων, τὸ ἡδιον ὁ, ἡ καλλίων, τὸ κάλλιον ὁ, ἡ μεΐζων, τὸ μεΐζον	ἡδιστος, -η, -ον κάλλιστος, -η, -ον μέγιστος, -η, -ον
ῥάδιος, -α, -ον ταχύς, -εῖα, -ὺ ἀγαθός, -η, -ον	ὁ, ἡ ῥάων, τὸ ῥᾶον ὁ, ἡ θάπτων, τὸ θᾶπτον ὁ, ἡ ἀμείνων, τὸ ἄμεινον ὁ, ἡ βελτίων, τὸ βέλτιον ὁ, ἡ κρείττων, τὸ κρεῖπτον ὁ, ἡ λῶων, τὸ λῶον	ῥᾶστος, -η, -ον τάχιστος, -η, -ον ἄριστος, -η, -ον βέλτιστος, -η, -ον κράτιστος, -η, -ον λῶστος, -η, -ον
κακός, -η, -ον	ὁ, ἡ κακίων, τὸ κάκιον ὁ, ἡ χείρων, τὸ χεῖρον	κάκιστος, -η, -ον χείριστος, -η, -ον
μακρός, -α, -ον	μακρότερος, -α, -ον	μακρότατος, -η, -ον
μικρός, -α, -ον	μικρότερος, -α, -ον ὁ, ἡ ἐλάττων, τὸ ἔλαττον ὁ, ἡ ἥττων, τὸ ἥττον	μήκιστος, -η, -ον μικρότατος, -η, -ον ἐλάχιστος, -η, -ον ἐπιρρ. ἥκιστα

ὀλίγος, -η, -ον πολύς - πολλή - πολύ	ὁ, ἡ μείων, τὸ μείον ὁ, ἡ πλείων, τὸ πλεόν	ὀλίγιστος, -η, -ον πλεῖστος, -η, -ον
--	---	---

ΚΛΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Ο συγκριτικός βαθμός των ανωμάτων παραθετικών κλίνεται **κατά τα δικατάληκτα επίθετα της γ' κλίσης με τρία γένη** και κλίνονται κατά το ακόλουθο παράδειγμα:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὁ, ἡ βελτίων	τό βέλτιον
Γεν.	τοῦ, τῆς βελτίονος	τοῦ βελτίονος
Δοτ.	τῷ, τῇ βελτίονι	τῷ βελτίονι
Αιτ.	τόν, τήν βελτίονα / βελτίω	τό βέλτιον
Κλητ.	ὦ βέλτιον	ὦ βέλτιον

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ βελτίονες / βελτίους	τά βελτίονα / βελτίω
Γεν.	τῶν βελτιόνων	τῶν βελτιόνων
Δοτ.	τοῖς, ταῖς βελτίοσι	τοῖς βελτίοσι
Αιτ.	τούς, τάς βελτίονας / βελτίους	τά βελτίονα / βελτίω
Κλητ.	ὦ βελτίονες / βελτίους	ὦ βελτίονα / βελτίω

Σημείωση: Ο συγκριτικός βαθμός του επιθέτου **πολύς** σχηματίζεται με διπλούς τύπους: *πλείων* και *πλέων*, *πλείονος* και *πλέονος* κτλ.

Τό πλεόν (ή *πλεῖν*) τοῦ *πλείονος* και *πλέονος* κτλ.

Το *πλεῖν* υπάρχει στην ονομαστική και αιτιατική και χρησιμοποιείται εμπρός από απόλυτα αριθμητικά:

π.χ. *πλεῖν ἢ τριάκονθ ἡμέρας.*

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα περιφραστικά παραθετικά σχηματίζονται στην αρχαία ελληνική, στο συγκριτικό βαθμό με το επίρρημα **μᾶλλον** και στον υπερθετικό βαθμό με το επίρρημα **μάλιστα** εμπρός από το θετικό:

π.χ. ἐπιμελής, μᾶλλον ἐπιμελής, μάλιστα ἐπιμελής.

Όλα τα επίθετα που σχηματίζουν μονολεκτικά παραθετικά μπορούν να σχηματίσουν παράλληλα και περιφραστικά παραθετικά.

Παρατηρήσεις στα περιφραστικά παραθετικά:

Σχηματίζουν τα παραθετικά τους μόνο περιφραστικά οι μετοχές και μερικά μονοκατάληκτα επίθετα που χρησιμοποιούνται και ως ουσιαστικά.

μετοχές:

δυνάμενος – μᾶλλον δυνάμενος – μάλιστα δυνάμενος

συμφέρων – μᾶλλον συμφέρων – μάλιστα συμφέρων

ὠφελῶν – μᾶλλον ὠφελῶν – μάλιστα ὠφελῶν.

μονοκατάληκτα επίθετα:

εἴρων – μᾶλλον εἴρων – μάλιστα εἴρων

ἔνδακρος – μᾶλλον ἔνδακρος – μάλιστα ἔνδακρος.

Έτσι και τα εὐελπῖς, κόλαξ, ὕβριστής, φιλόγελως κ.ά.

► Μερικές μετοχές που κατάντησαν επίθετα σχηματίζουν και μονολεκτικά παραθετικά: *κεχαρισμένος, κεχαρισμενώτερος, κεχαρισμενώτατος*, έτσι και οι μετοχές *ἄσμενος* και *ἐρρωμένος*.

► Το επίθετο *φίλος* έχει συνηθέστερα παραθετικά *μᾶλλον φίλος, μάλιστα φίλος*

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Μερικά επίθετα δεν έχουν θετικό βαθμό ή και έναν από τους δύο άλλους βαθμούς. Τα παραθετικά των επιθέτων αυτών λέγονται **ελλειπτικά παραθετικά**.

Τα περισσότερα ελλειπτικά παραθετικά παράγονται από επιρρήματα, προθέσεις ή μετοχές:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
(άνω)	άνωτερος	άνωτατος
(κάτω)	κατώτερος	κατώτατος
(πρό)	πρότερος	πρώτος (πρόατος)
(ύπερ)	ύπερτερος	υπέρτατος
ἐπικρατῶν	ἐπικρατέστερος	-
προτιμώμενος	προτιμότερος	-
-	ύστερος	ύστατος
-	-	ύπατος
-	-	ἔσχατος
(προϋργου)	προουργιαιότερος	προουργιαίτατος

Παρατήρηση στα παραθετικά των επιθέτων

Μερικά επίθετα δεν **σχηματίζουν παραθετικά**, γιατί φανερώνουν ιδιότητα, ποιότητα ή κατάσταση που δεν παρουσιάζει βαθμούς.

Τέτοια επίθετα είναι όσα φανερώνουν:

α) **ύλη:** π.χ. λίθινος, ἀργυροῦς, γήινος

β) **τοπική ή χρονική σχέση:** π.χ. χειρσαῖος, θαλάσσιος, θερινός, ἡμερήσιος

γ) **μέτρο:** π.χ. σταδιαῖος, πηχυαῖος

δ) **καταγωγή ή συγγένεια:** π.χ. πατρῷος, μητρικός

ε) **μόνιμη κατάσταση:** π.χ. θνητός, νεκρός

στ) μερικά σύνθετα με α' συνθετικό το στερητικό ἀ-: π.χ. ἀθάνατος, ἄυλος, ἄυπνος, ἄψυχος κ.ά.

ζ) μερικά συνθετικά με α' συνθετικό το επίθετο πᾶς ή την πρόθεση ὑπέρ: π.χ. πάνσοφος, πάντιμος, πάγκαλος, ὑπερμεγέθης, ὑπέρλαμπρος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Επιρρήματα από επίθετα

Τα επιρρήματα προέρχονται κυρίως από επίθετα και στο θετικό βαθμό τους ταυτίζονται, ως προς τη μορφή και τον τόνο, με τη γενική πληθυντικού του αρσενικού των αντίστοιχων επιθέτων, με μόνη διαφορά ότι στη θέση του τελικού ν υπάρχει ς :

δίκαιος (δικαίων) – δικαίως, πᾶς (πάντων) – πάντως, ἄπλοῦς (ἀπλῶν) - ἀπλῶς, ἡδύς (ἡδέων) - ἡδέως, σῶφρων (σωφρόνων) –σωφρόνως.

Σημείωση: Μερικές φορές χρησιμοποιείται ως επίρρημα και το ουδέτερο των επιθέτων: ταχύ (=ταχέως), μικρόν, ὀλίγον, πολύ, μέγα κ. ά.

Συγκριτικός και υπερθετικός βαθμός επιρρημάτων

α) Ως συγκριτικός βαθμός των επιρρημάτων χρησιμοποιείται, ο συγκριτικός του αντίστοιχου επιθέτου στο ουδέτερο γένος:

δίκαιος – δικαιοτέρος, δικαιοτέρον (ουδέτερο)

συγκριτικός βαθμός επιρρήματος: **δικαιοτέρον.**

β) Ως υπερθετικός βαθμός των επιρρημάτων χρησιμοποιείται, ο υπερθετικός του αντίστοιχου επιθέτου στο ουδέτερο πληθυντικού αριθμού:

δίκαιος – δικαιοτάτος, δικαιοτάτα (ουδέτερο πληθυντικού αριθμού)

υπερθετικός βαθμός επιρρήματος: **δικαιοτάτα.**

Παραδείγματα

(δίκαιος) δικαίως – δικαιότερον – δικαιοτάτα

(εὐθύς) εὐθέως – εὐθύτερον – εὐθύτατα

(σαφής) σαφῶς – σαφέστερον – σαφέστατα

(εὐδαίμων) εὐδαιμόνως – εὐδαιμονέστερον – εὐδαιμονέστατα

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

	Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
(αἰσχρός)	αἰσχροῶς	αἴσχιον	αἴσχιστα
(ἐχθρός)	ἐχθροῶς	ἐχθιον	ἐχθιστα
(ήδύς)	ήδέως	ήδιον	ήδιστα
(καλός)	καλῶς	κάλλιον	κάλλιστα
(ῥαδίος)	ῥαδίως	ῥᾶον	ῥᾶστα
(ταχύς)	ταχέως, ταχύ	θᾶττον	τάχιστα
(ἀγαθός)	εὖ	ἄμεινον	ἄριστα
		βέλτιον	βέλτιστα
		κρεῖττον	κράτιστα
(κακός)	κακῶς	κάκιον	κάκιστα
		χειρόν	χείριστα
(ὀλίγος)	ὀλίγον	μείον	-
		ἐλαττον	ἐλάχιστα
		ἥττον	ἥκιστα
(πολύς)	πολύ	πλέον	πλεῖστον,
			πλεῖστα
-	μάλα	μᾶλλον	μάλιστα

Τοπικά επιρρήματα σε -τέρω, -τάτω

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ἄνω ἄπωθεν (= μακριά) ἐγγύς (= κοντά)	ἀνωτέρω ἀπωτέρω ἐγγυτέρω ἐγγύτερον ἔγγιον	ἀνωτάτω ἀπωτάτω ἐγγυτάτω ἐγγύτατα ἔγγιστα
ἔξω ἔσω (καὶ εἴσω)	ἐξωτέρω ἐσωτέρω	ἐξωτάτω ἐσωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω
πέρα	περαιτέρω	-

Χρονικά επιρρήματα σε - (αί)τερον, - (αί)τατα

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
πάλαι πρωί ὀψέ (= ἄργα)	παλαιότερον πρωιαίτερον/ πρωαίτερον ὀψιαίτερον	παλαιάτατα πρωιαίτατα/ πρωαίτατα ὀψιαίτατα

Περιφραστικά παραθετικά επιρρημάτων

ἐνδόξως, μᾶλλον ἐνδόξως, μάλιστα ἐνδόξως

ἡδέως, μᾶλλον ἡδέως, μάλιστα ἡδέως.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

θετικός	συγκριτικός	υπερθετικός
ψυχρόν		
πτωχός		
ἐπιεικής		
χαλεπῶς		
θερμός		

ἀτίμου		
εὐδιον		
λιτός		
διαυγές		
τρανός		
σώφρων		
χαρίεις		
ὀλίγος		
δυνάμενος		
ἡδὺς		
μᾶλλον		
παλαιός		
μοχθηρός		
φίλος		
καλός		
ἔντιμος		
τό ἀγαθόν		
μέγας		
κακή		
ταχεῖα		
μικρός		
βραδύς		
σφοδρός		
ἀπλοῦς		
φανερός		
ἴσος		
(πρό) (επιθ.)		
πεπαιδευμένος		
ἥσυχος		
εὐτυχής		

2. Να σχηματίσετε τα επιρρήματα που παράγονται από τα παρακάτω επίθετα και στους τρεις βαθμούς:

	θετικός	συγκριτικός	υπερθετικός
εὐτυχής			
ὅσιος			
ἐπιεικής			
εὐγενής			
διαυγής			
βαθὺς			
καλὸς			
κακὸς			
ἥσυχος			
σώφρων			

3. Να γίνει παραθετική αντικατάσταση:

<u>ΘΕΤΙΚΟΣ</u>	<u>ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ</u>	<u>ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ</u>
		ἐμπειρότατα (επιρρ.)
		σφοδροτάτην
	ἀμαθεστέραν	
εἰλικρινούς		
		ψευδέστατα (υπερθ.)
δεινῶς		
μέγας		
	μεγαλοπρεπέστεροι	
	ἀδικώτερον (επιρρ.)	
		χαλεπωτάταις
ῥαδίῳ		
ὠφελίμους		
		ἀπειθεστάτους
	(τά) κακίονα	
πλουσία		
	πρότερον	
		ἀφθονώτατον (ουδ.)
		τάχιστα (επιρρ.)

4. Να σχηματίσετε και να κλίνετε και στους δυο αριθμούς τα τρία γένη του συγκριτικού γιατα επίθετα: καλός, πολύς, μέγας.

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσ. / Θηλ.	Ουδ.	Αρσ. / Θηλ.	Ουδ.
Ον.				
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				
Κλητ.				

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσ. / Θηλ.	Ουδ.	Αρσ. / Θηλ.	Ουδ.
Ον.				
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				
Κλητ.				

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
	Αρσ. / Θηλ.	Ουδ.	Αρσ. / Θηλ.	Ουδ.
Ον.				
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				
Κλητ.				

5. Να συμπληρώσετε το κατάλληλο γράμμα,ατιολογώντας την επιλογή σας:

<u>Θετικός</u>	<u>Συγκριτικός</u>	<u>Υπερθετικός</u>
λυπηρός	λυπηρ...τερος	λυπηρ...τατος
ἄσεμνος	ἄσεμν....τερος	ἄσεμν...τατος
παράδοξος	παραδοξ...τερος	παραδοξ...τατος
δόκιμος	δοκιμ...τερος	δοκιμ...τατος
λιπαρός	λιπαρ...τερος	λιπαρ...τατος
ίκανός	ίκαν...τερος	ίκαν....τατος
ἐχυρός	ἐχυρ...τερος	ἐχυρ...τατος
φιλότιμος	φιλοτιμ...τερος	φιλοτιμ...τατος

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

ΚΛΙΣΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

Αντωνυμίες ονομάζονται οι κλιτές λέξεις που χρησιμοποιούνται στο λόγο **αντί** των ονομάτων (ουσιαστικών ή επιθέτων).

⇒ Τα είδη των αντωνυμιών είναι:

1. προσωπικές
2. δεικτικές
3. οριστική ή επαναληπτική
4. κτητικές
5. αυτοπαθητικές
6. αλληλοπαθητική
7. ερωτηματικές
8. αόριστες
9. αναφορικές

1. Προσωπικές αντωνυμίες

Προσωπικές λέγονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν **τα τρία πρόσωπα του λόγου**.

α) **πρόσωπο:** ἐγώ

β) **πρόσωπο:** σὺ

γ) **πρόσωπο:** αὐτός, ἐκεῖνος, ὅδε κ.λπ.

Οι **προσωπικές αντωνυμίες** κλίνονται με τον ακόλουθο τρόπο:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	α' πρόσωπο	β' πρόσωπο	γ' πρόσωπο
Ον.	ἐγὼ	σὺ	-
Γεν.	ἐμοῦ, μου	σοῦ, σου	(οὗ)
Δοτ.	ἐμοί, μοι	σοί, σοι	οἶ, οί
Αιτ	ἐμέ, με	σέ, σε	(ἐ)

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	α' πρόσωπο	β' πρόσωπο	γ' πρόσωπο
Ον.	ἡμεῖς	ὕμεῖς	(σφεῖς)
Γεν.	ἡμῶν	ὕμῶν	(σφῶν)
Δοτ.	ἡμῖν	ὕμῖν	σφίσι(ν)
Αιτ	ἡμᾶς	ὕμᾶς	(σφᾶς)

Παρατηρήσεις

1. Οι προσωπικές αντωνυμίες α', β', και γ' προσώπου δε δηλώνουν το γένος τους.
2. Από τους τύπους του γ' προσώπου εύχρηστοι είναι οι τύποι της δοτικής **οἶ** και **σφίσι(ν)**. Η ονομαστική του γ' προσώπου λείπει και αναπληρώνεται με τις δεικτικές αντωνυμίες **οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε**.
3. Στις προσωπικές αντωνυμίες συχνά προστίθεται για έμφαση το εγκλιτικό μόριο γέ.

ἐγωγε (=εγὼ βέβαια)	ἡμεῖσγε
ἐμοῦγε	ὕμῶνγε
ἐμοιγε	ὕμῖνγε
ἐμέγε	ὕμᾶσγε

4. Όλες οι αντωνυμίες δεν έχουν κλητική.

Ασκήσεις εμπέδωσης

1. Να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα με την κλίση των προσωπικών αντωνυμιών.

ΠΤΩΣΕΙΣ	Α' ΠΡΟΣΩΠΟ	Β' ΠΡΟΣΩΠΟ
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
ΟΝΟΜ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		
	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	
ΟΝΟΜ.		
ΓΕΝ.		
ΔΟΤ.		
ΑΙΤ.		

2. Να συμπληρώσετε τα κενά με τους κατάλληλους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών στην παρακάτω προσευχή:

Πάτερ.....(α' πρόσωπο, γεν. πληθ.) ό έν τοῖς οὐρανοῖς, άγιασθήτω τὸ ὄνομά
 (β' πρόσωπο, γεν. ενικ.), έλθέτω ή βασιλεία..... (β' πρόσωπο,
 γεν. ενικ.), γενηθήτω τὸ θέλημά.....(β' πρόσωπο, γεν. ενικ.), ώς έν οὐρανῳ
 καί έπί τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον (α' πρόσωπο, γεν. πληθ.) τὸν έπιούσιον δὸς
 (α' πρόσωπο, δοτ. πληθ.) σήμερον· καί ἄφες.....(α' πρόσωπο, δοτ.
 πληθ.) τὰ ὀφειλήματα (α' πρόσωπο, γεν. πληθ.) ώς καί
 (α' πρόσωπο, ονομ. πληθ.) ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις..... (α' πρόσωπο, γεν.
 πληθ.) · καί μὴ εισενέγκῃς (α' πρόσωπο, αιτ. πληθ.) εἰς πειρασμόν,
 ἀλλὰ ῥύσαι (α' πρόσωπο, αιτ. πληθ.) ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

3. Να συμπληρωθούν οι τύποι της προσωπικής αντωνυμίας που λείπουν στο κείμενο του παρακάτω μύθου:

Ἐλεγόν ποτε τὰ πρόβατα τῷ δεσπότῃ: "ὦ δεσπότα, γάλα παρέχομεν..... (σύ, δοτ. εν.), τυρόν καὶ ἔρια.(σύ, ὄνομ. εν.) δὲ οὐδὲν παρέχεις..... (ἡμεῖς, δοτ.). Ὁ δὲ κύων, καίτοι οὐδὲν παρέχει..... (σύ, δοτ.), ἐκ τοῦ σίτου καθ' ἡμέραν λαμβάνει". ὁ δὲ κύων εἶπεν: "ὦ ἀνόητα πρόβατα, ἡ γλῶσσα..... (ἡμεῖς, γεν.) προτρέχει τῆς διανοίας' (ἐγώ, ὀνομ. ενικ.) εἰμι χρησιμώτερος(ὑμεῖς, γεν.). Εἰ γὰρ μὴ ἐφύλαττον.....(ὑμεῖς, αιτ), ἐκινδυνεύετε ἂν πάσχειν κακὰ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν.

2. Δεικτικές αντωνυμίες

Δεικτικές ονομάζονται οι αντωνυμίες που χρησιμοποιούνται για να δείξουν κάτι αισθητό ή νοητό. Αυτές είναι οι εξής:

→ οὗτος, αὕτη, τοῦτο

→ ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο

→ ὅδε, ἥδε, τόδε (= αὐτός ἐδῶ, αὐτός δα, ο ἐξῆς)

→ τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε ἢ τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν) (=τέτοιος, τέτοιου είδους)

→ τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε ἢ τηλικοῦτος, τηλικαύτη, τηλικοῦτο(ν) (= τόσο μεγάλος)

→ τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο(ν) ἢ τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε (=τόσο μεγάλος, τόσο πολύς)

→ **οὗτος, αὕτη, τουτί ή όδί, ήδί, τοδί** (= αυτός εδώ ή δα, αυτή εδώ ή δα, αυτό εδώ ή δα)

➤ Η αντωνυμία **οὗτος, αὕτη, τοῦτο** κλίνεται με τον ακόλουθο τρόπο:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο
Γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτ.	τούτω	ταύτη	τούτω
Αιτ	τοῦτον	ταύτην	τοῦτο
Κλ.	(ὦ) οὗτος	(ὦ) αὕτη	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γεν.	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτ.	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αιτ	τούτους	ταύτας	ταῦτα
Κλ.	-	-	-

Παρατηρήσεις

1. Μόνο η δεικτική αντωνυμία **οὗτος, αὕτη, τοῦτο** σχηματίζει **κλητική στο αρσενικό και στο θηλυκό γένος του ενικού αριθμού**.
2. Η αντωνυμία **ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο** κλίνεται ως τρικατάληκτο επίθετο της β' κλίσης.
3. Το **οὐδέτερο** των δεικτικών αντωνυμιών **οὗτος, αὕτη, τοῦτο, ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο** και **ὅδε, ἥδε, τόδε** δεν έχει ν.
4. Των αντωνυμιών **τοιόςδε** (τοιός+δε), **τοσόσδε** (τόσος+δε), **τηλικόσδε** (τηλίκος+δε) κλίνεται μόνο το πρώτο μέρος (τοῖος – τόσος – τηλίκος), όπως τα δευτερόκλιτα επίθετα: **τοιόςδε, τοιοῦδε, τοιῶδε** κ.λπ. – **τηλικόσδε, τηλικούδε, τηλικῶδε** κ.λπ.

➤ Η αντωνυμία **ὅδε, ἥδε, τόδε** κλίνεται όπως το άρθρο (: ὁ, ἡ, το + δε εγκλιτικό):

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὅδε	ἥδε	τόδε
Γεν.	τοῦδε	τῆσδε	τοῦδε
Δοτ.	τῶδε	τῆδε	τῶδε
Αιτ	τόνδε	τήνδε	τόδε
Κλ.	-	-	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἶδε	αἶδε	τάδε
Γεν.	τῶνδε	τῶνδε	τῶνδε
Δοτ.	τοιῖσδε	ταῖσδε	τοιῖσδε
Αιτ	τούσδε	τάσδε	τάδε
Κλ.	-	-	-

- Η αντωνυμία **τοιούτος** (τοῖος + οὗτος) κλίνεται ως εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	τοιούτος	τοιαύτη	τοιούτο(ν)
Γεν.	τοιούτου	τοιαύτης	τοιούτου
Δοτ.	τοιούτῳ	τοιαύτῃ	τοιούτῳ
Αιτ	τοιούτον	τοιαύτην	τοιούτο(ν)
Κλ.	-	-	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	τοιούτοι	τοιαῦται	τοιαῦτα
Γεν.	τοιούτων	τοιούτων	τοιούτων
Δοτ.	τοιούτοις	τοιαύταις	τοιούτοις
Αιτ	τοιούτους	τοιαύτας	τοιαῦτα
Κλ.	-	-	-

- Ὅμοια με την αντωνυμία **τοιούτος** κλίνονται οι αντωνυμίες: **τοσοῦτος** και **τηλικούτος**.

Παρατήρηση

1. Στις δεικτικές αντωνυμίες προστίθεται στο τέλος αυτών το δεικτικό – ι για λόγους έμφασης. Τονίζονται σε όλες τις πτώσεις στο δεικτικό – ι το οποίο παίρνει **οξεία**. Το βραχύ φωνήεν πριν από το δεικτικό – ι αποβάλλεται.
2. π.χ. τουτο – ι > τουτί, ταυτα – ι > ταυτί

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ούτοσί	αύτηί	τουτί
Γεν.	τουτουί	ταυτησί	τουτουί
Δοτ.	τουτωί	ταυτηί	τουτωί
Αιτ	τουτονί	ταυτηνί	τουτί
Κλ.	ούτοσί	αύτηί	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ούτοί	αύταιί	ταυτί
Γεν.	τουτωνί	τουτωνί	τουτωνί
Δοτ.	τουτοισί	ταυταισί	τουτοισί
Αιτ	τουτουςί	ταυτασί	ταυτί
Κλ.	-	-	-

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	όδί	ήδί	τοδί
Γεν.	τουδί	τησδί	τουδί
Δοτ.	τωδί	τηδί	τωδί
Αιτ	τονδί	τηνδί	τοδί
Κλ.	-	-	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οίδί	αίδί	ταδί
Γεν.	τωνδί	τωνδί	τωνδί
Δοτ.	τοισδί	ταισδί	τοισδί
Αιτ	τουςδί	ταςδί	ταδί
Κλ.	-	-	-

Ασκήσεις εμπέδωσης

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

Ενικός Αριθμός		
οὗτος	αὕτη	τούτο

Πληθυντικός Αριθμός		

Ενικός Αριθμός		
ἐκεῖνος	ἐκείνη	ἐκεῖνον

Πληθυντικός Αριθμός		

Ενικός Αριθμός		
ὅδε	ἥδε	τόδε

Πληθυντικός Αριθμός		

Ενικός Αριθμός		
τοιοῦτος	τοιαύτη	τοιοῦτο(ν)

Πληθυντικός Αριθμός		

2. Να συμπληρωθούν τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της δεικτικής αντωνυμίας οὗτος, αὕτη τοῦτο:

- α) Οὐκ ἦλθον εἰς..... τὴν πόλιν.
 β) Οἱ τόποι..... εὐφοροὶ εἰσιν.
 γ) Γένοιτο, Κύριε, τῇ ἡμέρᾳ..... ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
 δ) Ἐν τῷ σταδίῳ..... ἀγὼν γίγνεται.
 ε) Ἐν..... ταῖς ὁδοῖς ἐπορεύετο.

3. Οριστική ή επαναληπτική αντωνυμία

Οριστική ή επαναληπτική αντωνυμία είναι η αντωνυμία **αὐτός, αὕτη, αὐτό**.

Οριστική είναι, όταν χρησιμεύει για να ορίσει κάτι, να το ξεχωρίσει από τα άλλα και απαντά σε όλες τις πτώσεις.

π.χ. *Αὐτός βούλομαι ἵεναι* = θέλω να πάω εγώ ο ίδιος (όχι κάποιος άλλος)

Επαναληπτική είναι μόνο στις πλάγιες πτώσεις, όταν χρησιμεύει για να επαναλάβει κάτι για το οποίο έγινε λόγος προτύτερα.

π.χ. Ο βασιλεύς καί οί σύν αὐτῷ (: τῷ βασιλεῖ).

✓ Η αντωνυμία **αὐτός, αὐτή, αὐτό** κλίνεται σαν τρικατάληκτο επίθετο της β' κλίσης σε -ος, -η, ον, **χωρίς όμως το τελικό ν** στο ουδέτερο του ενικού: αὐτός, αὐτή, αὐτό (γεν. αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτοῦ) κ.λπ.

Η αντωνυμία αὐτός, όταν εκφέρεται μαζί με το άρθρο, σημαίνει ταυτότητα (ὁ αὐτός = ο ίδιος)

π.χ. Οί αὐτοί κατηγορεῖτε καὶ δικάζετε.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γεν.	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτ.	αὐτῷ	αὐτῇ	αὐτῷ
Αιτ	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό
Κλ.	-	-	-

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
Γεν.	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτ.	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αιτ	αὐτούς	αὐτάς	αὐτά
Κλ.	-	-	-

Ασκήσεις εμπέδωσης:

1. Να εντοπίσετε σε ποια περίπτωση η αντωνυμία είναι οριστική και σε ποια επαναληπτική:

α) Τὴν στρατείαν αὐτὸς Ξέρξης ἤγαγε.

β) Κῦρον μεταπέμπεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ἥς αὐτὸν σατράπην ἐποίησε.

γ) Τὴν Ἀττικὴν ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ αἰεὶ.

δ) Ἀρίστιππος ἔρχεται πρὸς Κῦρον καὶ αἰτεῖ αὐτὸν εἰς δισχιλίους ξένους.

2. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

Ενικός Αριθμός		
αὐτός	αὐτή	αὐτό

Πληθυντικός Αριθμός		

4.Κτητικές

Ονομάζονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν **σε ποιον ανήκει κάτι, δηλαδή ορίζουν κτήτορα.**

Σχηματίζονται από τα θέματα των προσωπικών αντωνυμιών και έχουν αντιστοίχως τρία πρόσωπα:

A) για ένα κτήτορα

α' πρόσωπο: ἐμός, ἐμή, ἐμόν (= δικός μου, δική μου, δικό μου)

β' πρόσωπο: σός, σή, σόν (= δικός σου, δική σου, δικό σου)

γ' πρόσωπο: ἐός, ἐή, ἐόν (= δικός του, δική του, δικό του).

B) για πολλούς κτήτορες

α' πρόσωπο: ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον (= δικός μας, δική μας, δικό μας)

β' πρόσωπο: ὑμέτερος, ὑμετέρα, ὑμέτερον (= δικός σας, δική σας, δικό σας)

γ' πρόσωπο: σφέτερος, σφετέρα, σφέτερον (= δικός τους, δική τους, δικό τους).

Παρατήρηση

✓ Οι κτητικές αντωνυμίες κλίνονται όπως τα τρικατάληκτα επίθετα της β' κλίσης σε -ος, -η, -ον και -ος, -α, -ον.

π.χ. ἐμός, ἐμή, ἐμόν (όπως σοφός, σοφή, σοφόν) και ἡμέτερος, ἡμετέρα, ἡμέτερον (όπως δίκαιος, δικαία, δίκαιον).

Ασκήσεις εμπέδωσης:

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

Ενικός Αριθμός		
σός	σή	σόν
Πληθυντικός Αριθμός		

2. Να συμπληρώσετε τις ακόλουθες προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο των αντωνυμιών που δίνονται στην παρένθεση:

α) Οὕτω δ' ἄσμενοι τὰς συμφορὰς τὰς..... ὀρώσιν (ὑμέτερος).

β) Σὺ οὖν ταῦτα πάσχοντί μοι πρόθυμον παρασχού τήν.....δύναμιν εἰς τήν σωτηρίαν (σός/εμος).

γ) Ἄξιον δὲ καὶ τοὺς ξένους τοὺς ἐνθάδε κειμένους ἐπαινέσαι, οἱ περὶ τῆς σωτηρίας μαχόμενοι τοιαύτην τοῦ βίου τελευτήν ἐποιήσαντο. (ἡμέτερος).

δ) Ἀλλ' οὗτος τὴν μὲν πόλιν ἐχθρὰν ἐνόμιζεν εἶναι, τοὺς δὲ..... ἐχθροὺς (ὕμέτερος).

5. Αυτοπαθητικές αντωνυμίες

Αυτοπαθητικές ονομάζονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν ότι **το ίδιο** υποκείμενο ενεργεί και συγχρόνως παθαίνει.

α' πρόσωπο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό
Γεν.	ἐμαυτοῦ	ἐμαυτῆς
Δοτ.	ἐμαυτῶ	ἐμαυτῇ
Αιτ	ἐμαυτὸν	ἐμαυτήν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό
Γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν
Δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς
Αιτ	ἡμᾶς αὐτοὺς	ἡμᾶς αὐτάς

β' πρόσωπο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό
Γεν.	σεαυτοῦ	σεαυτῆς
Δοτ.	σεαυτῶ	σεαυτῇ
Αιτ	σεαυτὸν	σεαυτήν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό
Γεν.	ὕμῶν αὐτῶν	ὕμῶν αὐτῶν
Δοτ.	ὕμῖν αὐτοῖς	ὕμῖν αὐταῖς
Αιτ	ὕμᾶς αὐτοὺς	ὕμᾶς αὐτάς

γ' πρόσωπο

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Γεν.	ἐαυτοῦ	ἐαυτῆς	-
Δοτ.	ἐαυτῶ	ἐαυτῇ	-
Αιτ	ἐαυτὸν	ἐαυτήν	ἐαυτὸ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Γεν.	ἐαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	ἐαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	-
Δοτ.	ἐαυτοῖς ἢ σφίσιν αὐτοῖς	ἐαυταῖς ἢ σφίσιν αὐταῖς	-
Αιτ	ἐαυτοὺς ἢ σφᾶς αὐτοὺς	ἐαυτὰς ἢ σφᾶς αὐτὰς	ἐαυτὰ

Παρατηρήσεις

- Οι αυτοπαθητικές αντωνυμίες εξαιτίας της σημασίας τους συνηθίζονται μόνο στις πλάγιες πτώσεις.
- Οι τύποι του β' και γ' προσώπου συχνά συναιρούνται:
π.χ. σεαυτοῦ > σαυτοῦ, σεαυτῆς > σαυτῆς κ.λπ.

Άσκηση εμπέδωσης:

- Να κλίνετε τις αντωνυμίες.

Αυτοπαθητική, α' πρόσωπο

	Ενικός Αριθμός		Πληθυντικός Αριθμός	
	αρσενικό	θηλυκό	αρσενικό	θηλυκό
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				

Αυτοπαθητική, β' πρόσωπο

	Ενικός Αριθμός		Πληθυντικός Αριθμός	
	αρσενικό	θηλυκό	αρσενικό	θηλυκό
Γεν.				
Δοτ.				
Αιτ.				

Αυτοπαθητική, γ' πρόσωπο

	Ενικός Αριθμός			Πληθυντικός Αριθμός		
	Αρσ.	Θηλ.	Ουδ.	Αρσ.	Θηλ.	Ουδ.
Γεν.						
Δοτ.						
Αιτ.						

6. Αλληλοπαθητική αντωνυμία

Αλληλοπαθητική ονομάζεται η αντωνυμία που φανερώνει ότι **δύο ή περισσότερα πρόσωπα ενεργούν και παθαίνουν αμοιβαία**. Λόγω του ότι αναφέρεται σε δύο ή περισσότερα πρόσωπα **δεν έχει ενικό αριθμό**, έχει μόνο **δυϊκό και πληθυντικό αριθμό**. Δε συνηθίζεται στην ονομαστική αλλά **μόνο στις πλάγιες πτώσεις**. Έχει τρία γένη και κλίνεται όπως τα τρικατάληκτα επίθετα της β' κλίσης. Μεταφράζεται: **μεταξύ τους, ο ένας τον άλλον**.

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Γεν.	αλλήλων	αλλήλων	αλλήλων
Δοτ.	αλλήλοις	αλλήλαις	αλλήλοις
Αιτ	αλλήλους	αλλήλας	άλληλα

Άσκηση εμπέδωσης

Αλληλοπαθητική, Πληθυντικός Αριθμός

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο	Δυϊκός
γεν.				
δοτ.				
αιτ.				

7. Ερωτηματικές αντωνυμίες

Ερωτηματικές ονομάζονται οι αντωνυμίες που εισάγουν ερωτήσεις και είναι οι εξής:

1. **τίς, τί** (= ποιος;)
2. **πότερος, ποτέρα, πότερον** (= ποιος από τους δύο;)
3. **πόσος, πόση, πόσον**
4. **ποιός, ποία, ποῖον** (= τι λογής, τι είδους;)
5. **πηλίκος, πηλίκη, πηλίκον** (= πόσο μεγάλος; ποιας ηλικίας;)
6. **ποδαπός, ποδαπή, ποδαπὸν** (= από ποιον τόπο;)
7. **πόστος, πόστη, πόστον** (= τι θέση έχει σε μια αριθμητική σειρά πβ. δεύτερος, τρίτος κ.λπ.)
8. **ποσταῖος, ποσταία, ποσταῖον** (= σε πόσες μέρες;- πβ. τριταῖος, τεταρταῖος κ.λπ.)

Όλες οι ερωτηματικές αντωνυμίες είναι τρικατάληκτες και κλίνονται όπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα σε **-ος, -η, -ον, εκτός** από την αντωνυμία **τίς, τί** που είναι τριγενής και δικατάληκτη και κλίνεται κατά τη γ' κλίση ως εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό/Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	τίς	τί
Γεν.	τίνος ή τοῦ	τίνος ή τοῦ
Δοτ.	τίνι ή τῷ	τίνι ή τῷ
Αιτ.	τίνα	τί

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό/Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίσι(ν)	τίσι(ν)
Αιτ.	τίνας	τίνα

Άσκηση εμπέδωσης

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

Ενικός Αριθμός		
τίς	τίς	τί

Πληθυντικός Αριθμός		

Ενικός Αριθμός		
πότερος	ποτέρα	πότερον

Πληθυντικός Αριθμός		

Ενικός Αριθμός		
ποῖος	ποία	ποῖον

Πληθυντικός Αριθμός		

8. Αόριστες αντωνυμίες

Αόριστες ονομάζονται οι αντωνυμίες που φανερώνουν **κάτι αόριστο**, που δεν μπορεί κανείς ή δε θέλει να το ονομάσει. Οι αόριστες αντωνυμίες είναι οι εξής:

1. **τις, τι** (= κάποιος)
2. **ό δεῖνα, ή δεῖνα, τὸ δεῖνα**, (= ο τάδε)
3. **ἐνιοι, ἐνιαι, ἐνια** (= μερικοί).

Η αντωνυμία **τις, τι** κλίνεται με τον ακόλουθο τρόπο:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό/Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	τις	τι
Γεν.	τινὸς ή του	τινὸς ή του
Δοτ.	τινὶ ή τῳ	τινὶ ή τῳ
Αιτ.	τινά	τί

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό/Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	τινές	τινά ή ἄττα
Γεν.	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τισί(ν)	τισί(ν)
Αιτ.	τινάς	τινά ή ἄττα

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὅ, ή, τό δεῖνα
Γεν.	τοῦ, τῆς, τοῦ δεῖνος
Δοτ.	τῷ, τῇ, τῷ δεῖνι
Αιτ.	τόν, τήν, τό δεῖνα

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

Ον.	οἱ, αἱ δεῖνες
Γεν.	τῶν δεινῶν
Δοτ.	τοῖς, ταῖς δεῖσι
Αιτ.	τούς, τάς δεῖνας

Παρατηρήσεις

1. Η αντωνυμία **τίς, τί** είναι τριγενής και δικατάληκτη, κλίνεται κατά την τρίτη κλίση, τονίζεται σε όλες τις πτώσεις στη λήγουσα, έχει άτονους τους δεύτερους τύπους στον ενικό και διπλούς τύπους στην ονομαστική και αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου.
2. Η αντωνυμία **δεῖνα** δεν έχει εύχρηστο πληθυντικό και κλίνεται ή κατά την τρίτη κλίση (δεῖνα, δεῖνος, δεῖνι κ.λπ.) ή μένει άκλιτη.
3. Η αντωνυμία **ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια** απαντά μόνο στον πληθυντικό και κλίνεται σαν τρικατάληκτο δευτερόκλιτο επίθετο.

Στις αόριστες αντωνυμίες ανήκουν και μερικά επίθετα που λέγονται **επιμεριστικές αντωνυμίες**, οι οποίες ονομάζονται έτσι, διότι δηλώνουν επιμερισμό από ένα σύνολο δύο ή περισσότερων ουσιαστικών. Αυτές είναι οι εξής:

1. **πᾶς, πᾶσα, πᾶν** (= καθένας χωρίς καμία εξαίρεση)
2. **ἕκαστος, ἕκαστη, ἕκαστον** (= καθένας)
3. **ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο**
4. **οὐδείς, οὐδεμία, οὐδέν – μηδείς, μηδεμία, μηδέν** (= κανείς)
5. **ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα** (= και οι δύο μαζί)
6. **ἑκάτερος, ἑκατέρα, ἑκάτερον** (= καθένας από τους δύο)
7. **ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον** (= ἄλλος, χρησιμοποιείται όταν έχουμε δύο ουσιαστικά),
8. **οὐδέτερος, οὐδετέρα, οὐδέτερον – μηδέτερος, μηδετέρα, μηδέτερον** (= ούτε ο ένας ούτε ο άλλος)

9. ποσός, ποσή, ποσόν (= κάμποσος)

10. ποιός, ποιά, ποιόν (= κάποιας λογής)

11. άλλοδαπός, άλλοδαπή, άλλοδαπὸν (= ἀπὸ ἄλλο τόπο)

➤ Η επιμεριστική αντωνυμία οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν κλίνεται ως εξής:

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	οὐδείς	οὐδεμία	οὐδὲν
Γεν.	οὐδενός	οὐδεμιᾶς	οὐδενός
Δοτ.	οὐδενὶ	οὐδεμιᾷ	οὐδενὶ
Αιτ.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδὲν

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό
Ον.	οὐδένες
Γεν.	οὐδένων
Δοτ.	οὐδέσι(ν)
Αιτ.	οὐδένας

➤ Όμοια με την αντωνυμία οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν κλίνεται η αντωνυμία: μηδείς, μηδεμία, μηδὲν.

Παρατηρήσεις

1. Οι αντωνυμίες οὐδείς και μηδείς κλίνονται όπως το αριθμητικό εἷς, μία, ἓν, αλλά στο αρσενικό γένος έχουν και πληθυντικό αριθμό: οὐδένες, μηδένες.
2. Όλες οι επιμεριστικές αντωνυμίες εκτός ἀπὸ το πᾶς, πᾶσα, πάντα, πᾶν – οὐδείς, οὐδεμία, οὐδὲν και μηδείς, μηδεμία, μηδὲν, κλίνονται όπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα. Η ἄλλος χωρίς τελικό ν στο ουδέτερο.
3. Η αντωνυμία πᾶς, πᾶσα, πᾶν χρησιμεύει και ως επίθετο:

π.χ. πᾶσα ἢ πόλις (= ολόκληρη ἡ πόλη).

Ασκήσεις εμπέδωσης

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

Ενικός Αριθμός		
τίς	τίς	τί

Πληθυντικός Αριθμός		

Ενικός Αριθμός		
οὐδείς	οὐδεμία	οὐδέν

Πληθυντικός Αριθμός		

2. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο της αντωνυμίας από το πλαίσιο και να διευκρινίσετε πότε η αντωνυμία είναι ερωτηματική και πότε αόριστη:

α) Ἐὰν.....ὕμῖν εἶπη, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρειαν ἔχει.

β) Σκεπτέον ἐστὶ.....κτησίς δικαία ἐστί.

γ).....δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων πολεμεῖν θαρραλέοι εἰσίν;

δ) Ἐβούλετο κατάσκοπον πέμψαι ἐπὶ Λυδίας καὶ μαθεῖν
πράττοι ὁ Ἀσσύριος.

ε).....οὖν ἔνεκα τοιαῦτα περὶ τούτου λέγεις;

στ) Ἐμοὶ τοιαυτ' ἐπέρχεται πρὸς σε λέγειν οἷάπερ ἐκεῖνος πρὸς
ἀδελφόν.

τί, τίς, τινα, ἄττα, τίς, τινές, τι, τίνος

9. Αναφορικές αντωνυμίες

Αναφορικές ονομάζονται οι αντωνυμίες με τις οποίες **μια πρόταση αναφέρεται σε λέξη άλλης πρότασης ή σε όλο το περιεχόμενο της πρότασης αυτής.**

Οι αναφορικές αντωνυμίες είναι οι εξής:

1. ὅς, ἥ, ὃ (= ο οποίος)
2. ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ (= αὐτός ακριβῶς που, ο οποίος ακριβῶς)
3. ὅστις, ἥτις, ὅ,τι (= ὅποιος)
4. ὁπότερος, ὁποτέρω, ὁπότερον (= ὅποιος ἀπὸ τοὺς δύο)
5. ὅσος, ὅση, ὅσον
6. ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον (= ὅσος)
7. οἷος, οἷα, οἷον (= τέτοιος)
8. ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον (= ὁποῖας λογῆς)
9. ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον (= ὅσο μεγάλος)
10. ὁπηλίκος, ὁπηλίκη, ὁπηλίκον (= ὅσο μεγάλος)
11. ὁποδαπός, ὁποδαπή, ὁποδαπὸν (= ἀπὸ ποῖον τόπο, σε πλάγια ἐρώτηση).

Οι αναφορικές αντωνυμίες **ὅς, ὅσπερ, ὅστις** κλίνονται ως εξής:

➤ ὅς, ἥ, ὃ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὅς	ἥ	ὃ
Γεν.	οὗ	ἥς	οὗ
Δοτ.	ῶ	ῆ	ῶ
Αιτ.	ὄν	ῆν	ὄ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἱ	αἱ	ἅ
Γεν.	ῶν	ῶν	ῶν
Δοτ.	οῖς	οῖς	οῖς
Αιτ.	οὓς	ἄς	ἅ

➤ ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὅσπερ	ἥπερ	ὅπερ
Γεν.	οὗπερ	ἥσπερ	οὗπερ
Δοτ.	ῶπερ	ῆπερ	ῶπερ
Αιτ.	ὄνπερ	ῆνπερ	ὄπερ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἷπερ	αἷπερ	ἅπερ
Γεν.	ῶνπερ	ῶνπερ	ῶνπερ
Δοτ.	οῖσπερ	αῖσπερ	οῖσπερ
Αιτ.	οὓσπερ	ἄσπερ	ἅπερ

Παρατήρηση

α) Η αντωνυμία **ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ** σχηματίζεται από την αντωνυμία **ὅς, ἥ, ὃ** και το άκλιτο εγκλιτικό μόριο **πέρ** (= ακριβώς). **Κλίνεται και τονίζεται μόνο το α'** συνθετικό.

➤ ὅστις, ἥτις, ὅτι

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	ὅστις	ἥτις	ὅ,τι
Γεν.	οὗτινος /ότου	ἧστινος	οὗτινος/ότου
Δοτ.	ὧτινι και ὅτῳ	ἧτινι	ὧτινι /ότῳ
Αιτ.	ὄντινα	ἦντινα	ὄ,τι

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα ή ἅττα
Γεν.	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Δοτ.	οἷστισι(ν)	αἷστισι(ν)	οἷστισι(ν)
Αιτ.	οὓστινας	ἄστινας	ἅτινα ή ἅττα

Παρατήρηση

1. Οι αναφορικές αντωνυμίες κλίνονται σαν τα τρικατάληκτα επίθετα της β' κλίσης. Η αναφορική αντωνυμία ὅστις, ἥτις, ὅ,τι σχηματίζεται από την αναφορική αντωνυμία ὅς, ἥ, ὁ και την αόριστη αντωνυμία τῖς, τί. **Κλίνεται ως προς τα δύο μέρη της και διατηρεί τον τόνο του α' συνθετικού.**
2. Η αναφορική αντωνυμία **ὅστις** λαμβάνει στο τέλος το μόριο οὖν, δή, δήποτε, δηποτοῦν και κλίνεται κανονικά, μόνο που τονίζεται στο μόριο π.χ. ὅστισοῦν (=οποιοσδήποτε), γεν. οὗτινοσοῦν
ὅστισδήποτε (=οποιοσδήποτε), γεν. οὗτινοσδήποτε κ.τ.λ.
3. Οι υπόλοιπες αναφορικές αντωνυμίες κλίνονται όπως τα δευτερόκλιτα τρικατάληκτα επίθετα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ

Ερωτηματικές τίς	Αόριστες τίς, οὐδεῖς, μηδεῖς, πᾶς, ὁ δεῖνα, ἔνιοι, ἕκαστος, ἄλλος	Δεικτικές ὁδε, οὗτος, ἐκεῖνος	Αναφορικές ὅς, ὅστις, ὅσπερ
πότερος	οὐδέτερος, μηδέτερος, ἀμφοτέρω, ἕτερος, ἐκάτερος	(ὁ ἕτερος = ο ἕνας ἀπό τοὺς δύο)	ὁπότερος
πόσος	ποσός (κάμποσος)	τοσόσδε, τοσοῦτος	ὅσος, ὁπόσος
ποῖος	ποιος (κάποιος)	τοιόσδε, τοιοῦτος	οἷος, ὁποῖος
πηλίκος	-	τηλικόσδε, τηλικούτος	ἡλίκος, ὀπηλίκος
ποδαπός	(ἀλλοδαπός = ἀπὸ ἄλλο μέρος)	-	ὀποδαπός

Ἀσκήσεις ἐμπέδωσης**1. Νὰ συμπληρώσετε τοὺς πίνακες::**

Ἐνικός Αριθμός		
ὅς	ἢ	ὅ
Πληθυντικός Αριθμός		

2. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

Ενικός Αριθμός		
ὅστις	ἥτις	ὅ,τι
Πληθυντικός Αριθμός		

3. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τον κατάλληλο τύπο της αντωνυμίας από το πλαίσιο:

- α) Ἐκ τῶν φορῶν φέρουσιν οἱ περιοικοῖ, τέτακται μέρος τὸ μὲν πρὸς θεοῦς, τὸ δὲ τοῖς συσσιτίοις.
- β) Οὐδὲ γὰρ ψεύδεται..... ὑπέσχετο.
- γ) Ἄνδρας δ' ἐπέστησαν..... ἐδόκουν ἐπιτηδειότατα εἶναι.
- δ) Ὅρῳ γὰρ ἡμῖν ἀντιπάλους προσιόντας ἡμεῖς οὐ δύνησόμεθα μάχεσθαι.
- ε) Ἑτεραι δέ γέ εἰσιν τῶν τεχνῶν..... διὰ λόγου πᾶν περαίνουσι.
- στ) Σὺ δὲ ταῦτα πάντα ἔχεις..... οἱ ἄλλοι οὐκ ἔχουσιν.
- ζ)..... ὁ Κύριος ἀγαπᾷ, παιδεύει.
- η) Οὗτοι ἔχουσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς..... τότε νίκην ἐκτήσαντο.
- θ) Ἐπεμψεν πρὸς τὸν Κῦρον εἰπών..... ἦν.
- ι) Τί ἐστίν..... ἐπαγγέλεται τε καὶ διδάσκει;

οὗς, ὅς, οἷς, αἶ, ἃ, ἦν, οἶ, ὅ, ὧν

4. Να συμπληρώσετε τον σωστό τύπο της αντωνυμίας στις παρακάτω προτάσεις:

α) Καὶ τοῖς θεσμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις πείσομαι καὶ..... (ὅστις) ἂν ἄλλους τὸ πλῆθος ἰδρύσῃται ὁμοφρόνως.

β) Δήλωσον πρὸς ἐμὲ πρὸς..... (ὅστις) χρήζεις κομισθῆναι.

γ) Ἐγκωμιάζεις τὴν τέχνην αὐτοῦ,..... (ἥτις) δὲ ἐστὶν οὐκ ἀπεκρίνω.

δ) Εἰπὲ καὶ Μενεξένω..... (ὅπερ, πληθ) καὶ ἐμοὶ λέγεις.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

1. Να μεταφέρετε τις παρακάτω αντωνυμίες στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

ἡμᾶς αὐτούς:

αὕτη:

ποῖος:

αἶδε:

ἡμῶν:

τῷδε:

ὅ,τι:

ἅπερ:

τοιούτο(ν):

ἡμετέροις:

ἐμαυτῆς:

τίνος:

ὑμᾶς:

τισί(ν):

δεῖνι:

οὐδένας:

ἡμῖν:

ἄλλοδαπαῖς:

αἴσπερ:

οἷστισι(ν):

2. Να γράψετε το είδος της αντωνυμίας, να την τοποθετήσετε στην κατάλληλη πτώση, ώστε να συμφωνεί με το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό, και στη συνέχεια να γράψετε τον ίδιο τύπο στον άλλο αριθμό.

		Είδος	Ζητούμενος τύπος	Άλλος Αριθμός
ὅστις	χρήμασι			
τοσοῦτος	οἰκίαν			
σύ	τῇ θεῷ			
τίς	λόγους			

ἡμέτερος	κτησεων			
ἕκαστος	στρατιώτου			
οὔτοσί	φλοξί			
μηδείς	ἀγγέλων			
ἄλλος	χρήμασι			
ἐκεῖνος	τήν νῦκτα			
ποῖος	λιμέσι			
ὁπότερος	ῥητόρων			
ὅσπερ	χάριν			
ἐμαυτοῦ	τοῖς πολίταις			
ἐγώ	τῷ ἵππεϊ			
τηλικούτος	ἀθληταῖς			
σφέτερος	σφραγίδων			
ἀμφοτέρως	αἵτιοι			
ἐμός	τέκνα			

ὅδε	ἀνθρώπους			
οἷος	γυναιξί			

3. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

Ενικός Αριθμός	Γενική	Δοτική	Αιτιατική
ἐγώ			
αὕτη			
ἐκεῖνος			
ποῖος			
τόδε			
σφέτερος			
ποδαπή			
ἕκαστον			
μηδετέρα			
οὐδεμία			
ὕμεις			
ταῦτα			
οἶδε			
τοιαῦται			
ὕμέτεροι			
τίνες			

τινὰ ἢ ἄττα			
δεῖνες			
μηδένες			
αἵτινες			

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Αριθμητικά λέγονται οι λέξεις που φανερώνουν αριθμούς ή παράγονται από ονόματα αριθμών. Τα αριθμητικά είναι: **επίθετα, ουσιαστικά, επιρρήματα.**

Τα αριθμητικά **ουσιαστικά** σημαίνουν αφηρημένη αριθμητική ποσότητα, είναι όλα θηλυκά και λήγουν σε **-άς**. Τα περισσότερα σχηματίζονται από το θέμα των απόλυτων αριθμητικών επιθέτων (π.χ. δυ-άς, τρι-άς κ.λπ.) και κλίνονται όπως τα θηλυκά οδοντικόληκτα της γ' κλίσης σε **-άς, γεν. -άδος**.

Τα αριθμητικά **επιρρήματα** φανερώνουν πόσες φορές επαναλαμβάνεται κάτι. Τα περισσότερα σχηματίζονται από το θέμα των απόλυτων αριθμητικών επιθέτων και λήγουν σε **-άκις ή -κις** (π.χ. πεντάκις, δεκάκις κ.λπ.) **Σχηματίζονται ιδιόμορφα τα:**

- ἅπαξ** (= για μια μόνο φορά)
- δὶς** (= για δύο φορές)
- τρὶς** (= για τρεις φορές)
- ἐνάκις** (= για εννέα φορές).

Τα αριθμητικά **επίθετα** διακρίνονται σε:
απόλυτα, τακτικά, χρονικά, πολλαπλασιαστικά και αναλογικά.

Α. Απόλυτα αριθμητικά

Τα απόλυτα αριθμητικά δηλώνουν απλώς **ένα ορισμένο πλήθος όντων**: εἷς (όπλιτης), μία (ναῦς), ἓν (όπλον).

Τα εἷς - μία - ἓν, τρεῖς - τρία, τέτταρες - τέτταρα, κλίνονται ως εξής:

α. εἷς - μία - ἓν

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
Γεν.	εἷς	μία	ἓν
Δοτ.	ένος	μιᾶς	ένος
Αιτ.	ἐνὶ ἑνα	μιᾶ μίαν	ἐνὶ ἓν

ΔΥΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ον.	δύο
Γεν.	δυοῖν
Δοτ.	δυοῖν
Αιτ.	δύο

β. τρεῖς - τρία

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό – Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	τρεῖς	τρία
Γεν.	τριῶν	τριῶν
Δοτ.	τρισὶ(ν)	τρισὶ(ν)
Αιτ.	τρεῖς	τρία

γ. τέτταρες - τέτταρα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

	Αρσενικό – Θηλυκό	Ουδέτερο
Ον.	τέτταρες	τέτταρα
Γεν.	τεττάρων	τεττάρων
Δοτ.	τέτταρσι(ν)	τέτταρσι(ν)
Αιτ.	τέτταρας	τέτταρα

Παρατηρήσεις

- Τα αριθμητικά από το πέντε μέχρι και το εκατό είναι **άκλιτα** (π.χ. τῶν τριάκοντα τυράννων κ.λπ.).
- Από το διακόσιοι, -αι, -α και εξῆς κλίνονται μόνο στον πληθυντικό αριθμό όπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα. Τα απόλυτα αριθμητικά από το διακόσιοι, -αι, -α και πέρα είναι δυνατό να βρεθούν και στον ενικό αριθμό όταν προσδιορίζουν περιληπτικά ουσιαστικά:

π.χ. τὴν παρὰ Περδίκκου διακοσίαν ἵππον ἐν Ὀλύνθῳ μένειν.

Β. Τακτικά αριθμητικά

→ Τα τακτικά αριθμητικά φανερώνουν **την τάξη, τη θέση που κατέχει κάτι σε σχέση με μια σειρά από όμοιά του:**

π.χ. πρῶτος (μὴν), δευτέρα (ἡμέρα) κ.λπ

→ Σχηματίζονται από τα **απόλυτα αριθμητικά.**

- Από το 1 έως και το 12 είναι μονολεκτικά με την κατάληξη **-τος, -τη, -τον** (π.χ. πρώτος, -τη, -τον) και περιφραστικά από το 13 έως και το 19 (π.χ. τρίτος και δέκατος κ.λπ.).

Εξαιρούνται τα: δεύτερος, -τέρα, -τερον, έβδομος, -μη, -μον και όγδοος, -όη, -οον.

- Από το 20 και πέρα σχηματίζονται με την κατάληξη **-στός, -στή, -στόν**: π.χ. είκοστός, -στή, -στόν κ.λπ.
- Κλίνονται όπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα σε **ος, -η, -ον**.

Γ. Χρονικά

- Τα χρονικά αριθμητικά (που δεν τα έχει η νέα ελληνική) φανερώνουν ποια ημέρα συμβαίνει μια πράξη, από τότε που άρχισε. Αυτά σχηματίζονται από το θέμα των τακτικών και λήγουν σε **-αῖος** π.χ. (δεύτερος) δευτεραῖος άφίκετο (= έφτασε τη δεύτερη μέρα αφότου ξεκίνησε).
- Κλίνονται όπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα σε **-ος, -α, -ον**.

Δ. Πολλαπλασιαστικά

- Τα πολλαπλασιαστικά αριθμητικά δηλώνουν από πόσα μέρη αποτελείται κάτι. Σχηματίζονται από το θέμα των απόλυτων με την προσθήκη της κατάληξης **-πλοῦς**.
π.χ. (τρί-α) τριπλοῦς, (δέκα) δεκαπλοῦς.
- Τα πολλαπλασιαστικά αριθμητικά κλίνονται όπως τα συνηρημένα τρικατάληκτα επίθετα της β' κλίσης σε **-οῦς, -ῆ, -οῦν**.
π.χ. (άπλός) άπλοῦς, (άπλόη) άπλῆ, (άπλόον) άπλοῦν, (διπλός) διπλοῦς, (διπλόη) διπλῆ, (διπλόον) διπλοῦν κτλ.

Ε. Αναλογικά

- Τα αναλογικά αριθμητικά δηλώνουν πόσες φορές είναι μεγαλύτερο ένα ποσό από ένα άλλο του ίδιου είδους. Τα περισσότερα σχηματίζονται από το θέμα των απόλυτων και λήγουν σε **-πλάσιος**.

π.χ. (δι-ο) διπλάσιος.

- Κλίνονται όπως τα τρικατάληκτα δευτερόκλιτα επίθετα σε **-ος, -α, -ον**.

Σημειώσεις:

- Το **δύο** χρησιμοποιείται και ως **άκλιτο**, ιδίως όταν συνοδεύεται από άρθρο: τῶν δύο πόλεων, ταῖς δύο πόλεσι.
 - Σύνθετοι αριθμοί όπως οι 18, 19, 28, 29 κ.λπ. εκφέρονται με αφαίρεση μιας ή δύο μονάδων από τη δεκάδα που ακολουθεί: **δυοῖν δέοντα εἴκοσι(=18) - ἐνός δέοντα τριάκοντα(=29) κ.λπ.**
 - Τα αριθμητικά του 9 γράφονται με δύο ν όταν ακολουθεί ε: **ἐννέα, ἐννεαπλοῦς** και με ένα ν όταν ακολουθεί α: **ἑνατος, ἑναταῖος**.
- Εξαιρούνται** τα αριθμητικά του 90: **ἐνενηκοστός, ἐνενήκοντα**.

Αριθμητικά ουσιαστικά

Τα αριθμητικά ουσιαστικά είναι όλα θηλυκά με κατάληξη **-άς, γεν. -άδος** και δηλώνουν **αφηρημένη αριθμητική ποσότητα**:

(δύο) **δυ -άς**, (τρία) **τρι -άς**, (έκατόν) **έκατοντάς**.

Αριθμητικά επιρρήματα

Αριθμητικά ονομάζονται τα επιρρήματα που απαντούν στο ερώτημα **πόσες φορές**. Έχουν θέμα ίδιο με το θέμα των απόλυτων αριθμητικών και κατάληξη **-κισ ή -άκις**: (δέκα) **δεκά -κισ**, (πέντε) **πεντ -άκις**.

Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας των αριθμητικών:

Αραβ. ψηφία	Αρχ. ελλ. σημεία	Απόλυτα	Τακτικά	Πολλαπλασιαστικά	Αναλογικά	Χρονικά	Ουσιαστικά	Επιρρήματα
1	α'	εἷς, μία, ἓν	πρῶτος, πρώτη, πρῶτον	ἁπλοῦς	—	—	μονάς	ἅπαξ
2	β'	δύο	δεύτερος, -έρα, -ερον	διπλοῦς	διπλάσιος	δευτεραῖος	δυνάς	δῖς
3	γ'	τρεῖς, τρία	τρίτος, -η, -ον	τριπλοῦς	τριπλάσιος	τριταῖος	τριὰς	τρίς
4	δ'	τέσσαρες, τέσσαρα	τέταρτος, -άρτη, -αρτον	τετραπλοῦς	τετραπλάσιος	τεταρταῖος	τετράς	τετράκις
5	ε'	πέντε	πέμπτος, -η, -ον	πενταπλοῦς	πενταπλάσιος	πεμπταῖος	πεμπάς	πεντάκις
6	ς'	ἕξ	ἕκτος, -η, -ον	ἑξαπλοῦς	ἑξαπλάσιος	—	ἑξάς	ἑξάκις
7	ζ'	ἑπτὰ	ἕβδομος, -όμη, -ομον	ἑπταπλοῦς	ἑπταπλάσιος	—	ἑπτὰς (καὶ ἑβδομάς)	ἑπτάκις
8	η'	ὀκτώ	ὀγδοός, -όη, -ον	ὀκταπλοῦς	ὀκταπλάσιος	—	ὀκτάς	ὀκτάκις
9	θ'	ἐννέα	ἕνατος, ἐνάτη, ἕνατον	ἐννεαπλοῦς	ἐννεαπλάσιος	ἐναταῖος	ἐννεάς	ἐνάκις
10	ι'	δέκα	δέκατος	δεκαπλοῦς	δεκαπλάσιος	δεκαταῖος	δεκάς	δεκάκις
11	ια'	ἑνδεκα	ἐνδέκατος	ἐνδεκαπλοῦς	ἐνδεκαπλάσιος	ἐνδεκαταῖος	ἐνδεκάς	ἐνδεκάκις
12	ιβ'	δώδεκα	δωδέκατος	δωδεκαπλοῦς	δωδεκαπλάσιος	δωδεκαταῖος	δωδεκάς	δωδεκάκις
13	ιγ'	τρεῖς (τρία) καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	—	—	—	—	τρισκαίδεκάκις
14	ιδ'	τέτταρες (-ρα) καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	—	—	—	—	τετρακαίδεκάκις
15	ιε'	πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος	—	—	—	—	πεντεκαίδεκάκις
16	ις''	έκκαίδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος	—	—	—	—	έκκαίδεκάκις
17	ιζ'	έπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος	—	—	—	—	έπτακαίδεκάκις

Αραβ. ψηφία	Αρχ. ελλ. σημεία	Απόλυτα	Τακτικά	Πολλαπλα- σιαστικά	Αναλογικά	Χρονικά	Ουσιαστικά	Επιρρήματα
18	ιη'	ὀκτωκαίδεκα	ὄγδοος καὶ δέκατος	—	—	—	—	ὀκτωκαιδεκάκις
19	ιθ'	ἐννεακαίδεκα	ἕνατος καὶ δέκατος	—	—	—	—	ἐννεακαιδεκάκις
20	κ'	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός	εἰκοσαπλοῦς	εἰκοσαπλάσιος	—	εἰκάς	εἰκοσάκις
30	λ'	τριάκοντα	τριακοστός	—	—	—	τρικάς	τριακοντάκις
40	μ'	τετταράκοντα	τετταρακοστός	—	—	—	—	τετταρακοντάκις
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός	—	—	—	—	πεντηκοντάκις
60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	—	—	—	—	ἑξηκοντάκις
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός	—	—	—	—	ἑβδομηκοντάκις
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	—	—	—	—	ὀκτωκαιδεκάκις
90	Ϛ'	ἐνενήκοντα	ἐνενηκοστός	—	—	—	—	ἐνενηκοντάκις
100	ρ'	ἑκατὸν	ἑκατοστός	ἑκατονταπλοῦς	ἑκατονταπλάσιος	—	ἑκατοντάς	ἑκατοντάκις
200	σ'	διακόσιοι, -αι, -α	διακοσιοστός	—	—	—	—	διακοσιάκις
300	τ'	τριακόσιοι, -αι, -α	τριακοσιοστός	—	—	—	—	τριακοσιάκις
400	υ'	τετρακόσιοι, -αι, -α	τετρακοσιοστός	—	—	—	—	τετρακοσιάκις
500	φ'	πεντακόσιοι, -αι, -α	πεντακοσιοστός	—	—	—	—	πεντακοσιάκις
600	χ'	ἑξακόσιοι, -αι, -α	ἑξακοσιοστός	—	—	—	—	ἑξακοσιάκις
700	ψ'	ἑπτακόσιοι, -αι, -α	ἑπτακοσιοστός	—	—	—	—	ἑπτακοσιάκις
800	ω'	ὀκτακόσιοι, -αι, -α	ὀκτακοσιοστός	—	—	—	—	ὀκτακοσιάκις
900	Ϟ'	ἐνακόσιοι, -αι, -α	ἐνακοσιοστός	—	—	—	—	ἐνακοσιάκις
1000	,α	χίλιοι, -αι, -α	χιλιοστός	—	—	—	χιλιάς	χιλιάκις
2000	,β	δισχίλιοι, -αι, -α	δισχιλιοστός	—	—	—	—	δισχιλιάκις
10000	,ι	μύριοι, -αι, -α	μυριοστός	—	—	—	μυριάς	μυριάκις
20000	,κ	δισμύριοι, -αι, -α	δισμυριοστός	—	—	—	—	δισμυριάκις

Ασκήσεις εμπέδωσης

1) Να μεταφέρετε καθεμιά από τις παρακάτω φράσεις στην πτώση που ζητείται:

α. εἷς στρατιώτης (αιτιατική)

β. μία πόλη (γενική)

γ. τρία μνημεῖον (δοτική)

δ. τέτταρες πολῖται (γενική)

ε. ὄγδοος πόλεμος (δοτική πληθυντικού):

2) Να γράψετε τα τακτικά, τα πολλαπλασιαστικά, τα αναλογικά και τα χρονικά αριθμητικά των παρακάτω αριθμητικών απολύτων.

Απόλυτα	Τακτικά	Πολλαπλασιαστικά	Αναλογικά	Χρονικά
εἷς				
δύο				
τρία				
τέσσαρες				
εἴκοσι(ν)				
πέντε				
ἕξ				
ἐπτὰ				
ὀκτώ				
ἐννέα				
δέκα				
ἑνδεκα				
δώδεκα				
εἴκοσι(ν)				
ἑκατὸν				
χίλιοι				

Β' ΜΕΡΟΣ

ΡΗΜΑΤΑ

Παρεπόμενα (συνακόλουθα) του ρήματος

1. Η **διάθεση** του ρήματος δηλώνει την κατάσταση του υποκειμένου. Οι διαθέσεις είναι **τέσσερις**.

➤ **α. Ενεργητική:** Δηλώνει ότι το υποκείμενο ενεργεί.

π.χ. οί φιλόσοφοι διδάσκουσι τούς νέους.

➤ **β. Παθητική:** Δηλώνει ότι το υποκείμενο δέχεται το αποτέλεσμα μιας ενέργειας.

π.χ. Ἀρίων ὁ κιθαρωδὸς ὑπὸ δελφίνου ἐσώθη.

➤ **γ. Μέση:** Δηλώνει ότι το υποκείμενο ενεργεί και η ενέργεια επιστρέφει στο ίδιο.

π.χ. ὁ παῖς λούεται.

➤ **δ. Ουδέτερη:** Δηλώνει ότι το υποκείμενο βρίσκεται σε μια κατάσταση -ούτε ενεργεί ούτε δέχεται το αποτέλεσμα ενέργειας.

π.χ. ὁ νεανίας καθεύδει (=κοιμάται)

2. Η **φωνή** του ρήματος έχει σχέση με τον τρόπο κλίσης και τις καταλήξεις. Έχουμε **δύο** φωνές:

- **Ενεργητική:** Λήγει στο α' ενικό πρόσωπο σε **-ω ή -μι**

π.χ. παιδεύω, δείκνυμι

- **Μέση:** Λήγει στο α' ενικό πρόσωπο σε **-μαι**

π.χ. παιδεύομαι, δείκνυμαι

Δεν την συγγέω με την διάθεση!

Φωνή => Γραμματική - Διάθεση => Σημασία

3. Ο χρόνος του ρήματος:

✓ Ο Ενεστώτας, ο Μέλλοντας και ο Παρακείμενος, οι οποίοι λέγονται

αρκτικοί χρόνοι.

✓ Ο Παρατατικός, ο Αόριστος και ο Υπερσυντέλικος, οι οποίοι αποκαλούνται ιστορικοί ή παραγόμενοι χρόνοι.

4. Η έγκλιση του ρήματος δηλώνει την ψυχική διάθεση του υποκειμένου. Οι εγκλίσεις είναι τέσσερις:

-Οριστική: Δηλώνει μια πράξη ως πραγματική.

-Υποτακτική: Δηλώνει μια πράξη ως επιθυμητή ή ενδεχόμενη.

-Ευκτική: Δηλώνει μια πράξη ως ευχή του υποκειμένου.

-Προστακτική: Δηλώνει μια πράξη ως προσταγή, αξίωση του υποκειμένου.

5. Πρόσωπο: Δηλώνεται το πρόσωπο του υποκειμένου:

α' ενικό, β' ενικό, γ' ενικό, α' πληθυντικό, β' πληθυντικό, γ' πληθυντικό.

6. Αριθμός: Δηλώνει αν έχουμε ένα ή πολλά υποκείμενα.

❖ Ενικός: ἐγώ λύω (α' ενικό)

❖ Πληθυντικός: ἡμεῖς λύομεν (α' πληθυντικό)

7. Συζυγία: Ονομάζεται ο τρόπος με τον οποίο κλίνονται τα ρήματα στην Ενεργητική, Μέση και Παθητική Φωνή, ανάλογα με τις καταλήξεις.

➤ Πρώτη συζυγία: Περιλαμβάνει τα βαρύτονα ρήματα που λήγουν σε -ω(-ομαι)

π.χ. παιδεύω - παιδεύομαι και τα περισπώμενα ή συνηρημένα σε -αω, -εω, -οω.

➤ Δεύτερη συζυγία: Περιλαμβάνει τα ρήματα που λήγουν σε -μι, -μαι.
π.χ. δείκνυμι- δείκνυμαι

Ονομαστικοί τύποι του ρήματος είναι:

- I. **Απαρέμφατο:** έχει μόνο διάθεση και χρόνο – είναι ρηματικό ουσιαστικό.
- II. **Μετοχή:** είναι ρηματικό τρικατάληκτο επίθετο και έχει διάθεση και χρόνο.

Συστατικά μέρη του ρήματος – Χρήσιμη ορολογία

Το ρήμα χαρακτηρίζεται από δύο θέματα:

1. Χρονικό θέμα: λέγεται εκείνο από το οποίο σχηματίζονται οι τύποιορισμένων χρόνων.

π.χ. γράφ - ω, ἔ-γραφ - ον, γράφ - ω, γέγραφα - α

2. Ρηματικό θέμα: λέγεται εκείνο από το οποίο σχηματίστηκαν όλοι οι χρόνοι του ρήματος με μικρές αλλαγές.

π.χ. Ρηματικό θέμα του ρήματος γράφω είναι το **γραφ-** από το οποίο σχηματίστηκε ο Ενεστώτας **γράφ** και ο Μέλλοντας **γραψ** - (= **γραφ-σ**) και ο Παρακείμενος **γεγραφ-α**

Σημείωση: Το ρηματικό θέμα βρίσκεται πολλές φορές:

1. Στον Αόριστο β'

π.χ. βάλλω, ρημ. θέμα **βαλ-** από τον Αόριστο β' **ἔ-βαλ-ον**,
μανθάνω, ρημ. θέμα **μαθ-** από τον Αόριστο β' **ἔ-μαθ-ον**.

2) σε κάποια λέξη ετυμολογικώς συγγενή με το ρήμα.π.χ. βλάπτ - ω, ρημ. θέμα βλαβ- από τη λέξη βλάβη κηρύττω, ρημ. θέμα κηρυκ- από το κήρυξ (= κήρυκ-ς).

Επίσης:

Ρηματικός χαρακτήρας λέγεται το τελευταίο γράμμα του θέματος του ρήματος αφαιρώντας τα προσφύματα.

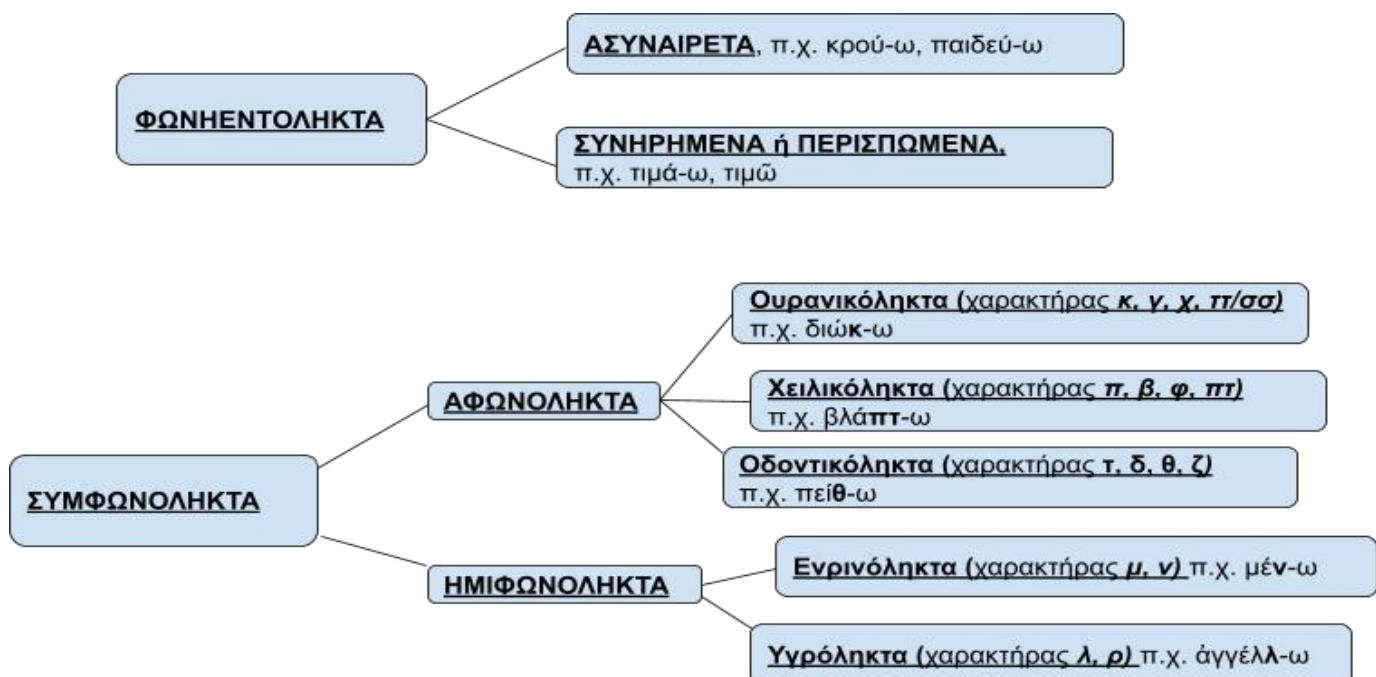
π.χ. Αισθ-άν-ομαι, εύρ-ίσκ-ω.

Χρονικός χαρακτήρας λέγεται το τελευταίο γράμμα του χρονικού θέματος.

π.χ. ἔ-κοψ-α.

Φωνηεντόληκτα - Συμφωνόληκτα

Σύμφωνα με τον χαρακτήρα του ρηματικού θέματος, τα ρήματα διαιρούνται σε φωνηεντόληκτα και συμφωνόληκτα.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΡΗΜΑΤΩΝ

1. ΤΟΝΙΣΜΟΣ

- Ισχύουν οι γενικοί κανόνες τονισμού και οι ειδικές παρατηρήσεις ορισμένων χρόνων, π.χ. του Αορίστου Β.
- Κανένα σύνθετο ρήμα δεν τονίζεται πάνω από την αύξηση ή τον αναδιπλασιασμό του, π.χ. ἤγον - κατήγον
- Στο β' ενικό προστακτικής τονίζω όσο το δυνατόν πιο ψηλά, π.χ. κατάπαυε, κατάπαυσον, πέπαυσο κ.ο.κ.
- Η Προστακτική της Ενεργητικής Φωνής στο β' ενικό πρόσωπο του Ενεστώτα και του Αορίστου τονίζεται στην προπαραλήγουσα, π.χ. κέλευε, κέλευσον, παίδευε, παίδευσον.
- Οι δίφθογγοι αι και οι στο τέλος της Ευκτικής είναι μακρόχρονες: π.χ. κελεύσαι. Στο απαρέμφατο Αορίστου Ενεργητικής Φωνής η δίφθογγος αι είναι κανονικά βραχύχρονη: π.χ. παυδεῦσαι.
- Οι ονοματικοί τύποι, όπου τονίζονται απλοί, εκεί τονίζονται και σύνθετοι.

2. ΑΥΞΗΣΗ

Έχουν οι ιστορικοί χρόνοι (Παρατατικός, Αόριστος, Υπερσυντέλικος), στην Οριστική και μόνο. Ο Υπερσυντέλικος παίρνει αύξηση, εφόσον ακολουθεί σύμφωνο.

ΣΥΛΛΑΒΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ (αν το ρήμα αρχίζει από σύμφωνο)	ΧΡΟΝΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ (αν το ρήμα αρχίζει από φωνήεν)
--	---

Προσθήκη ενός έ-πριν από το θέμα, π.χ. Τοξεύω → έτόξευον Αν το ρήμα αρχίζει από ρ-, γράφεται με 2 ρ, π.χ. Ρίπτω → έρριπτον	Μετατροπή (έκταση) του αρχικού φωνήεντος, ωσεξής: α, ε → η (άγω → ήγον, έλπίζω → ήλπιζον) αι, ει → η (αίρω → ήρουν, εικάζω → ήκαζον) αυ, ευ → ηυ (αυξάνω → ηύξανον, εύχομαι → ηύχόμην) ο → ω (όρίζω → ώριζον) οι → ω (οικίζω → ώκιζον) ι, υ → ι, υ (μακρά) (ιδρύω → ίδρυον, ύβρίζω → ύβριζον)
---	---

• Αν το ρήμα είναι σύνθετο με α' συνθετικό πρόθεση, τότε η αύξηση είναι εσωτερική (μπαίνει μετά την πρόθεση), π.χ. καταλύω → κατέλυον.

!!! ΠΡΟΣΟΧΗ:

συμ(ν)-βάλλω > συν έ-βαλλον

έμ(ν)-βάλλω > έν-έ-βαλλον

συγ(ν)γράφω > συν έ-γραφονέκ-βάλλω > έξ-έ-βαλλον

SOS ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ:

- Κάποια ρήματα που αρχίζουν από ε έχουν αύξηση ει κι όχι η:

έθίζω > είθιζον

έλκω > είλκον

έπομαι > είπόμην

εργάζομαι > είργαζόμην

έρπω > είρπον

έχω > είχον

έω > είων

- Κάποια ρήματα, ενώ αρχίζουν από φωνήεν, αντί να έχουν χρονική αύξηση, έχουν συλλαβική αύξηση:

Συγκεκριμένα:

ώθῶ > έώθουν

ώνοῦμαι > έωνούμην

(κατ)άγνυμι > (κατ)έαξα

3. ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

Έχουν οι συντελικοί χρόνοι (Παρακείμενος και Υπερσυντέλικος) σε όλες τις εγκλίσεις και τους ονοματικούς τύπους.

Συγκεντρωτικός πίνακας αναδιπλασιασμού		
Επανάληψη αρχικού συμφώνου + ε—	συλλαβική αύξηση	χρονική αύξηση
α. ένα σύμφωνο (όχι ρ-, όχι διπλό): π.χ. λύω > λέ-λυ-κα.	α. δύο σύμφωνα χωρίς να υπάρχει συνδυασμός άφωνο + υγρό /ένρινο: π.χ. σπουνάζω > έ-σπούδα-κα	α. φωνήεν: π.χ. άλιεύω > ή-λίεν-κα
β. δύο σύμφωνα: το πρώτο άφωνο (κ, γ, χ, π, β, φ, τ, δ, θ) + το δεύτερο υγρό/ένρινο(λ, ρ, μ, ν) π.χ. βλάπτω > βέ-βλα-φα	β. τρία σύμφωνα: π.χ. στρατεύω > έ-στράτεν-κα	
	γ. διπλό σύμφωνο: ζ, ξ, ψ π.χ. ψαύω > έ-ψαν-κα	
	δ. ρ: π.χ. ρίπτω > έ-ρρι-φ-α	

Ο αναδιπλασιασμός στα σύνθετα με πρόθεση

Στα ρήματα που είναι σύνθετα με πρόθεση ο αναδιπλασιασμός μπαίνει **μετά την πρόθεση**: π.χ. *ἀπο-γράφω > ἀπο-γέ-γραφα*

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

✓ Αττικός αναδιπλασιασμός:

Μερικά από τα ρήματα που το θέμα τους αρχίζει από **α ή ε ή ο** έχουν ιδιαίτερο είδος αναδιπλασιασμού που λέγεται **αττικός αναδιπλασιασμός**, γιατί κυρίως συνηθιζόταν στην **αττική διάλεκτο**. Είναι η επανάληψη των δύο πρώτων φθόγγων του θέματος και συγχρόνως η έκταση του αρχικού φωνήεντος (του **α ή ε σε η και του ο σε ω**).

	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ		ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ	
	ΠΡΚ	ΥΠΡ	ΠΡΚ	ΥΠΡ
1. ἀγείρω	ἀγήγερκα	ἡγηγέρκειν	ἀγήγερμαι	ἡγηγέρμην
2. ἄγω	ἀγήοχα	ἀγηόχειν / ἡγηόχειν	-	-
3. ἀκούω	ἀκήκοα	ἀκηκόειν / ἡκηκόειν	-	-
4. ἀλείφω	ἀλήλιφα	ἡληλίφειν	ἀλήλιμμαι	ἡληλίμμην
5. ἀπόλλυμι	ἀπολώλεκα	ἀπωλωλέκειν	ἀπόλωλα	ἀπωλώλειν
6. ἐλαύνω	ἐλήλακα	ἐληλάκειν	ἐλήλαμαι	ἐληλάμην
7. ἐλέγχω	-	-	ἐλήλεγμαι	ἐληλέγμην
8. ἔρχομαι	ἐλήλυθα	ἐληλύθειν	-	-
9. ἐσθίω	ἐδήδοκα	ἐδηδόκειν	ἐδήδε(σ)μαι	ἐδηδέσμην
10. ὁμνυμι	ὀμώμοκα	ὠωμόκειν	ὀμώμο(σ)ται	ὠωμό(σ)το
11. ὀρύττω	ὀρώρυχα	ὠρωρύχειν	ὀρώρυγμαί	ὠρωρύγμην
12. φέρω	ἐνήνοχα	ἐνηνόχειν	ἐνήνεγμαί	ἐνηνέγμην

Ο/✓ Ανωμαλίες στην αύξηση και στον αναδιπλασιασμό:

1. Ρήματα που παίρνουν δύο αυξήσεις (και ε και η):

ΕΝΣ. βούλομαι δύναμαι μέλλω

ΠΡΤ. ἐβουλόμην / ἠβουλόμην ἐδυνάμην / ἠδυνάμην ἔμελλον / ἤμελλον

ΑΟΡ. ἐβουλήθην / ἠβουλήθην ἐδυνήθην / ἠδυνήθην

2. Ρήματα με εσωτερική και εξωτερική αύξηση:

ΕΝΣ. ἐπανορθῶ ἀνέχομαι ἐνοχλῶ ἀμφισβητῶ ἀμφιγνοῶ

ΠΡΤ. ἐπηνόρθουν ἠνειχόμεν ἠνώχλουν ἠμφεσβήτην ἠμφεγνόουν

ΑΟΡ. ἐπηνόρθωσα ἠνεσχόμεν ἠνώχλησα ἠμφεσβήτησα ἠμφεγνόησα

3. Ρήματα με συλλαβική και χρονική αύξηση:

ΕΝΣ. ὀρῶ ἀλίσκομαι ἀνοίγω

ΠΡΤ. ὥρων ἀνέωγον

ΑΟΡ. ὥρακα / ὥρακα ἔαλων / ἦλων ἀνέωξα

ΠΡΚ. ὥρακα / ὥρακα ἔαλωκα / ἦλωκα ἀνέωχα

ΥΠΡ. ὥράκειν ἀνεώχειν

4. Ρήματα που εκτείνουν το ε σε ει:

ΕΝΣ. ἔχω ἐῶ ἔπομαι ἐργάζομαι ἐστίῳ ἐθίζω ἔλκω

ΠΡΤ. εἶχον εἶων εἰπόμεν εἰργαζόμεν εἰστίων εἰθίζον εἶλκον

ΑΟΡ. εἶασα εἰργασάμην εἰστίασα εἶθισα εἶλκυσα

ΠΡΚ. εἶακα εἰργασμαι εἰστίακα εἶθικα εἶλκυκα

ΥΠΡ. εἰάκειν εἰργάσμην εἰστιάκειν εἰθίκειν εἰλκύκειν

5. Ρήματα με αναδιπλασιασμό ει:

ΕΝΣ. λέγω λαμβάνω συλλέγω διαλέγομαι λαγχάνω

ΠΡΚ. εἶρηκα εἶληφα συνείλοχα διείλεγμαι εἶληχα

ΥΠΡ. εἰρήκειν εἰλήφειν συνειλόχειν διειλέγμην εἰλήχειν

6. Ρήματα που έχουν εξωτερική αύξηση, αν και είναι σύνθετα ή παρασύνθετα:

ΕΝΣ. ἐπίσταμαι ἐναντιοῦμαι ἀμφιέννυμι ἐπείγω ἐγγυῶ ἐμπεδῶ

ΠΡΤ. ἠπιστάμην ἠναντιούμην ἠμφιέννυν ἠπειγον ἠγγύων ἠμπέδουν

7. Ρήματα που έχουν συλλαβική αύξηση, αν και αρχίζουν από φωνήεν:

ΕΝΣ. ὠθῶ ὠνούμαι κατάγνυμι

ΠΡΤ. ἐώθουν ἐωνούμην

ΑΟΡ. ἔωσα ἐωνήθην κατέαξα

ΠΡΚ. ἐώνημαι

8. Ρήματα που έχουν αύξηση άλλοτε στην αρχή και άλλοτε μετά την πρόθεση:

ΕΝΣ. καθίζω καθεύδω κάθημαι

ΠΡΤ. ἐκάθιζον ἐκάθευδον /καθηῦδον ἐκαθήμην /καθήμην

ΑΟΡ. ἐκάθισα

9. Ρήματα που έχουν συλλαβική αύξηση για αναδιπλασιασμό:

ΕΝΣ. γινώσκω γνωρίζω

ΠΡΚ. ἔγνωκα ἐγνώρικα

10. Ρήματα που έχουν επανάληψη αρχικού συμφώνου:

ΕΝΣ. κτῶμαι μιμνήσκομαι πίπτω

ΠΡΚ. κέκτημαι μέμνημαι πέπτωκα

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΘΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

1. Να γράψετε τα σύνθετα ρήματα που προκύπτουν:

ἐκ + ἔπιπτον		ἀπό + ἔστησα	
σύν + γίγνομαι		ἀπό + ἴστημι	
σύν + βαίνω		ὑπό + ὀρῶ	
σύν + ἔβαινον		πρός + σχεῖν	
σύν + λέγω		πρό + σχεῖν	
κατά + ἔχω		παρά + ἴστημι	
περὶ + ἔφερον		ἐπί + ἔλυον	
κατά + ἔζομαι		κατά + ἀγιάζω	

Η ΑΥΞΗΣΗ

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

ενεστώτας	παρατατικός	ενεστώτας	παρατατικός
δακρύω		συμπαιδεύω	
καταλύω		συστρατεύω	
περιβάλλω		διαλύω	
προβουλεύω		φονεύω	
αἰσθάνομαι		ἀκούω	
ίδρύω		ἐλπίζω	
οἰκτίρω		ἱκετεύω	
ἀλίσκομαι		ὑβρίζω	
ἔλκω		εἰκάζω	

ήγουμαι		αὐξάνω	
όρίζω		εὐχομαι	
συλλαμβάνω		οἰκτίρω	
προεκτάσσω		εἰσφέρω	
συγκатаβαίνω		ὑπερβάλλω	
συμμεταβάλλω		συνάγω	
συννοικῶ		παρανομῶ	
ἐγχειρίζω		ἐγκωμιάζω	

2. Να μεταφέρετε κάθε ρήμα στην υποτακτική, αφαιρώντας την αύξηση:

	υποτακτική		υποτακτική
συνεχώρησα		κατέλυσα	
ἐξεκάλυψα		ἤκουσα	
συνέρρευσα		ἠϋξησα	
ἐξέθυσα		ἠγγύησα	
ἤλπισα		ἐνεκωμίασα	
ἐξεπαίδευσα		ἠμφεσβήτησα	
ἐμυθολόγησα		έώρτασα	
ἐνέταξα		διέγραψα	
ῥωρῖσα		ἐδυνάστευσα	
παρενόμησα		ῥωρῖσα	
ῶκοδόμησα		ἐνεχείρῖσα	

Ο ΑΝΑΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα γράφοντας τα ρήματα στην οριστική παρακειμένου και υπερσυντελικού της ίδιας φωνής:

	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος
ρίπτω		
ίδρύω		
φυτεύω		
γινώσκω		
πίπτω		
έγκωμιάζω		
προβουλεύω		
προεκτάσσω		
συμπαιδεύω		
οικοδομῶ		
συστρατεύω		
φονεύω		
ἀκούω		
ἐλπίζω		
ίκετεύω		
φέρω		
παρανομῶ		
ύβριζω		
συσκευάζω		
πνέω		

Α' ΣΥΖΥΓΙΑ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ -ω

Βαρύτονα φωνηεντόληκτα – Ενεργητική Φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	παιδεύ-ω παιδεύ-εις παιδεύ-ει παιδεύ-ομεν παιδεύ-ετε παιδεύ-ουσι(ν)	παιδεύ-ω παιδευ-ης παιδεύ-η παιδεύ-ωμεν παιδεύ-ητε παιδεύ-ωσι(ν)	παιδεύ-οιμι παιδεύ-οις παιδεύ-οι παιδεύ-οιμεν παιδεύ-οιτε παιδεύ-οιεν	- παίδευ-ε παιδευ-έτω - παιδεύ-ετε παιδευ-όντων/ παιδευ-έτωσαν	παιδεύ-ειν ΜΤΧ παιδεύ-ων παιδεύ-ουσα παιδεῦ-ον
Π Ρ Τ	ἐ-παίδευ-ον ἐ-παίδευ-ες ἐ-παίδευ-ε(ν) ἐ-παιδεύο-μεν ἐ-παιδεύ-ετε ἐ-παίδευ-ον	-	-	-	-
Μ Ε Λ	παιδεύ-σ-ω παιδεύ-σ-εις παιδεύ-σ-ει παιδεύ-σ-ομεν παιδεύ-σ-ετε παιδεύ-σ-ουσι(ν)	-	παιδεύ-σ-οιμι παιδεύ-σ-οις παιδεύ-σ-οι παιδεύ-σ-οιμεν παιδεύ-σ-οιτε παιδεύ-σ-οιεν	-	παιδεύ-σειν ΜΤΧ παιδεύ-σων παιδεύ-σουσα παιδεῦ-σον
Α Ο Ρ	ἐ-παίδευ-σ-α ἐ-παίδευ-σ-ας ἐ-παίδευ-σ-ε(ν) ἐ--παιδεύ-σ-αμεν ἐ-παιδεύ-σ-ατε ἐ-παίδευ-σ-αν	παιδεύ-σ-ω παιδεύ-σ-ης παιδεύ-σ-η παιδεύ-σ-ωμεν παιδεύ-σ-ητε παιδεύ-σ-ωσι	παιδεύ-σ-αιμι παιδεύ-σ-αις παιδεύ-σ-αι παιδεύ-σ-αιμεν παιδεύ-σ-αιτε παιδεύ-σ-αιεν	- παίδευ-σ-ον παιδευ-σ-άτω - παιδεύ-σ-ατε παιδευ-σ-άντων/ παιδευ-σ-άτωσαν	παυδεῦσ-αι ΜΤΧ παιδεύσ-ας παιδεύσ-ασα παιδεῦσ-αν
Π Ρ Κ	πε-παίδευ-κ-α πε-παίδευ-κ-ας πε-παίδευ-κ-ε πε-παιδεύ-κ-αμεν πε-παιδεύ-κ-ατε πε-παιδεύ-κ-ασι	πεπαιδευκώς - κυῖα -κός ᾧ, ἧς, ἧ πεπαιδευ-κότες -κυῖαι, -κότα ᾧμεν, ἧτε, ᾧσι(ν)	πεπαιδευκώς - κυῖα -κός εἶην, εἶης, εἶη πεπαιδευ-κότες -κυῖαι, -κότα εἶμεν / εἶμεν, εἶητε / εἶτε, εἶσαν / εἶεν	πεπαιδευκώς - κυῖα -κός ἴσθι, ἔστω πεπαιδευ-κότες -κυῖαι, -κότα ἔστε, ἔστων / ἔστωσαν / ὄντων	πε-παιδευ-κέναι ΜΤΧ πε-παιδευ-κώς πε-παιδευ-κυῖα πε-παιδευ-κός

Υ Π Σ	έ-πεπαιδεύκ-ειν έ-πεπαιδεύκ-εις έ-πεπαιδεύκ-ει έ-πεπαιδεύκ-εμεν έ-πεπαιδεύκ-ετε έ-πεπαιδεύκ-εσαν	-	-	-	-
-------------	---	---	---	---	---

🦁 Σχηματίζεται και μονολεκτικός Παρακείμενος στην Υποτακτική και στην Ευκτική:

πεπαιδεύ - κω, πεπαιδεύ - κοιμι.

Βαρύτονα φωνηεντόληκτα – Μέση Φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤ.	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	παιδεύ-ομαι παιδεύ-ει / η παιδεύ-εται παιδευ-όμεθα παιδεύ-εσθε παιδεύ-ονται	παιδεύ-ωμαι παιδεύ-η παιδεύ-ηται παιδευ-ώμεθα παιδεύ-ησθε παιδεύ-ωνται	παιδευ-οίμην παιδεύ-οιο παιδεύ-οιτο παιδευ-οίμεθα παιδεύ-οισθε παιδεύ-οιντο	- παιδεύ-ου παιδευ-έσθω - παιδεύ-εσθε παιδευ-έσθων / -έσθωσαν	παιδεύ-εσθαι ΜΤΧ παιδευ-όμενος παιδευ-ομένη παιδευ-όμενον
Π Ρ Τ	έ-παιδευ-οίμην έ-παιδεύ-ου έ-παιδεύ-ετο έ-παιδευ-όμεθα έ-παιδεύ-εσθε έ-παιδεύ-οντο	-	-	-	-
Μ Ε Λ	παιδεύ-σ-ομαι παιδεύ-σ-ει / η παιδεύ-σ-εται παιδευ-σ-όμεθα παιδεύ-σ-εσθε παιδεύ-σ-ονται	-	παιδευ-σ-οίμην παιδεύ-σ-οιο παιδεύ-σ-οιτο παιδευ-σ-οίμεθα παιδεύ-σ-οισθε παιδεύ-σ-οιντο	-	παιδεύ-σεσθαι ΜΤΧ παιδευσόμενος παιδευ-σομένη παιδευ-σόμενον

Α Ο Ρ	ἐ-παιδευ-σ-άμην ἐ-παιδεύ-σ-ω ἐ-παιδεύ-σ-ατο ἐ-παιδευ-σ-άμεθα ἐ-παιδεύ-σ-ασθε ἐ-παιδεύ-σ-αντο	παιδεύ-σ-ωμαι παιδεύ-σ-η παιδεύ-σ-ηται παιδευ-σ-ώμεθα παιδεύ-σ-ησθε παιδεύ-σ-ωνται	παιδευ-σ-αίμην παιδεύ-σ-αιο παιδεύ-σ-αιτο παιδευ-σ-αίμεθα παιδεύ-σ-αισθε παιδεύ-σ-αιντο	- παίδευ-σαι παιδευ-σάσθω - παιδεύ-σασθε παιδευ-σάσθων / -σάσθωσαν	παυδεύ-σ-ασθαι MTX παιδευ-σ-άμενος παιδευ-σ-αμένη παιδευ-σ-άμενον
Π Ρ Κ	πε-παίδευ-μαι πε-παίδευ-σαι πε-παίδευ-ται πε-παιδεύ-μεθα πε-παίδευ-σθε πε-παίδευ-νται	πεπαιδευ-μένος -μένη, -μένον ὦ, ἦς, ἦ πεπαιδευ-μένοι -μέναι -μένα ὦμεν, ἦτε, ὦσι(ν)	πεπαιδευ-μένος -μένη, -μένον εἶην, εἶης, εἶη πεπαιδευ-μένοι -μέναι -μένα εἶμεν / εἶμεν εἶητε / εἶτε εἶσαν / εἶεν	- πεπαίδευ-σο πεπαιδεύ-σθω - πεπαίδευ-σθε πεπαιδεύ-σθων / -σθωσαν	πε-παιδεῦ-σθαι MTX πε-παιδευ-σ-άμενος πε-παιδευ-σ-αμένη πε-παιδευ-σ-άμενον
Υ Π Σ	ἐ-πεπαιδεύ-μην ἐ-πεπαίδευ-σο ἐ-πεπαίδευ-το ἐ-πεπαιδεύ-μεθα ἐ-πεπαίδευ-σθε ἐ-πεπαίδευ-ντο	-	-	-	-

Παρατηρήσεις:

1. Τα ρήματα βούλομαι, οἶομαι και ὄψομαι σχηματίζουν το β' ενικό πρόσωπο της Οριστική του Ενεστώτα μόνο σε -ει.
2. Η Προστακτική της Μέσης Φωνής στο β' ενικό στα υπερδισύλλαβα ρήματα τονίζεται στην προπαραλήγουσα: κέλευσαι, παίδευσαι. Η δίφθογγος αι στην κατάληξη είναι κανόνικα βραχύχρονη.
3. Το απαρέμφατο της Μέσης φωνής του Παρακειμένου τονίζεται στην παραλήγουσα: πεπαιδεῦ-σθαι, κεκελεῦ-σθαι.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

1. Να κλίνετε τα ρήματα στην Οριστική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος
ἀγορεύω	ἐβούλευον	τοξεύσω	ἐχόρευσα	κεκώλυκα	ἐπεπαύκειν
ἀγορεύομαι	ἐβουλευόμην	τοξεύσομαι	ἐχορευσάμην	κεκώλυμαι	ἐπεπαύμην

2. Να κλίνετε τα ρήματα στην υποτακτική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

Ενεστώτας	Αόριστος	Παρακείμενος
ἀγορεύω	χορεύσω	κεκώλυκα/ κεκωλυκώς ᾧ

ἀγορεύωμαι	χορεύωμαι	κεκωλυμένος ὦ

3. Να κλίνετε τα ρήματα στην ευκτική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
ἀγορεύοιμι	τοξεύσοιμι	χορεύσαιμι	κεκωλύκοιμι/ κεκωλυκώς εἶην
ἀγορευοίμην	τοξευσοίμην	χορευσαίμην	κεκωλυμένος εἶην

4. Να κλίνετε τα ρήματα ἀγορεύω & κελεύομαι στην προστακτική όλων των χρόνων στη φωνή που δίνονται:

Ενεστώτας	Αόριστος	Παρακειμενος

5. Να γράψετε τα απαρέμφρατα όλων των χρόνων για τα ακόλουθα ρήματα:

	Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
κωλύω				
μηνύω				
ίκετεύω				
φονεύω				
προβουλεύω				

συμπαιδεύω				
συστρατεύω				
παύομαι				
πορεύομαι				
θύομαι				
συγκρούομαι				

6. Να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων για τα ακόλουθα ρήματα:

	Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος
κωλύω				
μηνύω				
ίκετεύω				
φονεύω				
προβουλεύω				
συμπαιδεύω				
συστρατεύω				
παύομαι				
πορεύομαι				
θύομαι				
συγκρούομαι				

7. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα.

Ενεστώτας					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
κωλύεται					
	κινδυνεύετε				
		φονεύοιεν			
			πιστεύετε		
θύει/-η					

8. Να κλίνετε το ρήμα στο χρόνο και στην έγκλιση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα
Ενεστώτα & Παρατατικού:

κωλύω (οριστ)	κωλύομαι	έκώλυον	έκωλυόμην
κωλύω (υποτ.)	κωλυοίμην	-	-
		κώλυε	κωλύου

9. Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στον ίδιο χρόνο και φωνή στις υπόλοιπες εγκλίσεις και ρηματικούς τύπους που ζητούνται:

Οριστική Ενεστ.	Οριστ. Παρατατικού	Ευκτική Ενεστώτα	Προστ. Ενεστώτα
μηνύεις			
ίκετεύει			
φονεύετε			
συμπαιδεύουσι			
Οριστική Ενεστ.	Οριστ. Παρατατικού	Ευκτική Ενεστώτα	Προστ. Ενεστώτα
μηνύει/-η			
ίκετεύεται			
φονεύεσθε			
συμπαιδεύονται			

10. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα στον Μέλλοντα:

Οριστική Μέλλοντα	Ευκτική Μέλλοντα	Μετοχή Μέλλοντα
κωλύσει		
φονεύσετε		
	κελεύσειεν	
	βουλεύσονται	
θύσεσθε		

11. Να κλίνετε το ρήμα στην έγκλιση του Μέλλοντα που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα:

τοξεύσω (οριστ)	τοξεύσομαι	τοξεύσοιμι	τοξευσοίμην

12. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα:

Αόριστος					
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχές
		θηρεύσαιο			
	πιστεύσωμεν				
			λύσατε		
	μηνύσησθε				
ἤκουσαν					

13. Να κλίνετε το ρήμα στο Αόριστο και στην έγκλιση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα:

ἐπαίδευσα	παιδευσάμην	-	-	ἐπαιδευσάμην
		παίδευσον	παίδευσαι	

14. Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στον ίδιο χρόνο και φωνή στις υπόλοιπες εγκλίσεις και ρηματικούς τύπους που ζητούνται:

Οριστική Μέλ.	Οριστ. Αορίστου	Ευκτική Μελ.	Προστ. Αορίστου
ἀλιεύσεις			
ίκετεύσει			
βουλεύσετε			
παύσουσι			
Οριστική Μελ.	Οριστ. Αορίστου	Ευκτική Μελ.	Προστ. Αορίστου
ἀλιεύσει/-η			
ίκετεύσεται			
βουλεύσεσθε			
παύσονται			

15. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα - παρακείμενος & υπερσυντέλικος:

Οριστ. ΠΡΚ	Προστ. ΠΡΚ	Απρφ. ΠΡΚ	Μτχ. ΠΡΚ	Οριστ. ΥΠΡΣ
δεδούλευκας				
	ίκετευκώς ἔστω			
				ἐμεμύνηντο
πεπολίτευσαι				
πεφύκατε				

16. Να κλίνετε το ρήμα στο χρόνο και στην έγκλιση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα- παρακείμενος & υπερσυντέλικος:

δεδούλευκα	δεδούλευμαι	έδεδουλεύκειν	έδεδουλεύμην	-
				δεδούλευσο

17. Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στον ίδιο χρόνο και φωνή στις υπόλοιπες εγκλίσεις και ρηματικούς τύπους που ζητούνται:

Οριστική ΠΡΚ	Οριστική ΥΠΡΣ	Ευκτική ΠΡΚ	Προστ. ΠΡΚ
κεκώλυκας			
πέπαυκε			
κεχορεύκατε			
βεβουλεύκασι			
Οριστική ΠΡΚ	Οριστ. ΥΠΡΣ	Ευκτική ΠΡΚ	Προστ. ΠΡΚ
κεκώλυσαι			
πέπαιται			
κεχορεύσθε			
βεβουλευμένοι είσι			

ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Τα αφωνόληκτα ρήματα, σε γενικές γραμμές, ακολουθούν τον τρόπο κλίσης των φωνηεντόληκτων, με μικρές αλλαγές στα σημεία όπου ο χαρακτήρας του θέματος συναντά κάποιο άλλο σύμφωνο.

! Βοηθητικό είναι να σκέφτομαι πώς σχηματίζεται το ρ. στα νέα ελληνικά, καθώς και σχετικά ομόρριζα.

Π.χ. Ο μέλλοντας του ρ. γράφω είναι γράψω (ν.ε. θα γράψω), ενώ ο μέσος παρακείμενος είναι γέγραμμαι (ν.ε. γράμμα).

<u>Κατηγορία ρήματος</u>	<u>Μέλλοντας +</u> <u>Αόριστος</u>	<u>Πρκ + Υπρσ</u> <u>ενεργητικής</u>	<u>Πρκ + Υπρσ</u> <u>μέσης</u>
<u>Ουρανικόληκτα</u> (χαρ/ρας: κ, γ, χ, ττ/σσ)	ξ (π.χ. διώξω, έδιώξα)	χ (π.χ. δεδίωχα, έδεδιώχην)	γμ (π.χ. δεδίωγμαι, έδεδιώγμην)
<u>Χειλικόληκτα</u> (χαρ/ρας: π, β, φ, πτ)	ψ (π.χ. γράψω, έγραψα)	φ (π.χ. γέγραφα, έγεγράφη)	μμ (π.χ. γέγραμμαι, έγεγράμμην)
<u>Οδοντικόληκτα</u> (χαρ/ρας: τ, δ, θ, ζ)	σ (π.χ. πείσω, έπεισα)	κ (π.χ. πέπεικα, έπεπείκει)	σμ (π.χ. πέπεισμαι, έπεπείσμην)

Ακολουθούν αναλυτικά υποδείγματα κλίσεων:

Βαρύτονα ουρανικόληκτα – Ενεργητική Φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	πράττ-ω πράττ-εις πράττ-ει πράττ-ομεν πράττ-ετε πράττουσι(ν)	πράττ-ω πράττ-ης πράττ-η πράττ-ωμεν πράττ-ητε πράττ-ωσι(ν)	πράττ-οιμι πράττ-οις πράττ-οι πράττ-οιμεν πράττ-οιτε πράττ-οιεν	- πράττ-ε πράττ-έτω - πράττ-ετε πράττ-όντων/ πράττ-έτωσαν	πράττ-ειν ΜΤΧ πράττ-ων πράττ-ουσα πράττ-ον
Π Ρ Τ	ἔ-πραττ-ον ἔ-πραττ-εις ἔ-πραττ-ε(ν) ἐ-πράττ-ομεν ἐ-πράττ-ετε ἔ-πραττ-ον	-	-	-	-
Μ Ε Λ Λ.	πράξ-ω πράξ-εις πράξ-ει πράξ-ομεν πράξ-ετε πράξ-ουσι(ν)	-	πράξ-οιμι πράξ-οις πράξ-οι πράξ-οιμεν πράξ-οιτε πράξ-οιεν	-	ΑΠΡ πράξ-ειν ΜΤΧ πράξ-ων πράξουσα πράξ-ον
Α Ο Ρ	ἔ-πραξ-α ἔ-πραξ-ας ἔ-πραξ-ε(ν) ἐ-πράξ-αμεν ἐ-πράξ-ατε ἔ-πραξ-αν	πρά-ξ-ω πρά-ξ-ης πρά-ξ-η πρά-ξ-ωμεν πρά-ξ-ητε πρά-ξ-ωσι	πρά-ξ-ιμι πρά-ξ-αις πρά-ξ-αι πρά-ξ-αμεν πρά-ξ-ατε πρά-ξ-αιεν	- πρά-ξ-ον πρά-ξ-άτω - πρά-ξ-ατε πρά-ξ-άντων / πρά-ξ-άτωσαν	ΑΠΡ πρά-ξ-αι ΜΤΧ πρά-ξ-ας πρά-ξ-ασα πρά-ξ-αν
Π Ρ Κ	πέ-πρα--α πέ-πρα-χ-ας πέ-πρα-χ-ε πε-πρά-χ-αμεν πε-πρά-χ-ατε πε-πρά-χ-ασι	πεπραχώς, --χυῖα, χός ῶ, ῆς, ῆ πεπραχότες, χυῖαι, χότα ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	πεπραχώς -χυῖα -χός εἶην, εἶης, εἶη πεπραχότες -χυῖαι, -χότα εἶμεν / εἶμεν, εἶητε / εἶτε, εἶσαν / εἶεν	πεπραχώς -χυῖα-χός ἴσθι, ἔστω πεπραχότες -χυῖαι, -χότα ἔστε, ἔστων / ἔστωσαν / ὄντων	ΑΠΡ πε-πρα-χ-έναι ΜΤΧ πε-πρα-χ-ώς πε-πρα-χ-υῖα πε-πρα-χ-ός
Υ Π Σ	ἐ-πεπρά-χ-ειν ἐ-πεπρά-χ-εις ἐ-πεπρά-χ-ει ἐ-πεπρά-χ-εμεν ἐ-πεπρά-χ-ετε ἐ-πεπρά-χ-εσαν	-	-	-	-

Βαρύτονα ουρανικόληκτα - Μέση φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	πράττ-ομαι πράττ-ει / η πράττ-εται πραττ-όμεθα πράττ-εσθε πράττ-ονται	πράττ-ωμαι πράττ-η πράττ-ηται πραττ-ώμεθα πράττ-ησθε πράττ-ωνται	πραττ-οίμην πράττ-οιο πράττ-οιτο πραττ-οίμεθα πράττ-οισθε πράττ-οιντο	- πράττ-ου πραττ-έσθω - πράττ-εσθε πραττ-έσθων / -έσθωσαν	ΑΠΡ πράττ-εσθαι MTX πραττ-όμενος πραττ-ομένη πραττ-όμενον
Π Ρ Τ	ἐ-πραττ-όμην ἐ-πράττ-ου ἐ-πράττ-ετο ἐ-πραττ-όμεθα ἐ-πράττ-εσθε ἐ-πράττ-οντο	-	-	-	-
Μ Ε Λ	πρά-ξ-ομαι πρά-ξ-ει / η πρά-ξ-εται πρα-ξ-όμεθα πρά-ξ-εσθε πρά-ξ-ονται	-	πρα-ξ-οίμην πρά-ξ-οιο πρά-ξ-οιτο πρα-ξ-οίμεθα πρά-ξ-οισθε πρά-ξ-οιντο	-	ΑΠΡ πρά-ξ-εσθαι MTX πρα-ξ-όμενος πρα-ξ-ομένη πρα-ξ-όμενον
Α Ο Ρ	ἐ-πρα-ξ-άμην ἐ-πρά-ξ-ω ἐ-πρά-ξ-ατο ἐ-πρα-ξ-άμεθα ἐ-πρά-ξ-ασθε ἐ-πρά-ξ-αντο	πρά-ξ-ωμαι πρά-ξ-η πρά-ξ-ηται πρα-ξ-ώμεθα πρά-ξ-ησθε πρά-ξ-ωνται	πρα-ξ-αίμην πρά-ξ-αιο πρά-ξ-αιτο πρα-ξ-αίμεθα πρά-ξ-αισθε πρά-ξ-αιντο	- πρᾶ-ξαι πρα-ξάσθω - πρά-ξασθε πρα-ξάσθων / -ξάσθωσαν	ΑΠΡ πρά-ξ--ασθαι MTX πραξ-άμενος πραξ-αμένη πραξ-άμενον
Π Ρ Κ	πέ-πρα-γμαι πέ-πρα-ξαι πέ-πρα-κται πε-πρά-γμεθα πέ-πρα-χθε πε-πρα-γμένοι εισίν	πεπρα-γμένος -γμένη, -γμένον ῶ, ῆς, ῆ πεπρα-γμένοι -γμέναι -γμένα ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	πεπρα-γμένος -γμένη, γμένον εἶην, εἶης, εἶη πεπρα-γμένοι -γμέναι -γμένα εἶημεν / εἶμεν εἶητε / εἶτε εἶησαν/ εἶεν	- πέπρα-ξο πεπρά-χθω - πέπρα-χθε πεπρά-χθων / -χθωσαν	ΑΠΡ πε-πρᾶ-χθαι MTX πε-πρα-γμένος πε-πρα-γμένη πε-πρα-γμένον
Υ Π Ρ Σ	ἐ-πε-πρά-γμην ἐ-πέ-πρα-ξο ἐ-πέ-πρα-κτο ἐ-πε-πρά-γμεθα ἐ-πέ-πρα-χθε πε-πραγμένοι ἦσαν				

Βαρύτονα χειλικόληκτα – Ενεργητική Φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	βλάπτ-ω βλάπτ-εις βλάπτ-ει βλάπτ-ομεν βλάπτ-ετε βλάπτ-ουσι(ν)	βλάπτ-ω βλάπτ-ης βλάπτ-η βλάπτ-ωμεν βλάπτ-ητε βλάπτ-ωσι(ν)	βλάπτ-οιμι βλάπτ-οις βλάπτ-οι βλάπτ-οιμεν βλάπτ-οιτε βλάπτ-οιεν	- βλάπτ-ε βλαπτ-έτω - βλάπτ-ετε βλαπτ-όντων/ βλαπτ-έτωσαν	βλάπτ-ειν ΜΤΧ βλάπτ-ων βλάπτ-ουσα βλάπτ-ον
Π Ρ Τ	ἔ-βλαπτ-ον ἔ-βλαπτ-ες ἔ-βλαπτ-ε(ν) ἔ- βλάπτ-ομεν ἔ- βλάπτ-ετε ἔβλαπτ-ον	-	-	-	-
Μ Ε Λ	βλά-ψ-ω βλά-ψ-εις βλά-ψ-ει βλά-ψ-ομεν βλά-ψ-ετε βλά-ψ-ουσι(ν)	-	βλά-ψ-οιμι βλά-ψ-οις βλά-ψ-οι βλά-ψ-οιμεν βλά-ψ-οιτε βλά-ψ-οιεν	-	ΑΠΡ βλά-ψ-ειν ΜΤΧ βλά-ψ--ων βλά-ψ-ουσα βλά-ψ-ον
Α Ο Ρ	ἔ-βλα-ψ-α ἔ-βλα-ψ-ας ἔ-βλα-ψ-ε(ν) ἔ-βλά-ψ-αμεν ἔ-βλά-ψ-ατε ἔ-βλα-ψ-αν	βλά-ψ-ω βλά-ψ-ης βλά-ψ-η βλά-ψ-ωμεν βλά-ψ-ητε βλά-ψ-ωσι	βλά-ψ-αιμι βλά-ψ-αις βλά-ψ-αι βλά-ψ-αιμεν βλά-ψ-αιτε βλά-ψ-αιεν	- βλά-ψ-ον βα-ψ-άτω - βλά-ψ-ατε βλα-ψ-άντων / βλα-ψ-άτωσαν	ΑΠΡ βλά-ψ-αι ΜΤΧ βλά-ψ--ας βλά-ψ-ασα βλά-ψ-αν
Π Ρ Κ	βέ-βλα-φ-α βέ-βλα-φ-ας βέ-βλα-φ-ε βε-βλά-φ-αμεν βε-βλά-φ-ατε βε-βλά-φ-ασι	βεβλαφώς, -φυῖα, φός ᾧ, ἦς, ἦ βεβλαφότες, φυῖαι, φότα ᾧμεν, ἦτε, ᾧσι(ν)	βεβλαφώς -φυῖα -φός εἶην, εἶης, εἶη βεβλαφότες -φυῖαι, -φότα εἶημεν / εἶμεν, εἶητε / εἶτε, εἶησαν / εἶεν	βεβλαφώς-φυῖα-φός ἴσθι, ἔστω βεβλαφότες-φυῖαι -φότα ἔστε, ἔστων / ἔστωσαν / ὄντων	ΑΠΡ βε-βλα-φ-έναι ΜΤΧ βε-βλα-φ-ώς βε-βλα-φ-υῖα βε-βλα-φ-ός
Υ Π Σ	ἔ-βε-βλά-φ-ειν ἔ-βε-βλά-φ-εις ἔ-βε-βλά-φ-ει ἔ-βε-βλά-φ-εμεν ἔ-βε-βλά-φ-ετε ἔ-βε-βλά-φ-εσαν	-			

Βαρύτονα χειλικόληκτα – Μέση Φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	βλάπτ-ομαι βλάπτ-ει / η βλάπτ-εται βλαπτ-όμεθα βλάπτ-εσθε βλάπτ-ονται	βλάπτ-ωμαι βλάπτ-η βλάπτ-ηται βλαπτ-ώμεθα βλάπτ-ησθε βλάπτ-ωνται	βλαπτ-οίμην βλάπτ-οιο βλάπτ-οιτο βλαπτ-οίμεθα βλάπτ-οισθε βλάπτ-οιντο	- βλάπτ-ου βλαπτ-έσθω - βλάπτ-εσθε βλαπτ-έσθων / -έσθωσαν	ΑΠΡ βλάπτ-εσθαι MTX βλαπτ-όμενος βλαπτ-ομένη βλαπτ-όμενον
Π Ρ Τ	ἐ-βλαπτ-όμην ἐ-βλάπτ-ου ἐ-βλάπτ-ετο ἐ-βλαπτ-όμεθα ἐ-βλάπτ-εσθε ἐ-βλάπτ-οντο	-	-	-	-
Μ Ε Λ	βλά-ψ-ομαι βλά-ψ-ει / η πρά-ψ-εται βλα-ψ-όμεθα βλά-ψ-εσθε βλά-ψ-ονται	-	βλα-ψ-οίμην βλά-ψ-οιο βλά-ψ-οιτο βλα-ψ-οίμεθα βλά-ψ-οισθε βλά-ψ-οιντο	-	ΑΠΡ βλά-ψ-εσθαι MTX βλα-ψ-όμενος βλα-ψ-ομένη βλα-ψ-όμενον
Α Ο Ρ	ἐ-βλα-ψ-άμην ἐ-βλά-ψ-ω ἐ-βλά-ψ-ατο ἐ-βλα-ψ-άμεθα ἐ-βλά-ψ-ασθε ἐ-βλά-ψ-αντο	βλά-ψ-ωμαι βλά-ψ-η βλά-ψ-ηται βλα-ψ-ώμεθα βλά-ψ-ησθε βλά-ψ-ωνται	βλα-ψ-αίμην βλά-ψ-αιο βλά-ψ-αιτο βλα-ψ-αίμεθα βλά-ψ-αισθε βλά-ψ-αιντο	- βλά-ψαι βλα-ψάσθω - βλά-ψασθε βλα-ψάσθων / -ψάσθωσαν	ΑΠΡ βλά-ψ-ασθαι MTX βλαψ-άμενος βλαψ-αμένη βλαψ-άμενον
Π Ρ Κ	βέ-βλα-μμαι βέ-βλα-ψαι βέ-βλα-πται βε-βλά-μμεθα βέ-βλα-φθε βε-βλα-μμένοι εισίν	βεβλα-μμένος -μμένη, -μμένον ᾧ, ἧς, ἧ βεβλα-μμένοι -μμέναι -μμένα ᾧμεν, ἧτε, ᾧσι(ν)	βεβλα-μμένος -μμένη, μμένον εἶην, εἶης, εἶη βεβλα-μμένοι -μμέναι -μμένα εἶημεν / εἶμεν εἶητε / εἶτε εἶησαν/ εἶεν	- βέβλα-ψο βεβλά-φθω - βέβλα-φθε βεβλά-φθων / -φθωσαν	ΑΠΡ βε-βλά-φθαι MTX βε-βλα-μμένος βέ-βλα-μμένη βε-βλα-μμένον
Υ Π Ρ Σ	ἐ-βε-βλά-μμην ἐ-βέ-βλα-ψο ἐ-βέ-βλα-πτο ἐ-βε-βλά-μμεθα ἐ-βέ-βλα-φθε βε-βλαμμένοι ἦσαν				

Βαρύτονα οδοντικόληκτα – Ενεογητική Φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	πείθ-ω πείθ-εις πείθ-ει πείθ-ομεν πείθ-ετε πείθ-ουσι(ν)	πείθ-ω πείθ-ης πείθ-η πείθ-ωμεν πείθ-ητε πείθ-ωσι(ν)	πείθ-οιμι πείθ-οις πείθ-οι πείθ-οιμεν πείθ-οιτε πείθ-οιεν	- πειθ-έτω - πειθ-ετε πειθ-όντων/ πειθ-έτωσαν	πείθ-ειν ΜΤΧ πείθ-ων πείθ-ουσα πειθ-ον
Π Ρ Τ	ἔπειθ-ον ἔ-πειθ-εις ἔ-πειθ-ε(ν) ἐπείθ-ομεν ἐ-πείθ-ετε ἔ-πειθ-ον	-	-	-	-
Μ Ε Λ	πεί-σ-ω πεί-σ-εις πεί-σ-ει πεί-σ-ομεν πεί-σ-ετε πεί-σ-ουσι(ν)	-	πεί-σ-οιμι πεί-σ-οις πεί-σ-οι πεί-σ-οιμεν πεί-σ-οιτε πεί-σ-οιεν	-	ΑΠΡ πεί-σ-ειν ΜΤΧ πεί-σ--ων πεί-σ-ουσα πειθ-ον
Α Ο Ρ	ἔ-πει-σ-α ἔ-πει-σ-ας ἔ-πει-σ-ε(ν) ἐ-πεί-σ-αμεν ἐ-πεί-σ-ατε ἔ-πει-σ-αν	πεί-σ-ω πεί-σ-ης πεί-σ-η πεί-σ-ωμεν πεί-σ-ητε πεί-σ-ωσι	πεί-σ-αιμι πεί-σ-αις πεί-σ-αι πεί-σ-αιμεν πεί-σ-αιτε πεί-σ-αιεν	- πειθ-σ-ον πειθ-σ-άτω - πεί-σ-ατε πειθ-σ-άντων / πειθ-σ-άτωσαν	ΑΠΡ πειθ-σ-αι ΜΤΧ πεί-σ--ας πεί-σ-ασα πειθ-σ-αν
Π Ρ Κ	πέ-πει-κ-α πέ-πει-κ-ας πέ-πει-κ-ε πε-πεί-κ-αμεν βε- πε-πεί-κ-ατε πε-πεί-κ-ασι	πεπεικώς, -κυῖα, κός ῶ, ῆς, ῆ πεπεικότες, κυῖαι, κότα ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	πεπεικώς, -κυῖα, κός εἶην, εἶης, εἶη πεπεικότες, κυῖαι, κότα εἶημεν / εἶμεν, εἶητε / εἶτε, εἶησαν / εἶεν	πεπεικώς-κυῖα-κός ἴσθι, ἔστω πεπεικότες-κυῖαι -κότα ἔστε, ἔστων / ἔστωσαν / ᾔντων	ΑΠΡ πε-πει-κ-έναι ΜΤΧ πε-πει-κ-ώς πε-πει-κ-υῖα πε-πει-κ-ός
Υ Π Σ	ἐ-πε-πεί-κ-ειν ἐ-πε-πεί-κ-εις ἐ-πε-πεί-κ-ει ἐ-πε-πεί-κ-εμεν ἐ-πε-πεί-κ-ετε ἐ-πε-πεί-κ-εσαν	-	-	-	-

Βαρύτονα οδοντικόληκτα - Μέση φωνή

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡ.
Ε Ν Σ	πείθ-ομαι πείθ-ει / η πείθ-εται πειθ-όμεθα πείθ-εσθε πείθ-ονται	πείθ-ωμαι πείθ-η πείθ-ηται πειθ-ώμεθα πείθ-ησθε πείθ-ωνται	πειθ-οίμην πείθ-οιο πείθ-οιτο πειθ-οίμεθα πείθ-οισθε πείθ-οιντο	- πείθ-ου πειθ-έσθω - πείθ-εσθε πειθ-έσθων / -έσθωσαν	ΑΠΡ πείθ-εσθαι ΜΤΧ πειθ-όμενος πειθ-ομένη πειθ-όμενον
Π Ρ Τ	ἐ-πειθ-οίμην ἐ-πείθ-ου ἐ-πείθ-ετο ἐ-πειθ-όμεθα ἐ-πείθ-εσθε ἐ-πείθ-οντο	-	-	-	-
Μ Ε Λ Λ	πεί-σ-ομαι πεί-σ-ει / η πεί-σ-εται πει-σ-όμεθα πεί-σ-εσθε πεί-σ-ονται	-	πει-σ-οίμην πεί-σ-οιο πεί-σ-οιτο πει-σ-οίμεθα πεί-σ-οισθε πεί-σ-οιντο	-	ΑΠΡ πεί-σ-εσθαι ΜΤΧ πει-σ-όμενος πει-σ-ομένη πει-σ-όμενον
Α Ο Ρ	ἐ-πει-σ-άμην ἐ-πεί-σ-ω ἐ-πεί-σ-ατο ἐ-πει-σ-άμεθα ἐ-πεί-σ-ασθε ἐ-πεί-σ-αντο	πεί-σ-ωμαι πεί-σ-η πεί-σ-ηται πει-σ-ώμεθα πεί-σ-ησθε πεί-σ-ωνται	πει-σ-αίμην πεί-σ-αιο πεί-σ-αιτο πει-σ-αίμεθα πεί-σ-αισθε πεί-σ-αιντο	- πεί-σαι πει-σάσθω - πεί-σασθε πει-σάσθων / -σάσθωσαν	ΑΠΡ πεί-σ-ασθαι ΜΤΧ πει-σ-άμενος πει-σ-αμένη πει-σ-άμενον
Π Ρ Κ	πέ-πει-σμαι πέ-πει-σαι πέ-πει-σται πε-πεί-σμεθα πέ-πει-σθε πε-πει-σμένοι εισίν	πεπεισμένος -σμένη, -σμένον ῶ, ῆς, ῆ πεπεισμένοι -σμέναι -σμένα ῶμεν, ῆτε, ῶσι(ν)	πεπεισμένος -σμένη, -σμένον εἶην, εἶης, εἶη πεπεισμένοι -σμέναι -σμένα εἶμεν / εἶμεν εἶητε / εἶτε εἶσαν / εἶεν	- πέπει-σο πεπεί-σθω - πέπει-σθε πεπεί-σθων / -σθωσαν	ΑΠΡ πε-πει-σθαι ΜΤΧ πε-πει-σμένος πε-πει-σμένη πε-πει-σμένον
Υ Π Ρ Σ	ἐ-πε πεί-σμην ἐ-πέ-πει-σο ἐ-πέ-πει-στο ἐ-πε-πεί-σμεθα ἐ-πέ-πει-σθε πε-πεισμένοι ἦσαν				

Θυμάμαι ότι:

❖ Τα ρήματα **ελέγχομαι, πέμπομαι, κάμπτομαι διατηρούν** το γ ή το μ στο μέσο Παρακείμενο και Υπερσυντέλικο πριν από τον ρηματικό χαρακτήρα:

πέπεμμαι	ἐλήλεγμαι
πέπεμψαι	ἐλήλεγξαι
πέπεμπται	ἐλήλεγκται
πεπέμμεθα	ἐληλέγμεθα
πέπεμφθε	ἐλήλεγχθε
πεπεμμένοι εισί(ν)	ἐληλεγμένοι εισί(ν)

Ο Παρακείμενος και ο Υπερσυντέλικος της Μέσης Φωνής των αφωνόληκτων ρημάτων σχηματίζουν **περιφραστικά** το γ **πληθυντικό πρόσωπο της Οριστικής** από τη **μετοχή** του Παρακειμένου Μέσης Φωνής και το ρήμα **εἰμί** στον Ενεστώτα και στον Παρατατικό αντίστοιχα.

π.χ.: δεδεγμένοι εισί/ δεδεγμένοι ἦσαν, λελειμμένοι εισί/ λελειμμένοι ἦσαν

Το δίχρονο της παραλήγουσας είναι συνήθως **βοαχύ**, οπότε παίρνει πάντα οξεία, π.χ. βλάψαι, γεγράφθαι.

Εξαιρέσεις: πράττω, κηρύττω, φρίττω, θλίβω, τρίβω, μαστίζω → έχουν το δίχρονο **μακρό**, οπότε προσαρμόζω ανάλογα τον τονισμό, π.χ. πρᾶξαι.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Όσα ρήματα έχουν ε μπροστά από τον ρηματικό χαρακτήρα τρέπουν στον ενεργητικό Παρακείμενο το ε αυτό σε ο και στον Μέσο Παρακείμενο συνήθως σε α:

ΕΝΣ.	τρέπω	τρέφω	στρέφω	πέμπω	κλέπτω
ΠΡΚ Ε.Φ.	τέτροφα	τέτροφα	ἔστροφα	πέπομφα	κέκλοφα
ΠΡΚ Μ.Φ.	τέτραμμαι	τέθραμμαι	ἔστραμμαι	πέπεμμαι	κέκλεμμαι

• ✓ Τα ρήματα **γεύομαι, θραύομαι, κελεύομαι, κρούομαι, λούομαι, σείομαι** σχηματίζουν τον **Παρακείμενο σε -σμαι**, παρόλο που είναι

φωνηεντόληκτα:

γεύομαι: γέγευσμαι

θραύομαι: τέθραυσμαι

κελεύομαι: κεκέλευσμαι

κρούομαι: κέκρουσμαι

λούομαι: λέλουσμαι

σείομαι: σέσεισμαι

✓ Τα υπερδισύλλαβα οδοντικόληκτα ρήματα σε -ίζω, σχηματίζουν τον **Μέλλοντα** συνηρημένο σε - ιῶ, όπως τα -εω,-ῶ:

π.χ. κομίζω – κομιῶ

! Ο Μέλλοντας των ενρινόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων κλίνεται καιαυτός όπως των υπερδισύλλαβων σε –ίζω (δηλαδή συνηρημένα)

: π.χ: σφάλω D σφαλῶ.

✓ **Παρακείμενος β'**

Ο ενεργητικός Παρακείμενος πολλών ρημάτων λέγεται δεύτερος όταν σχηματίζεται **χωρίς το χρονικό χαρακτηρισμό** του απλού Παρακειμένου.

π.χ.

κτείνω – (ἀπ)ἔκτονα - (ἀπ)ἐκτόνειν

τίκτω - τέτοκα - ἐτετόκειν

λείπω - λέλοιπα-ἐλελοίπειν

φαίνω - πέφηνα πεφήνειν

μαίνομαι- μέμηνα - ἐμεμήνην

πράττω – πέπραγα - ἐπεπράγειν

κράζω - κέκραγα - ἐκεκράγειν

✓ Ποσότητα δίχρονων φωνηέντων

- i. Τα ρήματα σε -ιω και -υω έχουν το δίχρονο της κατάληξης μακρό. Εξαιρούνται τα ρήματα ἐσθίω, ἐπαΐω, ἐλκύω, ἀνύ(τ)ω, ἀρύ(τ)ω, πτύω, μεθύω που έχουν το -υ βραχύ. Τέλος, το ρήμα φύω στους συγγραφείς της αττικής περιόδου έχει το -υ βραχύ μπροστά από φωνήεν και μακρό μπροστά από σύμφωνο.
- ii. Τα φωνηεντόληκτα ρήματα που έχουν θεματικό χαρακτήρα βραχύ τον εκτείνουν μπροστά από το σύμφωνο των καταλήξεων. Όμως τα ρήματα θύω, λύω, ἀνύω, ἐλκύω έχουν το θεματικό τους χαρακτήρα βραχύ.
- iii. Το ρήμα δύνω έχει το δίχρονο μακρό στον Παρακείμενο Ενεργητικής Φωνής και βραχύ στον Μέσο.
- iv. Τα χειλικόληκτα ρήματα σε -πτω έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας βραχύ. Εξαιρούνται τα ρήματα ῥίπτω, κύπτω, νίπτω, πίπτω.
- v. Τα ουρανικόληκτα ρήματα σε -ττω έχουν το δίχρονο της παραλήγουσας βραχύ. Εξαιρούνται τα ρήματα πρᾶττω, κηρύττω, φρίττω.
- vi. Τα οδοντικόληκτα ρήματα σε -ζω, -αζω, -ιζω, -υζω έχουν το δίχρονο βραχύ. Εξαιρούνται τα ρήματα που δηλώνουν φωνή ή ήχο, π.χ: κράζω.
- vii. Τα ρήματα σε -ίνω, -ύνω, -ίρω, -ύρω έχουν το δίχρονο μακρό. Τα ρήματα βάλλω, σφάλλω, κάμνω έχουν το δίχρονο βραχύ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Γενική εφαρμογή

Να χαρακτηρίσετε κάθε ρήμα ως προς τον χαρακτήρα του και να γράψετε δίπλα ένα παράγωγο ουσιαστικό της νέας ελληνικής.

<u>Αφωνόληκτο ρήμα</u>	<u>Κατηγορία</u>	<u>Είδος</u>
διορύττω		
προστρίβω		
διαψεύδω		
κατατάττω		
ύπαρχω		
κτίζω		
συρράπτω		
ύφαρπάζω		
ἀποπέμπω		
συνάπτω		
συλλογίζομαι		
ταράσσω		
ύπολείπομαι		
ἐξελέγχω		
διακομίζω		
ἐκτρέφω		
καταδιώκω		
ἀντανάγομαι		
ψηφίζω		
βλάπτω		

1. Να κλίνετε τα ρήματα στην οριστική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

Ενεστ.	Πρτ	Μέλ.	Αόρ.	Πρκ.	Υπρσ.
φράζω	ἐφύλαττον	βλάψω	ἐκόμισα	πέπραχα	ἐκεκρούφειν
φράζομαι	ἐφυλαττόμην	βλάψομαι	ἐκομισάμην	πέπραγμαι	ἐκεκρούμην

2. Να κλίνετε τα ρήματα στην υποτακτική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται τα ρήματα:

Ενεστώτας	Αόριστος	Παρακείμενος
φράζω	κομίσω	πεπράχω/ πεπραχώς ᾶ

φράζωμαι	κομίσωμαι	πεπραγμένος ὦ

3. Να κλίνετε τα ρήματα στην ευκτική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

Ενεστ.	Μέλ.	Αόρ.	Παρακείμενος
φράζοιμι	βλάψοιμι	κομίσαιμι	πεπράχοιμι/ πεπραχώς εἶην
φραζοίμην	βλαψοίμην	κομισαίμην	πεπραγμένος εἶην

4. Να κλίνετε τα ρήματα κόπτω & φυλάττομαι στην προστακτική όλων των χρόνων στη φωνή που δίνονται:

Ενεστώτας	Αοριστος	Παρακείμενος

5. Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων για τα ακόλουθα ρήματα στη φωνή που δίνονται:

	Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμ.
διδάσκω				
πέμπω				
λήγω				
κλέπτω				

ταράττω				
κομίζω				
φυλάττομαι				
καλύπτομαι				
ψεύδομαι				
βιάζομαι				

6. Να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων για τα ακόλουθα ρήματα στη φωνή που δίνονται:

	Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακειμ.
διδάσκω				
πέμπω				
λήγω				
κλέπτω				
ταράττω				
κομίζω				
φυλάττομαι				
καλύπτομαι				
ψεύδομαι				
βιάζομαι				

7. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα στον Ενεστώτα:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτ.	Απαρ.	Μτχ
τρέπουν					
	δοξάζονται				
		θαυμάζοι			
			βρέχετε		
πράττεται					

8. Να γράψετε τους τύπους στον Παρατατικό:

Ενεστώτας	Παρατατικός	Ενεστώτας	Παρατατικός
δικάζουν		άθροίζεις	
κρύπτετε		άρπάζονται	
τυγχάνομεν		ελπίζομεν	
πειθόμεθα		ορίζεις	
βούλει/-η		αισθάνονται	
βλάπτεις		αγοράζετε	
λείπεται		αναγκάζει/-η	
λείπετε		υφαίνει	
λέγομεν		ευχόμεθα	
λέγομαι		υβρίζουν	

9. Να μετατρέψετε τα ρήματα σε Ενεστώτα:

ἠτίμαζον (γ' πλ) ἔληγες ἐνετύγχανες παρεσκευάζετο ἐξωπλίζου ἐγράφοντο ἐβουλόμην ἐκαλύπτεσθε ἐδίωκες ἐξήλειφε διηγωνίζοντο	
--	--

10. Να κλίνετε το ρήμα στο χρόνο και στην ἐγκλίση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα- Ενεστώτας & Παρατατικός:

δικάζω (οριστ)	δικάζομαι	ἐδίκαζον	ἐδικαζόμην
δικάζω (υποτ)	δικάζοιμι	δικαζοίμην	-
			δικάζου

11. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα- Μέλλοντας:

οριστ.μέλ.	ευκτ.μέλ.	μτχ.μέλ.
παρασκευάσετε		
	κόψοι	
φυλάγονται		
	δοξάσοιεν	

12. Να κλίνετε το ρήμα στο Μέλλοντα και στην έγκλιση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα:

τάξω	τάξομαι	τάξοιμι	ταξοίμην

13. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα- Αόριστος:

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ.
	στρέψωσι				
		τρέξαιντο			
			δίδαξον		
παρετάξατο					
διεγράψω					

14. Να κλίνετε το ρήμα στον Αόριστο και στην έγκλιση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα της ίδιας φωνής:

έγραψάμην	γράψαιμι	έγραψα	-	γράψωμαι
			γράψαι	

15. Να συμπληρώσετε τον πίνακα-παρακείμενος & υπερσυντέλικος:

Οριστ. ΠΡΚ	Προστ. ΠΡΚ	Απρφ. Πρκ.	Μτχ ΠΡΚ	Οριστ. Υπρσ.
πεφύλαξαι				
	γεγραμμένος ἔστω			
				ἐδεδίκαστο
πέπραχας				

16. Να κλίνετε τα ρήματα στον Παρακείμενο ή στον Υπερσυντέλικο:

πέπραχα	πέπραγμαι	ἐπεπράχην	ἐπεπράγμην	-
				πέπραξο

γέγραφα	γέγραμμαι	έγεγράφειν	έγεγράμμην	-
				γέγραψο
πέπεικα	πέπεισμαι	έπεπείκειν	έπεπείσμην	-
				πέπεισο

17. Να συμπληρώσετε τον πίνακα- Παρακείμενος & Υπερσυντέλικος:

Ενεστώτας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Απρφ. Πρκ
κοιμίζομεθα			
τάττεται			
γράφεσθε			
κρύπτονται			
κόπτομαι			
κηρύττεται			
δοκιμαζόμεθα			
φυλάττεσθε			
ψηφιζόμεθα			

18. Να αντικαταστήσετε χρονικά τους τύπους που σας δίνονται (αφού τους αναγνωρίσετε γραμματικά):

ετάραξα, αποπέμψεις, γέγραπται, διεργάζεται, κατήρχετο, εξελεγχόμεθα, έκλεπτες, αντιφυλάττετε, συμπραττώμεθα, συντεταγμένοι ήσαν.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος

19. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τους τύπους που σας δίνονται και να γράψετε τους ονοματικούς τύπους (αφού κάνετε πρώτα γραμματική αναγνώριση):

προφυλάξεις, διατρέψαι, δίδαξον, ειργασμένοι ήτε, καταγέγραφθε, πειθέτω, διεστρέφετο, καταλειπώμεθα, ασπάζεσθαι, έφθεγξαι, διήρπακας.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή

ΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ (=είμαι, υπάρχω)

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
ΕΝΣ	εἰμί εἶ ἐστί ἐσμέν ἐστέ εἰσί(ν)	ᾧ ῆς ῆ ᾧμεν ῆτε ᾧσιν	εἶην εἶης εἶη εἶημεν / εἶμεν εἶητε / εἶτε εἶησαν / εἶεν	- ἴσθι ἔστω - ἔστε ἔστων / ὄντων / ἔστωσαν	εἶναι Μτχ. ὦν οὖσα ὄν
ΠΡΤ	ἦ και ἦν ἦσθα ἦν ἦμεν ἦτε ἦ ἦστε ἦσαν	-	-	-	-
ΜΕΛ	ἔσομαι ἔσῃ ἢ ἔσει ἔσται ἐσόμεθα ἔσεσθε ἔσονται	-	ἔσομαι ἔσῃ ἢ ἔσει ἔσται ἐσόμεθα ἔσεσθε ἔσονται	-	Απαρ. ἔσεσθαι Μτχ. ἐσόμενος ἐσομένη ἐσόμενον

ΣΥΝΕΙΜΙ (σύν + εἰμί)

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
ΕΝΣ	σύνειμι σύνει σύνεστι(ν) σύνεσμεν σύνεστε σύνεισι(ν)	συνῶ συνῆς συνῆ συνῶμεν συνῆτε συνῶσι(ν)	συνείην συνείης συνείη συνείημεν / συνείμεν συνείητε/ συνείτε συνείησαν / συνείεν	- σύνισθι συνέστω - σύνεστε συνέστων / συνέστωσαν / συνόντων	συνεῖναι Μτχ συνών συνούσα συνόν

ΠΡΤ	συνῆ / συνῆν συνῆσθα συνῆν συνῆμεν συνῆστε / συνῆτε συνῆσαν	-	-	-	-
ΜΕΛ	συνέσομαι συνέσει/η συνέσται συνεσόμεθα συνέσεσθε συνέσονται	-	συνεσοίμην συνέσοιο συνέσοιτο συνεσοίμεθα συνέσοισθε συνέσوينτο	-	Απαρ. συνέσεσθαι Μτχ. συνεσόμενος συνεσομένη συνεσόμενον

Παρατήρηση: Το ρήμα εἶμι, όταν είναι σύνθετο με πρόθεση, ανεβάζει τον τόνο στη λήγουσα της πρόθεσης σ' όλους τους τύπους της Οριστικής του Ενεστώτα και στο β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της Προστακτικής του Ενεστώτα.
π.χ. σύννειμι, σύννει κ.τ.λ, σύννισθι, σύννεστε.

<u>ΣΥΝΘΕΤΑ ΜΕ ΠΡΟΘΕΣΗ</u>
ἄπειμι = εἶμαι ἀπών ἔνειμι = υπάρχω μέσα σε ἔπειμι = εἶμαι πάνω σε πάρειμι = εἶμαι παρών σύννειμι = συναναστρέφομαι περίειμι = υπάρχω ἐπιπλέον /περίεστι = υπάρχει πλεονέκτημα μέτεστι = υπάρχει συμμετοχή ἔνεστι /ἔξεστι/ πάρεστι = εἶναι δυνατόν, μπορεί να

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΤΟΥ

1. Να κλιθούν σε Ενεστώτα, Παρατατικό και Μέλλοντα τα ρήματα: πάρεμι, άπειμι.

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ. & Μτχ.
ΕΝΣ					
ΠΡΤ					
ΜΕΛ					

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ. & Μτχ.
ΕΝΣ					

ΠΡΤ					
ΜΕΛ					

2. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

- Σύνειμι --> απαρέμφατο μέλλοντα
- Είμι --> απαρέμφατο ενεστώτα
- Περίειμι --> β' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα
- Είμι --> β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
- Ἐπειμι --> α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού
- Ἐνειμι --> γ' πληθυντικό ευκτικής μέλλοντα
- Ἐξεστι --> ουδέτερο μετοχής ενεστώτα
- Σύνειμι --> γ' ενικό οριστικής παρατατικού
- Είμι --> β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα
- Πάρεστι --> το ίδιο στον παρατατικό

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ Α' ΣΥΖΥΓΙΑΣ

1. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων σύμφωνα με τις οδηγίες που δίνονται στην παρένθεση:

Οί δ' Ἕλληνες.....(λέγω, οριστ-ενεστ) τῷ Κύρῳ, ἡμεῖς μὲν(φυλάττω, οριστ-μελ) τὰ τῆς πόλεως, τείχη, σὺ δὲ..... (παρέχω, οριστ-μελ) ἡμῖν μισθόν, εἰτα δὲ ἡμεῖς.....(συστρατεύω, οριστ-μελ) σοὶ ἐπὶ βασιλέα.

2. Να συμπληρώσετε τις ακόλουθες προτάσεις με ρηματικούς τύπους της οριστικής παρατατικού, μέλλοντα ή αορίστου:

- α) Οἱ ἄνδρες οὗτοι.....(φυλάττω, πρτ/ μελ/ αορ) τὸν ἐν Δελφοῖσθισαυρόν.
 β) Ἀθηναῖοι πρέσβεις τοῖς Λακεδαιμονίοις.....(πέμπω, πρτ/ μελ/ αορ).
 γ) Τὸ Ἀχαιῶν στράτευμα ἐν Αὐλίδι..... (εἰμί, πρτ).
 δ) Τῶν Σειρήνων προσδεδεμένος Ὀδυσσεὺς τῷ στύλῳ..... (ἀκούω, πρτ/αορ).
 ε) Θουκυδίδης Ἀθηναῖος..... (συγγράφω, αορ) τὸν πόλεμον Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων.
 στ) Οἱ διδάσκαλοι τῶν Περσῶν πολῖται σοφοὶ καὶ χρηστοὶ.....(εἰμί, πρτ).
 ζ) Καὶ τοὺς μὲν νεκροὺς τοὺς πλείστους ἔνθαπερ ἔπεσον ἐκάστους (θάπτω, αορ).
 η).....(ὀδεύω, πρτ) ποτὲ λέων σὺν ἀνθρώπῳ.
 θ) Ἐν ὁδῷ..... (εἰμί, πρτ) στήλῃ πετρίνῃ ἀνδρὸς λέοντα πνίγοντος.

3. Να συμπληρώσετε τις ακόλουθες προτάσεις με ρηματικούς τύπους της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα:

- α) Οἱ διδάσκαλοι τοὺς νέους/..... (παιδεύω)
 β) Λακεδαιμόνιοι/..... (λύω) τὰς σπονδάς.
 γ) Ὁ Κέρβερος/..... (φυλάττω) τὰς πύλας τοῦ Ἅδου.
 δ) Οἱ κακοὶ τὴν πόλιν/..... (βλάπτω).
 ε) Οἱ κήρυκες Ἀθηναίους/..... (μεταπείθω).

4. Να συμπληρώσετε τις ακόλουθες προτάσεις με ρηματικούς τύπους της οριστικής παρατατικού, αορίστου και παρακειμένου:

- α) Οἱ ναῦται τὰ ἱστία/..... (λύω).
 β) Οἱ Θηβαῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις πρέσβεις /.....
 /..... (πέμπω).
 γ) Ὑμεῖς τοὺς ἐχθροὺς/..... (διώκω).
 δ) Τοὺς Αἰγηνίτας στρατεύειν οὗτοι /.....
 (πείθω).

5. Στις ακόλουθες προτάσεις να αναγνωρίσετε τους τύπους Οριστικής Παρατατικού και Αορίστου μ.φ και να βρείτε σε ποια ρήματα ανήκουν:

α) Οἱ τοῦ Ἡρακλέους ἔκγονοι ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τρεῖς τοῦ διὸς βωμοὺς ἰδρύσαντο καὶ ἐν αὐτοῖς ἐθύσαντο. ☒

β) Μαρδόνιος Ξέρξην παρεκελεύσατο μεγάλην στρατιὰν ἰδρύσασθαι. ☒ γ)

Ἀγησίλαος ἐβουλεύετο πρὸ τοῦ ἔργου. ☒

6. Στις ακόλουθες προτάσεις να αναγνωρίσετε τους τύπους Οριστικής Παρακειμένου και Υπερσυντελικού μ.φ και να βρείτε σε ποια ρήματα ανήκουν:

α) ἡ φθορὰ ἐξωστράκισται, ὁ δεσμός ὁ χρόνιος διαλέλνται. ☒

β) Αἱ θύραι κεκλεισμέναι εἰσί. ☒

γ) Λέλνται ἄχραντος ναός. ☒

δ) Πέπννται τόλμα μαθητῶν. ☒

7. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν, τοποθετώντας στον κατάλληλο τύπο τα ρήματα που βρίσκονται σε παρένθεση.

α) Ἐλπίζε..... (πράττω, απρφ-μελ) καλῶς, εἰ τὸν θεὸν σέβει.

β) Ἡῦχοντο πάντες Κῦρον..... (εὐτυχῶ, απρφ-αορ).

γ) Ἡ πόλις ὑπὸ στάσεων..... (ταράττομαι, πρκ).

δ) Οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ..... (γράφομαι, πρκ).

ε) Ἦκουε Κῦρον..... (εἰμί, μτχ-ἐνεστ) ἐν Κιλικία.

στ) Δίκαια..... (δρῶ, μτχ-αορ) συμμάχους ἔξεις θεούς.

8. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων που ακολουθούν, τοποθετώντας στον κατάλληλο τύπο Οριστικής τα ρήματα που βρίσκονται σε παρένθεση.

α) Πολυκλής..... (πείθω, αορ) τοὺς ἄρχοντας ταῦτα ποιεῖν.

- β) Οὗτοι πάντα ταναντία τούτων..... (λέγω, πρτ).
 γ) Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀριαιον..... (συντάττομαι, ᾄορ) βουλόμενοι εἰς χεῖρας ἐλθεῖν.
 δ) Οἱ στρατιῶται..... (ὠρύττω, πρτ) τάφρον.
 ε) Τοὺς ἀγγέλους τούτου ἐγὼ οὐκ..... (δέχομαι, αορ).
 στ) Αὕτη.....(προσκρούω, πρτ) ἀνθρώπῳ πονηρῷ. ζ) Αἱ νῆες (ἐκπλέω, πρτ) ἔξω τοῦ λιμένος.
 η) Οὗτοι πρὸ βασιλέως..... (τάττομαι, υπρσ).
 θ) Οἱ Ἕλληνες ἀτύτην τὴν ἡμέραν οὕτως..... (πορεύομαι, πρτ).

9. Στις παρακάτω προτάσεις να βάλετε το ρήμα που είναι σε παρένθεση σε Υποτακτική Ενεστώτα ή Αορίστου:

- α) Εὐλαβου τὰς διαβολάς, κὰν ψευδεῖς.....(εἰμί, ενεστ).
 β) Ἦν τοὺς ἄνδρας.....(φονεύω, αορ) μεγίστην δίκην δώσετε.
 γ) Ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα τοῦ ὕπνου.....(ἀπολαύω, αορ).
 δ) Ἐὰν τὰ χρήματα (δημεύω, αορ), καλῶς ποιήσετε.
 ε) Ἦν τις τούτων τί.....(παραβαίνω, ενεστ), ζημίαν αὐτοῖς ἐπέθεσαν.
 στ) Ὅταν.....(σπεύδω, ενεστ) τις αὐτός, καὶ ὁ θεὸς συνάπτεται.

10. Στις παρακάτω προτάσεις να βάλετε το ρήμα που είναι σε παρένθεση σε υποτακτική στον χρόνο που ζητείται:

- α) Πλοῖα ὑμῖν παρέστιν, ὥστε ὅποι ἂν (βούλομαι, ενεστ) ἐξαίφνης ἂν ἐπιπλέοιτε.
 β) Ὑποδήματα ὑποδουνται, ὅπως μὴ.....(κωλύομαι, ενεστ) πορεύεσθαι.
 γ) Ἐὰν τοὺς πρέσβεις Ἀγησιλάου (δέχομαι, αορ) τοὺς συμμάχους προδώσετε.
 δ) Δέδοικα μὴ οὗτος τὴν ἀλήθειαν.....(ἀποκρύπτω, ᾄορ) ε) Βελτίους τοὺς παῖδας ποιήσετε, ἂν τὰς ψυχὰς αὐτῶν δεόντως..... (παρασκευάζομαι, αορ).

11. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τους κατάλληλους τύπους της Ευκτικής:

- α) Καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου πότερα πολέμιος ἢ φίλος (εἰμί, ενεστ).
- β) Οἱ δὲ στρατιῶται ἔλεγον ὅτι ἀδικώτατα..... (πάσχω, ενεστ).
- γ) Ὅ,τι..... οὐδὲ τούτοις εἶπε (πράττω, μελ).
- δ) Ὁ ἄγγελος εἶπεν ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι..... τὴν Πύλον (τειχίζω, αορ).
- ε) Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπεκρίναντο ὥς..... πρέσβεις (πέμπω, μελ).
- στ) Ὁ μέντοι Ἀγησίλαος ἔλεγεν ὅτι, εἰ μὲν βλαβερὰ τῇ Λακεδαίμονι..... δίκαιος ζημιοῦσθαι (πράττω, πρκ/ εἰμί, ενεστ).
- ζ) Ἐγγράφειν μὲν ἤδη σοὶ καὶ πρότερον δηλῶν ἐν οἷς..... καὶ ὥς πενίας μόνος ἄμοιρος εἶναι τῆς ἐορτῆς. (εἰμί, ενεστ/ κινδυνεύω, ενεστ).
- η) Κῦρος ἔλεγεν ὅτι ἡ ὁδὸς..... πρὸς βασιλέα μέγαν (εἰμί, μελ).
- θ) Ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα τί..... (βούλομαι, γ' πληθ. ενεστ).
- ι) Ἐν ᾧ δὲ ὠπλίζοντο, ἤκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποῖ ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσὶν ἀλλ' ὑποζύγια. (νέμομαι, ενεστ).
- ια) Ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύναίτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τῆς βασιλέως, ἀλλ' πάντοθεν ὑπὸ τινῶν ἀποριῶν (εἴργομαι, ενεστ).
- ιβ) Ἡμῖν, ὧ ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί, ἔδοξε καὶ ὑμᾶς παρακαλέσαι, ὅπως εἰ τι δυναίμεθα ἀγαθὸν (βουλεύομαι, α' πληθ. αορ).

12. Να βάλετε τα ρήματα στον κατάλληλο τύπο της Προστακτικής:

- α) Σὺ πρῶτος ἐν τῇ οἰκίᾳ σοῦ..... (ἔχω, ενεστ) δημοκρατίαν.
- β) (εἰμί, β' ἐν) φιλαλήθης, ὧ φίλε, καὶ μὴ πολλὰ..... (λέγω, ενεστ) ἀλλὰ καλά.

- γ) (εἰμί, β' πλ) ἐγκρατεῖς καὶ μηδὲν ἄγαν.....(πράττω, β' πλ. ενεστ).
 δ)..... (προσέχω, γ' εν, ενεστ), Περίκλεις, ἐλευθέρων μέλλεις ἄρχειν.
 ε)..... (ἐξετάζω, β' πλ., αορ) τὰ ἔργα τῶν θεῶν.
 στ)..... (ἄπτω, β' ἐν, ενεστ), παῖ, λύχνον.

13. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με το ρήμα στην Οριστική του χρόνου που ζητείται:

- α) Ὁ σαλπικτῆς..... τῇ σάλπιγγι. (σημαίνω-αορ)
 β) Κῦρος..... τῷ Κλεάρχῳ ἤκειν λαβόντι ὅσον ἦν αὐτῷ στράτευμα.
 (παραγγέλλω-αορ.)
 γ) Οὗτοι οὐκ..... τοῖς ὡμολογημένοις. (ἐμμένω-μελ.)

14. Να μεταφέρετε τους παρακάτω ρηματικούς τύπους στο ίδιο πρόσωπο της Οριστικής του Μέλλοντα και του Αορίστου:

- φαίνεται
- κρίνεις
- νέμουςιν
- ὀξύνεται
- στέλλομαι
- μένετε
- παραγγέλλομεν

15. Να σχηματίσετε τους Παρακειμένους και Υπερσυντελικούς των ακόλουθων ρημάτων στη φωνή που δίνονται:

	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος
φθείρω		
πνέω		
στρατεύομαι		
προαποστέλλω		
πίπτω		

θάπτομαι		
δέχομαι		
παιδεύομαι		
βλάπτομαι		
ψάλλομαι		
λείπομαι		
δουλεύω		
κελεύομαι		
πρεσβεύω		

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β'

Ο Αόριστος β', ενεργητικός ή μέσος, σχηματίζεται στην Οριστική από τις καταλήξεις του **Παρατατικού**. Στις άλλες εγκλίσεις σχηματίζεται από τις καταλήξεις του **Ενεστώτα**.

Ενδεικτικός σχηματισμός Αορίστου β'

Ενεργητική Φωνή

Οριστική	Υποτακτική ή	Ευκτική	Προστακτική ή	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἔ-βαλ-ον ἔ-βαλ-ες ἔ-βαλ-ε ἐ-βάλ-ομεν ἐ-βάλ-ετε ἔ-βαλ-ον	βάλ-ω βάλ-ης βάλ-η βάλ-ωμεν βάλ-ητε βάλ-ωσι(ν)	βάλ-οιμι βάλ-οις βάλ-οι βάλ-οιμεν βάλ-οιτε βάλ-οιεν	- βάλ-ε βαλ-έτω - βάλ-ετε βαλ-όντων	βαλ-εῖν	βαλ-ών βαλ-οῦσα βαλ-όν

Μέση Φωνή

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική ή	Απαρέμφ.	Μετοχή
ἐ-βαλ-όμην ἐ-βάλ-ου ἐ-βάλ-ετο ἐ-βαλ-όμεθα ἐ-βάλ-εσθε ἐ-βάλ-οντο	βάλ-ωμαι βάλ-η βάλ-ηται βαλ-ώμεθα βάλ-ησθε βάλ-ωνται	βαλ-οίμην βάλ-οιο βάλ-οιτο βαλ-οίμεθα βάλ-οισθε βάλ-οιντο	- βαλ-οῦ βαλ-έσθω - βάλ-εσθε βαλέ-σθων	βαλ-έσθαι	βαλ-όμενος βαλ-ομένη βαλ-όμενον

Παρατηρήσεις:

- ✓ Το θέμα του Αορίστου β' είναι **διαφορετικό** από αυτό του Παρατατικού, π.χ.:

ΠΡΤ ΑΟΡ. Β'

άμαρτάνω: ήμάρταν-ον ήμαρτ-ον

- ✓ Στο απαρέμφατο και στη μετοχή της Ενεργητικής Φωνής τονίζεται στη λήγουσα: βαλειῖν, βαλῶν. Το απαρέμφατο παίρνει περισπωμένη και η μετοχή οξεία.
- ✓ Στο απαρέμφατο της Μέσης Φωνής τονίζεται στην παραλήγουσα: γενέσθαι.
- ✓ Στο β' ενικό πρόσωπο της Προστακτικής της Μέσης Φωνής τονίζεται στη λήγουσα είτε είναι απλό είτε σύνθετο το ρήμα: λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ.
- ✓ Μερικών Αορίστων το β' ενικό πρόσωπο της ενεργητικής Προστακτικής τονίζεται στη λήγουσα: ἐλθέ, λαβέ, εὗρε, εἶπέ, ἰδέ των ρημάτων ἔρχομαι, λαμβάνω, εὕρισκω, λέγω, ὁρῶ αντίστοιχα.
- Όταν, όμως, είναι σύνθετα με πρόθεση, **ανεβάζουν τον τόνο** στην **προπαραλήγουσα**: ἀπελθε του ἀπέρχομαι (ἀπό + ἔρχομαι).
- ✓ Στη **μονοσύλλαβη Προστακτική**, αν το ρήμα είναι σύνθετο με **δισύλλαβη πρόθεση**, ο **τόνος αναβιβάζεται**: ἀπόσχου του ἀπεςχόμεν (ἀπέχομαι).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΡΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΑΟΡΙΣΤΟ Β'

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος β' Οριστική	Αόριστος β' Υποτακτική
ἀγορεύω	ἡγόρευον	εἶπον	εἵπω
ἄγω	ἤγον	ἤγαγον	ἀγάγω
αἶρω	ἤρουν	εἶλον	ἔλω
αἰρούμαι	ἤρούμην	εἰλόμην	ἔλωμαι
αἰσθάνομαι	ἤσθανόμην	ἤσθόμην	αἵσθωμαι
ἄλλομαι	ἤλλόμην	ἤλόμην	ἄλωμαι
ἀμαρτάνω	ἡμάρτανον	ἤμαρτον	ἀμάρτω
ἀνέχομαι	ἠνειχόμην	ἠνεσχόμην	ἀνάσχωμαι
ἀπαγορεύω	ἀπηγόρευον	ἀπεῖπον	ἀπείπω
ἀπεχθάνομαι	ἀπηχθανόμην	ἀπηχθόμην	ἀπέχθωμαι
ἀπόλλυμαι	ἀπωλλύμην	ἀπωλόμην	ἀπόλωμαι
ἀφικνοῦμαι	ἀφικνούμην	ἀφικόμην	ἀφίκωμαι
βάλλω	ἔβαλλον	ἔβαλον	βάλω
βάλλομαι	ἐβαλλόμην	ἐβαλόμην	βάλωμαι
γίγνομαι	ἐγιγνόμην	ἐγενόμην	γένωμαι
δάκνω	ἔδακνον	ἔδακον	δάκω
ἐγείρομαι	ἠγειρόμην	ἠγρόμην	ἔγρωμαι
εἰμί	ἦν	ἐγενόμην	γένωμαι
εἵμι	ἦειν / ἦα	ἦλθον	ἔλθω
ἔπομαι	εἰπόμην	ἐσπόμην	σπῶμαι
ἔρχομαι	ἦειν / ἦα	ἦλθον	ἔλθω
ἐρωτῶ	ἠρώτων	ἠρόμην	ἔρωμαι
ἐσθίω	ἤσθιον	ἔφαγον	φάγω

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος β' Οριστική	Αόριστος β' Υποτακτική
εύρίσκω	ηῦρισκον/εὔρισκον	ηὔρον/εὔρον	εὔρω
εύρίσκομαι	ηῦρισκόμην/εὔρισκόμην	ηὔρόμην/εὔρόμην	εὔρωμαι
ἔχω	εἶχον	ἔσχον	σχῶ
ἔχομαι	εἶχόμην	ἐσχόμην	σχῶμαι
θέω	ἔθεον	ἔδραμον	δράμω
(ἀπό)θνήσκω	(ἀπ)έθνησκον	(ἀπ)έθανον	(ἀπο)θάνω
κάμνω	ἔκαμνον	ἔκαμον	κάμω
κατηγορῶ	κατηγόρουν	κατεῖπον	κατεῖπω
κράζω	ἔκραζον	ἔκραγον	κράγω
(ἀπό)κτείνω	(ἀπ)έκτεινον	(ἀπ)έκτανον	(ἀπό)κτάνω
λαγχάνω	ἐλάγχανον	ἔλαχον	λάχω
λαμβάνω	ἐλάμβανον	ἔλαβον	λάβω
λαμβάνομαι	ἐλαμβανόμην	ἐλαβόμην	λάβωμαι
λανθάνω	ἐλάνθανον	ἔλαθον	λάθω
λανθάνομαι	ἐλανθανόμην	ἐλαθόμην	λάθωμαι
λέγω	ἔλεγον	εἶπον	εἵπω
λείπω	ἔλειπον	ἔλιπον	λίπω
λείπομαι	ἐλειπόμην	ἐλιπόμην	λίπωμαι
μανθάνω	ἐμάνθανον	ἔμαθον	μάθω
ὁρῶ	έώρων	εἶδον	ἴδω
ὁρῶμαι	έωρώμην	εἰδόμην	ἴδωμαι
ὀρύττω	ὤρυττον	ὤρυγον	ὠρύγω
ὀφείλω	ὤφειλον	ὤφελον	ὀφέλω
ὀφλίσκάνω	ὠφλίσκανον	ὤφλον	ὀφλω

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος β' Οριστική	Αόριστος β' Υποτακτική
πάσχω	ἔπασχον	ἔπαθον	πάθω
πείθω	ἔπειθον	ἔπιθον	πίθω
πείθομαι	ἐπειθόμην	ἐπιθόμην	πίθωμαι
πίνω	ἔπινον	ἔπιον	πίω
πίπτω	ἔπιπτον	ἔπεσον	πέσω
πυνθάνομαι	ἐπυνθανόμην	ἐπυθόμην	πύθωμαι
σφάλλω	ἔσφαλλον	ἔσφαλον	σφάλω
τέμνω	ἔτεμνον	ἔτεμον	τέμω
τέμνομαι	ἔτεμνόμην	ἐτεμόμην	τέμωμαι
τίκτω	ἔτικτον	ἔτεκον	τέκω
τρέπομαι	ἐτρεπόμην	ἐτραπόμην	τράπωμαι
τρέχω	ἔτρεχον	ἔδραμον	δράμω
τυγχάνω	ἐτύγγανον	ἔτυχον	τύχω
ὑπισχνούμαι	ὑπισχνούμην	ὑπεσχόμην	ὑπόσχωμαι
φέρω	ἔφερον	ἤνεγκον	ἐνέγκω
φέρομαι	ἐφερόμην	ἤνεγκόμην	ἐνέγκωμαι
φεύγω	ἔφευγον	ἔφυγον	φύγω
φημί	ἔφην	εἶπον	εἶπω

Αόριστος β' του ρήματος ἔχω

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἔσχον ἔσχες ἔσχε(ν) ἔσχομεν ἔσχετε ἔσχον	σχῶ σχῇς σχῇ σχῶμεν σχῆτε σχῶσι(ν)	σχοίην σχοίης σχοίῃ σχοίημεν / σχοῖμεν σχοίητε / σχοῖτε σχοίησαν / σχοῖεν	- σχές σκέτω - σχετε σχόντων	σχεῖν Μτχ. σχών σχοῦσα σχόν

Αόριστος β' του ρήματος προσέχω

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
προσ-έσχον προσ-έσχες προσ-έσχε(ν) προσ-έσχομεν προσ-έσχετε προσ-έσχον	πρόσ-σχω πρόσ-σχης πρόσ-σχη πρόσ-σχωμεν πρόσ-σχητε πρόσ-σχωσι(ν)	πρόσ-σχοιμι πρόσ-σχοις πρόσ-σχοι πρόσ-σχοιμεν πρόσ-σχοιτε πρόσ-σχοιεν	- πρόσ-σχες προσ-σκέτω - πρόσ-σχετε προσ-σχόντων	προσ-σχεῖν Μτχ. προσ-σχών προσ-σχοῦσα προσ-σχόν

Παρατηρήσεις

1. Ο Αόριστος β' του ρήματος ἔχω, όταν είναι **απλός**, στην Υποτακτική και στην Ευκτική σχηματίζεται με τους τύπους **σχῶ - σχοίην**, όταν όμως είναι **σύνθετος**, ανεβάζει τον τόνο στην λήγουσα της πρόθεσης **παράσχω - παράσχοιμι**.

2. Το ρήμα **προσ-έχω** σχηματίζεται με δύο σ στην Υποτακτική και στην Ευκτική, ενώ το ρήμα **προ-έχω** με ένα:

π.χ. **πρόσ-σχω, πρό-σχω, πρόσ σχωμαι, πρό-σχωμαι**

Η κλίση του Αορίστου β' των ρημάτων **βαίνω, φθάνω, ρέω, χαίρω, γινώσκω, αλίσκομαι, ζήω-ῶ, διδράσκω, δύομαι, φύομαι** γίνεται σύμφωνα με τον Αόριστο β' **ἔστην** του ρήματος **ἵσταμαι**.

ρέω (πρβλ. Ροή, ρυάκι)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἔρρύν	ῥυῶ	ῥυείην	-	ῥυῆναι
ἔρρυνς	ῥυῆς	ῥυείης		
ἔρρύνη	ῥυῆῃ	ῥυείῃ		
ἔρρυνμεν	ῥυῶμεν	ῥυείμεν / ῥυεῖμεν		Μετοχή
ἔρρυντε	ῥυῆτε	ῥυείτε / ῥυεῖτε		ῥυεῖς (ῥυέντος)
ἔρρυνσαν	ῥυῶσι(ν)	ῥυείσαν / ῥυεῖν		ῥυεῖσα (ῥυείσης)
				ῥυέν (ῥυέντος)

βαίνω (πρβλ. βήμα, βάση, βάθος)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἔβην	βῶ	βαίην	-	βῆναι
ἔβης	βῆς	βαίης	βῆθι	
ἔβη	βῆῃ	βαίῃ	βήτω	
ἔβημεν	βῶμεν	βαίμεν / βαῖμεν	-	Μετοχή
ἔβητε	βῆτε	βαίτε / βαῖτε	βῆτε βάντων /	βὰς (βάντος)
ἔβησαν	βῶσι(ν)	βαίσαν / βαῖεν	βήτωσαν	βᾶσα (βάσης)
				βὰν (βάντος)

γιγνώσκω (πρβλ. γνωρίζω, άγνοια, αυτογνωσία ...)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἔγνων ἔγνως ἔγνω ἔγνωμεν ἔγνωτε ἔγνωσαν	γνῶ γνῶς γνῶ γνῶμεν γνῶτε γνῶσι(ν)	γνοίην γνοίης γνοίη γνοίημεν / γνοίμεν γνοίητε / γνοίτε γνοίησαν / γνοίεν	- γνῶθι γνώτω - γνῶτε γνόντων / γνώτωσαν	γνῶναι Μετοχή γνούς (γνόντος) γνοῦσα (γνούσης) γνόν (γνόντος)

ζήω-ῶ (βίος, βιωτός, βίωμα)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἐβίων ἐβίως ἐβίω ἐβίωμεν ἐβίωτε ἐβίωσαν	βιῶ βιῶς βιῶ βιῶμεν βιῶτε βιῶσι (ν)	βιῶην βιῶης βιῶη βιῶημεν / βιῶμεν βιῶητε / βιῶτε βιῶησαν / βιῶεν	-	βιῶναι Μτχ. βιούς (βιόντος) βιοῦσα (βιούσης) βιόν (βιόντος)

διδράσκω (προβλ. απόδραση, διαδραστικός, δρω)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἔδραν	δρῶ	δραῖν	-	δρᾶναι
ἔδρας	δρᾷς	δραῖης	δρᾷθι	
ἔδρα	δρᾷ	δραῖη	δράτω	
ἔδραμεν	δρῶμεν	δραῖμεν / δραῖμεν	-	Μετοχή
ἔδρατε	δρᾷτε	δραῖητε / δραῖτε	δρᾷτε	δράς (δράντος)
ἔδρασαν	δρῶσι(ν)	δραῖσαν/ δραῖεν	δράντων / δράτωσαν	δράσα (δράσης) δρᾶν (δράντος)

δύομαι (προβλ. δύση, ένδυση, καταδύομαι)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο
ἔδυν	δύω	-	-	δύναι
ἔδυσ	δύης		δῦθι	
ἔδυ	δύη		δύτω	Μετοχή
ἔδυμεν	δύωμεν		-	δύς (δύντος)
ἔδυτε	δύητε		δῦτε	δύσα (δύσης)
ἔδυσαν	δύωσι (ν)		δύντων / δύτωσαν	δύν (δύντος)

φύομαι (προβλ. φύση, φυσικός)

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική ή	Απαρέμφατο
ἔφυν	φύω	φύοιμι	-	φῦναι
ἔφυς	φύης	φύοις		
ἔφυ	φύη	φύοι		
ἔφυμεν	φύωμεν	φύοιμεν		Μετοχή
ἔφυτε ἔφυσαν	φύητε φύωσι(ν)	φύοιτε φύοιεν		φύς (φύντος) φῦσα (φύσης) φύν (φύντος)

 Παρατηρήσεις:

1. Κατά το ἔβην κλίνεται και ο Αόριστος β' του φθάνω = ἔφθην(χωρίς Προστακτική).
2. Κατά το ἐρρύην κλίνεται και ο Αόριστος β' του χαίρω = ἐχάρην(χωρίς Προστακτική).
3. Κατά το ἔγνων κλίνεται και ο Αόριστος β' του ἀλίσκομαι = ἐάλων-ἤλων (χωρίς Προστακτική).
4. Όταν τα ρήματα αυτά είναι σύνθετα, στην Προστακτική Ενεργητικής και Μέσης Φωνής ανεβάζουν τον τόνο, εάν το επιτρέπει η λήγουσα.
 π.χ.: ρ. ἀποδιδράσκω → ἀπόδραθι, ἀποδράτω, ἀπόδρατε, ἀποδράντων
 ρ. ἀποβαίνω → ἀπόβηθι, ἀποβήτω, ἀπόβητε, ἀποβάντων
5. Οι ονομαστικοί τύποι, όπου τονίζονται απλοί, εκεί τονίζονται και σύνθετοι.
 π.χ.: ρ. φύομαι → φῦναι, φῦς
 ρ. ἀναφύομαι → ἀναφῦναι, ἀναφῦς

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΟΡΙΣΤΟ Β' ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΦΩΝΗΣ

1. Να κλίνετε το ρήμα στον αόριστο β':

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β' (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἔλαθον					

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β' (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἐλαθόμεν					

2. Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα:

	οριστική γ' ενικό	υποτακτ. γ' πληθ.	ευκτική β' πληθ	προστ. β' ενικό	αποφ./ μτχ
γίγνομαι					
λαγχάνω					
λανθάνομαι					
πάσχω					
προσφεύγω					
ἀποθνήσκω					
προσέχω					
ἐξάγω					
φέρω					
ἐρωτῶ					
αἰσθάνομαι					
ἐπιλείπομαι					
ἀμαρτάνω					
πυνθάνομαι					
ἐξευρίσκω					
λαμβάνω					
ἔχω					
μανθάνω					
ἀναιρῶ					

	οριστική γ' ενικό	υποτακτ. γ' πληθ.	ευκτική β' πληθ	προστ. β' ενικό	απρφ./μτχ
τρέχω					
πείθομαι					
βάλλομαι					
καθορῶ					
ἔρχομαι					
λέγω					

3. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος Β' Οριστικής	Αόριστος Β' Υποτακτ.
φεύγεις			
ἀμαρτάνουσι			
ἀποθνήσκει			
ἄγετε			
ὑπολαμβάνομεν			
ὁρᾷς			
αἰσθάνονται			
αἰρούμεθα			
πυνθάνεται			
γιγνόμεθα			
φέρομαι			
ἀλίσκονται			
εἶσι			
ἔρωτῶ			
ἐξευρίσκεις			
προέχετε			
τρέχομεν			
κάμνεις			
λαγχάνω			
λανθάνομεν			
διαλέγουσι			
καταλείπονται			
καθορῶ			
μανθάνεσθε			
πίπτει			
πάσχουσι			

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του αορίστου β' που είναι σε παρένθεση:

α) Λύκος..... (όρῶ, μτχ-αρσ) ποιμένας ἐσθίοντας ἐν σκηνῇ προβάτον, ἐγγὺς (προσέρχομαι, μτχ-αρσ) (λέγω, οριστ)...

β) (όρῶ, οριστ. α' πλ) τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν,..... (λαμβάνω, οριστ.α' πλ) πνεῦμα ἐπουράνιον,..... (εὐρίσκω, οριστ. α' πλ) πίστιν ἀληθῆ...

γ) Δημόκριτος (λέγω, οριστ. γ' εν) ὡς ὁ γαμβροῦ μὲν(ἐπιτυγχάνω, μτχ-αρσ) (εὐρίσκω, ὀριστ. γ' εν) υἰόν, ὁ δὲ (ἀποτυγχάνω, μτχ-αρσ) ἀπώλεσε καὶ θυγατέρα.

5. Να κλίνετε τα ρήματα στον αόριστο β' –προστακτική στη φωνή που δίνονται:

ἀποθνήσκω, καθορῶ, καταλαμβάνομαι, παρέχομαι.

Αόριστος Β' - Προστακτική			

6. Να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση των τύπων στη φωνή που είναι. Σε περίπτωση που συναντήσετε απαρέμφατο ή μετοχή η εγκλιτική αντικατάσταση να γίνει στο β' ενικό πρόσωπο:

οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἐπέδραμες					
	συλλάβη				
					ἰδὼν
ἔφυγον (γ' πλ)					
		καταλίποιεν			
ἐπανῆλθε					
				καταλαβεῖν	
εἶπε					
		εὗροιντο			
					ἐνεγκών
		τράποιο			
			μάθετε		
ἐγένεσθε					
	ἀγάγης				
			έλοῦ		

7. Να τονίσετε τους παρακάτω τύπους:

συγγενου	καταλαβω	διενεγκετω	πυθεσθαι
ίδε	περιιδε	περιγενω	συνευρε
κατιδε	καθειλες	προσεσχες	προσσχες
διελθειν	ἐπιον	ἀποτραπεσθαι	προσπεσομενος
ἐκλιπον	διενεγκων	ἀνταναγαγεσθαι	λαβε
ἀφελε	προσχης	παραλαβε	εἶπε
συνελθε	ἀγαγου	περιτραπων	ἐπισπου

ΠΑΘΗΤΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

1. Α' Παθητικός Μέλλοντας

Ο παθητικός Μέλλοντας των φωνηεντόληκτων ρημάτων σχηματίζεται από το Μέσο Μέλλοντα, αφού προστεθεί μεταξύ του θέματος και του χρονικού χαρακτήρα **σ** το πρόσφυμα **θη**, με τις κανονικές καταλήξεις του Μελλ. μ.φ.

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
παιδευ-θή-σομαι παιδευ-θή-ση (-σει) παιδευ-θή-σεται παιδευ-θη-σόμεθα παιδευ-θή-σεσθε παιδευ-θή-σονται	παιδευ-θη-σοίμην παιδευ-θή-σοιο παιδευ-θή-σοιτο παιδευ-θη-σοίμεθα παιδευ-θή-σοισθ \ε παιδευ-θή-σοιντο	παιδευ-θή-σεσθαι	παιδευ-θη-σόμενος παιδευ-θη-σομένη παιδευ-θη-σόμενον

1. Α' παθητικός Αόριστος

Ο παθητικός Αόριστος των φωνηεντόληκτων ρημάτων δεν έχει θεματικό φωνήεν και σχηματίζεται, αφού προστεθεί το πρόσφυμα **θη** μεταξύ του θέματος και των καταλήξεων και στην αρχή του ρηματικού θέματος η κατάλληλη αύξηση (όταν πρόκειται για την Οριστική):

Οριστική	Υποτακτ.	Ευκτική	Προστακτ.	Απαρέμφ.
ἐ-παιδεύ-θη-ν ἐ-παιδεύ-θη-ς ἐ-παιδεύ-θη ἐ-παιδεύ-θη-μεν ἐ-παιδεύ-θη-τε ἐ-παιδεύ-θη-σαν	παιδευθῶ παιδευθῆς παιδευθῇ παιδευθῶμεν παιδευθῆτε παιδευθῶσι(ν)	παιδευθείην παιδευθείης παιδευθείη παιδευθείμεν / παιδευθεῖμεν παιδευθείητε / παιδευθεῖτε παιδευθείησαν / παιδευθεῖεν	- παιδεύθητι παιδευθήτω - παιδεύθητε παιδευθέντων/ παιδευθήτωσαν	παιδευθῆναι Μετοχή παιδευθείς (παιδευθέντος) παιδευθεῖσα (παιδευθείσης) παιδευθέν (παιδευθέντος)

■ Μνημονική τεχνική: Οι καταλήξεις θυμίζουν την κλίση του ρ. Είμι!

Σχηματισμός παθητικών χρόνων στα συμφωνόληκτα ρήματα:

➤ Στα **χειλικόληκτα** (χαρακτήρας π, β, φ, πτ) τρέπουμε το χειλικό τους στοδασύ **-φ-**.

Παραδείγματα: λείπ-ομαι: λειφ-θήσομαι, ἐλείφ-θην

ἀμείβ-ομαι: ἀμειφ-θήσομαι,

ἡμείφ-θην ἀλείφομαι: ἀλειφ-

θήσομαι, ἡλείφ-θην. **καλύπτ-ομαι:**

καλυφ-θήσομαι, ἐκαλύφ-θην

➤ Στα **ουρανικόληκτα** (χαρακτήρας κ, γ, χ, ττ/σσ) τρέπουμε το ουρανικό σε **-χ-**.

Παραδείγματα: ἄγ-ομαι: ἀχ-θήσομαι, ἤχ-θην

διώκ-ομαι: διωχ-θήσομαι, ἐδιώχ-θην

φυλάτ-ομαι: φυλαχ-θήσομαι, ἐφυλάχ-θην

➤ Στα **οδοντικόληκτα** (χαρακτήρας τ, δ, θ, ζ) τρέπουμε το οδοντικό σε **-σ-**.

Παραδείγματα: πείθ-ομαι: πεισ-θήσομαι, ἐπείσ-θην

ψεύδ-ομαι: ψευσ-θήσομαι, ἐψεύσ-θην

ψηφίζ-ομαι: ψηφισ-θήσομαι, ἐψηφίσ-θην

- Κάποια **φωνηεντόληκτα** ρήματα έχουν **-σθη**, αντί για -θη. Αυτά είναι:

ἀκούομαι: ἀκουσθήσομαι, ἠκούσθην (πρβλ. ακουστός)

ἐλκύομαι: ἐλκυσθήσομαι, εἰλκύσθην

θραύομαι: θραυσθήσομαι, ἐθραύσθην

κελεύομαι: κελευσθήσομαι, ἐκελεύσθην (πρβλ. κελευστής)

κλείομαι/ κλήομαι: κλεισθήσομαι/ κλησθήσομαι, ἐκλείσθην / ἐκλήσθην

(κατά)λεύομαι: (κατά)λευσθήσομαι, (κατ)ελεύσθην

παύομαι: παυθήσομαι & παυσθήσομαι, ἐπαύθην & ἐπαύσθην (πρβλ. ακατάπαυστος)

- Ο Παθητικός Μέλλοντας Α' και ο Παθητικός Αόριστος Α' των **υγρόληκτων και των ενρινόληκτων ρημάτων** κλίνεται όπως ο αντίστοιχος Μέλλοντας και Αόριστος των φωνηεντόληκτων ρημάτων, αλλά **ο ένρινος ή υγρός ρηματικός χαρακτήρας τους παραμένει πριν το -θη-:**

π.χ. ἀγγέλομαι: ἀγγελ-θήσομαι, ἡγγέλ-θην,

αἶρομαι: ἄρ-θήσομαι, ἤρ-θην,

μιαίνομαι: μιαν-θήσομαι, ἐμιάν-θην.

Τα ρήματα που παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες κατά τον σχηματισμό είναι:

κρίνομαι: κριθήσομαι, ἐκρίθην

κλίνομαι: κλιθήσομαι, ἐκλίθην

τείνομαι: ταθήσομαι, ἐτάθην

Β' παθητικός Μέλλοντας και Αόριστος

1. Από τον παθητικό Μέλλοντα και τον παθητικό Αόριστο πολλών ρημάτων λείπει το **Θ** του προσφύματος **θη** και **θε** και έτσι οι χρόνοι αυτοί σχηματίζονται μόνο με το πρόσφυμα **η** ή **ε**:

π.χ. γραφ-ή-σομαι (αντί γραφ-θή-σομαι), ἐγράφ-η-ν (αντί ἐγράφ-θη-ν). Οι χρόνοι αυτοί λέγονται **Παθητικός Μέλλοντας β'** και **Παθητικός Αόριστος β'**.

ΚΛΙΣΗ:

Οι δεύτεροι αυτοί χρόνοι **κλίνονται όπως οι πρώτοι** (δηλαδή, όπως οι παθητικοί Μέλλοντες και Αόριστοι των φωνηεντόληκτων ρημάτων χωρίς όμως το **Θ** των προσφύματων **θη** ή **θε**) με μόνη διαφορά ότι ο Παθητικός Αόριστος β' έχει στο β' ενικό πρόσωπο της Προστακτικής κατάληξη **-θι:** π.χ. γράφη-θι.

Παθητικός Μέλλοντας Β'

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο	Μετοχή
γρα-φή-σομαι γρα-φή-σει (-ση) γρα-φή-σεται γρα-φη-σόμεθα γρα-φή-σεσθε γρα-φή-σονται	γρα-φη-σοίμην γρα-φή-σοιο γρα-φή-σοιτο γρα-φη-σοίμεθα γρα-φή-σοισθε γρα-φή-σοιντο	γρα-φή-σεσθαι	γρα-φη-σόμενος γρα-φη-σομένη γρα-φη-σόμενον

Παθητικός Αόριστος Β'

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
ἐ-γρά-φη-ν ἐ-γρά-φη-ς ἐ-γρά-φη ἐ-γρά-φη-μεν ἐ-γρά-φη-τε ἐ-γρά-φη-σαν	γραφῶ γραφῆς γραφῇ γραφῶμεν γραφῆτε γραφῶσι(ν)	γραφείην γραφείης γραφείη γραφείμεν / γραφείμιεν γραφείητε / γραφεῖτε γραφείσαν / γραφείεν	- γράφηθι γραφήτω - γράφητε γραφέντων / γραφήτωσαν	γραφῆναι Μετοχή γραφείς (γραφέντος) γραφείσα (γραφείσης) γραφέν (γραφέντος)

Παθητικός Μέλλοντας β' και Παθητικός Αόριστος β'

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΘ. ΜΕΛ. Β'	ΠΑΘ. ΑΟΡ. Β'
μαίνομαι	μανήσομαι	έμάνην
μείγνυμαι	μιγήσομαι	έμίγην
πήγνυμαι	παγήσομαι	έπάγην
μείγνυμαι	μιγήσομαι	έμίγην
πλήττομαι (απλό)	πληγήσομαι	έπλήγην
- πλήττομαι (σύνθετο)	πλαγήσομαι	έπλάγην

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΘ. ΜΕΛ. Β'	ΠΑΘ. ΑΟΡ. Β'
ρήγνυμαι	ράγήσομαι	έρράγην
ρίπτομαι	ρίφήσομαι	έρρίφην
σήπομαι	σαπήσομαι	έσάπην
σκάπτομαι	σκαφήσομαι	έσκάφην
σπείρομαι	σπαρήσομαι	έσπάρην
στέλλομαι	σταλήσομαι	έστάλην
στρέφομαι	στραφήσομαι	έστράφην
συλ-λέγομαι	συλ-λεγήσομαι	συν-ελέγην
σφάλλομαι	σφαλήσομαι	έσφάλην
σφάττομαι	σφαγήσομαι	έσφάγην
τήκομαι	τακήσομαι	έτάκην
τρέπομαι	τραπήσομαι	έτράπην
τρέφομαι	τραφήσομαι	έτράφην
τρίβομαι	τριβήσομαι	έτρίβην
φαίνομαι	φανήσομαι	έφάνην
φθείρομαι	φθαρήσομαι	έφθάρην

Παρατηρήσεις:

Μονοσύλλαβα με χαρακτήρα:

✓ ε→α (βοαχύ)

στρέφομαι = στραφήσομαι (εξαίρεση: συλλέγομαι= συλλεγήσομαι)

✓ η→α (βοαχύ)

τήκομαι = τακήσομαι (εξαίρεση: πλήττομαι = πληγήσομαι/ αλλά: σύνθετο= -πλαγήσομαι)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ & ΑΟΡΙΣΤΟΣ Α΄

1. Να κλίνετε το ρήμα στον παθητικό μέλλοντα & αόριστο α΄ :

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ			
οριστ.	ευκτ.	απρφ.	μτχ.
σωθήσομαι			

ΑΟΡΙΣΤΟΣ					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ξωθήην					

2. Να σχηματίσετε τους αντίστοιχους τύπους του παθητικού Μέλλοντα και Αορίστου α':

Ενεστώτας	Μέλλοντας	Αόριστος
λύεσθε		
πείθομαι		
σώζονται		
πορεύεται		
κολαζόμεθα		
τοξεύεσθαι		
κωλύει/-η		
βουλεύοιτο		
παύονται		
κηρύττεσθε		
πραττόμεθα		
διδάσκοιο		
θαυμάζοισθε		

3. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα σε όλες τις εγκλίσεις και να γράψετε τους ονοματικούς τύπους:

	οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἐβουλεύητε						
ἐπαύθη						
μηνυθήσει/-η						
ἐφονεύθησαν						
κωλυθῶμεν						
φυγαδευθήσεται						

4. Να σχηματίσετε το απαρέμφατο και τη μετοχή παθητικού Μέλλοντα και Αορίστου α' των ρημάτων:

	απρφ.παθ.μελ.	απρφ.παθ.αορ.	μτχ.παθ.μελ.	μτχ.παθ.αορ.
λύομαι				
πείθομαι				
σώζομαι				
πορεύομαι				
κολάζομαι				
τοξεύομαι				
κωλύομαι				
βουλεύομαι				
παύομαι				
φυγαδεύομαι				
μηνύομαι				
φονεύομαι				

5. Να κλίνετε τις προστακτικές των ρημάτων στον παθητικό αόριστο α' :
πείθομαι, φονεύομαι, τοξεύομαι.

προστακτική παθητικού αορίστου α'		

6. Να συμπληρώσετε τα κενά με τους τύπους των παθητικών χρόνων που ζητούνται σε παρένθεση:

- α) Ἐνὼ αἱ ἄλλαι παρθένοι..... (διασφύζομαι, οριστ.παθ.αορ) τὴν Περσεφόνην ἢ γῇ κατέπιεν.
- β) Ἐβούλετο..... (πείθομαι, απρφ.παθ.αορ) τοῖς φρονίμως κρίνουσιν.
- γ) Τὶς οὐκ ἂν (ὀργίζομαι, εὐκτ.παθο. αορ) ἰδὼν ἄνδρα σύμμαχον (ὕβριζομαι, μτχ.παθ.αορ).
- δ)..... (πορεύομαι, προστ.παθ.αορ) οὖν, παῖδες, πρὸς τὴν μητέρα καὶ ταῦτα ἀγγείλατε αὕτη
- ε) Ἦλπιζον..... (κηρύττομαι, απρφ.παθ.μελ) πάντα ταῦτα τοῖς Κύρου στρατιώταις.
- στ) Ἐὰν ὑφ' ἡμῶν τοῦτο..... (πράττομαι, ὑποτ.παθ.αορ), οὐδεὶς τῶν θεῶν ἔσται ἡμῖν εὐμενής.
- ζ)..... (διδάσκομαι, προστ.παθ.αορ) δὲ καὶ τοῖς παισίν.
- η) Οὕτω πράττων, σὺ ὑπὸ πάντων καλὸς καγαθὸς..... (ὀνομάζομαι, οριστ.παθ.μελ).

Ο ΠΑΘΗΤΙΚΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ & ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β'

1. Να κλίνετε το ρήμα στον παθητικό Μέλλοντα & Αόριστο β':

ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ			
οριστ.	ευκτ.	απρφ.	μτχ.
γραφήσομαι			

ΑΟΡΙΣΤΟΣ					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἐγράφην					

2. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

Ενεστώτας	Παθ.Μέλλοντας Β'	Παθ.Αόριστος Β'
γράφονται		
φαίνεται		
τρεφόμενοι		
διαφθείρεσθαι		
φαίνεσθε		
πλήττειντο		

3. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα σε όλες τις εγκλίσεις και να γράψετε τους ονοματικούς τύπους:

	οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
άνετράφη						
άπαλλαγήσονται						
άρπαγείητε						
γραφῶμεν						
κατεπλάγη						
περιεστράφη						
ἀπεστάλησαν						
φανείητε/-εῖτε						

4. Για τα ακόλουθα ρήματα να σχηματίσετε το απαρέμφατο και τη μετοχή παθητικού Μέλλοντα και Αορίστου β':

	απρφ.παθ.μελ.	απρφ.παθ.αορ.	μτχ.παθ.μελ.	μτχ.παθ.αορ.
κλέπτομαι				
τρέπομαι				
στρέφομαι				
τρέφομαι				
πλήττομαι				
φαίνομαι				
φθείρομαι				
ἀλλάττομαι				
σφάλλομαι				
κόπτομαι				

5. Να κλίνετε τις προστακτικές των παρακάτω ρημάτων στον παθητικό Αόριστο β' : τρέφομαι, θάπτομαι, πλήττομαι.

προστακτική παθητικού αορίστου β'		

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τους παρακάτω τύπους και να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές τους (αφού πρώτα τους αναγνωρίσετε γραμματικά):

έκπλαγείητε, συλλεγῶσι, συγκομισθῇ, ἀλλάχθητι, ἀποστερηθῶμεν, ἀποκριθήσονται, δαρείς (στο γ' ενικό), σάπηθι, ἀναταραχθισόμεθα, ἀναιρεθῆναι.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή

2. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

- Διασπείρομαι --> α' πληθ. Οριστικής Παθητικού Αορίστου Β'
- Συλλαμβάνομαι --> γ' ενικό ευκτικής Παθητικού Αορίστου Α'
- Έπαίρομαι --> α' ενικό υποτακτικής Παθητικού Αορίστου Α'
- Προβουλεύομαι --> γ' πληθυντικό ευκτικής Παθητικού Μέλλοντα Α'
- Καταπλήττομαι --> β' ενικό προστακτικής Παθητικού Αορίστου Β'
- Αποστέλλω --> απαρέμφατο παθητικών χρόνων Β'
- Κελεύομαι --> α' πληθυντικό υποτακτικής Παθητικού Αορίστου Α'
- Διαφθείρομαι --> γ' πληθυντικό προστακτικής Παθητικού Αορίστου Α'
- Καλούμαι --> αιτ. Ενικού θηλ. Μετοχής Παθητικού Μέλλοντα Α'
- Κατασκάπτομαι --> β' πληθυντικό προστακτικής Παθητικού Αορίστου Β'

ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ Ή ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

Τα φωνηεντόληκτα ρήματα που έχουν χρονικό χαρακτήρα **α ή ε ή ο** συναιρούν το φωνήεν αυτό στον **Ενεστώτα** και στον **Παρατατικό** με το ακόλουθο φωνήεν των καταλήξεων και γι' αυτό λέγονται **συνηρημένα**. Λέγονται και **περισπώμενα**, γιατί ο συνηρημένος τύπος τους στο **α' ενικό πρόσωπο** της Οριστικής του Ενεστώτα παίρνει **περισπωμένη**.

Τα συνηρημένα ρήματα διαιρούνται κατά τον χαρακτήρα σε **τρεις τάξεις**:

✓ στην **α' τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-άω**

(χαρακτ. α): **τιμάω - τιμῶ**

✓ στη **β' τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-έω** (χαρακτ. ε):

ποιέω - ποιῶ

✓ στη **γ' τάξη** ανήκουν όσα λήγουν σε **-όω** (χαρακτ. ο):

δηλόω - δηλῶ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΤΑΞΗ

Α' ΤΑΞΗ (παράγωγα ουσιαστικά α' κλίσης)

ἀγαπῶ, αἰτιῶμαι, ἀκροῶμαι, ἀπαντῶ, ἀπατῶ, βοῶ, γελῶ, γυνῶ, δαπανῶ, δαιτιῶμαι, δρῶ, ἐῶ, ἐρωτῶ, ἡττῶμαι, θεῶμαι, κτῶμαι, μελετῶ, νικῶ, ὀρῶ, ὀρμῶ (=ἐξορμῶ), πειρῶμαι, προσδοκῶ, σιωπῶ, σπῶ, τελευτῶ, τιμῶ, τολμῶ, φοιτῶ, χαλῶ κ.α.

Β' ΤΑΞΗ (παράγωγα ουσιαστικά γ' κλίσης)

ἀγανακτῶ, ἀγνοῶ, ἀδικῶ, αἰνῶ, αἰρῶ, αἰτῶ, ἀμελῶ, ἀμφισβητῶ, ἀπολογουῖμαι, ἀπορῶ, ἀσεβῶ, ἀσκῶ, ἀφικνουῖμαι, βοηθῶ, δοκῶ, δυστυχῶ, δῶ, ἐγχειρῶ, ἐνθυμουῖμαι, ἐπιθυμῶ, ἐπιμελουῖμαι, εὐεργετῶ, ζητῶ, ἡγοῖμαι, θαρρῶ, θεωρῶ, καλῶ, κατηγορῶ, κρατῶ, λεηλατῶ, λυσιτελῶ, μαρτυρῶ, μισῶ, ναυμαχῶ, νομοθετῶ, νοουθετῶ, νοῶ, οἰκοδομῶ, οἰκῶ, ὀκνῶ, ὀμιλῶ, ὁμολογῶ, ὀρμῶ (=αγκυροβολῶ), πλεονεκτῶ, ποθῶ, ποιῶ, πολεμῶ, σκοπῶ, συμμαχῶ, σωφρονῶ, τιμωρῶ, ὕμνῶ, ὑπηρετῶ, ὑπισχνουῖμαι, φθονῶ, φιλοσοφῶ, φοβοῖμαι, χωρῶ, ὠθῶ, ὠφελῶ κ.α.

Γ' ΤΑΞΗ (ν.ε. ρήματα σε -ώνω)

ἄλλοιῶ, ἀναλῶ, ἀξιῶ, βεβαιῶ, βιῶ, δηλῶ, δηῶ, δουλῶ, ἐναντιοῖμαι, ἐπανορθῶ, ζημιῶ, κακῶ, καρποῖμαι, περαιῶ, πληρῶ, σκηνῶ, χειροῖμαι κ.α.

Α' τάξη συνηρημένων

Πίνακας συναιρέσεων σε -αω

$\alpha + \epsilon, \eta = \alpha$

$\alpha + \epsilon\iota, \eta = \alpha$ $\alpha + \omicron, \omega, \omicron\upsilon = \omega$

$\alpha + \omicron\iota = \omega$

		Ενεργητική Φωνή	Μέση & Παθητική Φωνή
Οριστική	Ενεστώτα	(τιμά-ω) τιμῶ (τιμά-εις) τιμᾷς (τιμά-ει) τιμᾷ (τιμά-ομεν) τιμῶμεν (τιμά-ετε) τιμᾶτε (τιμά-ουσι) τιμῶσι(ν)	(τιμά-ομαι) τιμῶμαι (τιμά-ῃ ἢ -ει) τιμᾷ (τιμά-εται) τιμᾶται (τιμα-όμεθα) τιμώμεθα (τιμά-εσθε) τιμᾶσθε (τιμά-ονται) τιμῶνται
	Παρατατικού	(ἐ-τίμα-ον) ἐτίμων (ἐ-τίμα-ες) ἐτίμας (ἐ-τίμα-ε) ἐτίμα (ἐ-τιμά-ομεν) ἐτιμῶμεν (ἐ-τιμά-ετε) ἐτιμᾶτε (ἐ-τίμα-ον) ἐτίμων	(ἐ-τιμα-όμην) ἐτιμώμην (ἐ-τιμά-ου) ἐτιμῶ (ἐ-τιμά-ετο) ἐτιμᾶτο (ἐ-τιμα-όμεθα) ἐτιμώμεθα (ἐ-τιμά-εσθε) ἐτιμᾶσθε (ἐ-τιμά-οντο) ἐτιμῶντο
Υποτακτική		(τιμά-ω) τιμῶ (τιμά-ῃς) τιμᾷς (τιμά-ῃ) τιμᾷ (τιμά-ωμεν) τιμῶμεν (τιμά-ῃτε) τιμᾶτε (τιμά-ωσι) τιμῶσι(ν)	(τιμά-ωμαι) τιμῶμαι (τιμά-ῃ) τιμᾷ (τιμά-ῃται) τιμᾶται (τιμα-ώμεθα) τιμώμεθα (τιμά-ῃσθε) τιμᾶσθε (τιμά-ωνται) τιμῶνται
Ευκτική		(τιμά-οιμι) τιμῶμι / (τιμα-οίην) τιμώην (τιμά-οις) τιμῶς / (τιμα-οίης) τιμώης (τιμά-οι) τιμῶ / (τιμα-οίη) τιμώη (τιμά-οιμεν) τιμῶμεν (τιμά-οιτε) τιμῶτε (τιμά-οιεν) τιμῶεν	(τιμα-οίμην) τιμώμην (τιμά-οιο) τιμῶο (τιμά-οιτο) τιμῶτο (τιμα-οίμεθα) τιμώμεθα (τιμά-οιοσθε) τιμῶσθε (τιμά-οιντο) τιμῶντο

Προστακτική	- (τίμα-ε) τίμα (τιμα-έτω) τιμάτω - (τιμά-ετε) τιμάτε (τιμαό-ντων) τιμώντων ή (τιμα-έτωσαν) τιμάτωσαν	- (τιμά-ου) τιμῶ (τιμα-έσθω) τιμάσθω - (τιμά-εσθε) τιμάσθε (τιμα-έσθων) τιμάσθων ή (τιμα-έσθωσαν) τιμάσθωσαν
Απαρ.	(τιμά-εν) τιμᾶν	(τιμά-εσθαι) τιμᾶσθαι
Μετοχή	(τιμά-ων) τιμῶν (γεν. εν.: τιμῶντος) (τιμά-ουσα) τιμῶσα (γεν. εν.: τιμώσης) (τιμά-ον) τιμῶν (γεν. εν.: τιμῶντος)	(τιμα-όμενος) τιμώμενος (τιμα-ομένη) τιμωμένη (τιμα-όμενον) τιμώμενον

Σημείωση: Το απαρέμφοτο της Ενεργητικής Φωνής συναιρείται σε **α** και όχι σε **α**, γιατί η συναίρεση προήλθε από την αρχική κατάληξη τουαπαρεμφότου **-εν** (τιμά-εν - τιμᾶν)

Παρατηρήσεις:

➤ Τα ρήματα ζήω - ζῶ, πεινήω - ὤ , διψήω - ὤ, χρήομαι - ὤμαι, έχουν χαρακτήρα **η** και κλίνονται όπως τα συνηρημένα αλλά όπου τα ρήματα σε -αω έχουν α ή α αυτά έχουν η ή η.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Παρατατικός
ζῶ ζῆς ζῆ ζῶμεν ζῆτε ζῶσι(ν)	ζῶ ζῆς ζῆ ζῶμεν ζῆτε ζῶσι(ν)	ζώην ζώης ζώη ζῶμεν ζῶτε ζῶεν	- ζῆ ζήτω - ζῆτε ζώντων / ζήτωσαν	ζῆν Μτχ ζῶν ζῶσα ζῶν	ἔζων ἔζης ἔζη ἔζῶμεν ἔζῆτε ἔζων

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Παρατατικός
χρῶμαι χρῆ χρῆται χρώμεθα χρῆσθε χρῶνται	χρῶμαι χρῆ χρῆται χρώμεθα χρῆσθε χρῶνται	χρώμην χρῶο χρῶτο χρώμεθα χρῶσθε χρῶντο	- χρῶ χρήσθω - χρῆσθε χρήσθων / χρήσθωσαν	χρῆσθαι Μτχ χρώμενος χρωμένη χρώμενον	ἐχρώμην ἐχρῶ ἐχρήτο ἐχρώμεθα ἐχρήσθε ἐχρῶντο

➤ Ο σχηματισμός και η κλίση των άλλων χρόνων

Τα συνηρημένα ρήματα α' τάξης σχηματίζουν τους υπόλοιπους χρόνους (δηλαδή εκτός του Ενεστώτα και του Παρατατικού) και κλίνονται κανονικά όπως τα βαρύτονα φωνηεντόληκτα ρήματα της α' συζυγίας.

Μετατροπές:

1. Τρέπουν το -ᾶ- σε -η-:

π.χ. ρ. τιμῶ (θ. τιμᾶ-) → τιμήσω, ἐτίμησα, τετίμηκα, ἐτετιμήκειν

και τιμῶμαι → τιμήσομαι / τιμηθήσομαι, ἐτιμησάμην / ἐτιμήθην, τετίμημαι, ἐτετιμήμην.

2. Σε αντίθεση με τον γενικό αυτόν κανόνα, τα συνηρημένα ρήματα σε -άω ταοποία πριν τον χαρακτήρα -ᾶ- έχουν ε, ι ή ρ εκτείνουν τον χαρακτήρα

-ᾱ- σε -ᾶ- (και όχι σε -η). Τέτοια ρήματα είναι:

αἰτιά-ομαι, αἰτιῶμαι (= κατηγορώ)

ἐά-ω, ἐῶ (= αφήνω)

θηρά-ω, θηρῶ (= κυνηγώ)

ἀνιά-ω, ἀνιῶ (= λύπω, δυσαρρεστώ)

π.χ. ρ. αἰτιῶμαι → αἰτιάσομαι, ἡτιασάμην, ἡτίαμαι, ἡτιάμην

ρ. ἐῶ → ἐάσω, εἶασα, εἶακα, εἶακειν και ἐῶμαι → ἐάσομαι, εἶάθην, εἶαμαι, εἶάμην

ρ. θηρῶ → θηράσω, ἐθήρασα, τεθήρακα και θηρῶμαι → θηράσομαι / θηραθήσομαι, ἐθηρασάμην / ἐθηράθην

ρ. ἀνιῶ → ἀνιάσω, ἡνίασα, ἡνίακα και ἀνιῶμαι → ἀνιάσομαι, ἡνίαθην, ἡνίαμαι, ἡνιάμην

Το ίδιο ισχύει και για τα ρήματα:

δράω-ῶ

ιάομαι-ῶμαι

ἀποδειλιάω-ῶ

ἐστιάω-ῶ

χαλάω-ῶ

γελάω- ῶ

πειράω-ῶ

ἀκροάομαι- ῶμαι

σπάω-ῶ

Σημείωση: Τα ρήματα που διατηρούν το α προσλαμβάνουν ένα σ στον παθητικό Μέλλοντα, Αόριστο, Παρακείμενο και Υπερσυντέλικο.

π.χ. γελάω-ῶ σπάομαι-ῶμαι γελασθήσομαι σπασθήσομαι ἐγελάσθην ἐσπάσθην γεγέλασμαι ἔσπασμαι ἐγεγέλασμεν ἐσπάσμεν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΣΕ -ΑΩ

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
όρω					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
όρωμαι					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ζῶ					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
χρῶμαι					

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ			
Ε.Φ.		Μ.Φ.	
έωρων	ἔζων	έωρώμην	ἐχρώμην

2. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

οριστική ενεστώτα	υποτακτική ενεστώτα	ευκτική ενεστώτα	προστακτική ενεστώτα
γελῶσι			
		ἰῶτο	
	ἐρευνᾶς		
πεινῆς			
			μελέτα
δαπανᾷσθε			
διψῇ			
	πλανᾷται		
			κτάσθω
	πειρώμεθα		
δειλιῶ			
			θήρα
ἔωνται			
	κοιμῶμαι		

3. Συμπληρώστε και τους υπόλοιπους χρόνους των ρημάτων:

Ενεστώτας	Παρατατ.	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμε.	Υπερσυντ.
		κτησόμεθα			
ἀγαπᾷ					
νικῶμεν					
ἐᾷτε					
		χρήσεσθε			
		ἐρωτήσει			
			ἐπείνησας		
τιμῶ					
		βιώσεται			

4. Να συμπληρώσετε τις φράσεις με τον κατάλληλο τύπο:

- α) Εἴ τις μὴ τρέφοιτο, οὐκ ἂν..... (ζῶ-ευκτ. ενεστ.)
- β) Οὐκ ἔασομεν τοὺς ἔτι.....Λακεδαιμονίων ἀπολέσθαι. (ζῶ-μτχ. ενεστ.)
- γ) Οἱ παῖδες μόνοι ὄντες ἐν τῷ δάσει καὶ καὶ.....(πεινῶ, διψῶ-πρτ)
- δ) Οὐκ ἐξέστι τοῖς ἱεροῖς χρήμασι.....(χρῶμαι-απρφ. ενεστ)
- ε) πολιτεία οὐ ζηλούση τοὺς τῶν πέλας νόμους. (χρῶμαι-οριστ. ενεστ)

Β' τάξη συνηρημένων

Πίνακας συναιρέσεων σε -έω

ε + ε = ει ε + ο = ου

ε + μακρό φωνήεν ή μακρόχρονη δίφθογγος = μακρό φωνήεν ή μακρόχρονη δίφθογγος

		Ενεργητική Φωνή	Μέση & Παθητική Φωνή
Οριστική	Ενεστώτα	(ποιέ-ω) ποιῶ (ποιέ-εις) ποιεῖς (ποιέ-ει) ποιεῖ (ποιέ-ομεν) ποιοῦμεν (ποιέ-ετε) ποιεῖτε (ποιέ-ουσι) ποιοῦσι(ν)	(ποιέ-ομαι) ποιοῦμαι (ποιέ-η ἢ -ει) ποιῇ / -εῖ (ποιέ-εται) ποιεῖται (ποιε-όμεθα) ποιούμεθα (ποιέ-εσθε) ποιεῖσθε (ποιέ-ονται) ποιοῦνται
	Παρατατικού	(ἐ-ποιέ-ον) ἐποιοῦν (ἐ-ποιέ-ες) ἐποιεῖς (ἐ-ποιέ-ε) ἐποiei (ἐ-ποιέ-ομεν) ἐποιοῦμεν (ἐ-ποιέ-ετε) ἐποιεῖτε (ἐ-ποιέ-ον) ἐποιοῦν	(ἐ-ποιε-όμην) ἐποιοῦμην (ἐ-ποιέ-ου) ἐποιοῦ (ἐ-ποιέ-ετο) ἐποιεῖτο (ἐ-ποιε-όμεθα) ἐποιοῦμεθα (ἐ-ποιέ-εσθε) ἐποιεῖσθε (ἐ-ποιέ-οντο) ἐποιοῦντο
Υποτακτική		(ποιέ-ω) ποιῶ (ποιέ-ης) ποιῇς (ποιέ-η) ποιῇ (ποιέ-ωμεν) ποιῶμεν (ποιέ-ητε) ποιῇτε (ποιέ-ωσι) ποιῶσι(ν)	(ποιέ-ωμαι) ποιῶμαι (ποιέ-η) ποιῇ (ποιέ-ηται) ποιῇται (ποιε-ώμεθα) ποιῶμεθα (ποιέ-ησθε) ποιῇσθε (ποιέ-ωνται) ποιῶνται
Ευκτική		(ποιέ-οιμι) ποιοῖμι / (ποιεοίην) ποιοίην (ποιέ-οις) ποιοῖς (ποιεοίης) ποιοίης (ποιέ-οι) ποιοῖ / (ποιεοίη) ποιοίη (ποιέ-οιμεν) ποιοῖμεν (ποιέ-οιτε) ποιοῖτε (ποιέ-οιεν) ποιοῖεν	(ποιε-οίμην) ποιοίμην (ποιέ-οιο) ποιοῖο (ποιέ-οιτο) ποιοῖτο (ποιε-οίμεθα) ποιοίμεθα (ποιέ-οισθε) ποιοῖσθε (ποιέ-οιντο) ποιοῖντο

Προστακτική	- (ποιέ-ε) ποίει (ποιε-έτω) ποιείτω - (ποιέ-ετε) ποιείτε (ποιε-όντων) ποιούντων ἢ (ποιε-έτωσαν) ποιείτωσαν	- (ποιέ-ου) ποιού (ποιε-έσθω) ποιείσθω - (ποιέ-εσθε) ποιείσθε (ποιε-έσθων) ποιείσθων ἢ (ποιε-έσθωσαν) ποιείσθωσαν
Απαρ.	(ποιέ-ειν) ποιεῖν	(ποιέ-εσθαι) ποιείσθαι
Μτχ.	(ποιέ-ων) ποιῶν (γεν. εν.: ποιούντος) (ποιέ-ουσα) ποιούσα (γεν. εν.: ποιούσης) (ποιέ-ον) ποιούν (γεν. εν.: ποιούντος)	(ποιε-όμενος) ποιούμενος (ποιε-ομένη) ποιουμένη (ποιε-όμενον) ποιούμενον

Παρατηρήσεις:

✓ Τα ρήματα πλέω, δέω-δέομαι (=προτιμώ), πνέω, ῥέω, χέω, νέω (=κολυμπώ), ζέω (=βράζω), θέω (=τρέχω), ξέω (=ξύνω) που έχουν μονοσύλλαβο θέμα συναιρούνται μόνο όταν μετά το χαρακτήρα ε ακολουθεί η κατάληξη του ρήματος ε ή ει.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Παρατατικός
πλέω	πλέω	πλέοιμι	-	πλεῖν	ἔπλεον
πλεῖς	πλέης	πλέοις	πλεῖ		ἔπλεις
πλεῖ	πλέη	πλέοι	πλείτω	Μτχ.	ἔπλει
πλέομεν	πλέωμεν	πλέοιμεν	-	πλέων	ἐπλέομεν
πλεῖτε	πλέητε	πλέοιτε	πλεῖτε	πλέουσα	ἐπλεῖτε
πλέουσι(ν)	πλέωσι(ν)	πλέοιεν	πλεόντων / πλείτωσαν	πλέον	ἔπλεον

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Παρατατικός
δέομαι δέει / δέη δεΐται δεόμεθα δεΐσθε δέονται	δέωμαι δέη δέηται δεώμεθα δέησθε δέωνται	δεοίμην δέοιο δέοιτο δεοίμεθα δέοισθε δέοιντο	- δέου δείσθω - δείσθε δείσθων / δείσθωσαν	δείσθαι Μτχ. δεόμενος δεομένη δεόμενον	έδεόμην έδέου έδεΐτο έδεόμεθα έδεΐσθε έδέοντο

Το β' ενικό πρόσωπο της Οριστικής του Ενεστώτα της Μέσης φωνής του ρήματος **δέομαι** μένει ασυναίρετο: **δέει ή δέη**.

- Το ρήμα **δέω-ῶ, δέομαι-δοῦμαι (=δένω)**, συναιρείται σε όλους τους τύπους:

ΕΝΣ.: δῶ, δείς, δεῖ, δοῦμεν, δείτε, δοῦσι(ν)

ΠΡΤ.: ἔδουν, ἔδεις, ἔδει, ἔδοῦμεν, ἔδειτε, ἔδουν

✓ **Ο σχηματισμός και η κλίση των άλλων χρόνων**

Τα συνηρημένα ρήματα σε -έω για τον σχηματισμό των υπόλοιπων χρόνων (δηλαδή εκτός του Ενεστώτα και του Παρατατικού) εκτείνουν κανονικά τον βραχύχρονο χαρακτήρα του θέματος σε μακρόχρονο μπροστά από το σύμφωνο των καταλήξεων.

Τρέπουν συγκεκριμένα τον χαρακτήρα -ε- σε -η-:

π.χ. ρ. ἄγνοῶ (θ. ἄγνοε-) → ἄγνοήσω, ἡγνόησα, ἡγνόηκα.

Ωστόσο, κάποια ρήματα διατηρούν το ε:

π.χ.

ΕΝΣ: αἰδέομαι -οῦμαι ἄρκέω-ῶ τελέω – ῶ τελέομαι – οὔμαι **ΜΕΛ.:** αἰδέσομαι

ἄρκέσω τελέσω τελέσομαι / τελεσθήσομαι

ΑΟΡ.: ἤδεσάμην ἤρκεσα ἐτέλεσα ἐτελεσάμην/ ἐτελέσθην /

ἠδέσθην ΠΡΚ.: ἤδεσμαι - τετέλεκα τετέλεσμαι ΥΠΣ.: - -

ἐτετελέκειν ἐτετελέσμεν

Τέλος, μερικά ρήματα σε ορισμένους χρόνους εκτείνουν το ε σε η και σε άλλους διατηρούν το ε:

αἰρέω-ῶ	αἰρέομαι-οὔμαι	καλέω- ῶ	καλέομαι-οὔμαι
αἰρήσω	αἰρήσομαι -	καλέσω	καλέσομαι -
εἶλον	αἰρεθήσομαι	ἐκάλεσα	κληθήσομαι
ἤρηκα	εἰλόμην - ἤρέθην	κέκληκα	ἐκαλεσάμην - ἐκλήθην
ἤρήκειν	ἤρημαι	ἐκεκλήκειν	κέκλημαι
	ἤρήμην		ἐκεκλήμην
αἰνέω-ῶ	αἰνέομαι-οὔμαι	δέω-ῶ	δέομαι-οὔμαι
αἰνέσω	αἰνεθήσομαι	δήσω	δήσομαι /
ἤνεσα	ἤνέθην	ἔδησα	δεθήσομαι
ἤνεκα	ἤνημαι	δέδηκα /	ἐδησάμην / ἐδέθην
ἤνέκειν	ἤνήμην	δέδεκα	δέδεμαι
		ἐδεδέκειν	ἐδεδέμην

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΕΩ

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
βοηθῶ					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
βοηθοῦμαι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
θεωρῶ					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
θεωροῦμαι					
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ					
Ε.Φ.			Μ.Φ.		
ἐβοήθουν	ἐθεώρουν	ἐβοηθούμην	ἐθεωρούμην		

2. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

οριστική ενεστώτα	υποτακτική ενεστώτα	ευκτική ενεστώτα	προστακτική ενεστώτα
προθυμῶ			
	βοηθῶμεν		
			προσφίλει
	δικαιολογῶνται		
θρηνοῦνται			
		ληλατοίης	

			κακοπαθοῦ
	κατηγορῶσι		
		πολεμοῖσθε	
αἰρούμεθα			

3. Να μεταφέρετε τους τύπους των συνηρημένων ρημάτων που σας δίδονται στους αντίστοιχους του ενεστώτα και του παρατατικού.

	ενεστώτας	παρατατικός
χειρουργήσεις		
καθείλου		
ἐκαλέσαντο		
ἀδικήσουσι		
τεθορυβήκατε		
προεκεκλήκει		

4. Προσθέστε τους τύπους των εγκλίσεων που λείπουν στον πίνακα:

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ἐγὼ χορηγῶ			
σύ χειροτονεῖς			
οὗτος φρονεῖ			
ἡμεῖς θορυβούμεθα			
ὕμεῖς ἐπαινεῖσθε			
οὗτοι ἀπολογοῦνται			

5. Να κλίνετε τα ρήματα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
πλέω					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
δέομαι					
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ					
Ε.Φ			Μ.Φ		
ἔπλεον			ἐδεόμην		

6. Να γραφούν στο ίδιο πρόσωπο του άλλου αριθμού στον χρόνο που βρίσκονται:

πνεΐτε ☒	ἐνεΐς ☒
ῥέητε ☒	πλεΐτε ☒
χεΐς ☒	ἐδεΐτο ☒

7. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος που δίνεται στην παρένθεση:

α) Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα..... (κινῶ, προστ. ενεστ).

β)..... (ἡγοῦμαι, προστ. ενεστ) μάλιστα σεαυτῷ πρέπει δικαιοσύνην.

γ) Οἱ γὰρ πολλοὶ τὴν ἀλήθειαν..... (ἀγνοῶ, οριστ. ενεστ).

δ) Οἱ ἄνθρωποι τούτοις μάλιστα ἐθέλουσι πείθεσθαι, οὓς ἂν..... (ἡγοῦμαι, υποστ.

ενεστ) βελτίστους εἶναι.

ε)..... (ὁμολογοῦμαι, οριστ. ενεστ. γ' εν) τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαιοτάτην εἶναι καὶ μεγίστην.

στ) Μάλιστα ἂν..... (εὐδοκιμῶ, ευκτ. ενεστ) εἰ φαίνοιο ταῦτα μὴ πράττων, ἂ τοῖς

ἄλλοις ἂν πράττουσιν ἐπιτιμῶης.

ζ) Πολλοὶ..... (ἀτυχῶ, μτχ. ενεστ. δοτ. πληθ) μὲν συνάχθονται, καλῶς δὲ πράττουσι

..... (φθονῶ, οριστ. ενεστ).

η) Ἄ..... (ποιῶ, απρφ. ενεστ) αἰσχρὸν, ταῦτα νομίζε μὴδὲ λέγειν εἶναι καλόν.

θ) Καὶ ταυτ' ἂν (ποιῶ, υποστ. ενεστ. β' πληθ), τί

(δέω, οριστ. ενεστ. γ' εν) περὶ τῶν συμβησομένων μακρολογεῖν;

ι) Πάντων μὲν..... (ἐπιμελοῦμαι, προστ. ενεστ) ἐν τῷ βίῳ, μάλιστα δὲ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν..... (ἀσκῶ, προστ. ενεστ).

Γ' τάξη συνηρομένων

Πίνακας συναιρέσεων σε -οω

ο + ε, ο, ου = ουο + η, ω = ω

ο + ει, η, οι = οι

		Ενεργητική Φωνή	Μέση & Παθητική Φωνή
Οριστική	Ενεστώτα	(δηλό-ω) δηλῶ (δηλό-εις) δηλοῖς (δηλό-ει) δηλοῖ (δηλό-ομεν) δηλοῦμεν (δηλό-ετε) δηλοῦτε (δηλό-ουσι) δηλοῦσι(ν)	(δηλό-ομαι) δηλοῦμαι (δηλό-η ἢ -ει) δηλοῖ (δηλό-εται) δηλοῦται (δηλο-όμεθα) δηλούμεθα (δηλό-εσθε) δηλοῦσθε (δηλό-ονται) δηλοῦνται
	Παρατατικό	(ἐ-δήλο-ον) ἐδήλουν (ἐ-δήλο-ες) ἐδήλους (ἐ-δήλο-ε) ἐδήλου (ἐ-δηλό-ομεν) ἐδηλοῦμεν (ἐ-δηλό-ετε) ἐδηλοῦτε (ἐ-δήλο-ον) ἐδήλουν	(ἐ-δηλο-όμην) ἐδηλούμην (ἐ-δηλό-ου) ἐδηλοῦ (ἐ-δηλό-ετο) ἐδηλοῦτο (ἐ-δηλο-όμεθα) ἐδηλούμεθα (ἐ-δηλό-εσθε) ἐδηλοῦσθε (ἐ-δηλό-οντο) ἐδηλοῦντο
Υποτακτική		(δηλό-ω) δηλῶ (δηλό-ης) δηλοῖς (δηλό-ῃ) δηλοῖ (δηλό-ωμεν) δηλῶμεν (δηλό-ῃτε) δηλῶτε (δηλό-ωσι) δηλῶσι(ν)	(δηλό-ωμαι) δηλῶμαι (δηλό-ῃ) δηλοῖ (δηλό-ῃται) δηλῶται (δηλο-ώμεθα) δηλώμεθα (δηλό-ῃσθε) δηλῶσθε (δηλό-ωνται) δηλῶνται
Ευκτική		(δηλό-οιμι) δηλοῖμι (δηλο-οίην) δηλοίην (δηλό-οις) δηλοῖς / (δηλο-οίης) δηλοίης (δηλό-οι) δηλοῖ / (δηλο-οίη) δηλοίη (δηλό-οιμεν) δηλοῖμεν (δηλό-οιτε) δηλοῖτε (δηλό-οιεν) δηλοῖεν	(δηλο-οίμην) δηλοίμην (δηλό-οιο) δηλοῖο (δηλό-οιτο) δηλοῖτο (δηλο-οίμεθα) δηλοίμεθα (δηλό-οισθε) δηλοῖσθε (δηλό-οιντο) δηλοῖντο

Προστακτική	- (δήλο-ε) δήλου (δηλο-έτω) δηλούτω - (δηλό-ετε) δηλοῦτε (δηλο-όντων) δηλούντων ἢ (δηλο-έτωσαν) δηλούτωσαν	- (δηλό-ου) δηλοῦ (δηλο-έσθω) δηλούσθω - (δηλό-εσθε) δηλοῦσθε (δηλο-έσθων) δηλούσθων ἢ (δηλο-έσθωσαν) δηλούσθωσαν
Απαρ.	(δηλό-εν) δηλοῦν	(δηλό-εσθαι) δηλοῦσθαι
Μτχ.	(δηλό-ων) δηλῶν (γεν. εν.: δηλοῦντος) (δηλό-ουσα) δηλοῦσα (γεν. εν.: δηλούσης) (δηλό-ον) δηλοῦν (γεν. εν.: δηλοῦντος)	(δηλο-όμενος) δηλούμενος (δηλο-ομένη) δηλουμένη (δηλο-όμενον) δηλούμενον

Σημείωση: Το απαρέμφατο της Ενεργητικής Φωνής συναιρείται σε **ου** και όχι σεω, γιατί η συναίρεση προήλθε από την αρχική κατάληξη του απαρεμφάτου **-εν:** (δηλό-εν- δηλοῦν)

Παρατηρήσεις:

➤ Το ρήμα **ρίγω** (=με πιάνει ρίγος, κρυώνω) είχε χαρακτήρα **ω** (**θ. ρίγω-**) και γι' αυτό, όταν συναιρείται, έχει **ω και φ**, όπου τα ρήματα σε -όω έχουν **ου ή οι**.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Παρατατικός
ρίγῶ ρίγῶς ρίγῶ ρίγῶμεν ρίγῶτε ρίγῶσι(ν)	ρίγῶ ρίγῶς ρίγῶ ρίγῶμεν ρίγῶτε ρίγῶσι(ν)	ρίγῶην ρίγῶης ρίγῶη ρίγῶμεν ρίγῶτε ρίγῶεν	-	ρίγοῦν / ρίγῶν Μτχ ρίγῶν ρίγῶσα ρίγῶν	ἐρρίγων ἐρρίγως ἐρρίγει / ἐρρίγω ἐρριγῶμεν ἐρριγῶτε ἐρρίγων

➤ **Ο σχηματισμός και η κλίση των άλλων χρόνων**

Τα συνηρημένα ρήματα σε -όω στους υπόλοιπους χρόνους (δηλαδή εκτός του Ενεστώτα και του Παρατατικού) εκτείνουν κανονικά τον βοαχύχρονο χαρακτήρα του θέματος -ο- σε -ω- μπροστά από το σύμφωνο των καταλήξεων. Κλίνονται σε αυτούς όπως και τα ασυναίρετα ρήματα, με την προσθήκη των φαινομενικών καταλήξεων στο ρηματικό θέμα και την αύξηση ή τον αναδιπλασιασμό, ανάλογα με τον χρόνο:

π.χ.

ὀρθόω -ῶ → ὀρθώσω, ὥρθωσα, ὥρθωκα

ὀρθοῦμαι → ὀρθώσομαι, ὥρθώθην, ὥρθωμαι

ζημιῶ → ζημιώσω, ἐζημιώσα, ἐζημιώκα, ἐζημιώκειν

ζημιοῦμαι → ζημιώσομαι / ζημιωθήσομαι, ἐζημιώθην, ἐζημιώμαι, ἐζημιώμην

3. Τα σύνθετα συνηρημένα ρήματα με **μονοσύλλαβο θέμα ανεβάζουν** τον τόνο στην πρόθεση στο β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα. Τα άλλα σύνθετα ακολουθούν τον τονισμό της συναίρεσης.

π.χ. πλεῖ - ἔπλει

αλλά: ἐκτιμά-ου - ἐκτιμῶ, προσποιέ-ε - προσποιέει, προσποιέ-ου - προσποιού,

καταδήλο-ε - καταδήλου, καταδηλό-ου - καταδηλοῦ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΟΩ

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
διορθῶ					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
διορθοῦμαι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
στερεῶ					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
στερεοῦμαι					

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ			
Ε.Φ.		Μ.Φ.	
ἐδιόρθουν	ἐστερέουν	ἐδιορθούμην	ἐστερεούμην

2. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

οριστική	υποτακτική	ευκτική	προστακτική
			δηλούσθω
		ἀκυροῖεν	
μαστιγῶ			
	κενῶτε		
ἐναντιοῦνται			
			ταλαντοῦ
			ζήλου
	ὑπνῶσι		

3. Να μεταφέρετε τους τύπους των συνηρημένων ρημάτων που σας δίνονται στους αντίστοιχους του Ενεστώτα και του Παρατατικού.

	ενεστώτας	παρατατικός
βεβαιώσει		
διπλώσετε		
δεδουλώκασι		
έβεβιώκεις		
έζηλώσατε		
κληρώσονται		
λυτρώσεσθε		

4. Να κλίνετε το ρήμα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ρίγῳ					
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Ε.Φ)					
έρρίγων					
310					

5. Στις παρακάτω φράσεις να συμπληρώσετε τις λέξεις που λείπουν επιλέγοντας από τους τύπους εντός του πλαισίου:

α) Ὡ παῖδες Ἑλλήνων, ἴτε , ... πατρίδα, ... δὲ παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τὲ πατρῶων ἔδη, θήκας δὲ προγόνων.

β) Μηδένα.....τῶν ἐξ ἀδικίας κερδαινόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποδέχου τοὺς μετὰ δικαιοσύνης ζημιωθέντας.

γ) Διογένης ἔλεγεν οὐδὲν τὸ παράπαν ἐν τῷ βίῳ..... χωρὶς ἀσκήσεως.

δ) Οἱ τότε δυνάμενοι οὐκ μεταδιδόναι μοι τῶν πραγμάτων.

ε) Τούτων τῶν ἐπῶν ἀκούοντες οἱ πρόγονοι ἡμῶν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων..... ὑπὲρ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος ἤθελον ἀποθνήσκειν.

στ).....τοῦ στρατηγοῦ, μεγάλα τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει γίγνεται.

ζ) Νῦν πάντα..... φωτός, οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ τὰ ἐπουράνια.

ζήλον, πεπλήρωται, ἡξίου, κατορθοῦσθαι, ἐλευθερουτε, κατορθοῦντος, ἐλευθερουτε, ζηλοῦντες

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

1. Να αντικαταστήσετε τους ακόλουθους τύπους στις άλλες στήλες:

οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ
διχοτομείς					
αἰτιῶμαι					
δεῖ					
ἐγγυᾶτε					
δοκεῖ					
τελευτῶσιν					
ἄθυμοῦσι					
ὑπισχνεῖσθε					
ἀσεβεῖτε					
χρῶνται					
αἰδοῦνται					
φιλοτιμούμεθα					
ἐπερωτᾷ					
ἄρκοῦσι					
δηλοῦνται					
ξεναγῶ					
στερεοῦτε					
αὐτοδικεῖς					
δολοφονεῖτε					
ἄξιῶ					
συμμαχοῦμεν					

μαστιγοῦσθε					
τυφλῶ					
πληροῖ					

2. Να μετατρέψετε όλα τα συνηρημένα ρήματα σε παρατατικό:

	παρατατικός
διχοτομεῖς	
αἰτιῶμαι	
δεῖ	
ἐγγυᾶτε	
δοκεῖ	
τελευτῶσιν	
ἄθυμοῦσι	
ὑπισχνεῖσθε	
ἀσεβεῖτε	
χρῶνται	
αἰδοῦνται	
φιλοτιμούμεθα	
ἐπερωτᾷ	
ἄρκοῦσι	
δηλοῦνται	
ξεναγῶ	
στερεοῦτε	
αὐτοδικεῖς	

δολοφονεῖτε	
ἀξιῶ	
συμμαχοῦμεν	
μαστιγοῦσθε	
τυφλῶ	
πληροῖ	

3. Να μεταφέρετε τους τύπους των συνηρημένων ρημάτων που σας δίνονται στους υπόλοιπους χρόνους:

ενεστ.	μελ.	αορ.
διχοτομεῖς		
τελευτῶσιν		
χρῶνται		
δηλοῦνται		
τυφλῶ		

Ἡ μόρφωση εἶναι στολίδι γι' αὐτοὺς που εὐτυχοῦν και καταφύγιο

γι' αὐτοὺς που δυστυχοῦν.

Ἰσοκράτης, Ἀθηναῖος ρήτορας

ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ - ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ενρινόληκτα ονομάζονται τα ρήματα που έχουν χαρακτήρα **-μ-, -ν** και **υγρόληκτα** εκείνα που έχουν

χαρακτήρα **λ, ρ.π.χ.:** γέμ-ω, μέν-ω,

στέλλ-ω, αἴρ-ω.

Ενεστώτας – Παρατατικός

Από τα ενρινόληκτα - υγρόληκτα ρήματα

α) Λίγα σχηματίζουν τον Ενεστώτα και Παρατατικό από το ρηματικό θέμα αμετάβλητο: **νέμω, ἔνεμον - φέρω, ἔφερον**

β) Τα περισσότερα ενρινόληκτα και υγρόληκτα ρήματα σχηματίζουν το θέμα του Ενεστώτα με την προσθήκη του προσφύματος **-j-**, το οποίο μετατρέπεται σε **λλ** (π.χ. **Βάλjω → βάλλω**), στην δίφθογγο **αι** (π.χ. **Ύφανjω → ύφαινω**) ή στην δίφθογγο **ει** (σπέρjω → σπείρω) ή σε μακρό **ι, υ..**

Μέλλοντας

Ο ενεργητικός και μέσος Μέλλοντας σχηματίζονται από το ρηματικό θέμα και τις καταλήξεις **-ῶ, -οῦμαι**, και κλίνονται όπως ο Ενεστώτας των σε **-έω συνηρημένων ρημάτων**. Οι Μέλλοντες αυτού του είδους ονομάζονται **αττικοί** ή **συνηρημένοι**:

(στέλλω, θ. στελ-), **Μελλ.** στελῶ-στελοῦμαι

(περαίνω, θ. περᾶν-) περανῶ-περανοῦμαι

(αἴρω, θ. ἄρ-) ἀρῶ-αροῦμαι

(κτείνω, θ. κτεν-) κτενῶ κτενοῦμαι

(σπείρω, θ.σπερ-) σπερῶ-σπεροῦμαι

(κρίνω, θ.κρίν-) κρίνῶ-κρίνοῦμαι

(ἀμύνω, θ.ἀμῦν-) ἀμύνῶ-ἀμῦνοῦμαι

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο
νεμῶ νεμεῖς νεμεῖ νεμοῦμεν νεμεῖτε νεμοῦσι(ν)	νεμοῖμι / νεμοίην νεμοῖς / νεμοίης νεμοῖ / νεμοίη νεμοῖμεν νεμοῖτε νεμοῖεν	νεμεῖν Μετοχές νεμῶν (-οῦντος) νεμοῦσα (-ούσης) νεμοῦν (-οῦντος)

ΜΕΣΟΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ

Οριστική	Ευκτική	Απαρέμφατο
νεμοῦμαι νεμεῖ / ἤ νεμεῖται νεμούμεθα νεμεῖσθε νεμοῦνται	νεμοίμην νεμοῖο νεμοῖτο νεμοίμεθα νεμοῖσθε νεμοῖντο	νεμεῖσθαι Μετοχές νεμούμενος νεμουμένη νεμούμενον

- ❖ Ο παθητικός Αόριστος α' σχηματίζεται με το ρηματικό θέμα και κατάληξη –
θην: ἡγγέλθην, ἡγγέλθης, ἡγγέλθη κ.λπ. (όπως ἐλύθην).

Ἐτσι, ο ενεργητικός και μέσος Αόριστος α' των ενρινόληκτων και υγρόληκτων ρημάτων σχηματίζεται σε όλες τις εγκλίσεις, το απαρέμφατο και τη μετοχή, με το θέμα μετασχηματισμένο και με τις ίδιες καταλήξεις που έχουν τα φωνηεντόληκτα ρήματα, αλλά χωρίς το χρονικό χαρακτήρα -σ- με μακρόχρονη παραλήγουσα.

Παρακείμενος - Υπερσυντέλικος

- ✓ Στο ρηματικό θέμα συνάπτονται οι καταλήξεις –κα, –κειν για την Ενεργητική
Φωνή και –μαι, –μην για τη Μέση:

(ἀγγέλλω, θ. ἀγγελ-)	Πρκ. ἡγγελ-κα	Υπερσ. ἡγγέλ-κειν
(ἀγγέλλομαι, θ. ἀγγελ-)	ἡγγελ-μαι	ἡγγέλ-μην
(αἶρω, θ. ἀρ-)	ἦρ-κα	ἦρ-κειν
(αἶρομαι, θ. ἀρ-)	ἦρ-μαι	ἦρ-μην

Παρατηρήσεις:

✓ Από τα ρήματα με χαρακτήρα ν άλλα εμφανίζουν μεσοπαθητικό Παρακείμενο και υπερσυντέλικο σε **-μμαι, -μμην** και άλλα σε **-σμαι, -σμην**:
 ὀξύνομαι- ὠξύμμαι- ὠξύμμην (ν+μ μμ)
 φαίνομαι- πέφασμαι- ἐπεφάσμην (ν+μ σμ)

✓ Όσα ενρινόληκτα – υγρόληκτα έχουν μονοσύλλαβο ρηματικό θέμα με ε, το τρέπουν σε ἄ στον Παθητικό Μέλλοντα – Αόριστο και στον Παρακείμενο και Υπερσυντέλικο κάθε Φωνής:

τείνω (θ. τεν.) ταθήσομαι - ἐτάθην
 τέτακα – τέταμαι
 ἐτετάκειν - ἐτετάμην
 σπείρω (θ. σπερ.) σπαρήσομαι - ἐσπάρην
 ἔσπαρκα - ἔσπαρμαι
 ἐσπάρκειν - ἐσπάρμην

✓ Τα ρήματα κλίνω, κρίνω, τείνω, πλύνω, φθίνω αποβάλλουν το χαρακτήρα ν στον Παρακείμενο και Υπερσυντέλικο κάθε φωνής, καθώς και στον Παθητικό Μέλλοντα – Αόριστο α':

κρίνω (θ. κρίν-) κέκρικα - ἐκεκρίκειν
 κέκριμαι - ἐκεκρίμην
 κριθήσομαι - ἐκρίθην

ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΟΣ

Οριστική	ἡγγελμαι ἡγγελσαι ἡγγελται ἡγγέλμεθα ἡγγελθε ἡγγελμένοι,-αι,-α εἰσί	ὠξύμμαι ὠξυνσαι ὠξυνται ὠξύμμεθα ὠξυνθε ὠξυμμένοι,-αι,-α εἰσί	πέφασμαι πέφανσαι πέφανται πεφάσμεθα πέφανθε πεφασμένοι,-αι,-α εἰσί
Υποτ.	ἡγγελμένος, -η, -ον ᾧ κ.λπ	ὠξυμμένος,-η,-ον ᾧ κ.λπ	πεφασμένος,-η,-ον ᾧ κ.λπ
Ευκτ.	ἡγγελμένος, -η, -ον εἶην κ. λπ.	ὠξυμμένος,-η,-ον εἶην κ.λπ	πεφασμένος,-η,-ον εἶην κ.λπ

Προστ.	- ήγγελσο ήγγέλθω	- ώξυνσο ώξύνθω	- πέφανσο πεφάνθω
	- ήγγελθε ήγγέλθων/ ήγγέλθωσαν	- ώξυνθε ώξύνθων/ ώξύνθωσαν	- πέφανθε πεφάνθων/ πεφάνθωσαν
Απαρ.	ήγγέλθαι	ώξύνθαι	πεφάνθαι
Μτχ.	ήγγελμένος, -η, -ον	ώξυμμένος, -η, -ον	πεφασμένος, -η, -ον

ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ

Οριστική	ήγγέλμην ήγγελσο ήγγελτο ήγγέλμεθα ήγγελθε ήγγελμένοι ήσαν	ώξύμμην ώξυνσο ώξυντο ώξύμμεθα ώξυνθε ώξυμμένοι ήσαν	ἐπεφάσμην ἐπέφανσο ἐπέφαντο ἐπεφάσμεθα ἐπέφανθε πεφασμένοι ήσαν

Επισημάνσεις στον τονισμό

- Στα υγρόληκτα και ενρινόληκτα ρήματα, **το δίχρονο φωνήεν του θέματος είναι μακρόχρονο** στον Ενεστώτα και στον Αόριστο Ενεργητικής και Μέσης φωνής, ενώ στον Παρακείμενο **βραχύ**
- **π.χ.:** ρ. κρίνω (θ. κρῖν-) -> ἔκρῖνα, κρῖναι,
ρ. ἀμύνω (θ. ἀμῦν-) -> ἤμῡνα, ἀμῡναι.
- **Εξαίρεση:** Τα ρήματα **βάλλω, σφάλλω, κάμνω** έχουν στον ενεστώτα το **α** βραχύ.
- Η **Προστακτική** του Αορίστου α', Ενεργητικής και Μέσης φωνής, των απλών και σύνθετων ρημάτων ανεβάζει πάντα τον τόνο όσο το επιτρέπει η λήγουσα.
π.χ.: ρ. ἀγγέλλω -> ἄγγειλον, ἀγγέλλομαι -> ἄγγειλαι,
ρ. διακρίνω -> διάκρινον, ἀποκρίνομαι -> ἀπόκριναι.
- Το **απαρέμφατο** και η **μετοχή**, όταν είναι σύνθετα, **δεν** ανεβάζουν τον τόνο

π.χ.:

- ρ. κατατείνω -> κατατεῖναι, κατατείνας, κατατείνασα, κατατεῖναν,
ρ. ἀποκλίνω -> ἀποκλῖναι, ἀποκλίνας, ἀποκλίνασα, ἀποκλῖναν.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΗΜΙΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

1. Να κλίνετε τα ρήματα στην οριστική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

ενεστ.	πρτ	μέλ.	αόρ.	πρκ.	υπρσ.
κλίνω	ἐσήμενον	βαλῶ	ἐκρίνα	παρήγγελκα	ἐνενεμήκειν
κλίνομαι	ἐσημαινόμην	βαλοῦμαι	ἐκρινάμην	παρήγγελμαι	ἐνενεμήμην

2. Να κλίνετε τα ρήματα στην υποτακτική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

ενεστ.	αόρ.	πρκ.
κλίνω	κρίνω	παρηγγέλλω/παρηγγελκώς ᾧ
κλίνωμαι	κρίνωμαι	παρηγγελμένος ᾧ

3. Να κλίνετε τα ρήματα στην ευκτική κάθε χρόνου στη φωνή που δίνονται:

ενεστ.	μέλ.	αόρ.	πρκ.
κλίνομι	βάλομι	κρίναιμι	παρηγγέλλοιμι/ παρηγγελκώς εἶην

κλινοίμην	βαλοίμην	κρυναίμην	παρηγγελμένος εἶην

4. Να κλίνετε τα ρήματα κρίνω & νέμομαι στην Προστακτική όλων των χρόνων στη φωνή που δίνονται:

ενεστ.	αόρ.	πρκ.

ενεστ.	αόρ.	πρκ.

5. Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων για τα ακόλουθα ρήματα:

	ενεστ.	μέλ.	αόρ.	πρκ.
μένω				
φθείρω				
σφάλλω				
στέλλω				
κλίνω				
σημαίνω				
μαραίνομαι				
ἀγγέλομαι				
ὀξύνομαι				
νέμω				
φαίνω				

6. Να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων για τα ακόλουθα ρήματα:

	ενεστ.	μέλ.	αόρ.	πρκ.
μένω				
φθείρω				
σφάλλω				
κλίνω				
σημαίνω				
μαραίνομαι				
ἀγγέλομαι				
ὀξύνομαι				

νέμω				
φαίνω				

7. Να κλίνετε το ρήμα στο χρόνο και στην έγκλιση που δίνεται σε όλα τα πρόσωπα της ίδιας φωνής- Μέλλοντας & Αόριστος:

νεμῶ	νεμοῖμι	ἔνειμα	νείμω	νείμαιμι	-
					νεῖμον
νεμοῦμαι	νεμοίμην	ἐνειμάμην	νείωμαι	νειμαίμην	-
					νεῖμαι

8. Να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση των ρημάτων εκεί που βρίσκονται (για τα απαρέμφατα & τις μετοχές να κάνετε εγκλιτική αντικατάσταση στο γ' ενικό πρόσωπο):

οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἔστειλε					
		ἀμύναιτο			
				ἀποκτείναι	
ἀνήγγειλαν					

		κρίναιντο			
			μολύνατε		

9. Να κλίνετε τα ρήματα στην Οριστική και Ευκτική Μέλλοντα: βιβάζω, πετάννυμι, διασκεδάννυμι, εξετάζω, ελαύνω.

Οριστική

Ευκτική

10. Να κλίνετε τα ρήματα στο χρόνο και στην έγκλιση που δίνονται σε όλα τα πρόσωπα της μέσης φωνής- Παρακείμενος & Υπερσυντέλικος:

οριστική πρκ.	οριστική υπρσ.	προστακτική πρκ.
ἤσχυμαι		
πέφασμαι		
ἔσφαλμαι		
ἔσπαρμαι		

Ρήματα της β' συζυγίας (σε -μι)

Τα ρήματα της β' συζυγίας διαιρούνται σύμφωνα με τον χαρακτήρα του ρηματικού θέματος σε:

α) συμφωνόληκτα: δείκ-νυ-μι (ρ. θέμα: **δεικ-**)

β) φωνηεντόληκτα: ἴ-στη-μι (ρ. θέμα: **στη-**)

α) Σχηματισμός των συμφωνόληκτων ρημάτων σε -μι

- Ο σχηματισμός του Ενεστώτα και του Παρατατικού

Σχηματίζουν το θέμα του Ενεργητικού Ενεστώτα και Παρατατικού από το ρηματικό θέμα, αφού προστεθεί σ' αυτό το πρόσφυμα **-νυ-**.

Έτσι, έχουμε:

Ενεργητική Φωνή δείκνυμι						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ε Ν Σ	δείκνῶμι δείκνῷς δείκνῶσι δείκνυμεν δείκνυτε δείκνύασι	δεικνύω δεικνύῃς δεικνύῃ δεικνύωμεν δεικνύητε δεικνύωσι	δεικνύοιμι δεικνύοις δεικνύοι δεικνύοιμε ν δεικνύοιτε δεικνύοιεν	- δείκνῶ δεικνύτω - δείκνυτε δεικνύντων ή δεικνύτωσαν	δεικνύναι	δεικνύς (δεικνύντος) δεικνῦσα (δεικνύσης) δεικνὺν (δεικνύντος)
Π Ρ Τ	ἐδείκνυν ἐδείκνῳς ἐδείκνῶ ἐδείκνυμεν ἐδείκνυτε ἐδείκνυσαν					
Μ Ε Λ	δείξω					

Α Ο Ρ	ἔδειξα
Π Ρ Κ	δέδειχα
Υ Π Σ	ἐδεδείχην

Μέση Φωνή δείκνυμαι						
	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ε Ν Σ	δείκνυμαι δείκνυσαι δείκνυται δεικνύμεθα δείκνυσθε δείκνυνται	δεικνύωμαι δεικνύη δεικνύηται δεικνύομαι δεικνύομαι δεικνύομαι δεικνύομαι	δεικνυοίμην δεικνύοιο δεικνύοιτο δεικνυοίμεθα δεικνύοισθε δεικνύοιντο	- δείκνυσθω δεικνύσθω - δείκνυσθε δεικνύσθων / δεικνύσθωσαν	δείκνυσθαι	δεικνύμενος δεικνυμένη δεικνύμενον
Π Ρ Τ	ἐδεικνύμην ἐδείκνυσσο ἐδείκνυτο ἐδεικνύμεθα ἐδείκνυσθε ἐδείκνυντο					
Μ Ε Λ	δείξομαι					
Α Ο Ρ	ἐδειξάμην					

Π Ρ Κ	δέδειγμαι
Υ Π Σ	έδεδείγμην

Παρατηρήσεις:

1) Το **υ** του προσφύματος -νυ- είναι **μακρόχρονο (ῡ)** στα τρία ενικά πρόσωπα της Οριστικής του ενεργητικού Ενεστώτα και Παρατατικού και στο β' ενικό πρόσωπο της Προστακτικής του ενεργητικού Ενεστώτα. Στους άλλους τύπους της Ενεργητικής Φωνής και σε όλους τους τύπους της Μέσης είναι **βραχύχρονο (υ)**.

2) Ο Ενεστώτας και ο Παρατατικός της Ενεργητικής Φωνής σχηματίζονται με την προσκόλληση των προσωπικών καταλήξεων απευθείας στο χρονικό θέμα, χωρίς να μεσολαβούν θεματικά φωνήεντα:

π.χ. δείκ-νυ-μεν, δείκ-νυ-τε, έ-δείκ-νυ-μεν, έ-δείκ-νυ-τε (χωρίς τα θεματικά φωνήεντα ο και ε: παιδεύ-ο-μεν, παιδεύ-ε-τε κτλ.).

Όμως: στην Υποτακτική και στην Ευκτική του Ενεστώτα στην Ενεργητική και στη Μέση φωνή σχηματίζονται σύμφωνα με τα βαρύτονα της α' συζυγίας:

π.χ. δεικνύω, δεικ-νύ-ης κτλ. - δεικ-νύ-ωμαι, δεικ-νύ-η, δεικ-νύ-ηται κτλ.

δεικ-νύ-οιμι, δεικ-νύ-οις κτλ. - δεικ-νυ-οίμην, δεικ-νύ-οιο κτλ.

3. Τα σύνθετα ρήματα με πρόθεση στο β' ενικό της Προστακτικής τονίζονται όπως τα απλά.

π.χ. ένδεικνυ, παραδείκνυ

4. Σύμφωνα με το **δείκνυμι** κλινονται και τα:

ουρανικόληκτα: μείγνυμι, πήγνυμι, ρήγνυμι, ζεύγνυμι,

ενρινόληκτα: ὄμνυμι

υγρόληκτα: ἀπόλλυμι

σιγμοληκτα: ἀμφιέννυμι, ζώννυμι, κεράννυμι, σκεδάννυμι, ῥώννυμι

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ Β' ΣΥΖΥΓΙΑΣ

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
μείγνυμι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
μείγνυμαι					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
σκεδάννυμι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
σκεδάννυμαι					

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ			
Ε.Φ.		Μ.Φ.	
ἐμείγνυν	ἐσκεδάννυν	ἐμειγνύμην	ἐσκεδαννύμην

2. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

- διασκεδάννυμι --> γ' πληθυντικό οριστικής παρατατικού
- ζώννυμι --> δοτική πληθ. αρσ. μετοχής ενεστώτα
- απόλλυμαι --> β' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα
- κατάγνυμι --> β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
- ζεύγνυμαι --> γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα
- αποδείκνυμι --> α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού
- πήγνυμαι --> γ' πληθυντικό ευκτικής ενεστώτα
- στρώννυμι --> απαρέμφατο ενεστώτα
- ὄμνυμι --> β' ενικό οριστικής ενεστώτα
- καταρρήγνυμι --> γ' ενικό οριστικής παρατατικού
- ἀναμείγνυμαι --> α' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα
- ἀποκτίννυμι --> β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
- ἐπιρρώννυμι --> γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα
- χώννυμαι --> απαρέμφατο ενεστώτα
- κορέννυμι --> β' ενικό υποτακτικής ενεστώτα

3. Να αντικαταστήσετε εγκλιτικά τους τύπους που σας δίνονται και να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στον παρατατικό:

πτάρνυνται, χωννύασι, πηγνύτω, ζεύγνυ, σβεννύητε, σκεδάννυσ, ἀποκτίννυσι, διόλλυνται, ῥωννύοι, ὀμνύωσι(ν).

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρέμφατο	Μετοχή

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	

4. Να συμπληρώσεις στον πίνακα τις εγκλίσεις που λείπουν:

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀμφιέννυσι					
	σβεννύης				
φράγνυμεν					
			ἀπόλλυ		
δείκνυσαι					
	ξηγνύηται				
		πηγνύοισθε			
			κεράννυσθε		
ζώννυμεν					
			κρεμάννυτε		
πτάρνυσαι					
		πεταννύοις			
			ζεύγνυσο		
		μειγνύοιτε			
	κορεννύης				

β) Σχηματισμός των φωνηεντόληκτων ρημάτων σε -μι

ἴστημι - ἴσταμαι

Ενεργητική Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	ἴστημι ἴστης ἴστησι(ν) ἴσταμεν ἴστατε ἰσῶσι(ν)	ἰσῶ ἰσῆς ἰσῆ ἰσῶμεν ἰσῆτε ἰσῶσι(ν)	ἰσταῖν ἰσταῖς ἰσταῖ ἰσταῖμεν / ἰσταῖμεν ἰσταῖτε / ἰσταῖτε ἰσταῖσαν / ἰσταῖεν	- ἴστη ἰστάτω - ἴστατε ἰσάντων / ἰσάντωσαν	ἰσάναι	ἰσὰς (ἰσάντος) ἰσᾶσα (ἰστάσης) ἰσάν (ἰσάντος)
Παρατατικός	ἴσθην ἴσθης ἴσθι ἴσταμεν ἴστατε ἴστασαν					
Μέλλοντας	στήσω	-	στήσοιμι	-	στήσειν	στήσων στήσουσα στήσον
Αόριστος	ἔστησα	στήσω	στήσαιμι	στήσον	στήσαι	στήσας στήσασα στήσαν
Παρακείμε- νος	στήσας ἔχω					

Υπερσυντέλι- κος	στήσας εἶχον	
---------------------	-----------------	--

Μέση Φωνή

	Οριστική	Υποτακτ.	Ευκτική	Προστ.	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	ἴσταμαι ἴστασαι ἴσταται ἰστάμεθα ἴστασθε ἴστανται	ἰσῶμαι ἰσῇ ἰσῇται ἰσῶμεθα ἰσῇσθε ἰσῶνται	ἰσταίμην ἰσταῖο ἰσταῖτο ἰσταίμεθα ἰσταῖσθε ἰσταῖντο	- ἴτασο ἰτάσθω - ἴτασθε ἰτάσθων	ἴτασθαι	ἰστάμενος ἰσταμένη ἰστάμενον
Παρατατικός	ἰστάμην ἴτασο ἴτατο ἰστάμεθα ἴτασθε ἴσαντο					
Μέλλοντας	στήσομαι	-	στησοίμην	-	στήσεσθαι	στησόμενος στησομένη στησόμενον
Παθ. Μέλ.	σταθήσομαι	-	σταθησοίμην	-	σταθήσεσθαι	σταθισόμενος σταθισομένη σταθισόμενον
Αόρ. α'	ἐστησάμην	στήσωμαι	στησαίμην	στήσαι	στήσασθαι	στησάμενος στησαμένη στησάμενον

Αόριστος β' (ενερ. Αόρ. β' με μέση & παθητ. σημασία)	ἔστην ἔστης ἔστη ἔστημεν ἔστητε ἔστησαν	στῶ στής στή στῶμεν στήτε στῶσι(ν)	σταῖν σταῖς σταῖ σταῖμεν /σταῖμεν σταῖτε / σταῖτε σταῖσαν / σταῖεν	- στήθι στήτω - στήτε στάντων / στήτωσαν	στήναι	στάς (στάντος) στάσα (στάσης) σταν (στάντος)
Παθ. Αόρ.	ἐστάθην	σταθῶ	σταθείην	στάθητι	σταθῆναι	σταθείς σταθεῖσα σταθέν
Παρακείμενος	ἔστηκα	ἐστήκω / ἐστηκώς ᾧ	ἐστήκοιμι / ἐστηκώς εἴην	ἐστηκώς ἴσθι	ἐστηκέναι / ἐστάναι	ἐστηκώς / ἐστώς ἐστηκυῖα / ἐστῶσα ἐστηκός / ἐστός / ἐστώς
Υπερ- συντ.	ἐ(εἰ)στήκειν					

Παρατηρήσεις:

1. Η Υποτακτική και η Ευκτική του ἴσθιμι - ἵσταμαι και του Αορίστου β' ἔστην είναι **συνηρημένες**.
2. Ο Αόριστος β', ο Παρακείμενος και ο Υπερσυντέλικος κλίνονται γραμματικά με τις καταλήξεις της Ενεργητικής Φωνής.
3. Ο Αόριστος της Ενεργητικής φωνής και ο Αόριστος β' της Μέσης Φωνής στον γ' πληθυντικό συμπίπτουν ἔστησαν αλλά έχουν **διαφορετική σημασία**.
 -Ο Αόριστος Ενεργητικής Φωνής είναι **μεταβατικός, π.χ.** ἔστησαν τρόπαιον
 -Ο Αόριστος β' της Μέσης Φωνής είναι **αμετάβατος, π.χ.** ἔστησαν = στάθηκαν.

4. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα της Ενεργητικής Φωνής, όταν το ρήμα είναι **σύνθετο**, ο **τόνος** **δεν αλλάζει**, γιατί η λήγουσα είναι **μακρά**, π.χ. **ΐστη- καθίστη**.

Στο β' ενικό της προστακτικής του Αορίστου β' Μέσης Φωνής, όταν το ρήμα είναι **σύνθετο**, **ανεβάζει τον τόνο**, π.χ. **στήθι – κατάστηθι**

Σύνθετα του ΐστημι

ΐστημι = στήνω

ἀφίστημι = απομακρύνω

μεθίσταμαι = μεταβάλλομαι

ύφισταμαι = υποτάσσομαι

ἐξίστημι = τροποποιώ, μεταβάλλω **ἐνίστημι** = τοποθετώ, βάζω μέσα

ἐφίστημι = στήνω επάνω

προΐστημι = βάζω μπροστά

καθίστημι = διορίζω, εγκαθιστώ

διίστημι = διαχωρίζω

συνίσταμαι = συμμαχώ

ἀνίστημι = εξεγείρω, ανασταίνω

παρίστημι = παρευρίσκομαι

Αόριστος β' του ρήματος καθίσταμαι

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
κατέστην	καταστῶ	κατασταίην	-	καταστήναι
κατέστης	καταστής	κατασταίης	κατάστηθι	
κατέστη	καταστήῃ	κατασταίῃ	καταστήτω	Μτχ.
κατέστημεν	καταστῶμεν	κατασταίημεν /	-	καταστάς
κατέστητε	καταστήτε	κατασταῖμεν	κατάστητε	καταστᾶσα
κατέστησαν	καταστῶσι(ν)	κατασταίητε /	καταστάντων /	κατασάν
		κατασταῖτε	καταστήτωσαν	
		κατασταίησαν /		
		κατασταῖεν		

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΗΜΑ ΙΣΤΗΜΙ

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
συνίστημι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
συνίσταμαι					
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Ε.Φ)			ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Μ.Φ)		

2. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του ενεστώτα:

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
καθίστημι					
άνίστης					
δίωκτησι					
ἐξίσταμεν					
συνίστατε					
μεθιστάσι					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
καθίσταμαι					
άνίστασαι					
δίωκται					
ἐξιστάμεθα					
συνίστασθε					
μεθίστανται					

3. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του αορίστου β' :

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
κατέστην					
ἀπέστης					
διέστη					
ἐνέστημεν					
συνέστητε					
μετέστησαν					

Τίθημι - τίθεμαι

Ενεργητική Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ενκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	τίθημι τίθης τίθησι(ν) τίθεμεν τίθετε τιθέασι(ν)	τιθῶ τιθῆς τιθῇ τιθῶμεν τιθῆτε τιθῶσι(ν)	τιθείην τιθείης τιθείη τιθείημεν / τιθεῖμεν τιθείητε / τιθεῖτε τιθείησαν / τιθεῖεν	- τίθει τιθέτω - τίθετε τιθέντων / τιθέτωσαν	τιθέναι	τιθείς (τιθέντος) τιθεῖσα (τιθείσης) τιθέν (τιθέντος)
Παρατατικός	ἐτίθην ἐτίθεις ἐτίθει ἐτίθεμεν ἐτίθετε ἐτίθесαν					
Μέλλοντας	θήσω	-	θήσοιμι	-	θήσειν	θήσων θήσουσα θήσον
Αόριστος β'	ἔθηκα ἔθηκας ἔθηκε ἔθεμεν ἔθετε ἔθесαν / ἔθηκαν	θῶ θῆς θῇ θῶμεν θῆτε θῶσι(ν)	θείην θείης θείη θείημεν / θεῖμεν θείητε / θεῖτε θείησαν / θεῖεν	- θές θέτω - θέτε θέντων / θέτωσαν	θεῖναι	θείς (θέντος) θεῖσα (θείσης) θέν (θέντος)
Παρακείμενο	τέθη(ει)κα	τεθεικῶς ῶ	τεθεικῶς εἶην	τεθεικῶς ἴσθι	τεθεικέναι	τεθεικῶς τεθεικυῖα τεθεικός

Μέση Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	τίθεμαι τίθεται τίθεται τιθέμεθα τίθεσθε τίθενται	τιθῶμαι τιθῇ τιθῇται τιθώμεθα τιθῆσθε τιθῶνται	τιθείμην τιθεῖο τιθεῖτο τιθείμεθα τιθεῖσθε τιθεῖντο	- τίθεσο τιθέσθω - τίθεσθε τιθέσθων / τιθέσθωσαν	τίθεςθαι	τιθέμενος τιθεμένη τιθέμενον
Παρατατικός	ἐτιθέμην ἐτίθεσο ἐτίθετο ἐτιθέμεθα ἐτίθεσθε ἐτίθεντο					
Μέλ.	θήσομαι	-	θησοίμην	-	θήσεσθαι	θησόμενος θησομένη θησόμενον
Παθ. Μέλ.	τεθήσομαι	-	τεθησοίμην	-	τεθήσεσθαι	τεθησόμενος τεθησομένη τεθησόμενον
Αόριστος β'	ἐθέμην ἔθου ἔθετο ἐθέμεθα ἔθεσθε ἔθεντο	θῶμαι θῇ θῇται θώμεθα θῆσθε θῶνται	θείμην θεῖο θεῖτο θείμεθα θεῖσθε θεῖντο	- θοῦ θέσθω - θέσθε θέσθων / θέσθωσαν	θέσθαι	θέμενος θεμένη θέμενον
Παθητ. Αόρ.	ἐτέθην	τεθῶ	τεθείην	τέθητι	τεθῆναι	τεθείς τεθειῖσα τεθέν

Παρακείμενος	τέθημαι / κείμαι	τεθειμένος ὦ / κείμενος ὦ	τεθειμένος εἶην / κείμενος εἶην	τέθεισο / κείσο	τεθειῖσθαι / κείσθαι	τεθειμένος τεθειμένη τεθειμένον ή κείμενος κειμένη κείμενον
Υπερσ.	ἐτεθήμην / ἐκείμην					

Παρατηρήσεις:

1. Η Υποτακτική και η Ευκτική του **τίθημι - τίθεμαι** και του Αορίστου β' **ἔθηκα, ἐθέμην** είναι **συνηρημένες**.
2. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Αορίστου β' Ενεργητικής Φωνής, ο τόνος **ανεβαίνει**, όταν το ρήμα είναι **σύνθετο**.
π.χ. ἀνάθες, ἔνθες
3. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Αορίστου β' της Μέσης Φωνής, ο τόνος **ανεβαίνει**, εφόσον το ρήμα είναι σύνθετο με **δισύλλαβη πρόθεση**: π.χ. **κατά-θου, μετά-θου**. Δεν ανεβαίνει όμως και παραμένει στο ρήμα, όταν είναι σύνθετο με **μονοσύλλαβη πρόθεση**: π.χ. **προ-θοῦ, ἐκ-θοῦ**.
4. Ο τονισμός στο β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα Ενεργητικής Φωνής, όταν το ρήμα είναι σύνθετο, **δεν αλλάζει**.
5. Το β' και γ' ενικό του Παρατατικού της Ενεργητικής Φωνής σχηματίζεται σε -**ει**.

6. Το α', β' και γ' ενικό της Οριστικής του Αορίστου β' της Ενεργητικής Φωνής σχηματίζεται με χαρακτήρα κ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΗΜΑ ΤΙΘΗΜΙ

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
συντίθημι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
συντίθεμαι					

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Ε.Φ)	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Μ.Φ)

	παρατατικός	αόριστος β'
ενεστώτας		
τίθημι		
έκτιθης		
κατατίθησι		
προτιθέμεθα		
συντίθεσθε		
προστίθενται		

2. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του Ενεστώτα:

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
προτίθημι					
κατατίθης					
άντιτίθησι					
συντίθεμεν					
διατίθετε					
μετατιθέασι					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
προτίθεμαι					
κατατίθεσαι					
ἀντιτίθεται					
συντιθέμεθα					
διατίθεσθε					
μετατίθενται					

3. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του Αορίστου β':

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
προέθηκα					
κατέθηκας					
ἀντέθηκε					
συνέθεμεν					
διέθετε					
μετέθεσαν					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
προεθέμην					
κατέθου					
ἀντέθετο					
συνεθέμεθα					
διέθεσθε					
μετέθεντο					

ἴημι - ἴεμαι

Ενεργητική Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	ἴημι ἴης / ἴεις ἴησι(ν) ἴεμεν ἴετε ἴασι(ν)	ἴω ἴῃς ἴῃ ἴωμεν ἴητε ἴωσι(ν)	ἴειν ἴεις ἴειη ἴειήμεν / ἴειτε ἴειητε / ἴειτε ἴεισαν / ἴειεν	- ἴει ἴέτω - ἴετε ἴέντων / ἴέντωσαν	ἴέναι	ἴείς (ἴέντος) ἴεῖσα (ἴείσης) ἴέν (ἴέντος)
Παρατατικός	ἴην / ἴειν ἴεις ἴει ἴεμεν ἴετε ἴεσαν					
Μέλ.	ἦσω	-	ἦσοιμι	-	ἦσειν	ἦσων ἦσουσα ἦσον
Αόριστος β'	ἦκα ἦκας ἦκε εἶμεν εἶτε εἶσαν / ἦκαν	ῶ ῆς ῆ ῶμεν ῆτε ῶσι(ν)	εἶν εἶς εἶη εἶήμεν / εἶμεν εἶητε / εἶτε εἶσαν / εἶεν	- ἕς ἔτω - ἔτε ἔντων / ἔτωσαν	εἶναι	εἶς (ἔντος) εἶσα (εἶσης) ἔν (ἔντος)
Παρακείμεν	εἶκα	εἰκώς ῶ	εἰκώς εἶην	εἰκώς ἴσθι	εἰκέναι	εἰκώς εἰκυῖα εἰκός

Υπερσυντέλικ	εἴκειν	
--------------	--------	--

Μέση Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	ἴεμαι ἴεσαι ἴεται ἴεμεθα ἴεσθε ἴενται	ἰῶμαι ἰῇ ἰῇται ἰώμεθα ἰῷσθε ἰῶνται	ἰείμην ἰεῖο ἰεῖτο ἰείμεθα ἰεῖσθε ἰεῖντο	- ἴεσο ἴεσθω - ἴεσθε ἴεσθων	ἴεσθαι	ἰέμενος ἰεμένη ἰέμενον
Παρατατικός	ἰέμην ἴεσο ἴετο ἰέμεθα ἴεσθε ἴεντο					
Μέλ.	ἦσομαι	-	ἦσοίμην	-	ἦσεσθαι	ἦσόμενος ἦσομένη ἦσόμενον
Παθ. Μέλ.	ἐθήσομαι	-	ἐθησοίμην	-	ἐθήσεσθαι	ἐθησόμενος ἐθησομένη ἐθησόμενον
Αόριστος α'	ἠκάμην ἠκω ἠκατο ἠκάμεθα ἠκασθε ἠκαντο					

Αόριστος β'	εἶμην εἶσο εἶτο εἶμεθα εἶσθε εἶντο	ᾤμαι ἦ ἦται ᾤμεθα ἦσθε ᾔνται	εἶμην εἶο εἶτο εἶμεθα εἶσθε εἶντο	- οὔ ἔσθω - ἔσθε ἔσθων	ἔσθαι	ἔμμενος ἔμμένη ἔμμενον
Παθ. Αόρ.	εἶθην	ἐθῶ	ἐθείην	ἐθητι	ἐθῆναι	ἐθείς ἐθείσα ἐθέν
Παρακείμενος	εἶμαι	εἰμένος ᾧ	εἰμένος εἶην	εἶσο	εἶσθαι	εἰμένος εἰμένη εἰμένον
Υπερσ.	εἶμην					

Παρατηρήσεις:

1. Η Υποτακτική και η Ευκτική του ἴημι - ἵεμαι, ἦκα και εἶμην είναι **συνηρημένες**: ἰῶ, ἰῶμαι, ᾧ και ᾤμαι.
2. Ο τονισμός στο β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα της Ενεργητικής φωνής, **όταν το ρήμα είναι σύνθετο, δεν αλλάζει**: π.χ. ἵει, ἀνίει, καθίει.
3. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Αορίστου β' της Ενεργητικής Φωνής ο τόνος **ανεβαίνει, όταν το ρήμα είναι σύνθετο**: π.χ. ἄφες, ὕφες.
4. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Αορίστου β' της Μέσης Φωνής ο τόνος **ανεβαίνει εφόσον το ρήμα είναι σύνθετο με δισύλλαβη πρόθεση, δεν ανεβαίνει όμως όταν είναι σύνθετο με μονοσύλλαβη πρόθεση**: π.χ. ἐφ-οὔ, προ-οὔ.
5. Το ρήμα ἴημι παίρνει **δασεία** σε όλους τους τόπους. Στη μετοχή του Αορίστου β' συμπίπτει ηχητικά με το αριθμητικό εἷς- ἓν. Μετοχή: εἷς, ἓν.

Στη μετοχή του παρακειμένου συμπίπτει ηχητικά με τη μετοχή του **ἔοικα**: **εἰκώς-εἰκυῖα-εἰκός**. Μετοχή: **εἰκώς -εἰκυῖα - εἰκός**

6. Το α', β, και γ' ενικό πρόσωπο του Αορίστου β' Ενεργητικής Φωνής σχηματίζεται με το χαρακτήρα **κ**.

Σύνθετα του ἵημι

ἵημι = ρίπτω

ἀνίημι = αφήνω, χαλαρώνω (ἄνεσις)

ἐφίεμαι = επιθυμώ

προΐημι = προβάλλω

συνίημι = κατανοώ

υφίημι = υποχωρώ (ὑφεσις)

ἀφίημι = αφήνω

εἰσαφίημι = στέλνω μέσα

καθίημι = κατεβάζω

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΗΜΑ ΙΗΜΙ

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἐπαφήμι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἐπαφίεμαι					
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Ε.Φ)			ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Μ.Φ)		

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β' (Ε.Φ)	ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β' (Μ.Φ)

2. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του Ενεστώτα:

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
άνιμι					
συνίης					
ἀφίησι					
προϊεμεν					
ἐνίετε					
ύφιᾱσι					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀνίεμαι					
συνίεσαι					
ἀφίεται					
προϊέμεθα					
ἐνίεσθε					
ύφίενται					

3. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του Αορίστου β':

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀνῆκα					
συνῆκας					
ἀφῆκε					
προεῖμεν					
ἐνεῖτε					
ὑφεῖσαν					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀνείμην					
συνεῖσο					
ἀφεῖτο					
προείμεθα					
ἐνεῖσθε					
ὑφεῖντο					

δίδωμι – δίδομαι

Ενεργητική Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	δίδωμι δίδως δίδωσι(ν) δίδομεν δίδοτε διδόασι(ν)	διδῶ διδῶς διδῷ διδῶμεν διδῶτε διδῶσι(ν)	διδοίην διδοίης διδοίη διδοίημεν / διδοῖμεν διδοίητε / διδοῖτε διδοίσαν / διδοῖεν	- δίδου διδότω - δίδοτε διδόντων / διδότωσαν	διδόναι	διδούς (διδόντος) διδούσα (διδούσης) διδόν (διδόντος)
Παρατατικός	ἐδίδουν ἐδίδους ἐδίδου ἐδίδομεν ἐδίδοτε ἐδίδοσαν					
Μέλ.	δώσω	-	δώσοιμι	-	δώσειν	δώσων δώσουσα δώσον
Αόριστος β'	ἔδωκα ἔδωκας ἔδωκε ἔδομεν ἔδοτε ἔδοσαν	δῶ δῶς δῷ δῶμεν δῶτε δῶσι(ν)	δοίην δοίης δοίη δοίημεν / δοῖμεν δοίητε / δοῖτε δοίησαν / δοῖεν	- δός δότω - δότε δόντων	δοῦναι	δούς (δόντος) δοῦσα (δούσης) δόν (δόντος)
Παρακείμεν.	δέδωκα	δεδωκώς ᾧ	δεδωκώς εἶην	δεδωκώς ἴσθι	δεδωκέναι	δεδωκώς δεδωκυῖα δεδωκός

Υπερσυντέλ.	ἐδεδώκειν	
-------------	-----------	--

Μέση Φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.	Μετοχή
Ενεστώτας	δίδομαι δίδοσαι δίδοται διδόμεθα δίδοσθε δίδονται	διδῶμαι διδῶ διδῶται διδώμεθα διδῶσθε διδῶνται	διδοίμην διδοῖο διδοῖτο διδοίμεθα διδοῖσθε διδοῖντο	- δίδοσο διδόσθω - δίδοσθε διδόσθων / διδόσθωσαν	δίδοσθαι	διδόμενος διδομένη διδόμενον
Παρατατικός	ἐδιδόμην ἐδίδοσο ἐδίδοτο ἐδιδόμεθα ἐδίδοσθε ἐδίδοντο					
Μέλ.	δώσομαι	-	δωσοίμην	-	δώσεσθαι	δωσόμενος δωσομένη δωσόμενον
Παθ. Μέλ.	δοθήσομαι	-	δωθησοίμην	-	δωθήσεσθαι	δωθησόμενος δωθησομένη δωθησόμενον

Αόριστος β'	ἔδομην ἔδου ἔδοτο ἔδόμεθα ἔδοσθε ἔδοντο	δῶμαι δῶ δῶται δώμεθα δῶσθε δῶνται	δοίμην δοῖο δοῖτο δοίμεθα δοῖσθε δοῖντο	- δοῦ δόσθω - δόσθε δόσθων / δόσθωσαν	δόσθαι	δόμενος δομένη δόμενον
Παθ. Αόφ.	ἐδόθην	δοθῶ	δοθείην	δόθητι	δοθῆναι	δοθείς δοθείσα δοθέν
Παρακεί -μενος	δέδομαι	δεδομένος ᾧ	δεδομένος εἶην	δέδοσο	δεδόσθαι	δεδομένος δεδομένη δεδομένον
Υπερσ ·	ἐδεδόμην					

Παρατηρήσεις:

1. Η Υποτακτική και η Ευκτική του δίδωμι-δίδομαι, ἔδωκα-ἔδόμην είναι συνηρημένες.
2. Το β' και γ' ενικό της Υποτακτικής σχηματίζεται σε -ῶ.
3. Ο τονισμός στο β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα της Ενεργητικής Φωνής, **όταν το ρήμα είναι σύνθετο, δεν μεταβάλλεται**, γιατί η λήγουσα είναι μακρά: π.χ. ἀναδίδου, ἐκδίδου.
4. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Αορίστου β' της Ενεργητικής Φωνής **ο τόνος ανεβαίνει όταν το ρήμα είναι σύνθετο**: π.χ. ἔκδος, ἀπόδος.
5. Στο β' ενικό της Προστακτικής του Αορίστου β' της Μέσης Φωνής, **ο τόνος ανεβαίνει, εφόσον το ρήμα είναι σύνθετο με δισύλλαβη πρόθεση**: π.χ. παράδου, ἀπόδου.

Όταν όμως το ρήμα είναι σύνθετο με μονοσύλλαβη πρόθεση, ο τόνος δεν ανεβαίνει και παραμένει στο ρήμα: π.χ. έκδοϋ.

Σύνθετα του δίδωμι

ἀποδίδωμι = επιστρέφω

ἀποδίδομαι = πωλώ

ἐνδίδωμι = υποχωρώ

ἐπιδίδωμι = προοδεύω

παραδίδωμι = παραδίνω

ἐνδίδωμι θυγατέρα = παντρεύω κόρη

προδίδωμι: προπληρώνω, παραδίδω στον εχθρό

μεταδίδωμι: δίνω μερίδιο, δίνω μετά

προσδίδωμι: δίνω επιπλέον

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΡΗΜΑ ΔΙΔΩΜΙ

1. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἀποδίδωμι					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
ἀποδίδομαι					
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Ε.Φ)			ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Μ.Φ)		
ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β' (Ε.Φ)			ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β' (Μ.Φ)		

2. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του Ενεστώτα:

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀποδίδωμι					
προδίδωσ					
μεταδίδωσι					
καταδίδομεν					
διαδίδοτε					
ἐνδιδόασι					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀποδίδομαι					
προδίδοσαι					
μεταδίδοται					
καταδιδόμεθα					
διαδίδοσθε					
ἐνδίδονται					

3. Να αντικαταστήσετε τα ρήματα στους ζητούμενους τύπους του Αορίστου β':

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Απρφ.	Μτχ
ἀπέδωκα					
προέδωκας					
μετέδωκε					
κατέδομεν					
διέδοτε					
ἐνέδοσαν					

Οριστ.	Υποτ.	Ευκτ.	Προστ.	Αποφ.	Μτχ
ἀπεδόμην					
προέδου					
μετέδοτο					
κατεδόμεθα					
διέδοσθε					
ἐνέδοντο					

Φωνηεντόληκτα ρήματα που κλίνονται κατά το ἴστημι - ἴσταμαι

1. πίμπλημι = γεμίζω, πίμπρημι = πυρπολώ
2. ἄγαμαι = θαυμάζω
3. δύναμαι = μπορώ
4. ἐπίσταμαι = γνωρίζω
5. ὀνίνημι = ωφελώ
6. ὠνέομαι - οὔμαι - ἐπριάμην = αγοράζω
7. κρέμαμαι = είμαι κρεμασμένος

Ενεργητική φωνή

1. πίμπλημι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	πίμπλημι πίμπλης πίμπλησι(ν) πίμπλαμεν πίμπλατε πιμπλάσι(ν)	πιμπλῶ πιμπλῆς πιμπλῇ πιμπλῶμεν πιμπλήτε πιμπλῶσι(ν)	πιμπλαίην πιμπλαίης πιμπλαίη πιμπλαίημεν / πιμπλαῖμεν πιμπλαίητε / πιμπλαῖτε πιμπλαίησαν / πιμπλαῖεν	- πίμπλη πιμπλάτω - πίμπλατε πιμπλάντων / πιμπλάτωσαν	πιμπλάναι Μτχ. πιμπλᾶς πιμπλᾶσα πιμπλάν
Παρατατικός	ἐπίμπλην ἐπίμπλης ἐπίμπλη ἐπίμπλαμεν ἐπίμπλατε ἐπίμπλασαν				
Μέλ	πλήσω				
Αόρ.	έπλησα				

Πρκ	πέπληκα
Υπσ	έπεπλήκειν

Μέση φωνή
πίμπλημαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	πίμπλαμαι πίμπλασαι πίμπλαται πιμπλάμεθα πίμπλασθε πίμπλανται	πιμπλῶμαι πιμπλή πιμπλήται πιμπλώμεθα πιμπλήσθε πιμπλῶνται	πιμπλαίμην πιμπλαῖο πιμπλαῖτο πιμπλαίμεθα πιμπλαῖσθε πιμπλαῖντο	- πίμπλασο πιμπλάσθω - πίμπλασθε πιμπλάσθων / πιμπλάσθωσαν	πίμπλασθαι Μτχ πιμπλάμενος πιμπλαμένη πιμπλάμενον
Παρατατικός	ἐπιμπλάμην ἐπίμπλασο ἐπίμπλατο ἐπιμπλάμεθα ἐπίμπλασθε ἐπίμπλαντο				
Μέλ	πλήσομαι / πλησθήσομαι				
Αόρ.	ἐπλησάμην / ἐπλήσθην				
Πρκ	πέπλησμαι				
Υπσ	έπεπλήσμην				

Παρατηρήσεις:

1. Το **πίμπρημι** κλίνεται όπως το **πίμπλημι**.
2. Τα σύνθετα **ἐμπίμπλημι**, **ἐμπίμπρημι** βρίσκονται συνήθως **χωρίς το μ** στον Ενεστώτα: **ἐμπιπλημι**, **ἐμπιπρημι**.

2. ἄγαμαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	ἄγαμαι ἄγασαι ἄγεται ἀγάμεθα ἄγασθε ἄγανται	-	ἀγαίμην - - - - ἄγαιντο	-	ἄγασθαι Μτχ. ἀγάμενος ἀγαμένη ἀγάμενον
Πρτ	ἡγάμην				
Μέ	ἀγάσομαι / ἀγασθήσομαι				
Αόρ.	ἡγασάμην / ἡγασθην				
Πρκ	-				
Υπσ	-				

3. δύναμαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	δύναμαι δύνασαι δύναται δυνάμεθα δύνασθε δύνανται	δύνωμαι δύνῃ δύνῃται δυνώμεθα δύνῃσθε δύνωνται	δυναίμην δύναιο δύναιτο δυναίμεθα δύναισθε δύναιντο	- (δύνασο) δυνάσθω - - δυνάσθωσαν	δύνασθαι Μτχ. δυνάμενος δυναμένη δυνάμενον
Παρατατικός	ἐ(ή)δυνάμην ἐ(ή)δύνω ἐ(ή)δύνατο ἐ(ή)δυνάμεθα ἐ(ή)δύνασθε ἐ(ή)δύναντο				
Μέ	δυνήσομαι / δυνηθήσομαι				
Αόρ.	ἐδυνησάμην / ἐ(ή)δυνήθην				
Πρκ	δεδύνημαι				
Υπσ	ἐδεδυνήμην				

4. ἐπίσταμαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	ἐπίσταμαι ἐπίστασαι ἐπίσταται ἐπιστάμεθα ἐπίστασθε ἐπίστανται	ἐπίστωμαι ἐπίστη ἐπίσθηται ἐπιστώμεθα ἐπίστησθε ἐπίστωνται	ἐπισταίμην ἐπίσταιο ἐπίσταιτο ἐπισταίμεθα ἐπίσταισθε ἐπίσταιντο	- ἐπίστασο / ἐπίστω ἐπιστάσθω - ἐπίστασθε ἐπιστάσθων	ἐπίστασθαι Μτχ. ἐπιστάμενος ἐπισταμένη ἐπιστάμενον

Παρατατικός	ἠπιστάμην ἠπίστασο / ἠπίστω ἠπίστατο ἠπιστάμεθα ἠπίστασθε ἠπίσταντο	
Μέ	ἐπιστήσομαι	
Αόρ.	ἠπιστήθην	

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **ἐπίσταμαι** δεν είναι σύνθετο του ρήματος **ἵσταμαι**, γιατί θα ήταν: **ἐπί + ἵσταμαι = ἐφίσταμαι**.
2. Τα ρήματα **δύναμαι** και **ἐπίσταμαι** **τονίζονται** στην Υποτακτική και στην Ευκτική **ὅπως τα βαρύτερα**: **δύνωμαι, ἐπίστωμαι, δύναιο, ἐπίσταιο** κ.τ.λ.
3. Το β' ενικό της Προστακτικής του Ενεστώτα και του Παρατατικού σχηματίζεται σε - ω: **π.χ.** ἐπίστω - ἠπίστω.
4. Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνεται και ο Αόριστος **ἐπριάμην** του ρήματος **ὠνέομαι** **-οὔμαι = αγοράζω**

5. ὀνίνημι
Ενεργητική φωνή

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	ὀνίνημι ὀνίνης ὀνίνησι(ν) ὀνίναμεν ὀνίνατε ὀνινᾶσι(ν)	-	-	-	ὀνινάναι Μτχ. ὀνινᾶσα

Παρατατικός	ὠφέλουν ὠφέλεις ὠφέλει ὠφελοῦμεν ὠφελεῖτε ὠφέλουν
Μέλ.	ὀνήσω
Αόρ	ᾠνησα
Πρκ	ὠφέληκα
Υπσ	ὠφελήκειν

Μέση Φωνή - ὀνίναμαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	ὀνίναμαι ὀνίνασαι ὀνίναται ὀνινάμεθα ὀνίνασθε ὀνίνανται	-	ὀνιναίμην ὀνίναιο ὀνίναιτο ὀνιναίμεθα ὀνίναισθε ὀνίναιντο	-	ὀνίνασθαι Μτχ. -
Παρατατικός	ὠνινάμην ὠνίνασο ὠνίνατο ὠνινάμεθα ὠνίνασθε ὠνίναντο				
Μέλ.	ὀνήσομαι				

Αορ. α'	ώνήμην ώνησο ώνητο ώνήμεθα ώνησθε ώνηντο	-	ὀναίμην ὀναιο ὀναιτο ὀναίμεθα ὀναισθε ὀναιντο	- ὀνησο ὀνήσθω - ὀνησθε ὀνήσθων	Απαρ. ὀνασθαι Μτχ. ὀνήμενος ὀνημένη ὀνήμενον
Παθ. Αόρ.	ώνήθην				Απαρ. ὀνηθῆναι Μτχ. -
Πρκ	ὠφέλημαι				
Υπσ	ὠφελήμην				

6. ὠνέομαι - οὔμαι - ἐπριάμην

Οριστική ΕΝΣ: ὠνέομαι - οὔμαι

Οριστική ΠΡΤ: ἐωνούμην

Οριστική ΜΕΛ: ὠνήσομαι

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
ἐπριάμην ἐπρίω ἐπρίατο ἐπριάμεθα ἐπρίασθε ἐπρίαντο	πρίωμαι πρίη πρίηται πρίώμεθα πρίησθε πρίωνται	πριαίμην πρίαιο πρίαιτο πριαίμεθα πρίαισθε πρίαιντο	- πρίασο / πρίω πριάσθω - πρίασθε πριάσθων / πριάσθωσαν	πρίασθαι Μτχ. πριάμενος πριαμένη πριάμενον

Παρατήρηση:

Το ρήμα ὀνίνημι σχηματίζει τον Παρατατικό, τον Παρακείμενο και τον Υπερσυντέλικο από το ρήμα ὠφελέω-ω.

7. κρέμαμαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	κρέμαμαι κρέμασαι κρέματα κρεμάμεθα κρέμασθε κρέμανται	κρέμωμαι κρέμη κρέμηται κρεμώμεθα κρέμησθε κρέμονται	κρεμαίμην κρέμαιο κρέμαιτο κρεμαίμεθα κρέμαισθε κρέμαιντο	-	κρέμασθαι Μτχ. κρεμάμενος κρεμαμένη κρεμάμενον
Παρατατικός	ἐκρεμάμην ἐκρέμω ἐκρέματο ἐκρεμάμεθα ἐκρέμασθε ἐκρέμαντο				
Μέλ.	κρεμήσομαι				

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΛΙΝΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟ ΙΣΤΗΜΙ-ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Ε.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	απρφ.	μτχ.
πίμπλημι					
πίμπραμεν					

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
πίμπλαμαι					
πιμπράμεθα					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
δύναμαι					
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	υποτ.	ευκτ.	προστ.	αποφ.	μτχ.
ἐπίσταμαι					

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ (Ε.Φ/ Μ.Φ)					
ἐπίμπλην	ἐπίμπρην	ἐπιμπλάμην	ἐπριάμην	ἐδυνάμην	ἠπιστάμην
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ (Μ.Φ) ΑΟΡΙΣΤΟΣ (Μ.Φ)					
οριστ.	οριστ.	ευκτ.	οριστ.	υποτ.	ευκτ.
ἄγαμαι	ὀνίναμαι	ὀνιναίμην	ἐπριάμην	πρίωμαι	πριαίμην

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΜΙ

1. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους:

- Δίιστημι--> β' πληθυντικό προστακτικής αορίστου β
- Ἀνθίσταμαι --> α' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου
- Τίθημι --> β' ενικό οριστικής ενεστώτα & παρατατικού
- Συντίθεμαι--> α' πληθυντικό οριστικής υπεσυντελικού
- Προσίεμαι --> ουδέτερο μετοχής ενεστώτα
- Παρίημι--> α' πληθυντικό οριστικής αορίστου Β
- Ἀποδίδομαι --> απαρέμφατο αορίστου β

- Ἐνδίδωμι --> γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα
- Πίμπλημι --> γ' ενικό οριστικής παρατατικού
- Ἐμπίπρημι --> β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού
- Ἄγαμαι --> απαρέμφατο ενεστώτα
- Ἐφίεμαι --> β' ενικό οριστικής αορίστου β
- Ὀνίναμαι --> α' πληθυντικό ευκτικής αορίστου β
- Μεθίημι --> β' ενικό οριστικής παρατατικού
- Ἐπίσταμαι --> α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού
- Συνίσταμαι --> β' ενικό οριστικής αορίστου β
- Κατατίθημι --> γενική ενικού αρσεν. μετοχής ενεστώτα
- Ὑφίσταμαι --> απαρέμφατο παρακειμένου
- Μεταδίδωμι --> β' ενικό προστακτικής αορίστου β
- Ἐξίημι --> γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα

2. Να αντικαταστήσετε χρονικά τους τύπους, αφού τους αναγνωρίσετε γραμματικά:

ύφιετο, παριῶνται, καταδώσειν, ἀναπιμπλάναι, ἐμπιπραῖο, ἐδύνω, ἐπίστασαι, ἐκτιθῆτε, μετέστη, ἐπιθεῖο.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Μέλλοντας	Αόριστος	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος

Ανώμαλα ρήματα σε -μι

Τα ρήματα **εἶμι, χρή, φημί, ἡμί, κάθημαι και κεῖμαι** κλίνονται σύμφωνα με τα **σε - μι ρήματα**, αλλά με κάποιες διαφορές.

1. εἶμι = ἔρχομαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	εἶμι εἶ εἶσι(ν) ἴμεν ἴτε ἴασι(ν)	ἴω ἴης ἴη ἴωμεν ἴητε ἴωσι(ν)	ἴοῖην / ἴοιμι ἴοῖς / ἴοις ἴοῖ / ἴοι ἴοιμεν ἴοιτε ἴοιεν	- ἴθι ἴτω - ἴτε ἴόντων / ἴτωσαν	ἴέναι Μτχ. ἴών ἴουσα ἴόν
Παρατατικός	ἤειν / ἤα ἤεισθα / ἤεις ἤει ἤειμεν / ἤμεν ἤτε ἤεσαν / ἤσαν				
Μέ	εἶμι				
Αορ	ἤλθον				
Πρκ	ἐλήλυθα				
Υπο	ἐληλύθειν				

Παρατηρήσεις:

1. Ο Ενεστώτας **εἶμι** στην Οριστική έχει σημασία Μέλλοντα και ο Ενεστώτας αναπληρώνεται από το ρήμα **ἔρχομαι**. Στις άλλες εγκλίσεις, το απαρέμφατο και τη μετοχή έχει άλλοτε σημασία Μέλλοντα και άλλοτε Ενεστώτα.

2. Το ρήμα **εἶμι**, όταν είναι σύνθετο, **ανεβάζει** τον τόνο μόνο στην Οριστική και το β' ενικό της Προστακτικής, ενώ σ' όλες τις εγκλίσεις, το απαρέμφατο και τη μετοχή τονίζεται όπως και το απλό.

πάρειμι = βαδίζω, προχωρώ μπροστά

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ				
Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
πάρειμι πάρει πάρεισι(ν) πάριμεν πάριτε παρίασι(ν)	παρίω παρίης παρίη παρίωμεν παρίητε παρίωσι(ν)	παριοίην / παρίοιμι παριοίης / παρίοις παριοίη / παρίοι παρίοιμεν παρίοιτε παρίοιεν	- πάριθι παρίτω - πάριτε παριόντων / παρίτωσαν	παριέναι Μτχ παριών παριούσα παριόν
Παρατατικός παρήειν / παρήα παρήεισθα / παρήεις παρήει παρήειμεν / παρήμεν παρήτε παρήεσαν / παρήσαν				

2. **χρή = είναι ανάγκη, πρέπει**

	Ενεστώτας	Παρατατικός	Μελλοντας	Αόριστος
Οριστική	χρή / χρεών ἔστι	χρῆν ἢ ἐχρῆν	χρήσει	έχρησε
Υποτακτική	χρῆ / χρεών ἦ	-	-	-
Ευκτική	χρείη / χρεών εἴη	-	χρήσοι	χρήσαι
Προστακτική	χρεών ἔστω	-	-	χρησάτω

Απαρέμφατο	χρῆναι / χρῆν / χρεών εἶναι	-	χρήσειν	-
Μετοχή	χρεών	-	-	-

Παρατηρήσεις:

Το ρήμα **χρή** ήταν αρχικά **άκλιτο ουσιαστικό**. Σχηματίζει τις εγκλίσεις περιφραστικά απο την άκλιτη μετοχή **χρεών** και το γ' ενικό του **εἰμί**.

3. φημί = λέγω, ισχυρίζομαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	φημί φῆς / φῆς φησὶ(ν) φαμέν φατέ φασὶ(ν)	φῶ φῆς φῆ φῶμεν φῆτε φῶσι(ν)	φαίην φαίης φαίη φαίημεν/(φαῖμεν) φαίητε/(φαῖτε) φαίησαν/(φαῖεν)	- φάθι φάτω - φάτε φάντων / φάτωσαν	φάναι Μτχ. φάσκων φάσκουσα φάσκον
Παρατατικός	ἔφην ἔφησθα / ἔφης ἔφη ἔφαμεν ἔφατε ἔφασαν				
Μέ	φήσω				
Αορ.	ἔφησα				

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **φημι** έχει ισχυρό θέμα **φη-** και ασθενές θέμα **φᾱ-**. Από το θέμα **φη-** σχηματίζονται: ο Ενικός αριθμός της Οριστικής Ενεστώτα και Παρατατικού και η Υποτακτική Ενεστώτα. Από το θέμα **φᾱ-** σχηματίζονται οι υπόλοιποι τύποι.

2. Ο παρατατικός **ἔφην**, η Υποτακτική, η Ευκτική, το απαρέμφατο και η μετοχή του ρήματος **φημι** έχουν **σημασία Αορίστου**.

3. Το ρήμα **φημί**, **όταν είναι σύνθετο**, ανεβάζει τον τόνο μόνο στον Ενεστώτα της Οριστικής και στο β' ενικό της Προστακτικής, ενώ σ' όλες τις άλλες εγκλίσεις, το απαρέμφατο και τη μετοχή τονίζεται όπως το απλό.

π.χ.: **φημι** → σύμφημι, σύμφης κ.λ.π.

φάθι → σύμφαθι, συμφάτω κ.λ.π.

4. Οι σημασίες του ρήματος **φημι** είναι α) **ισχυρίζομαι και β) λέω.α)** όταν σημαίνει «**ισχυρίζομαι**», σχηματίζει τον Μέλλοντα και τον Αόριστο από το θέμα του: **φήσω, ἔφησα**.

β) όταν σημαίνει «**λέω**», σχηματίζει τον Μέλλοντα και τον Αόριστο από το ρήμα **λέγω**: **λέξω/ἔρῳ, εἶπον**.

5. Το ρήμα **σύνθετο με τις προθέσεις σύν, κατά, ἀπό και ἀντί** αποκτά τις παρακάτω σημασίες:

σύμφημι = συμφωνώ, ομολογώ

κατάφημι = λέω ναι, βεβαιώνω

ἀπόφημι = δεν συμφωνώ, αρνούμαι

ἀντίφημι = ισχυρίζομαι το αντίθετο, αντιλέγω

οὐ φημί + απαρέμφατο = αρνούμαι

σύμφημι = συμφωνώ, ομολογώ

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ				
Οριστική	Υποτακτ.	Ευκτική	Προστακτ.	Απαρ.
σύμφημι σύμφης / σύμφης σύμφησι(ν) σύμφαμεν σύμφατε σύμφασι(ν)	συμφῶ συμφῆς συμφῇ συμφῶμεν συμφῆτε συμφῶσι(ν)	συμφάιην συμφάιης συμφάιη συμφάιημεν / συμφαῖμεν συμφάιητε / συμφαῖτε συμφάιησαν / συμφαῖεν	- σύμφαθι συμφάτω - σύμφατε συμφάντων / συμφάτωσαν	συμφάναι Μτχ. συμφάσκων / συμφάς συμφάσκου σα / συμφᾶσα συμφάν / συμφάσκον
Παρατατικός συνέφην συνέφησθα/συνέφης συνέφη συνέφαμεν συνέφατε συνέφασαν				

4. ἡμί = λέγω

Είναι εύχρηστο στον Πλάτωνα στο πρώτο και στο τρίτο πρόσωπο του Παρατατικού σε παρενθετικές φράσεις.

ἦν δ' ἐγώ = είπα εγώ

ἦν δε ὅς = είπε αυτός

5. κάθημαι = κάθομαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτ.	Απαρ.
Ενεστώτας	κάθημαι κάθησαι / κάθη κάθηται καθήμεθα κάθησθε κάθηνται	καθῶμαι / κάθωμαι καθῇ / κάθη καθῆται καθώμεθα καθῆσθε καθῶνται	καθοίμην / καθήμην καθῆο καθῆτο καθήμεθα καθῆσθε καθῆντο	- κάθησο / κάθου καθήσθω - κάθησθε καθήσθων	καθῆσθαι Μτχ. καθήμενος καθημένη καθήμενον
Παρατατικός	καθήμην / ἐκαθήμην καθῆσο / ἐκάθησο καθῆτο / ἐκάθητο καθήμεθα / ἐκαθήμεθα καθῆσθε / ἐκάθησθε καθῆντο / ἐκάθηντο				
Μέλ.	καθήσομαι / καθεδοῦμαι				

Παρατήρηση:

Το ρήμα κάθημαι θεωρείται Παρακείμενος του ρήματος κατέζομαι.

6. κεῖμαι = κείτομαι, εἶμαι

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
Ενεστώτας	κεῖμαι κεῖσαι κεῖται κείμεθα κεῖσθε κεῖνται	- - κέηται - κέησθε κέωνται	- - κέοιτο - - κέοιντο	- κεῖσο κεῖσθω - κεῖσθε -	κεῖσθαι Μτχ. κείμενος κειμένη κείμενον

Παρατατικός	ἐκείμην ἔκεισο ἔκειτο ἐκείμεθα ἔκεισθε ἔκειντο	
Μέλ.	κείσομαι	

Παρατηρήσεις:

1. Το ρήμα **κείμαι** είναι Ενεστώτας με **σημασία Παρακειμένου** του ρήματος **τίθεμαι**.
2. Το ρήμα **κείμαι**, **όταν είναι σύνθετο, ανεβάζει τον τόνο** (εκτός από το απαρέμφατο): **π.χ.** σύγκειμαι, σύγκεισο **αλλά** συγκείσθαι

Παρακείμενοι βαρύτονων ρημάτων που σχηματίζονται κατά τα ρήματα σε -μι

Τα ρήματα **βαίνω, εἶκω = μοιάζω, ἀποθνήσκω, δαίδω = φοβάμαι, οἶδα, μιμνήσκομαι και κτῶμαι** σχηματίζουν τον Παρακείμενό τους σύμφωνα με τα ρήματα σε **-μι**.

1. Παρακείμενος του ρήματος **βαίνω**

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
βέβηκα βέβηκας βέβηκε(ν) βεβήκαμεν βεβήκατε βεβήκασι(ν)	βεβήκω βεβήκης βεβήκη βεβήκωμεν βεβήκητε βεβήκωσι(ν) / βεβῶσι	βεβήκοιμι βεβήκοις βεβήκοι βεβήκοιμεν βεβήκοιτε βεβήκοιεν	- βεβηκώς ἴσθι βεβηκώς ἔστω - βεβηκότες ἔστε βεβηκότες ἔστων / ἔστωσαν / ὄντων	βεβηκέναι Μτχ βεβηκώς / βεβώς βεβηκυῖα / βεβῶσα βεβηκός / βεβώς

2. Παρακείμενος του ρήματος εἶκω (=μοιάζω) με σημασία Ενεστώτα

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
εἶκα εἶκας εἶκε(ν) εἶκαμεν εἶκατε εἶξασι(ν) / εἶκασι(ν)	εἶκω εἶκης εἶκη εἶκωμεν εἶκητε εἶκωσι(ν)	εἶκοιμι εἶκοις εἶκοι εἶκοιμεν εἶκοιτε εἶκοιεν	-	εἶκέναι / εἶκέναι Μτχ εἶκώς / εἶκώς εἶκυῖα / εἶκυῖα εἶκός / εἶκός

Υπερσυντέλικος με σημασία Παρατατικού

ἐώκειν ἐώκεις ἐώκει ἐώκεμεν ἐώκετε ἐώκεσαν

Παρατηρήσεις:

Ο Παρακείμενος βέβηκα και εἶκα (Παρακείμενος με σημασία Ενεστώτα) κλίνονται κανονικά, σχηματίζουν όμως σύμφωνα με τα σε - μι ρήματα τους εξής τόπους: το γ' πληθυντικό της Υποτακτικής, το απαρέμφατο και τη μετοχή.

3. Παρακείμενος του ρήματος απο-θνήσκω

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
τέθνηκα τέθνηκας τέθνηκε(ν) τεθνήκαμεν / τέθναμεν τεθνήκατε / τέθνατε τεθνήκασι(ν) / τεθνᾶσι	τεθνηκῶς ὦ τεθνηκῶς ἦς τεθνηκῶς ἦ τεθνηκότες ὦμεν τεθνηκότες ἦτε τεθνηκότες ὦσι(ν) ή τεθνήκω τεθνήκης τεθνήκη τεθνήκωμεν τεθνήκητε τεθνήκωσι(ν)	τεθνεῶς / τεθνηκῶς εἶην τεθνεῶς / τεθνηκῶς εἶης τεθνεῶς / τεθνηκῶς εἶη τεθνεότες / τεθνηκότες εἶμεν / εἶμεν τεθνεότες / τεθνηκότες εἶτε / εἶτε τεθνεότες / τεθνηκότες εἶσαν / εἶεν ή τεθνήκοιμι τεθνήκοις τεθνήκοι τεθνήκοιμεν τεθνήκοιτε τεθνήκοιεν	- τεθνηκῶς ἴσθι τεθνηκῶς ἔστω - τεθνηκότες ἔστε τεθνηκότες ἔστων / ἔστωσαν / ὄντων	τεθνηκέναι ή τεθνάναι Μτχ τεθνεῶς / τεθνηκῶς τεθνεῶσα / τεθνηκυῖα τεθνεός / τεθνεῶς / τεθνηκός

Υπερσυντέλικος

ἐτεθνήκειν ἐτεθνήκεις ἐτεθνήκει ἐτεθνήκεμεν ἐτεθνήκετε ἐτεθνήκεσαν / ἐτέθνασαν
--

Παρατηρήσεις:

Ο Παρακείμενος **τέθνηκα** κλίνεται κανονικά, σχηματίζει όμως σύμφωνα με τα σε -μι ρήματα τους εξής τύπους: την Οριστική του Παρακείμενου και τα πρόσωπα του Πληθυντικού Αριθμού, τη μετοχή και το γ' πληθυντικό του Υπερσυντέλικου.

4. Παρακείμενος του ρήματος δίδω με σημασία Ενεστώτα

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
δέδια / δέδοικα	-	-	-	δεδιέναι / δεδοικέναι
δέδιας / δέδοικας	-		δέδιθι	
δέδιε / δέδοικε	δεδίη		δεδίτω	
δεδοίκαμεν / δέδιμεν	-		-	Μτχ
δεδοίκατε / δέδιτε	-		-	δεδιώς / δεδοικώς
δεδοίκασι(ν) / δεδίασι(ν)	δεδοίκωσι(ν) / δεδίωσι(ν)			δεδιυῖα / δεδοικυῖα
				δεδιός / δεδοικός

Υπερσυντέλικος με σημασία Παρατατικού

ἐδεδοίκειν / ἐδεδοίκη / ἐδεδίειν
 ἐδεδοίκεις / ἐδεδοίκης / ἐδεδίεις
 ἐδεδοίκει / ἐδεδοίκη / ἐδεδίει
 ἐδεδοίκεμεν
 ἐδεδοίκετε
 ἐδεδοίκεσαν / ἐδέδισαν

Παρατηρήσεις:

Ο Παρακείμενος **δέδοικα** ή **δέδια** (= φοβάμαι) με σημασία Ενεστώτα κλίνεται κανονικά σχηματίζει όμως **σύμφωνα με τα σε - μι ρήματα** την Οριστική του Παρακειμένου, το απαρέμφατο, τη μετοχή και το γ' πληθυντικό του Υπερσυντέλικου.

5. Παρακείμενος του ρήματος οίδα με σημασία Ενεστώτα

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
οίδα οίσθα οΐδε(ν) οΐδαμεν / ΐσμεν οΐδατε / ΐστε οΐδασι(ν) / ΐσασι(ν)	εἰδῶ εἰδῆς εἰδῆ εἰδῶμεν εἰδῆτε εἰδῶσι(ν)	εἰδείην εἰδείης εἰδείη εἰδείημεν / εἰδείμεν εἰδείητε / εἰδείτε εἰδείησαν / εἰδείεν	- ἴσθι ἴστω - ἴστε ἴστων / ἴστωσαν	εἰδέναι Μτχ εἰδώς εἰδυῖα εἰδός

Υπερσυντέλικος με σημασία Παρατατικού

ἥδειν / ἥδη ἥδειςθα / ἥδεις / ἥδησθα ἥδει / ἥδειν / ἥδη ἥδειμεν / ἥδεμεν / ἥσμεν ἥδειτε / ἥδετε / ἥστε ἥδεσαν / ἥσαν

Παρατηρήσεις:

1. Ο Παρακείμενος οίδα και ο Υπερσυντέλικος ἥδειν/ἥδη έχουν σημασία Ενεστώτα και Παρατατικού αντίστοιχα.
2. Το ρήμα οίδα όταν είναι σύνθετο, ανεβάζει τον τόνο σ' όλα τα πρόσωπα της Οριστικής και στο β' ενικό της Προστακτικής. Στις υπόλοιπες εγκλίσεις, απαρέμφατο και μετοχή τονίζεται όπως το απλό.

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
σύνοιδα σύνοισθα σύνοιδε(ν) σύνισμεν σύνιστε συνίσασι(ν)	συνειδῶ συνειδῆς συνειδῆ συνειδῶμεν συνειδῆτε συνειδῶσι(ν)	συνειδείην συνειδείης συνειδείη συνειδείημεν / συνειδείμεν συνειδείητε / συνειδείτε συνειδείησαν / συνειδείεν	- σύνισθι συνίστω - σύνιστε συνίστων / συνίστωσαν	συνειδέναι Μτχ συνειδώς συνειδυῖα συνειδός

6. Παρακείμενος του ρήματος μιμνήσκομαι

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική	Απαρ.
μέμνημαι μέμνησαι μέμνηται μεμνήμεθα μέμνησθε μέμνηνται	μεμνῶμαι μεμνή μεμνήται μεμνώμεθα μεμνήσθε μεμνῶνται	μεμνήμην μεμνήο μεμνήτο μεμνήμεθα μεμνήσθε μεμνήντο	- μέμνησο μεμνήσθω - μέμνησθε μεμνήσθων	μεμνήσθαι Μτχ μεμνημένος μεμνημένη μεμνημένον

Υπερσυντέλικος
ἐμεμνήμην ἐμέμνησο ἐμέμνητο ἐμεμνήμεθα ἐμέμνησθε ἐμέμνηντο

Παρατήρηση:

Το Παρακείμενος του ρήματος μιμνήσκομαι σχηματίζεται και περιφραστικά στην Υποτακτική και στην Ευκτική: μεμνημένος ὦ, μεμνημένος εἶην

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ

1. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤ	ΑΠΡΦ	ΜΤΧ
πάρειμι					
άποφημι					
σύνοιδα					

ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ			
ἐγώ οὗτος ἡμεῖς οὗτοι	πάρεμι	ἀπόφημι	σύνοιδα

2. Να συμπληρώσετε τους πίνακες:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤ	ΑΠΡΦ	ΜΤΧ
κάθημαι					
κεῖμαι					
βέβηκα					

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤ	ΑΠΡΦ	ΜΤΧ
ῥοικα					
τέθνηκα					
δέδοικα/ δέδια					

ΟΡΙ ΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤ.	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤ	ΑΠΡΦ	ΜΤΧ
μέμνημαι					

3. Να γράψετε ό,τι σας ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα:

εἶμι: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα ☒

διάκειμαι : γ' ενικό οριστικής ενεστώτα ☒

φημί: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ☒

ἐπίσταμαι : γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ☒

σύννοια: α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ☒

καταδύναμαι : γ' πληθυντικό προστακτικής ενεστώτα ☒

διάκειμαι : γ' ενικό οριστικής ενεστώτα ☒

εἶμι: γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού ☒

κάθημαι : α' πληθυντικό οριστικής παρατατικού ☒

ἀναμιμνήσκομαι : γ' ενικό οριστικής παρατατικού ☒

δέδοικα/δέδια: το απαρέμφατο στον ίδιο χρόνο ☒

τέθηκα: την μετοχή στον ίδιο χρόνο ☒

ἔοικα: β' πληθυντικό οριστικής παρατατικού ☒

σύννοια: απρφ. ενεστώτα ☒

φημί: μετοχή ενεστώτα στα τρία γένη ονομαστικής ενικού ☒

ΟΙ ΑΡΧΙΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

- ἀγγέλλω (φέρνω είδηση, +αιτ. ή κτγρ. μτχ. ή ειδικό απρφτο ή ειδική πρ. =ανακοινώνω)

ἀγγέλλω, ἡγγελλον, ἀγγελῶ, ἡγγειλα, ἡγγελκα, ἡγγέλκειν·

ἀγγέλλομαι, ἡγγελλόμην, ἀγγελοῦμαι & ἀγγελθήσομαι, ἡγγειλάμην & ἡγγέλθην, ἡγγελμαι, ἡγγέλμην

(ἀγγελος, διάγγελμα, ἀγγελιαφορος, ἐπάγγελμα, εἰσαγγελία...)

- ἄγω (=βαδίζω, +Αιτ= οδηγώ, θεωρώ, φέρνω)

ἄγω, ἦγον, ἄξω, (ἦξα &) ἦγαγον (ἀγάγ), ἦχα & ἀγήοχα, ἦχειν & ἀγήοχειν·

ἄγομαι, ἡγόμην ἄξομαι & ἀχθήσομαι, ἡγαγόμην & ἦχθην, ἦγμαι, ἦγμην

(ἀγωγή, ἀγημα, ἀγέλη, ἀγώνας, ἄξονας, ἀκτή, ἀμαξα, λοχαγός, ἀρχηγός, οδηγώ, εἰσαγωγή, ἐνάγων, παρείσακτος, σύναξη...)

- αἰνῶ (=επαινῶ, υμνῶ, +τελ. απρφτο= παρακινῶ να)

αἰνῶ, ἦνουν, αἰνέσομαι & αἰνέσω, ἦνεσα, ἦνεκα, ἦνέκειν·

αἰνοῦμαι, ἦνούμην, αἰνεθήσομαι, ἦνέθην, ἦνημαι, ἦνήμην

(επαινῶ, ἐπαινος, παινεύω, παραίνεση, συναινετικός...)

- αἶρω (=υψώνω, εξεγείρω)

αἶρω, ἦρον, ἀρῶ, ἦρα, ἦρκα, ἦρκειν·

αἶρομαι, ἦρόμην, ἀροῦμαι & ἀρθήσομαι, ἦράμην & ἦρθην, ἦρμαι, ἦρμην

(ἀρση, ἐπαρση, ἐξαρση, μεταρσιώνω, αορτή, αρτηρία, αἰώρα, ἀρδην, ἀνταρσία...)

- αἰρέω-ῶ (+Αιτ.=συλλαμβάνω, αἰροῦμαι =εκλέγω, προτιμῶ/ εκλέγομαι)

αἰρέω-ῶ, ἦρουν, αἰρήσω, εἶλον (έλ-), ἦρηκα, ἦρήκειν·

αἰροῦμαι, ἦρούμην, αἰρήσομαι & αἰρεθήσομαι, εἰλόμην & ἦρέθην, ἦρημαι, ἦρήμην
[παθητικό του αἰρῶ είναι το ἀλίσκομαι]

(αἵρεση, διαίρεση, ἀφηρημένος, ἐξαιρώ, ἀνθαίρετος, προαιρετικός...)

- αἰσθάνομαι (+κτγρ. μτχ. ή ειδικό απρφτο=νομίζω, αντιλαμβάνομαι ότι)

αἰσθάνομαι, ἦσθανόμην, αἰσθήσομαι, ἦσθόμην, ἦσθημαι, ἦσθήμην

(αἰσθησις, ἀναίσθητος, αἰσθητήριος, ἐναισθησία, ἀνεπαίσθητος ...)

- **αἰτιόμαι-ῶμαι** (+ αιτ. +ειδική πρ. ή ειδικό απρφτο =κατηγορώ / ισχυρίζομαι)

αἰτιόμαι-ῶμαι, ἡτιώμην, αἰτάσομαι, ἡτιασάμην & ἡτιάθην, ἡτίαμαι, ἡτιάμην
(αιτία, υπαίτιος, αιτιολογώ...)

- **ἀκούω** (ακούω, πληροφοροῦμαι)

ἀκούω, ἤκουον, ἀκούσομαι, ἤκουσα, ἀκήκοα, ἤκηκόειν·

ἀκούομαι, ἠκουόμην, ἀκουσθήσομαι, ἠκουσάμην & ἠκούσθην, ἤκουσμαι, ἠκούσμην
(ακουστός, ξακουστός, ωτακουστής, ανήκουστος...)

- **ἀλίσκομαι** (=συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι)

ἀλίσκομαι, ἠλίσκόμην, ἀλώσομαι, ἐάλων & ἤλων, ἐάλωκα & ἤλωκα, ἠλώκειν
(άλωση, εὐάλωτος, αἰχμάλωτος, εἰλωτας ...)

- **ἄπτω** (ανάβω, καίω, ἄπτομαι + γεν. = αγγίζω, ορμώ)

ἄπτω, ἤπτον, ἄψω, ἤψα·

ἄπτομαι, ἠπτόμην, ἄψομαι & ἀφθήσομαι, ἠψάμην & ἠφθην, ἤμμαι, ἤμμην
(αφή, ἀπτός, ἀνάβω, ἐφάπτομαι, ἐξαψη, συνημμένος, συνάφεια, ἀψύς, ἀψίθυμος ...)

- **ἄρχω** (ἐξουσιάζω, ἄρχομαι + γεν. ή τελικό απρφτο ή κτγρ. μτχ. =αρχίζω να)

ἄρχω, ἤρχον, ἄρξω, ἤρξα, ἤρχα, ἤρχειν·

ἄρχομαι, ἠρχόμην, ἄρξομαι & ἀρχθήσομαι, ἠρξάμην & ἠρχθην, ἤργμαι, ἤργμην
(αρχή, ἀρχαῖος, ἀρχεῖο, ἀρχηγός, ἀναρχία, ὑπάρχω, ναύαρχος, γυμνασιάρχης ...)

- **βαίνω** (βαδίζω, προχωρώ)

βαίνω, ἔβαινον, βήσομαι, ἔβην, βέβηκα, ἐβεβήκειν·

βαίνομαι, ἐβαινόμην, -, ἐβάθην, βέβαμαι, -

(βάση, υπέρβαση, βατός, βάθρο, βαθμίδα, πρόβατο / βήμα, διάβημα / βωμός, βωμολοχία ...)

- **βάλλω** (ρίχνω, χτυπώ)

βάλλω, ἔβαλλον, βαλῶ, ἔβαλον, βέβληκα, ἐβεβλήκειν·

βάλλομαι, ἐβαλλόμην, βαλοῦμαι & βληθήσομαι, ἐβαλόμην & ἐβλήθην, βέβλημαι, ἐβεβλήμην

(βαλβίδα, περιβάλλον, βέλος, βελόνα, εμβέλεια / βολή, βολικός, μεγαλεπήβολος, υποβολέας / βλήμα, πρόβλημα, προσβλητικός, ἀνυπέρβλητος / βλωμός ...)

• **βιβάζω** (=υψώνω)

βιβάζω, ἐβίβαζον, βιβῶ (=βιβάω), ἐβίβασα·

βιβάζομαι, ἐβιβαζόμην, βιβῶμαι, ἐβιβασάμην & ἐβιβάσθην, βεβίβασμαι, ἐβεβιβάσμην

(βάζω, βγάζω, αναβιβασμός, απόβαση, διάβασμα, κατεβάζω, συμβιβασμός ...)

• **βούλομαι** (+αιτ. ή τελικό απρφοτο = θέλω, επιθυμώ να)

βούλομαι, ἐβουλόμην & ἤβουλόμην, βουλήσομαι & βουληθήσομαι, ἐβουλήθην & ἤβουλήθην, βεβούλημαι, ἐβεβουλήμην

(βούληση, αβουλία, βουλητικός, βουλησιαρχία ..)

• **γηράσκω** (γερνώ)

γηράσκω, ἐγήρασκον, γηράσω & γηράσομαι, ἐγήρασα & ἐγήραν, γεγήρακα, ἐγεγηράκειν

(γήρας, γηρατειά, γηραλός, γέροντας, αντιγήρανση, γηροκομείο ...)

• **γίγνομαι** (συνδετικό = είμαι, γίνομαι, υπαρκτικό =υπάρχω, έχω, απρόσωπο = συμβαίνει να)

γίγνομαι, ἐγιννόμην, γενήσομαι & γενηθήσομαι, ἐγενόμην & ἐγενήθην, γέγονα & γεγένημαι, ἐγεγόνειν & ἐγεγενήμην

(γνήσιος, νεογνό / γένος, γενέθλια, αγενής, γενετήσιος, πρωτογενής, συγγένεια / γονιός, πρόγονος, εγγονός, γεγονός ...)

• **γινώσκω** (+κτqr. μτχ. ή ειδικό απρφοτο = κρίνω ότι, +τελικό απρφοτο =αποφασίζω να)

γινώσκω, ἐγίνωσκον, γνώσομαι, ἔγνω, ἔγνωκα, ἐγνώκειν·

γινώσκομαι, ἐγινωσκόμην, γνωσθήσομαι, ἐγνώσθην, ἔγνωσμαι, ἐγνώσμην

(γνώση, γνωμάτευση, άγνωστος, διάγνωση, συγγνώμη...)

• **δέδοικα** (φοβάμαι)

(δείδω), -, δείσομαι, ἔδεισα, δέδοικα & δέδια (πqr με σημασία ενεστώτα), ἐδεδοίκειν (& ἐδεδίειν)

(δεινός, άδεια, δέος, δειλία ...)

- δέω / δεῖ (απρόσωπο = πρέπει, δέω + γεν.= χρειάζομαι, δέομαι= έχω ανάγκη, +γεν.+τελ. απρφτο = παρακαλώ κάποιον να...)

δεῖ, ἔδει, δεῖσει, ἐδέησε, δεδέηκε, ἐδεδεῖται

δέομαι, ἐδεόμην, δεήσομαι & δεηθήσομαι, ἐδεήθην, δεδέμαι, ἐδεδεήμην
(δέηση, ἐνδεια, σιτοδεία ...)

- διδράσκω (σύνθετο: δραπετεύω, αποφεύγω)

διδράσκω, ἐδίδρασκον, δράσομαι, ἔδραν, δέδρακα, ἐδεδράκειν
(απόδραση, δραπετής, αναπόδραστος...)

- δίδωμι (δίνω, παρέχω, επιτρέπω)

δίδωμι, ἐδίδουν, δώσω, ἔδωκα, δέδωκα, ἐδεδώκειν·

δίδομαι, ἐδιδόμην, δώσομαι & δοθήσομαι, ἐδόμην & ἐδόθην, δέδομαι, ἐδεδόμην
(δίνω, δόση, δότης, διάδοση, έκδοση, προδοσία, δοσίλογος, δώρο, δωρεά ...)

- δύναμαι (=μπορώ)

δύναμαι, ἐδυνάμην, δυνήσομαι & δυνήθησομαι, ἐδυνήσασθαι & ἐδυνήθην, δεδύνημαι, ἐδεδυνήμην

(δύναμη, δυνατός, δυνητικός, δυναστεία, ενδυνάμωση ...)

- δύω (βυθίζω, ντύνω)

δύω, ἔδυσον, δύσω, ἔδυσα·

δύομαι, ἐδυόμην, δύσομαι, ἐδυσάμην & ἔδυν

(δύση, δύτης, κατάδυση, διεισδυτικός, ενδυμασία, ντύσιμο ...)

- δοκέω-ῶ(+ειδικό απρφτο= δίνω την ντύπωση ότι,

απρόσωπο +ειδικό απρφτο=φαίνεται ότι, απρόσωπο +τελικό απρφτο= αποφασίζεται να / συχνά με δοτ. Προσ. κρίνοντος προσώπου),

Δοκῶ, ἐδόκουν, δόξω & δοκήσω, ἔδοξα & ἐδόκησα, δεδόκηκα·

δοκοῦμαι, ἐδοκούμην, -, ἐδόχθην & ἐδοκήθην, δέδογμαι & δεδόκημαι.

Δοκεῖ, ἐδόκει, δόξει, ἔδοξε, δέδοκται, ἐδέδοκτο (απρόσωπο)

(δόξα, δόγμα, επίδοξος, δοκησίσοφος, απροσδόκητος ...)

- δράω-ῶ (πράττω)

δράω-ῶ, ἔδρων, δράσω, ἔδρασα, δέδρακα, ἐδεδράκειν

(δράση, αντιδρώ, δράμα, δραστήριος...)

• ἔάω-ῶ (αφῆνω, επιτρέπω)

ἔάω-ῶ, εἶων, ἔάσω, εἶασα, εἶακα, εἶακειν· ἔῶμαι, εἶώμην, ἔάσομαι, εἶάθην, εἶμαι, εἶαμην

• ἐγείρω (ξυπνῶ, ερεθίζω, εξεγείρω)

ἐγείρω, ἤγειρον, ἐγεῖρω, ἤγειρα, ἐγήγερκα· ἐγείρομαι, ἠγειρόμην, -, ἠγρόμην & ἠγέρθην, ἐγήγερμαι & ἐγρήγορα
(εγερτήριο, εγρήγορση, γρήγορος, εξέγερση, διέγερση...)

• ἔθω (συνηθίζω), -, -, -, εἶωθα (πρκ. με σημασία ενστ.), εἶωθειν (υπρσ. με σημασία πρτ.)

(εθισμός, ἔθιμο, ἦθος, ηθικός, συνήθεια...)

• εἰμί (εἶμαι, γίνομαι, υπάρχω, ἀπρόσωπο=εἶναι δυνατόν να)

εἰμί, ἦν, ἔσομαι, ἐγενόμην & ἐγενήθην, γέγονα & γεγένημαι, ἐγεγόνειν & ἐγεγενήμην
(ουσία, εξουσία, μετουσιῶνω, ον, οντολογικός, ετυμολογικός ...)

• ἐλαύνω (προχωρῶ ἐφιππος, κωπηλατῶ/ απομακρύνω, διώχνω)

ἐλαύνω, ἤλαυνον, ἐλῶ (-ᾱς, -ᾱ...) & ἐλάσω, ἤλασα, ἐλήλακα, ἐληλάκειν· ἐλαύνομαι, ἤλαυνόμην, ἐλάσομαι & ἐλαθήσομαι, ἤλασάμην & ἤλάθην, ἐλήλαμαι, ἐληλάμην.
(ελαστικός, ελατήριο, παρέλαση, κωπηλατῶ, σφυρηλατῶ, ποδηλασία, στρατηλατης)

• ἔπομαι (+δοτ.= ακολουθῶ, συμμορφώνομαι)

ἔπομαι, εἰπόμην, ἔψομαι, ἐσπόμην, ἠκολούθηκα, ἠκολουθήκειν
(επόμενος, παρεπόμενα, συνέπεια, οπαδός)

• ἐρά-ῶ (=αγαπῶ)

ἐρά-ῶ, ἤρων, ἐρασθήσομαι, ἠράσμην & ἠράσθην, ἤρασμαι, ἠράσμην
(εραστής, ἐράσμιος)

• ἐργάζομαι (μοχθῶ, εκτελῶ, τελούμαι)

ἐργάζομαι, εἰργαζόμην, ἐργάσομαι & ἐργασθήσομαι, εἰργασάμην & εἰργάσθην, εἰργασμαι, εἰργάσμην
(εργασία, εργάτης, απεργία, κάτεργο, εργαλείο, συνεργός, εργολάβος)

ἔρχομαι (έρχομαι, +δοτ. κινούμαι σε βοήθεια ή εναντίον κάποιου)

ἔρχομαι, ἦα & ἦειν, εἶμι, ἦλθον, ἐλήλυθα, ἐληλύθειν

(ερχομός/ ιταμός, ισθμός, ανεξιτήλος, εισιτήριο/ ἔλευση, προσέλευση, προσηλυτισμός, ἐλευθερία/ παρελθόν)

• **ἔρωτάω-ῶ**

ἔρωτάω-ῶ, ἠρώτων, ἐρωτήσω & ἐρήσομαι, ἠρώτησα & ἠρόμην (ἐρ), ἠρώτηκα, ἠρωτήκειν·

ἔρωτῶμαι, ἠρωτώμην, ἐρωτηθήσομαι, ἠρωτήθην, ἠρώτημαι, ἠρωτήμην

(ερωτηματολόγιο, διερωτάμαι, αναρωτιέμαι)

• **ἐσθίω (τρώω)**

ἐσθίω, ἔσθιον, ἔδομαι, ἔφαγον, ἐδήδοκα, ἐδηδόκειν·

ἐσθίομαι, ἠσθιόμην, -, ἐδεσάμην & ἠδέσθην, ἐδήδεσμαι, ἐδηδέσμην

(ἐδεσμα, ἐδώδιμος, νηστεία, δόντι, οδοντικός/ φαγητό, φαγοκυττάρωση, αφαγία, φαγούρα, ταχυφαγείο)

• **εὕδω**, ἠϋδον, εὐδήσω, ἠϋδησα, εὔδηκα, ἠϋδήκειν

• **ἐχθαίρω**

ἐχθαίρω, ἠχθαιρον, ἐχθαρῶ, ἠχθηρα

· ἐχθαίρομαι, ἠχθαιρόμην, ἐχθαροῦμαι, ἠχθηράμην

• **ἔχω (+αιτ.=έχω, κατέχω/ θεωρώ/ + Τελ.απρφτο=μπορώ να)**

ἔχω, εἶχον, ἔξω & σχίσω, ἔσχον (σχ), ἔσχηκα, ἐσχέκειν·

ἔχομαι, εἰχόμην, ἔξομαι & σχήσομαι (& σχεθήσομαι), ἐσχόμην (& ἐσχέθην), ἔσχημαι, ἐσχήμεν

ἀπέχω, ἀνθεκτικός, ἐξοχή, ὄχημα, ἠνίοχος, ἐχεμυθος, πολιούχος, ἀνακωχή/ σχέση, σχηματισμός, ὑπόσχεση, ισχύω, ισχνός/ καχεξία, μέθεξη, ἐξής)

• **ζήω-ῶ**, ἔζων, βιώσομαι (& ζήσω & ζήσομαι), ἐβίωσα & ἐβίων (& ἔζησα), βεβίωκα (& ἔζηκα), ἐβεβιώκειν

• **ἡγέομαι-οὔμαι(+γεν.=εἶμαι ἀρχηγός, +αιτ.=οδηγώ, +ειδικό ἀπρφτο= νομίζω ὅτι, +τελικό ἀπρφτο=θεωρῶ καλό να)**

ἡγέομαι-οὔμαι, ἡγούμην, ἡγήσομαι, ἡγησάμην & ἡγήθην, ἡγήμαι, ἡγήμην

(ηγεμόνας, ηγεσία, ἀφήγηση, διηγούμαι, ἐπεξηγώ, περιηγητής, υφηγητής)

• **ἤκω (έχω έρθει, ενεστώτας με σημασία παρακειμένου)**

ἤκω, ἤκον, ἤξω, ἤξα
(καθήκον)

• **θνήσκω (πεθαίνω)**

θνήσκω, ἔθνησκον, θανούμαι, ἔθανον, τέθνηκα, ἔτεθνήκην
(πεθαίνω, θάνατος/ θνησιγενής, θνητός)

• **ἴημι, ἴην, ἴσω, ἴκα, εἴκα, εἴκειν· ἴεμαι, ἴεμην, ἴσομαι & ἐθήσομαι, ἠκάμην & εἴμην & εἴθην, εἴμαι, εἴμην**

(άνεση, χειραφέτηση, εφέτης, σύνεση, ύφεση, ανασαίνω)

• **ἰκνέομαι-οὔμαι, ἰκνούμην, ἴξομαι, ἰκόμην, ἴγμαι, ἴγμην**

(πάντα σύνθετο, π.χ.
(άφιξη, ικέτης, εφικτός, προίκα)

• **ἴστημι(στήνω), ἴστην, στήσω, ἔστησα, στήσας ἔχω, στήσας εἶχον**

· **ἴσταμαι(στέκομαι), ἰστάμην, στήσομαι & σταθήσομαι, ἔστησάμην & ἔστην & ἐστάθην, ἔστηκα, ἐστήκειν & εἰστήκειν**

(στήλη, στήθος, κατεστημένοι/ στάση, υπόσταση, σταθμός, σταματώ, σταυρός, στασίδι, αντικατάσταση, προστάτης/ ιστίο, διίσταμαι, αποκαθιστώ, προϊστάμενος/ καθεστώς)

• **ἴσχω, ἴσχον· ἴσχομαι, ἰσχύμην. (Οι υπόλοιποι χρόνοι όπως το ἔχω)**

• **καλέω-ῶ (προσκαλώ, ονομάζω)**

καλέω-ῶ, ἐκάλουν, καλῶ (& καλέσω), ἐκάλεσα, κέκληκα, ἐκεκλήκειν·

καλοῦμαι, ἐκαλούμην,καλοῦμαι (& καλέσομαι) & κληθήσομαι, ἐκαλεσάμην & ἐκλήθην, κέκλημαι, ἐκεκλήμην, κεκλήσομαι.

(κάλεσμα, ανακαλώ, συγκαλώ/ κλήση, κλητήρας, έγκλημα, εκκλησία, παράκληση, αυτόκλητος...)

• **κεῖμαι(βλ. τίθημι)**

κεῖμαι, ἐκείμην, κείσομαι
(κείμενο, κειμήλιο)

• **κόπτω (κόβω, ταρακουνώ, ερημώνω/ κόπτομαι=χτυπιέμαι, καταστρέφομαι)**

κόπτω, ἔκοπτον, κόψω, ἔκοψα, κέκοφα, ἔκεκόφειν·

κόπτομαι, ἔκοπτόμην, κόψομαι & κοπήσομαι, ἐκοψάμην & ἐκόπην, κέκομαι, ἔκεκόμην

(κοπή, κόψη, κομμάτι, κόμμα, κόπωση, κατάκοπος, ανακοπή, διακεκομμένος, προκοπή)

• **κτάομαι-ῶμαι (έχω, αποκτώ)**

κτάομαι-ῶμαι, ἐκτώμην, κτήσομαι & κτηθήσομαι, ἐκτησάμην & ἐκτήθην, κέκτημαι, ἔκεκτήμην, κεκτήσομαι

(κτήση, κτήμα, κτητικός, κτηματίας, ανάκτηση, κατακτώ, κτήνος, κτηνίατρος..)

• **κτείνω (σκοτώνω)**

κτείνω, ἔκτεινον, κτενῶ, ἔκτεινα & ἔκτανον, ἔκτονα, ἐκτόνειν.

Παθητικό: ἀποθνήσκω

(μητροκτόνος, παιδοκτόνος, αυτοκτονώ, γενοκτονία, ζιζανιοκτόνο)

• **λαγχάνω (+αιτ. παίρνω με κλήρο, +τελ. απρφτο=εκλέγομαι με κλήρο να)**

λαγχάνω, ἐλάγχανον, λήξομαι, ἔλαχον, εἴληχα (& λέλοχα), εἰλήχειν (& ἐλελόγχειν)·

λαγχάνομαι, ἐλαγχανόμην, -, ἐλήχθην, εἴληγμαι, εἰλήγμην

(λαχείο, λαχειοφόρος, λόγχη, λαχνός, επιλαχών)

• **λαμβάνω (+αιτ. πιάνω, κυριεύω/ +αιτ.(αντί.) + Αιτ.(κτγρ.) =νομίζω, θεωρώ/ λαμβάνομαι + γεν. = καταλαμβάνω κάτι ή καταφεύγω κάπου/ (παθ.)συλλαμβάνομαι)**

λαμβάνω ἐλάμβανον, λήψομαι, ἔλαβον, εἴληφα, εἰλήφειν

λαμβάνομαι, ἐλαμβανόμην, ληφθήσομαι, ἐλαβόμην & ἐλήφθην, εἴλημμαι, εἰλήμμην

(λαβή, αντιλαμβάνομαι, καταλαμβάνω, καταλαβαίνω, προλαβαίνω/ λήψη, λήμμα, ηχοληψία, επανειλημμένος, σύλληψη, εύληπτος)

• **λανθάνω (ξεφεύγω από την προσοχή, +κτγρ.μτχ.=κρυφά, χωρίς να γίνω αντιληπτός+ρήμα)**

λανθάνω, ἐλάνθανον, λήσω, ἔλαθον, λέληθα, ἐλελήθειν·

λανθάνομαι, ἐλανθανόμην, λήσομαι & λησθήσομαι, ἐλαθόμην & ἐλήσθην, λέλησμαι, ἐλελήσμην

(λάθος, αλάθητος, λαθραίος/ λήθη, αλήθεια, λησμονώ)

- **λέγω** (+ειδικό απρφτο ή ειδική πρόταση= λέω ότι, +τελικό απρφτο= προστάζω ή συμβουλεύω να, +αιτ.+δοτ.=λέω κάτι σε κάποιον)

λέγω, ἔλεγον, λέξω & ἐρῶ, ἔλεξα & εἶπα & εἶπον, εἶρηκα, εἰρήκειν·

λέγομαι, ἐλεγόμην, λέξομαι & λεχθήσομαι & ῥηθήσομαι, (ἐλεξάμην &) ἐλέχθην & ἐρρήθην & εἰπόμην, εἶρημαι, εἰρήμην

(αντιλέγω, ἀμφιλεγόμενος, λέξη, λεξικό/ λόγος, επίλογος, λογύδριο, φιλόλογος, χαριτολογώ/ έπος, ἀμετροέπεια, καλλιέπεια/ ρήμα, ρήση, ρητό, ρήτρα, ρήτορας, ἀντίρρηση, παρρησία)

- **λείπω** (αφήνω, εγκαταλείπω/ λείπομαι+ γεν.= είμαι κατώτερος, υστερώ, ομοίως + κτηγρ.μτχμ/ λείπεται= απομένει)

λείπω, ἔλειπον, λείψω, ἔλιπον, λέλοιπα, ἐλελοίπειν·

λείπομαι, ἐλειπόμην, λείφομαι & λειφθήσομαι, ἐλιπόμην & ἐλείφθην, λέλειμμαι, ἐλελείμμην

(λειψός, λειψυδρία, διάλειμμα, ελλειπτικός, παράλειψη/ υπόλοιπος, λοίσθιος, κατάλοιπα/ λιποτάκτης, λιποθυμώς, ελλιπής, εκλιπών)

- **μάχομαι (+δοτ.)**, ἐμαχόμην, μαχοῦμαι, ἐμαχεσάμην, μεμάχημαι, ἐμεμαχήμην
(μάχη, ἀκαταμάχητος, ἄμαχος, παλαίμαχος, πυρίμαχος, προμαχώνας, συμμαχία, Τηλέμαχος)

- **μένω** (περιμένω, παραμένω)

μένω, ἔμενον, μενῶ, ἔμεινα, μεμενηκα, ἐμεμενήκειν

(μοναστήρι, μοναχικός, μόνιμος, μονοσύλλαβος, εμμένω, επιμονή, ἀνυπομονώ, Μενέλαος)

- **μ(ε)ίγνυμι** (ἀναμειγνύω, ἀνακατεύω/ μείγνυμαι+ δοτ.= συναναστρέφομαι)

μ(ε)ίγνυμι, ἐμ(ε)ίγνυν, μ(ε)ίξω, ἔμ(ε)ιξα·

μ(ε)ίγνυμαι, ἐμ(ε)ιγνύμην, μ(ε)ίξομαι & μ(ε)ιχθήσομαι & μιγήσομαι, ἐμ(ε)ιξάμην & ἐμ(ε)ιχθην & ἐμίγην, μέμ(ε)ιγμαι.

(μείγμα, μείξη, αἰμομιξία, αμιγής, πρόσμειξη, σμίγω)

- **μιμνήσκω** (υπενθυμίζω, θυμάμαι)

μιμνήσκω, ἐμίμνησκον, μνήσω, ἔμνησα· μιμνήσκομαι, ἐμιμνησκόμην, μνήσομαι & μνησθήσομαι, ἐμνησάμην & ἐμνήσθην, **μέμνημαι**, ἐμεμνήμην.

(μνήμη, μνημόνιο, ἀριθμομνήμων, ἀπομνημόνευση, μνηστήρας, ἀνάμνηση)

• οἶδα (γνωρίζω ότι, ξέρω να)

οἶδα, ἤδειν & ἤδη, εἴσομαι & εἰδήσω, ἔγνων, ἔγνωκα, ἐγνώκειν
(εἶδηση, εἰδήμων, συνειδητός/ ιστορία, ιδέα, εξιστορώ/ βλ. και ρ. γιγνώσκω)

• οἶομαι (+ειδικό απροφτο= νομίζω ότι, +τελικό απροφτο= θεωρώ καλό να, θέλω να)

οἶομαι (& οἶμαι), ὥομην (& ὥμην), οἰήσομαι, ὤθηθην, -, -
(οἴηση= αλαζονεία, οἰηματίας)

• οἶχομαι (έχω φύγει, έχω εκλείψει / + κτηρ. Μτχ. = αμέσως + ρήμα)

οἶχομαι, ὥχομην, οἰχήσομαι, -, (οἶχωκα & ὥχηκα & ὥχημαι & οἶχημαι), (οἶχώκειν & ὥχήκειν & ὥχήμην)
(παρωχημένος)

• ὄλλυμι (αφανίζω / ὄλλυμαι= χάνομαι, καταστρέφομαι, πεθαίνω)

ὄλλυμι, ὥλλυν, ὀλῶ & ὀλέσω, ὤλεσα, ὀλώλεκα, ὤλωλέκειν· ὄλλυμαι, ὥλλύμην, ὀλοῦμαι, ὠλόμην, ὄλωλα, ὠλώλειν
(Συνήθως σύνθετο: ἀπόλλυμι)
(ὀλεθρος, εξολοθρευτής, ἀπολεσθέντα/ ἀπώλεια, πανωλεθρία)

• ὄμνυμι (ορκίζομαι ότι)

ὄμνυμι & ὀμνύω, ὤμνυν & ὤμνυον, ὀμοῦμαι & ὀμώσω, ὤμοσα, ὀμώμοκα, ὀωμόκειν·
ὄμνυμαι, -, -, ὠμνύσθην & ὠμόθην, ὀμώμοσμαι, -
(συνωμοσία, ενωμοτάρχης, ορκωμοσία)

• ὁράω-ῶ (+αιτ. =βλέπω, +κτηρ. μτχ. ή ειδική πρόταση= βλέπω, αντιλαμβάνομαι ότι + πλάγια ερωτ. προτ.= βλέπω τι, πώς + ενδοιαστική προτ.=

προσέχω μήπως/ ὀρῶμαι + κτηρ.μτχ. = φαίνομαι ότι)

ὁράω-ῶ, ἑώραν, ὄψομαι, εἶδον, ἑώρακα & ἑόρακα & ὄπωπα, ἑωράκειν & ὠπώπειν·
ὀρῶμαι, ἑωρώμην, ὀφθήσομαι, (ὠψάμην &) εἰδόμην & ὠφθην, ἑώραμαι & ὤμμαι, ἑωράμην & ὤμμην
(όραμα, διορατικός, ενόραση τηλεόραση, τιμωρώ/ ιδέα, είδος, είδωλο, ειδύλλιο/ οπτικός, οφθαλμός, κάτοψη, κάτοπτρο, μέτωπο, πρόσωπο, υπεροψία, ύποπτος)

• **ὀρμάω-ῶ**, ὠρμων, ὀρμήσω, ὠρμησα, ὠρμηκα, ὠρμήκειν
(ορμή, ορμητικός, ορμόνη, αφορμώμαι, παρόρμηση, ορμέμφυτο)

• **ὀρμέω-ῶ**, ὠρμουν, ὀρμήσω, ὠρμησα, ὠρμηκα, ὠρμήκειν

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ: το ρ. **ὀρμάω-ῶ** σημαίνει **ορμώ, ξεκινώ, αρχίζω να**. Δεν πρέπει να συγχέεται με το ρ. **ὀρμέω-ῶ**, το οποίο σημαίνει **βρίσκομαι σε ὄρμο, είμαι αγκυροβολημένος**.

• **παρανομέω-ῶ**

παρανομέω-ῶ, παρενόμουν, παρανομήσω, παρενόμησα, παρανενόμηκα, παρενενομήκειν·

παρανομούμαι, παρενομούμην, -, παρενομήθην, παρανενόμηναι, παρενενομήμην.

• **πάσχω** (παθαίνω κάτι, μου συμβαίνει κάτι)

πάσχω, ἔπασχον, πείσομαι, ἔπαθον, πέπονθα, ἔπεπόνθειν

(παθαίνω, πάθος, πάθημα, απαθής, συμπάθεια, προσπαθώ, παθολογία/ πένθος, πεθερός)

• **πειράω-ῶ** (πειρῶμαι+ τελικό απρφτο= προσπαθώ να, +γεν. =δοκιμάζω)

πειράω-ῶ, ἐπείρων, πειράσω, ἐπείρασα, πεπείρακα, ἐπεπειράκειν·

πειρῶμαι, ἐπειρώμην, πειράσομαι & πειραθήσομαι, ἐπειρασάμην & ἐπειράθην, πεπείραμαι, ἐπεπειράμην

(πείραμα, πειρατής, απειρία, απόπειρα, εμπειρικός)

• **πείθω** (πειθώ κάποιον ότι-να / πείθομαι + δοτ. =υπακούω, εμπιστεύομαι)

πείθω, ἔπειθον, πείσω, ἔπεισα & ἔπιθον, πέπεικα, -·

πείθομαι, ἐπειθόμην, πείσομαι & πεισθήσομαι, ἐπιθόμην & ἐπείσθην, πέπεισμαι & πέποιθα, -

(πειθώ, ευπείθεια, απειθής, πείσμα, πειστήριο, πειθαρχία, πειθαναγκάζω/ πιθανός, πίστη, εμπιστοσύνη, δύσπιστος/ πεποίθηση)

• **πέμπω** (στέλνω, μεταφέρω)

πέμπω, ἔπεμπον, πέμψω, ἔπεμψα, πέπομφα, ἐπεπόμφην·

πέμπομαι, ἐπεπόμην, πέμψομαι & πεμφθήσομαι, ἐπεμψάμην & ἐπέμφθην, πέπεμμαι, ἐπεπέμμην

(πομπή, πομπώδης, αποδιοπομπαίος, εκπέμπω, διαπόμπευση, παραπεμπτικός, προπομπός)

• **πίπτω (πέφτω, π.χ. στη μάχη)**

πίπτω, ἐπιπτον, πεσοῦμαι, ἔπεσον, πέπτωκα, ἐπεπτώκειν

(πέφτω, πτώση, ἐκπτώση, επίπτωση, μεταπίπτω, ἐμπίπτω, παράπτωμα, σύμπτωμα, ξεπεσμός, γονυπετής)

• **πλέω**

πλέω, ἔπλεον, πλεύσομαι & πλευσοῦμαι, ἔπλευσα, πέπλευκα, ἐπεπλεύκειν

πλέομαι, ἐπλεόμην, πλευσθήσομαι, ἐπλεύσθην, πέπλευσμαι, ἐπεπλεύσμεν

(πλεύση, πλους, πλωτός, διάπλους, επιπλέω, πλοίο, πλοιοκτήτης, πλοηγός, πλωτός, πλώρη)

• **ποιέω-ῶ** (γράφω ποιήματα, +αιτ.= εκτελώ, δημιουργώ/ +αιτ. + αιτ. =κάνω κάτι σε κάποιον, +αιτ.(αντ.) + αιτ. (κτγρ.) = καθιστώ κάποιον ως κάτι, + απρφοτο αποτελέσματος= ενεργώ ώστε/

ποιούμαι +αιτ.(αντ.) + αιτ. (κτγρ.) = θεωρώ, νομίζω κάποιον ως κάτι)

ποιέω-ῶ, ἐποιοῦν, ποιήσω, ἐποίησα, πεποίηκα, ἐπεποίηκειν

ποιούμαι, ἐποιούμην, ποιήσομαι & ποιηθήσομαι, ἐποιησάμην & ἐποιήθην, πεποίημαι, ἐπεποίημην

(ποίηση, αποποιούμαι, μεταποιώ, περιποιητικός, προσποιούμαι, δημοσιοποιώ, γελωτοποιός)

• **πράττω (πραγματοποιώ, σχεδιάζω, εισπράττω)**

πράττω, ἔπραττον, πράξω, ἔπραξα, πέπραχα, ἐπεπράχειν

πράττομαι, ἐπραττόμην, πράξομαι & πραχθήσομαι, ἐπραξάμην & ἐπράχθην, πέπραγμαι, ἐπεπράγμην

(πράξη, πράγμα, πρακτικός, διαπραγματεύομαι, εἰσπραξη, πολυπράγμων, πραγματοποιώ)

• **πυνθάνομαι** (πληροφορούμαι, εξετάζω, ζητώ να μάθω), πυνθάνομαι, ἐπυνθανόμην, πεύσομαι & πευσοῦμαι, ἐπυθόμην, πέπυσμαι, ἐπεπύσμεν

• **ρέω** (κυλώ)

ρέω, ἔρρεον, ρεύσομαι & ρύησομαι, ἔρρυν

(ρεύμα, ρευστός, ροή, εισροή, παχύρρευστος, παλίρροια/ ρυθμίζω, ρυάκι, ἐκρυθμος)

• **σβέννυμι** (σβήνω, εξαλείφω)

σβέννυμι & σβεννώ, ἐσβέννυν & ἐσβέννυνον, σβέσω, ἔσβεσα, ἔσβηκα·

σβέννυμαι, ἐσβεννύμην, σβήσομαι & σβεσθήσομαι, ἐσβέσθην & ἔσβην, ἔσβεσμαι
(σβήνω, απόσβεση, σβηστός, ἀσβεστός, πυροσβέστης)

• **σημαίνω** (δείχνω με σημάδι, δηλώνω, εξηγώ)

σημαίνω, ἐσήμαινον, σημανῶ, ἐσήμηνα, σεσήμαγκα·

σημαίνομαι, ἐσημαινόμην, σημανοῦμαι & σημανθήσομαι, ἐσημηνάμην & ἐσημάνθην, σεσήμασμαι, ἐσεσημάσμην

(σήμανση, σημασία, σημάδι, σημείο, σημαιοστολίζω, σήμα, πρόσημο)

• **σκεδάννυμι** (διασκορπίζω)

σκεδάννυμι, ἐσκεδάννυν & ἐσκεδάννυνον, σκεδῶ & σκεδάσω, ἐσκέδασα·

σκεδάννυμαι, ἐσκεδαννύμην, σκεδασθήσομαι, ἐσκεδασάμην & ἐσκεδάσθην, ἐσκέδασμαι, ἐσκεδάσμην

(διασκεδάζω, διασκεδαστής)

• **σκοπέω-ῶ** (προσέχω, εξετάζω)

σκοπέω-ῶ, ἐσκόπουν, σκοπήσω, ἐσκόπησα·

σκοποῦμαι, ἐσκοπούμην, σκέψομαι, ἐσκεψάμην & ἐσκέφθην, ἔσκεμμαι, ἐσκέμμην

(σκοπός, σκοπευτήριο, επίσκοπος, πρόσκοπος / σκέφτομαι, σκέψη, επισκέπτης, τηλεδιάσκεψη)

• **σπένδω**(κάνω θυσία σε θεό/ σπένδομαι=συνθηκολογώ)

σπένδω, ἔσπενδον, σπείσω, ἔσπεισα·

σπένδομαι, ἐσπενδόμην, σπείσομαι, ἐσπεισάμην, ἔσπεισμαι, ἐσπείσμην

(σπονδή, ἀσπονδος, ομοσπονδία)

• **συλλέγω** (συγκεντρώνω, βλ. λέγω)

συλλέγω, συνέλεγον, συλλέξω, συνέλεξα, συνείλοχα, συνειλόχην·

συλλέγομαι, συνελεγόμην, συλλέξομαι & συλλεχθήσομαι, συνελεξάμην & συνελέχθην & συνελέγην, συνείλεγμαι, συνειλέγμην

• **τάσσω** (τακτοποιώ, τοποθετώ, +τελικό απρφοτο= διατάζω να)

τάσσω, ἔτασσον, τάξω, ἔταξα, τέταχα, ἐτετάχην·

τάσσομαι, ἐτασσόμην, τάξομαι & ταχθήσομαι, ἐταξάμην & ἐτάχθην, τέταγμαι, ἐτετάγμην

(τάξη, πρόταξη, τάγμα, τάμα, λιποτακτώ, παρατακτικός, συντακτικός, ανυπότακτος, συνταγή)

• **τελέω-ῶ** (εκτελώ, φέρνω σε πέρας)

τελέω-ῶ, ἐτέλουν, τελῶ, ἐτέλεσα, τετέλεκα, ἐτετελέκειν·

τελοῦμαι, ἐτελούμην, τελοῦμαι & τελεσθήσομαι, ἐτελεσάμην & ἐτελέσθην, τετέλεσμαι, ἐτετελέσμην

(εκτελώ, τέλεση, τελετή, τελετάρχης, ατελής, τελεσίδικος, ατελέσφορος, διατελώ, συντελεσμένος, υποτέλεια, τέλος, τελικός)

• **τίθημι** (τοποθετώ, στήνω/ καθιστώ)

τίθημι, ἐτίθην, θήσω, ἔθηκα, τέθηκα, ἐτεθήκειν·

τίθεμαι, ἐτιθέμην, θήσομαι & τεθήσομαι, ἐθέμην & ἐτέθην, τέθημαι & κεῖμαι, ἐτεθήμην & ἐκείμην

(θήκη, αποθήκη, συνθηκολογώ, θησαυρός/ θέτω, θέση, θέμα, θεμέλιο, αθετώ, συνθέτω, κατάθεση, θέμις, ταξιθέτρια)

• **τρέπω** (στρέφω, μετατρέπω / τρέπομαι= τρέπομαι σε φυγή)

τρέπω, ἔτρεπον, τρέψω, ἔτρεψα & ἔτραπον, τέτροφα & τέτραφα, ἐτετρόφειν & ἐτετράφειν·

τρέπομαι, ἐτρεπόμην, τρέψομαι & τρεφθήσομαι & τραπήσομαι, ἐτρεψάμην & ἐτραπόμην & ἐτρέφθην & ἐτράπην, τέτραμμαι, ἐτετράμμην

(αποτρέπω, τροπή, τροπάριο, αποτρόπαιος, μετατροπή, ντρέπομαι, προτρεπτικός, ευτράπελο)

• **τρέχω & θέω**, ἔτρεχον, δραμοῦμαι, ἔδραμον, δεδράμηκα

(τροχός, τροχιά, τροχαίο, τροχήλατος, τροχοπέδη, τροχίζω/ δρόμος, αναδρομικός, ταχυδρομείο, συνδρομή)

τυγχάνω (συναντώ, πετυχαίνω, +κτγρ. μτχ.= συμβαίνει τυχαία να)

τυγχάνω, ἐτύχανον, τεύξομαι, ἔτυχον, τετύχηκα, ἐτετυχήκειν

τυγχάνομαι, -, -, (ἐτευξάμην & ἐτεύχθην, τέτευγμαι), -

(τυχαίνω, τύχη, τυχερός, δυστυχία, επιτυγχάνω, επίτευγμα, τεύχος, τυχοδιώκτης)

- φαίνω (φανερώνω/ φαίνομαι + ειδικό απρφτο= δίνω την εντύπωση ότι, +κτγρ. μτχ.=είναι φανερό ότι, +κτγρ.=φαίνομαι, αποδεικνύομαι)

φαίνω, ἔφαινον, φανῶ, ἔφηνα, πέφαγκα, (ἐπεφάγκειν)·

φαίνομαι, ἐφαινόμην, φανοῦμαι & φανήσομαι & φανθήσομαι, ἐφηνάμην & ἐφάνην & ἐφάνθην, πέφασμαι & πέφηνα, (ἐπεφάσμην & ἐπεφήνην)

(φαίνομαι, φαινόμενο/ φανερώνω, φάσμα, φάση, φαντασία, συκοφαντώ, αποφασίζω, διαφάνεια, πρόφαση)

- φέρω (φέρω, οδηγώ, υποφέρω, προσφέρω)

φέρω, ἔφερον, οἶσω, ἤνεγκον, ἐνήνοχα, ἐνηνόχειν·

φέρομαι, ἐφερόμην, οἶσομαι & ἐνεχθήσομαι, (ἤνεγκάμην &) ἤνεγκόμην & ἤνέχθην, ἐνήνεγμα, ἐνηνέγμην

(φέρνω, φέρετρο, φαρέτρα, φερτός, περιφέρεια, συμφέρον/ φορά, φορτώνω, φορτηγό, φόρεμα, φόρος, διαφορετικότητα, προφορικός/ φωριαμός, κατάφωρα, αυτόφωρο/ οίστρος, οισοφάγος/ διένεξη, διηνεκής)

- φεύγω (τρέπομαι σε φυγή, αποφεύγω/ παθ.= εξορίζομαι)

φεύγω, ἔφευγον, φεύξομαι & φευξοῦμαι, ἔφυγον, πέφευγα, ἐπεφεύγειν

(φεύγω, υπεκφεύγω/ φυγή, φυγαδεύω, πρόσφυγας, διαφυγή)

- φημί (+ειδικό απρφτο= ισχυρίζομαι ότι)

φημί, ἔφην, φήσω, ἔφησα, εἶρηκα, εἰρήκειν

(φήμη, διαφήμιση, δυσφημίζω, ευφημισμός/ κατάφαση, αντίφαση, θέσφατο, αφασία, φωνή)

- φθάνω (+κτγρ. μτχ. ή τελικό απρφτο= προλαβαίνω να)

φθάνω, ἔφθανον, φθήσομαι & φθάσω, ἔφθασα & ἔφθην, ἔφθακα, ἐφθάκειν

(φτάνω, προφταίνω, ἀφταστος)

- φθείρω (σκοτώνω, καταστρέφω, διαφθείρω/ φθείρομαι= καταστρέφομαι)

φθείρω, ἔφθειρον, φθερῶ, ἔφθειρα, ἔφθαρκα, ἐφθάρκειν·

φθείρομαι, ἐφθειρόμην, φθεροῦμαι & φθαρήσομαι, ἐφθάρην, ἔφθαρμαι & ἔφθορα, ἐφθάρμην & ἐφθόρειν

(φθορά, δολιοφθορά, ἀφθαρτος, ψυχοφθόρος, φθείρα- ψείρα, αδιάφθορος)

- φύω (παράγω, αναδίδω/ φύομαι= γεννιέμαι, αναπτύσσομαι/ ἔφυν-πέφυκα= είμαι εκ φύσεως)

φύω, ἔφυσον, φύσω, ἔφυσα·

φύομαι, ἐφύομην, φύσομαι, ἔφυν, πέφυκα, ἐπεφύκειν

(φύση, φυσικός, φυτεύω, φυτό, φυτρώνω, φυματίωση, ιδιοφυής, ἔμφυτος, φυλή, ἐμφύλιος, πρόσφυμα)

- χρή (+τελικό ἀπρῶτο= πρέπει να, είναι πεπρωμένο να)

χρή & χρεών ἐστί, (ἐ)χρήν, χρήσται

(χρεία, ἀχρείαστος, χρέος, χρωστώ, υποχρώση, χρωστώ, χρεωκοπία)

- χρήομαι-ῶμαι (+δοτ. = χρησιμοποιώ, συμπεριφέρομαι, +δοτ.(αντ.)+δοτ.(κτγρ.) =θεωρώ κάποιον ως κάτι)

χρήομαι-ῶμαι, ἐχρώμην, χρήσομαι, ἐχρησάμην & ἐχρήσθην, κέχρημαι, ἐκεχρήμην, κεχρήσομαι

(χρήση, χρήμα, ἀχρησία, χρηστός, εὐχρηστος, χρησιμοποιώ)

- ψηφίζω (ψηφίζω, εγκρίνω με την ψήφο μου, λογαριάζω με ψηφίδες)

ψηφίζω, ἐψηφίζον, ψηφιῶ, ἐψηφισα, ἐψηφικα, ἐψηφίκειν·

ψηφίζομαι, ἐψηφιζόμην, ψηφιοῦμαι & ψηφισθήσομαι, ἐψηφισάμην & ἐψηφίσθην, ἐψηφισμαι, ἐψηφίσμην

(ψηφίζω, ἀψηφώ, καταψηφίζω, δημοψήφισμα, ψηφοθηρία, ψηφίο, ψηφιδωτό)

- ῶνοῦμαι (αγοράζω)

ῶνοῦμαι, ἑωνούμην, ῶνήσομαι & ῶνηθήσομαι, ἐπριάμην & ἑωνήθην, ἑώνημαι, ἑωνήμην

(ψωνίζω, τελώνης, ἀργυρώνητος/ πρατήριο)

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Θέματα 2000

Γενικής Παιδείας

α. Να μεταφέρετε τους τύπους στην γενική ενικού και αιτιατική πληθυντικού:
ἄγαλμα μείζον

β. Να γράψετε το τρίτο ενικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα των παρακάτω τύπων στη φωνή που βρίσκονται:
φρονεῖν, πράσσοντος, ἔχειν, ὄρας, ἔστιν.

Σημείωση: Για το ἔχειν αρκεί ο ένας από τους δύο μέλλοντες.

Ο.Π.α Αφορά όλο το αδίδακτο.

β. χαλεπόν, μέγας, ῥαδίως: Να μεταφέρετε τους τύπους αυτούς στους άλλους βαθμούς.

Θέματα 2001

Γενικής Παιδείας

α. Να γράψετε τα παραθετικά των τύπων:

κάκιστ(α) κρεισσόνων ήδέως

β. Να μεταφέρετε σε χρόνο Ενεστώτα τους ακριβώς αντίστοιχους ρηματικούς τύπους αυτών που σας δίνονται:

ολούμεθ(α) κελεύσαιμ(ι) θανεῖν πανουργήσασα

Ο.Π.

α. Να μεταφέρετε στη δοτική και κλητική ενικού όλα τα ουσιαστικά της τρίτης κλίσεως που υπάρχουν στο αδίδακτο κείμενο.

Ἐγὼ δὲ καὶ Θρασύλοχος τοσαύτην φιλίαν παρὰ τῶν πατέρων παραλαβόντες, ὅσῃν ὀλίγω πρότερον διηγησάμην, ἔτι μείζω τῆς ὑπαρχούσης αὐτὴν ἐποιήσαμεν. Ἐως μὲν γὰρ παῖδες ἦμεν, περὶ πλείονος ἡμᾶς αὐτοὺς ἡγούμεθα ἢ τοὺς ἀδελφούς, καὶ οὔτε θυσίαν οὔτε θεωρίαν οὔτ' ἄλλην ἐορτὴν οὐδεμίαν χωρὶς ἀλλήλων ἡγομεν. ἐπειδὴ δ' ἄνδρες ἐγενόμεθα, οὐδὲν πώποτ' ἐναντίον ἡμῖν αὐτοῖς ἐπράξαμεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων ἐκοινωνοῦμεν καὶ πρὸς τὰ τῆς πόλεως ὁμοίως διεκείμεθα καὶ φίλοις καὶ ξένοις τοῖς αὐτοῖς ἐχρώμεθα.

β. ἡγομεν, ἐγενόμεθα, ἐκοινωνοῦμεν:

Για τον καθένα από τους τύπους αυτούς να γράψετε το β και γ ενικό πρόσωπο της

προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Θέματα 2002

Ο.Π.

Να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

1. μείζονα : αιτιατική ενικού θετικού βαθμού στο ίδιο γένος
2. κάλλος : ονομαστική πληθυντικού.
3. εἶσιν : γ' ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
4. ἔχουσιν : γ' ενικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου β'
5. ἡγείται : απαρέμφατο αορίστου μέσης φωνής.

Γενικής Παιδείας (τροποποιημένες εκφωνήσεις)

α) Να γράψετε την Δοτική Πληθυντικού των παρακάτω τύπων:

- ✓ ὀργῆς
- ✓ ἄνδρ(α)
- ✓ βροτῶν
- ✓ μίασμα
- ✓ πόλις

β) Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον Παρατατικό:

- ✓ ἐστὶ
- ✓ νοεῖς
- ✓ λέγεις
- ✓ βουλεύη

Θέματα 2003

Ο.Π.

Να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

A)

ὄντες: δοτική πληθυντικού αρσενικού γένους

ρήτωρ: κλητική ενικού

δεινότητι: ονομαστική ενικού

πάντων: γενική πληθυντικού θηλυκού γένους

οὗτος:αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους

B)

ἔτυχον: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεργητικού αορίστου β '

ἐξέπεμψαν: α πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεργητικού αορίστου

ἀξιούντες: γ ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού μέσης φωνής

ὑπερέβαλεν: απαρέμφατο ενεργητικού μέλλοντα

λαμβάνειν: β' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεργητικού παρακειμένου.

Γενικής Παιδείας

Να γράψετε τον τύπο που σας ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- άνδρός: γενική πληθυντικού
- πάντων: δοτική ενικού
- εκπεσεῖν: απαρέμφατο ενεστώτα στην ίδια φωνή
- καλοῖμεθα: γ' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή
- λέγεις: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

Θέματα 2004

Ο.Π.

Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που σας ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

3. τῆς πόλεως: αιτιατική ενικού και αιτιατική πληθυντικού
4. οὖσαν: γενική ενικού και ονομαστική πληθυντικού στο ίδιο γένος
5. παιδός: γενική πληθυντικού και δοτική πληθυντικού
6. ποιεῖν: απαρέμφατο μέλλοντα ενεργητικής φωνής
7. διελθεῖν: β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής του ίδιου χρόνου
8. πρᾶττειν: α' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της μέσης φωνής
9. εἰπεῖν: β' ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.

Γενικής Παιδείας:

Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται:

ὀργῆς: Δοτική ενικού

τούτους: Αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους γέρον:

Δοτική πληθυντικού

ἐμοί: Δοτική πληθυντικού

δικαίως: Ο υπερθετικός βαθμός του επιρρήματος

λέγων: Απαρέμφατο Αορίστου β' ενεργητικής φωνής

ἔστιν: Πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής Ενεστώτα

ὑπερτιμῶντες: Τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής Παρατατικού ενεργητικής φωνής

ἐκρῦπτον: Δεύτερο ενικό πρόσωπο Προστακτικής Ενεστώτα μέσης φωνής.εἶχον:

Τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής Αορίστου β' ενεργητικής φωνής.

Θέματα 2000

α) Να γράψετε το θηλυκό γένος των παρακάτω μετοχών στον αριθμό και την πτώση που βρίσκονται:

όμολογούμενος, πλεύσας, ἀπολεσάντων, ὑποστάς.

β) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα:

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

2000

α) Να γράψετε το θηλυκό γένος των παρακάτω μετοχών στον αριθμό και την πτώση που βρίσκονται: *όμολογούμενος, πλεύσας, ἀπολεσάντων, ὑποστάς.*

β) Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στον αντίστοιχο τύπο της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα: *κατένειμεν, ἀνέλαβεν, μετέστησεν.*

2001

α) *συνεχώρησαν, ἀποδοῦναι*: Να κλίνετε την προστακτική των ρηματικών αυτών τύπων στο χρόνο και τη φωνή που βρίσκονται.

β) *ἔλαβον*: Να κλίνετε στον ενικό αριθμό το αρσενικό γένος της μετοχής του ενεργητικού παρακειμένου.

2002

α. Να γραφτούν τα παραθετικά των τύπων: *μεγίστων, καλά*. (Το επίθετο να γραφεί στην πτώση, στο γένος και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος που δίνεται).

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

οἶδ(α): το τρίτο ενικό πρόσωπο της υποτακτικής και προστακτικής του ίδιου χρόνου.

δεδώκατε: το ίδιο πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού και του αορίστου β' της ίδιας φωνής.

δύνηται: το ίδιο πρόσωπο της ευκτικής στο χρόνο που βρίσκεται.

2003

α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τους παρακάτω πίνακες, στα κενά των οποίων θα συμπληρώσετε τους τύπους που ζητούνται. (Η αντωνυμία να γραφεί στο γένος και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος του κειμένου, που δίνεται).

		Επίρρημα:
εὐδαιμονέσται		Θετικός:
Αντωνυμία		
	Γενική	Δοτική
τούτον		

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- αἰρῶνται: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της ευκτικής και της προστακτικής του αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται.
- πείθονται: τον ίδιο τύπο στον παθητικό αόριστο.
- ἔμμενόντων: το δεύτερο ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα και του αορίστου στη φωνή που βρίσκεται.

2004

α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ὁρῶμεν: το ίδιο πρόσωπο στην ίδια έγκλιση και φωνή του αορίστου β'
- γινώμεθα: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'
- ὠφελήσεσθαι: το απαρέμφατο παρακειμένου ενεργητικής φωνής
- συνίστημι: το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου της ίδιας φωνής και τηγενική ενικού αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα της ίδιας φωνής.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ὄρνιθι: την αιτιατική ενικού
- τι: τη δοτική πληθυντικού του ίδιου γένους
- σοφῶν: την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους
- μέγα: τα παραθετικά επιθέτου στο γένος, τον αριθμό και την πτώση που βρίσκεται
- ταῦτα: τη γενική πληθυντικού θηλυκού γένους.

2005

α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- διενηνόχασιν: το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής.
- αποστείλαντες: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής.
- ἐπηρώτων: το τρίτο ενικό πρόσωπο ευκτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής.
- λήψονται: το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.
- ἀνελόντος: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β' της ίδιας φωνής.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- τοῦτο: την ονομαστική πληθυντικού του αρσενικού γένους.
- μέγιστον: τη δοτική πληθυντικού του αρσενικού γένους στο συγκριτικό βαθμό.
- πασῶν: τη δοτική ενικού του αρσενικού γένους.
- γενομένης: την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους.
- τὸν βασιλέα: την κλητική του ενικού αριθμού.

2006

α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ✓ ἔφη: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα.
- ✓ γιγνώσκων: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.
- ✓ ὄρῳ: το δεύτερο ενικό πρόσωπο παρατατικού στην ίδια φωνή.
- ✓ νομίζουσι: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.
- ✓ κατέχειν: το τρίτο ενικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- σὺ: τη δοτική πληθυντικού αριθμού του ίδιου προσώπου.
- γυναικί: την κλητική ενικού αριθμού.
- θυμοειδεῖς: την ονομαστική ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους.
- ἵππους: τη δοτική ενικού αριθμού.
- ἅπασιν: τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

2007

α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ❖ ἰδεῖν: το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου της ίδιας φωνής.
- ❖ τυγχάνει: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού.
- ❖ γνώσεσθαι: το γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'.
- ❖ εἰδέναι: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα.
- ❖ ἔχομεν: το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ίδιας φωνής.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου :

ὄμματος: τη δοτική του ενικού αριθμού.

τοῦτον: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους.

ὅμοιον: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού του ουδέτερου γένους.

πᾶν: τη γενική ενικού αριθμού του θηλυκού γένους.

φρόνησιν: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού.

2008

α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ✚ καταγελαῖ : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή.
- ✚ εἶρηκα : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής αορίστου β' στην ίδια φωνή.
- ✚ ἐξευρεῖν : το απαρέμφατο ενεστώτα στην ίδια φωνή.
- ✚ καταψηφίσασθε : το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.
- ✚ παραλελειμμένα : το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ᾠδῶν : τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους.

ἁμαρτήματα : τη δοτική πληθυντικού.

μᾶλλον : τον θετικό βαθμό.

μεγάλη : την αιτιατική πληθυντικού του υπερθετικού βαθμού στο ίδιο γένος.

πόλει : την κλητική ενικού.

2009

α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ✎ ἔλαβον : το απαρέμφατο παρακειμένου στην ίδια φωνή.
- ✎ ἐπολέμουν : το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου στην ίδια φωνή.
- ✎ ἐκήρυξαν : το τρίτο ενικό πρόσωπο ευκτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή.
- ✎ εἶλον : το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα στη μέση φωνή.
- ✎ προσβαλόντες : το δεύτερο ενικό πρόσωπο οριστικής του ίδιου χρόνου.

β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- φυγάδων : τη δοτική ενικού.
- πολλήν : το επίρρημα στον θετικό βαθμό.
- σπονδάς : την αιτιατική ενικού.
- τινῶν : την αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος.
- περιτειχίσματος : τη γενική πληθυντικού.

2010

Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- πλείω: τη δοτική του πληθυντικού του αρσενικού γένους στον θετικό βαθμό.
- γήρως: τη δοτική του ενικού.
- δυσμαθέστερον: την αιτιατική του ενικού του θηλυκού γένους στον θετικό βαθμό.
- ταῦτα: την αιτιατική του πληθυντικού στο αρσενικό γένος.
- ἐμέ: τη γενική πληθυντικού δευτέρου προσώπου.
- ὁρᾶν: το τρίτο ενικό πρόσωπο παρατατικού στην ίδια φωνή.
- ἀποβαίνειν : το δεύτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου δευτέρου στην ίδια φωνή.
- γίγνεσθαι: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο ευκτικής αορίστου δευτέρου.
- αἰσθανόμενον: το τρίτο πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.
- ἀδικεῖν: το απαρέμφατο αορίστου στην ίδια φωνή.

2011

Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- ✓ κρείττονος : την αιτιατική πληθυντικού του ίδιου βαθμού στο θηλυκό γένος
- ✓ ὅ τι: τη γενική ενικού του ίδιου γένους
- ✓ ἔφη: το τρίτο ενικό πρόσωπο της ευκτικής του ενεστώτα
- ✓ πάντα: τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
- ✓ φέρειν: το απαρέμφατο αορίστου β' στην ίδια φωνή
- ✓ ταῦτα: την ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού γένους
- ✓ ἄνδρες: την κλητική του ενικού
- ✓ αἰσχρόν: τη δοτική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
- ✓ εἰσὶτω: το δεύτερο ενικό πρόσωπο στην ίδια έγκλιση στον ίδιο χρόνο
- ✓ δόξειε: το τρίτο ενικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου

2012

Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- ἁγών: την αιτιατική πληθυντικού
- ναυσίν: την κλητική ενικού
- ὅπερ: τη δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
- πρώτοις: τον ίδιο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
- σφαλέντες: τη δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος
- κρατήσωμεν: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
- ἐπιδεῖν: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή
- πάσχειν: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα
- ἔχουσιν: το α' ενικό πρόσωπο της ευκτικής του αορίστου β' στην ίδια φωνή
- μνήσθητε: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ίδιου χρόνου.

2013

Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- τινων: την αιτιατική ενικού στο θηλυκό γένος
- ὕβρει: την αιτιατική ενικού
- ὄντι: τη δοτική πληθυντικού στον ίδιο τύπο
- μάλιστα: τον θετικό βαθμό του ιδίου τύπου
- ἐπητιῶντο: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
- ὑπολαμβάνοντες: τη δοτική πληθυντικού της μετοχής του αορίστου της παθητικής φωνής στο ίδιο γένος
- ἐξελάσειαν: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
- ἐβρών: το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή

- εἶη: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα
- ἐπράχθη: το γ' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή.

2014

Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- ✎ ὑμᾶς : την αιτιατική ενικού αριθμού στο γ' πρόσωπο
- ✎ πόρρω : τον υπερθετικό βαθμό
- ✎ ἀγαθῶν : το επίρρημα στον θετικό βαθμό
- ✎ αὐτὰς : τη γενική πληθυντικού αριθμού στο β' πρόσωπο στο ίδιο γένος
- ✎ ἡγεμόνα : τη δοτική πληθυντικού αριθμού
- ✎ οἶμαι : το γ' ενικό πρόσωπο του παρατατικού
- ✎ ὑπέλαβον : το απαρέμφατο του παρακειμένου στην παθητική φωνή
- ✎ τοῖς παθοῦσι : τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα
- ✎ ἔγνωσαν: το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής στον ίδιο χρόνο
- ✎ καταστᾶσαν: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.

2015

Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

- ❖ ἦν: το τρίτο ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα
- ❖ ἐλαχίστην: τη δοτική πληθυντικού του συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος
- ❖ προσσχόντες: το πρώτο πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή
- ❖ ἐπιπλέοντες: το δεύτερο πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου στην ίδια φωνή
- ❖ κατεστρέφοντο: το τρίτο ενικό πρόσωπο προστακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή

φωνή

- ❖ μάλιστα: τον θετικό βαθμό
- ❖ διαρκή: την κλητική ενικού του αρσενικού γένους
- ❖ εκδήμους: τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους
- ❖ οὐδείς: τη γενική ενικού του θηλυκού γένους
- ❖ ἐξῆσαν: το απαρέμφατο του αορίστου β'.

2016

- Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
- ἔφην: το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού προστακτικής ενεστώτα.....
- κτησάμενος: το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού οριστικής παρατατικού στη φωνή που βρίσκεται.....
- τις: τη γενική πληθυντικού αριθμού θηλυκού γένους.....
- εὐδαίμων: την κλητική ενικού αριθμού θηλυκού γένους.....
- ὦμην: το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού οριστικής αορίστου παθητικής φωνής.....
- φανήσεσθαι: το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή.....
- πάλαι: τον συγκριτικό βαθμό.....
- κήλησις: την κλητική ενικού αριθμού.....
- τυγχάνει: το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού ευκτικής β' Αορίστου στην ίδια φωνή.....
- οὔσα: τον ίδιο τύπο στη δοτική πληθυντικού αριθμού του μέλλοντα.....

2017

α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- ἀναγιγνώσκη: το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού προστακτικής αορίστου β'.
- ἀπαριθμῶν: το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού ευκτικής ενεστώτα
- τοῖς ἀκούουσιν: το απαρέμφατο μέλλοντα.
- μάλιστ': τον θετικό βαθμό
- φαίνεσθαι: το δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού αριθμού υποτακτικής παθητικού αορίστου β

β. «τῶν μὲν προειρημένων πάντων ἔρημος γένηται»: Να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς

τύπους της πρότασης στον άλλον αριθμό.

2018

α. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

↗ ἀφωρισμένης: το τρίτο πρόσωπο ενικού αριθμού στην οριστική του παθητικού αορίστου

↗ ὑπέχειν: το δεύτερο πρόσωπο ενικού αριθμού στην προστακτική του αορίστου β' στην ίδια φωνή

↗ πολλῶν: τη δοτική πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους στον υπερθετικό βαθμό

↗ δρῶσιν: τη γενική πληθυντικού αριθμού του αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα στην ίδια φωνή

β. «τὸ δὲ τοιοῦτον ἤδη πάντες ἂν ὁμολογήσαιεν τέχνης ἔργον εἶναι»:

Να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους της πρότασης στον άλλον αριθμό.

2019

Στο απόσπασμα «οὔτε γὰρ ἄνδρα που ἐωράκαμεν ὄντιν' οἱ νῦν σοφισταὶ ἀγαθὸν ἐποίησαν, οὔτε γράμματα παρέχονται ἐξ ὧν χρήαγαθὸν γίγνεσθαι»:

α. Να μεταφέρετε τα τριτόκλιτα ουσιαστικά και τις αντωνυμίες στον άλλο αριθμό, στην ίδια πτώση και στο ίδιο γένος.

β. Να γράψετε στο τετράδιό σας τα ρήματα που βρίσκονται σε πληθυντικό αριθμό και να τα μεταφέρετε στην υποτακτική αορίστου της ενεργητικής φωνής, στο ίδιο πρόσωπο και στον ίδιο αριθμό.

2020

α. «πολλὰς ἐκλιπούσας καὶ τὰς εἰσελθούσας εἰς παντοδαπὰ [πολλὰ] καταδαπανηθείσας» να μετατρέψετε τις μετοχές του αποσπάσματος σε β' ενικό πρόσωπο της οριστικής παρατατικού στην ίδια φωνή που βρίσκονται.

β. Για τα επιρρήματα του αποσπάσματος «ἀλλὰ μᾶλλον λέγω ὅτι πολὺ θᾶπτον ἂν τιμωροίμεθα αὐτούς» που βρίσκονται στο συγκριτικό βαθμό, να γράψετε τους άλλους δύο βαθμούς.

γ. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

- τις: τη δοτική πληθυντικού
- προσόδους: την ονομαστική πληθυντικού

- πολίταις: την κλητική ενικού

2021

α. «ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ θεοφιλοῦς μοίρας τετυχηκέναι· τοῦ μὲν γὰρ βίου τὸ χαλεπώτατον»: να ξαναγράψετε το απόσπασμα μεταφέροντας τα επίθετα στον αντίθετο αριθμό, στον συγκριτικό βαθμό και μετατρέποντας όλους τους υπόλοιπους κλιτούς ονοματικούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.

β. «ἐπεὶ γὰρ ἔγνω τοῦ ἔτι ζῆν τὸ τεθνάναι»: να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής όλων των ρηματικών τύπων του αποσπάσματος, στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.

2022

α. «Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρομεν»: να ξαναγράψετε το απόσπασμα μεταφέροντας τους κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.

β. «καὶ ὅταν ἀμυνώμεθα Ἀθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ. κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν πλήθει προύχοντας»: να μεταφέρετε τους ρηματικούς τύπους στο β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής αορίστου στη φωνή που βρίσκονται και το επίθετο στον συγκριτικό βαθμό (στο γένος, αριθμό και πτώση που βρίσκεται).

Βιβλιογραφία

Απαντα Αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, εκδόσεις Πάπυρος.

Αρχαία Ελληνικά Κείμενα της Κλασικής Περιόδου, Αμφιλόχιος Παπαθωμάς. Εκδόσεις Trasversa Charta, Αθήνα 2017.

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α' - Β' - Γ' Γυμνασίου, εκδ. Διόφαντος. Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου-Λυκείου, ΟΕΔΒ, Αθήνα.

Λεξικό Ρημάτων Αρχαίας Ελληνικής, Καλλιόπη Βέβα & Αθανάσιος Κολιαλής. Εκδόσεις Γρηγόρη, Αθήνα 2015.

Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής γλώσσης, Henry G. Liddel – Robert Scott, εκδόσεις Ιωάννη Σιδέρη.

Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής, Καλλιόπη Βέβα και Θεοδοσία Θεοχάρη, εκδόσεις Γρηγόρη.

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία

<https://filologikosxoleio.gr/>

<https://filologikigonia.gr/>

<https://blogs.sch.gr/panosloupasis/>

<http://www.panellinies.net>

<http://www.study4exams.gr/>

<https://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/Yliko%20arx..htm>

<https://www.filologikos-istotopos.gr/a-gymnasiou-archaia-elliniki-glossa/>

<https://e-didaskalia.blogspot.com/2021/10/arxaia-a-gymnasiou.html>

Περιλαμβάνει:

- ✓ Αναλυτική θεωρία
- ✓ Γραμματικά φαινόμενα
- ✓ Πίνακες
- ✓ Παρατηρήσεις κι επισημάνσεις
- ✓ Πλούσιο υλικό ασκήσεων ανά γραμματική κατηγορία
- ✓ Επαναληπτικές ασκήσεις
- ✓ Αρχικούς χρόνους
- ✓ Όλα τα παλιά θέματα Γραμματικής πανελλαδικών εξετάσεων από το 2000